

X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE ÇALIŞMALARI KONGRESİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ

X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ

23-26 Mayıs 2024

Radisson Blu Hotel, Ordu

Destekleriyle

www.uikkongre.com

#uikkongre

X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER VE ÇALIŞMALARI KONGRESİ

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Uluslararası İlişkiler Konseyi (UİK) Derneği tarafından Bahçeşehir Üniversitesi desteğiyle 23-26 Mayıs 2024 tarihlerinde Ordu’da düzenlenen “X. Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Kongresi” kapsamında sunulan bildirilerin özetlerini içeren bu kitapta yer alan bildirilerin tamamı Kongre Kurullarının bilimsel incelemesinden geçerek kabul almış ve kongre programına uygun sıralanmıştır. Kitap çevrimiçi olarak <http://uikkongre.com/bildiri-ozet-kitabi/> adresinde yayımlanmıştır. Kitabın tüm yayın hakları Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği’ne aittir.

Yayın Tarihi: 2024

Adres: Hırka-i Şerif Mah. Keçeciler Caddesi, No: 1, Özarslan Apt. İç Kapı No: 18
Fatih/İstanbul

Yayına Hazırlayanlar:

Melike Bozkurt, Loughborough University London

Erman Ermihan, Kadir Has Üniversitesi

Sezen Kaya Sönmez, Kadir Has Üniversitesi

Doğuş Sönmez, Kadir Has Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

SUNUŞ

Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği (UİK) kurulduğu 2004’ten bugüne kadar Türkiye’de Uluslararası İlişkiler disiplinin gelişimi ve yaygınlaşmasına katkı sağlama hedefiyle yayın faaliyetleri, araştırma projeleri ile ulusal ve uluslararası çeşitli toplantı, panel ve kongrelerle çalışmalarını sürdürmektedir.

Uluslararası İlişkiler Konseyi’nin 2005’ten bu yana düzenli olarak iki yılda bir gerçekleştirdiği Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Kongresi’nin onuncusu 2024 yılında Ordu’da düzenlendi. Türkiye’de Uluslararası İlişkiler disipliniinde çalışan akademisyenleri, uzmanları ve doktora adaylarını bir araya getirip, disiplinin güncel tartışmaları ile yeni gelişmelerine ilişkin çalışmalarını paylaşacakları bir alan oluşturma hedefiyle yola çıkan Kongrenin onuncusunda 31 panelde 126 sunuma yer verildi. Kongre’ye Türkiye’nin farklı illerindeki ve yurtdışındaki üniversitelerden toplam 152 kişi katılım sağladı. Kongre’de yer alan panellerle ilgili ayrıntılı bilgilere bu kitapçığın program ve bildiri özetleri bölümlerinden ulaşabilirsiniz.

Panellerin dağılımının işaret ettiği üzere, Uluslararası İlişkiler disiplini ve alt alanları, bölge çalışmaları, dış politika analizi ve özel oturumlar gibi birçok farklı düzeyde etkinliği bu sene bünyesinde bulunduran Kongre, farklı açılardan Türkiye’de Uluslararası İlişkiler disiplinin gelişmesine katkı sunmaya devam etmektedir. Bu çerçevede, genç akademisyenlerin teşvik edilmesi ve alanda öne çıkanların ödüllendirilmesini hedefleyen “Doktora Tezi Teşvik Ödülü” ve “UİK Genç Bilim İnsanı Teşvik Ödülü”nün yanı sıra çalışmalarıyla Türkiye’de disiplinin gelişimine katkı sağlamış kıdemli akademisyenlere verilen “Ustalara Saygı Ödülü” için yapılan çalışmalar ve ilgili Jürinin 2024 seçimleri de Kongre sırasında açıklandı.

UİK ve Bahçeşehir Üniversitesi işbirliği ile düzenlenen Onuncu Uluslararası İlişkiler Çalışmaları ve Eğitimi Kongresi’ne katılan tüm katılımcılara teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Mustafa Aydın
Uluslararası İlişkiler Konseyi Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	3
KONGRE KURULLARI	6
KONGRE PROGRAMI	8
BİLDİRİ ÖZETLERİ	24
Panel 1A - Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Eğitimi	25
Panel 1B - Transatlantik İlişkiler, ABD ve Türkiye	30
Panel 1C - Savaş ve Güvenlik Çalışmaları	35
Panel 2A - Dış Politika Konularında Nicel Yöntemlerle Çalışmalar	41
Panel 2B - Uluslararası İlişkilerde Avrasya’yı Çalışmak: Alan ve Bölge Çalışmaları, Yöntem ve Kuram.....	46
Panel 2C - Ekonomi-Politik Çalışmaları.....	51
Panel 3A - Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Disiplini	57
Panel 3B - Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Avrupa.....	62
Panel 3C - İlerleyen Teknoloji ve Uluslararası İlişkiler.....	66
Panel 4A - Disiplinin Sınırlarını Aşmak: Uluslararası İlişkiler’de Yenilikçi Yöntemsel Yaklaşımlar	72
Panel 4B - Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Avrupa.....	76
Panel 4C - Güvenikleştirmeyi Farklı Disiplinlerle Düşünmek	82
Panel 5A - Batı-Dışı Uluslararası İlişkiler.....	86
Panel 5B - İklim Krizi ve Çevresel Güvenlik	90
Panel 5C - Siyasi, Hukuki, Askeri ve Terörizm Boyutuyla İsrail-Hamas Çatışmasının Analizi	96
Panel 6A - Eskiler Çökerken: Uluslararası Siyasetin Yeni Dinamikleri	100
Panel 6B - Uluslararası İlişkiler Dergisi Paneli: Bir Dergi Hikayesi	105
Panel 6C - Dış Politikada Kadınlar Paneli: Türkiye’de Uluslararası İlişkilerde Kadın Çalışmaları.....	106
Panel 7A - Uluslararası İlişkiler Disiplininde Post-Modern Güvenlik Çalışmaları	107
Panel 7B - Avrupa Birliği ve Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet	114

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Panel 7C - Dış Politika ve Ekonomik Kalkınma Süreçleri Kapsamında Yurtdışı Burs Programları	117
Panel 8A - Güvenliği Yeniden Okumak: Güvenlik Çalışmalarında Kavramlar, Aktörler ve Güncel Konular.....	121
Panel 8B - İktisadi Kalkınma Vakfı Paneli: AB'nin Geleceği ve Türkiye	128
Panel 8C - Uluslararası İlişkilere Disiplinlerarası Katkılar	131
Panel 9A - Barış Çalışmalarında Yeni Açılımlar	138
Panel 9B - Soğuk Savaş Döneminde Türkiye ve Dış Politika	143
Panel 9C - Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Orta Doğu	147
Panel 10A - Türkiye'nin Dış Politika Manzaraları I: Jeopolitik ve Güvenlik Stratejileri	152
Panel 10C - Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Asya	155
Panel 11A - Türkiye'nin Dış Politika Manzaraları II: Sosyo-Ekonomik Politikalar ve Kamuoyu Algısı.....	160
Panel 11C - Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Orta Doğu ve Türkiye	165
KATILIMCI LİSTESİ	169

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

KONGRE KURULLARI

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

Kongre Bilim Kurulu (soyadı sırasıyla)

Prof. Dr. Meliha Altunışık, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa Aydın, Kadir Has Üniversitesi (Bilim Kurulu Başkanı)
Prof. Dr. Ersel Aydın, Bilkent Üniversitesi
Prof. Dr. Çağrı Erhan, Altınbaş Üniversitesi
Prof. Dr. Esra Hatipoğlu, Bahçeşehir Üniversitesi
Prof. Dr. Gökhan Koçer, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Meltem Müftüler Baç, Sabancı Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Şevket Ovalı, Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Gencer Özcan, İstanbul Bilgi Üniversitesi
Prof. Dr. Alpaslan Özerdem, George Mason Üniversitesi
Prof. Dr. Binnur Özkeçeci Taner, Hamline Üniversitesi

Düzenleme Kurulu (soyadı sırasıyla)

Prof. Dr. Sinem Akgül Açıkmeşe, Kadir Has Üniversitesi (Düzenleme Kurulu Başkanı)
Doç. Dr. Fulya Aksu, Altınbaş Üniversitesi
Prof. Dr. Ebru Canan Sokullu, Bahçeşehir Üniversitesi
Doç. Dr. Cihan Dizdaroğlu, Başkent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Fulya Hisarlıoğlu, Kadir Has Üniversitesi
Doç. Dr. İnan Rüma, İstanbul Bilgi Üniversitesi
Doç. Dr. Ceren Uysal Oğuz, Akdeniz Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

KONGRE PROGRAMI

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

23-26 Mayıs 2024
Radisson Blu Hotel, Ordu

23 MAYIS 2024 – PERŞEMBE

13.30-15.00	Kayıt
15.00-15.30	Açılış Konuşmaları
15.30-15.50	Doktora Tezi Teşvik Ödülü Takdimi ve Ödül Konuşması <i>Firuze Simay Sezgin Namlı, Bilkent Üniversitesi</i>
15.50-16.10	Genç Bilim İnsanı Teşvik Ödülü Takdimi ve Ödül Konuşması <i>Efe Tokdemir, Bilkent Üniversitesi</i>
16.10-16.40	Ustalara Saygı Paneli: Prof. Dr. Ziya Öniş'in Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Disiplininin Gelişimine Katkıları Moderatör: <i>Sinem Akgül Açıkmeşe, Kadir Has Üniversitesi</i> ➤ <i>Birgül Demirtaş, Türk-Alman Üniversitesi</i> ➤ <i>Seçkin Köstem, Bilkent Üniversitesi</i>
16.40-17.30	Ustalara Saygı 2024 Yılı Ödülü Takdimi ve Ödül Konuşması <i>Ziya Öniş, Koç Üniversitesi</i>
17.30-18.00	Kongre Fotoğrafı ve Kahve Arası
18.00-19.30	Panel 1A Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Eğitimi Moderatör: <i>Birgül Demirtaş, Türk-Alman Üniversitesi</i> ➤ Vakıf Üniversitelerinde Uluslararası İlişkiler Eğitimi: İmkanlar, Sınırlılıklar ve Sorunlar <i>Emre Feyzi Çolakoğlu, İstanbul Rumeli Üniversitesi; Sinem Yüksel Çendek, İstanbul Rumeli Üniversitesi; Reyhan Bayramoğlu, İstanbul Rumeli Üniversitesi</i> ➤ Akredite Olmak ya da Olmamak, İşte Bütün Mesele Bu! <i>Duygu Öztürk, İstanbul Medipol Üniversitesi</i> ➤ Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Eğitiminde Avrupa-merkezcilik ve Öykünme Sorunu: Kuramsal Ders Kitapları Üzerinden Eleştirel Bir Bakış <i>Selman Emre Gürbüz, Kadir Has Üniversitesi</i> ➤ Türkiye'deki Uluslararası İlişkiler Disiplininde Bir Eğitim Aracı Olarak Sinemanın Kullanımı <i>Pınar Çağlayan, Uşak Üniversitesi</i>

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

18.00-19.30

Panel 1B

Transatlantik İlişkiler, ABD ve Türkiye

Moderatör: Serhat Güvenç, Kadir Has Üniversitesi

➤ Kore Savaşı ve Türk-Amerikan İlişkileri

Nur Seda Temur, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

➤ Soğuk Savaş Döneminde Başkan John F. Kennedy'nin Dış Politikası: İdealist Realizm?

Mehmet Yılmazata, Milli Eğitim Bakanlığı

➤ Değişen Stratejik Konseptler Bağlamında NATO'nun Güvenlik Algısının Söylem ve Eylem Analizi

Ümrân Gözel, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; İsmail Erkam Sula,

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

➤ Ön-Alıcı Müdahale Kavramının Türk-Amerikan İlişkilerine Etkileri: 1 Mart Tezkeresi Örneği

Betül Buzbay, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

➤ Ben ve Öteki Kavramları Üzerinden Türkiye-NATO Müttefiklik İlişkileri
Şeyma Kalyoncu İlhan

18.00-19.30

Panel 1C

Uluslararası İlişkilerde Savaş, Güç ve Güvenlik Çalışmaları

Moderatör: Bezen Balamir Coşkun, TED Üniversitesi

➤ Uluslararası İlişkilerde Temel Kavram ve Teorilere Atıfla Güven Kavramının Disiplindeki Yerinin İncelenmesi

Aycan Cesim Başaran, İstanbul Üniversitesi

➤ Güvenlik ve Askeri İşlerin Özelleştirilmesi: Özel Askeri ve Güvenlik Şirketlerinin Eleştirel Analizi

Mehmet Turan Çağlar, Altınbaş Üniversitesi

➤ Ekokırım, Rusya-Ukrayna Savaşı ve Uluslararası İlişkilere Yansımaları

Ceren Gürseler, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

➤ Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Disiplininde "Mavi Güç" Çalışmaları

Gökhan Koçer, Karadeniz Teknik Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

24 MAYIS 2024 - CUMA

09.00-10.30

Panel 2A

Dış Politika Konularında Nicel Yöntemlerle Çalışmalar

Moderatör: Yüksel Alper Ecevit, Bahçeşehir Üniversitesi

➤ Dış Politikanın Siyasi Kültür Kökeni: Dış Politika Roller ve Siyasi Kültür Veri Seti Çalışması

Işıl Cerem Cenker Özek, Antalya Bilim Üniversitesi; Burak Toygar Halistoprak, Antalya Bilim Üniversitesi

➤ Türk Kamuoyunda ABD'ye Yönelik Tutumların Çok Boyutlu İncelenmesi
Seçkin Köstem, Bilkent Üniversitesi; Efe Tokdemir, Bilkent Üniversitesi; Melike Metintaş, Bilkent Üniversitesi

➤ Diplomatik Yaptırımların Kullanımını Etkileyen Faktörler
Muhammed Lütü Türkcan, Koç Üniversitesi

➤ Dış Politikada Çaresizlik ve Tepki Aracı Olarak Siber Saldırıları: Diplomatik Yakınlaşmalar ve Siber Saldırıları Arasındaki İlişkinin Analizi
Atakan Yılmaz, Bahçeşehir Üniversitesi; Menent Savaş Cazala, Galatasaray Üniversitesi

➤ Kaynak Zengini Ülkelerdeki Yüksek İthalat Düzeylerinin Rejim Sonuçları Özet
Ali Baydarol, Sabancı Üniversitesi

09.00-10.30

Panel 2B

Uluslararası İlişkilerde Avrasya'yı Çalışmak: Alan ve Bölge Çalışmaları, Yöntem ve Kuram

Moderatör: Çağla Gül Yesevi, İstanbul Kültür Üniversitesi

➤ Bölgenin İsimlendirilmesi: Alan ve Bölge Çalışmalarının Uluslararası İlişkiler Disiplinine Katkısı

Çağla Gül Yesevi, İstanbul Kültür Üniversitesi

➤ Türk Devletleri Teşkilatı'nın Neoklasik Realist Bakış Açısından Analizi
Serdar Kesgin, Giresun Üniversitesi

➤ Türkiye'deki Kafkasya Çalışmaları: Genel Profil ve Yöntem Bakımından bir Değerlendirme

Yalçın Sarıkaya, Giresun Üniversitesi

➤ İmparatorluklar ve Sınır Bölgeleri Prizmasından Avrasya'nın Anlamlandırılması
Kamala Valiyeva, İstanbul Ticaret Üniversitesi

➤ Sovyet Sonrası Orta Asya: Mitler, Gerçekler ve Yeni Araştırma Yolları
Gülperi Güngör, Avrasya İncelemeleri Merkezi, Ankara Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

24 MAYIS 2024 - CUMA

- 09.00-10.30 **Panel 2C**
Ekonomi-Politik Çalışmaları
Moderatör: Emel Akçalı, King's College London
> Ekonomik Milliyetçilik Kavramına Bakış
Ali Volkan İmamoğlu, Bilkent Üniversitesi
> Güney Afrika Cumhuriyeti Hala Sahra-altı Afrika'nın Tek Yarı-Çevre (ya da Alt-emperyal) Ülkesi mi?
Sinan Baran, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
> Gelişmekte Olan Ülkelerde Sanayi Politikaları ve Yeni Kalkınmacılık: Türkiye ve Hindistan Örnekleri
Melike Bozkurt, Loughborough University London
> Körfezde Uluslararası Meşruiyet: Rantiye Devletler İtibar ve Ekonomik Dönüşüm için Sporla Aklamanın Peşinde
Arıkan Açar, Yaşar Üniversitesi; Enes Ergörenler, Yaşar Üniversitesi
-
- 10.30-11.00 Kahve Arası
- 11.00-12.30 **Panel 3A**
Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Disiplini
Moderatör: Ceren Uysal Oğuz, Akdeniz Üniversitesi
> Türkiye'de Uluslararası İlişkiler Disiplinini Merkez, Yarı Merkez ve Taşra Kategorileştirmesi Üzerinden Yeniden Düşünmek
Pelin Sönmez, Kocaeli Üniversitesi; Zehra Yılmaz, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi; Elif Kozan, Ege Üniversitesi
> 2023 Türkiye Uluslararası İlişkiler Akademisyenleri Eğitim, Araştırma ve Uluslararası Politika Anketi Sonuçları Üzerinden bir Değerlendirme
Mustafa Aydın, Kadir Has Üniversitesi; Cihan Dizdaroğlu, Başkent Üniversitesi
> Erkek Akademisyenlerin Toplumsal Cinsiyet Algılamaları: Yüzleşmek, Reddetmek ya da Ötesi
Birgül Demirtaş, Türk-Alman Üniversitesi
> Türkiye'de Uluslararası İlişkiler ve Politik Psikoloji: Literatür Odaklı Bir Analiz
Tuğçe Kafdağlı Koru, İstanbul Aydın Üniversitesi; Ayşe Küçük, İstanbul Gelişim Üniversitesi
-
- 11.00-12.30 **Panel 3B**
Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Avrupa
Moderatör: Selcen Öner, Bahçeşehir Üniversitesi
> Avrupa'nın Geleceği ve Türkiye: Üyeliğin Ötesine Bakmak
Özgehan Şenyuva, Orta Doğu Teknik Üniversitesi; Çiğdem Üstün, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi
> Popülist Dalgayı Yönetmek: Tepkilerin Değerlendirilmesi ve AB için Gelecekteki Çıkarımlar
Mustafa Yıldız, Kocaeli Üniversitesi
> Labirenti Aşmak: Türkiye'nin AB Bürokrasisinin Evrimine Bir Bakış
Selin Türkeş Kılıç, Yeditepe Üniversitesi; Rahime Süleymanoğlu Kürüm, Bahçeşehir Üniversitesi
> Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Tarafından Geliştirilen "Takdir Sınırı Doktrini"nin Uluslararası İlişkiler Perspektifinden bir İncelemesi
Yasemin Tosun, Sabancı Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

11.00-12.30

Panel 3C

İlerleyen Teknoloji ve Uluslararası İlişkiler

Moderatör: Mehmet Ali Tuğtan, İstanbul Bilgi Üniversitesi

➤ Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Perspektifini Uluslararası İlişkiler Disiplinine

Taşımak: Aktör-Ağ Teorisi Çerçevesinde Haritaların Eleştirel Analizi

Şeyma Tok, İstanbul Üniversitesi

➤ Birleşik Krallık'ın Uzay Savunma Sanayi Çalışmalarının Brexit Sonrasında İç ve Dış Politikasına Olan Etkileri

Mahmut Can Özdemir, Yalova Üniversitesi; Abdullah Muhsin Yıldız, Yalova Üniversitesi

➤ Yapay Zeka Teknolojisinin Uluslararası İlişkiler Eğitimine Olumlu ve Olumsuz Etkileri

Aşkın İnci Sökmen Alaca, İstanbul Arel Üniversitesi

➤ 21. Yüzyılda Uzayda Rekabetçi Siyasi Söylemler- Milliyetçilik vs.

Kozmopolitanizm

İtir Toksöz Bullens, Doğu Üniversitesi

12.30-13.30

Öğle Yemeği

13.30-15.00

Panel 4A

Disiplinin Sınırlarını Aşmak: Uluslararası İlişkilerde Yenilikçi Yöntemsel Yaklaşımlar

Moderatör: Ebru Canan Sokullu, Bahçeşehir Üniversitesi

➤ Uluslararası İlişkilerin Unutulan Aktörleri: Dünya Kafesi Yöntemi ile Gençlerin Yönetişime Katılımlarının Artırılması

Ebru Canan Sokullu, Bahçeşehir Üniversitesi; Dize Doğan, CİFAL İstanbul-Birleşmiş Milletler Eğitim ve Araştırma Enstitüsü (UNITAR)

➤ Feminist Yöntemlerle Bilgi Hiyerarşilerini Yıkma: Katılımcı Eylem Araştırması

Rahime Süleymanoğlu Kürüm, Bahçeşehir Üniversitesi

➤ Uluslararası İlişkilerde Yapay Zekâ ile İçerik Analizi: Fransa ve Türkiye'nin Akdeniz Mekansal Tasvirlerinin Karşılaştırılması

Atakan Yılmaz, Bahçeşehir Üniversitesi

➤ Uluslararası İlişkilerde Duyguların İzini Sürmek: Bir Yöntem Olarak Duygusal Söylem Analizini Geliştirmek

Erman Ermihan, Kadir Has Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

13.30-15.00

Panel 4B

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Avrupa

Moderatör: Deniz Sert, Özyeğin Üniversitesi

➤ Stratejik Pusula Çerçevesinde Avrupa Birliği Güvenlik ve Dış Politikası: Politika ve Stratejinin Uyumu Üzerine Bir Değerlendirme

Sinem Ünal, Ege Üniversitesi; Betül Aydoğan Ünal, Ege Üniversitesi;

Senem Kumova Metin, İzmir Ekonomi Üniversitesi

➤ Avrupa Birliği Mülteci Politikasında Yeni Dönem: Yeni Pakt Üzerine Normatif Bir Değerlendirme

Sinan Veziroğlu, Süleyman Demirel Üniversitesi; Mustafa Atatorun, Süleyman Demirel Üniversitesi

➤ Türkiye-AB İlişkileri Karar Verme Sürecinde Bürokrasinin Rolü: Gümrük Birliği Örneği

Ali Baydarol, Sabancı Üniversitesi; Selin Türkeş Kılıç, Yeditepe Üniversitesi

➤ Avrupa Birliği'nin Kimlik İnşa Sürecinde Spor Diplomasisinin Rolü: Fırsatlar ve Ontolojik İmkansızlıklar

Emre Metin Bilginer, Kadir Has Üniversitesi; Sinem Akgül Açıkmeşe, Kadir

Has Üniversitesi; Emrah Karaoğuz, Kadir Has Üniversitesi

13.30-15.00

Panel 4C

Güvenlikleştirmeyi Farklı Disiplinlerle Düşünmek

Moderatör: Bezen Balamir Coşkun, TED Üniversitesi

➤ ABD'de Soğuk Savaş Sonrası Güvenlikleştirme Çabalarını Anlamak: Huntington Rehber Olabilir mi?

Hasan Deniz Pekşen, İstanbul Okan Üniversitesi

➤ Ukrayna Savaşı'nın Dini Yansımaları: Kilise Rekabeti

Habibe Özdağ, İstanbul Okan Üniversitesi

➤ Ontolojik Güven(siz)lik ve Türkiye'de Kürt Meselesi: Güvenlik Söyleminin Kullanımı (1925-1984)

Gökçe Balaban, İstanbul Okan Üniversitesi

➤ Dünyada ve Türkiye'de Yavaş Şiddet: Çevresel Bozulma, Sosyal Adaletsizlik ve Çatışma

Sanem Özer, Akdeniz Üniversitesi; Asiye Gün Güneş Güla, Ant-Akademi

15.00-15.30

Kahve Arası

15.30-17.00

Panel 5A

Batı-Dışı Uluslararası İlişkiler

Moderatör: Özgür Özdamar, Bilkent Üniversitesi

➤ Batı'nın Ötesinde: Uluslararası Adalet ve Küresel Güney

Onur İşçi, Kadir Has Üniversitesi

➤ Batı-Dışı Düzlemde Ulus Markalama: Dönüşen Liberal Düzende Otantik Bir Varoluş Arayışı

Umut Can Adisönmez, İzmir Ekonomi Üniversitesi; Bahar Rumelili, Koç Üniversitesi

➤ Küresel Başka Türlü Nasıl İmgelenebilir? Eleştirel Güvenlik Çalışmalarına ve Uluslararası İlişkilere Batı Ötesi Bir Bakış

Emel Akçalı, King's College London

➤ Güvenlik Çalışmalarında Bağlamsallık Problemi ve "Batının Ötesinde" Toplumsal Güvenlik

Gökçe Gezer, İstanbul Bilgi Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

15.30-17.00

Panel 5B

İklim Krizi ve Çevresel Güvenlik

Moderatör: *Senem Atvur, Akdeniz Üniversitesi*

➤ İklim Güvenliğinin İkilemleri ve Adil Güvenlikleştirme

Başar Baysal, Ankara Bilim Üniversitesi

➤ BM Güvenlik Konseyi ve BM Genel Kurulu'nda İklim Değişikliğinin Güvenlikleştirilmesi: Karşılaştırmalı Bir Analiz

İbrahim Mazlum, Marmara Üniversitesi

➤ ABD Ulusal Güvenliğinde İklim Krizi

Ceren Uysal Oğuz, Akdeniz Üniversitesi; Senem Atvur, Akdeniz Üniversitesi

➤ Çevresel Güvenlik Olgusuna Alternatif Bir Teorik Yaklaşım: Yerel Güvenlik Perspektifi

Muhammed Onur Çöpoğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

➤ Çevresel Güvenlik Literatürüne Türkiye'den Bakmak: Kavramın Gelişimi ve Dönüşümü

Sezen Kaya Sönmez, Kadir Has Üniversitesi; Çağla Vural

15.30-17.00

Panel 5C

Giresun Üniversitesi Paneli:

Siyasi, Hukuki, Askeri ve Terörizm Boyutuyla İsrail-Hamas Çatışmasının Analizi

Moderatör: *Özlem Tür, Orta Doğu Teknik Üniversitesi*

➤ İsrail İç Siyaseti Boyutuyla İsrail-Hamas Çatışmasının Analizi

Göktürk Tüysüzoğlu, Giresun Üniversitesi

➤ İsrail-Filistin Saldırılarının Terörizm Açısından Analizi

Selim Kurt, Giresun Üniversitesi

➤ Askeri-Teknik Düzlemde İsrail-Hamas Çatışmasına Dair Gözlemler

Cenk Özgen, Giresun Üniversitesi

➤ İsrail'in Filistin Saldırılarının Uluslararası İnsancıl Hukuk Açısından Değerlendirilmesi

Tolga Çıkrıkçı, Giresun Üniversitesi

17.00-17.30

Kahve Arası

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

17.30-19.00

Panel 6A

Eskiler Çökerken: Uluslararası Siyasetin Yeni Dinamikleri

Moderatör: Sanem Özer, Akdeniz Üniversitesi

➤ Hegemonik Dönüşümler ve Popülizmin Yükselişi: Orta Sınıfın Varoluşsal Kaygılarına Yeni Bir Perspektif

Fulya Hisarlıoğlu, Kadir Has Üniversitesi

➤ Hegemonik Krizden Çok Kutupluluğa: Günümüz Dünya Sistemine Neo-realist Bir Bakış

Mehmet Ali Tuğtan, İstanbul Bilgi Üniversitesi

➤ Çok Alametler Belirdi: Birinci Dünya Savaşı Arifesine Dair Bazı Hatırlatmalar

Ersin Embel, Altınbaş Üniversitesi

➤ Hegemonik Krizlerde Orta Sınıfın Ahval ve Şeraiti: Türkiye

İnan Rüma, İstanbul Bilgi Üniversitesi

17.30-19.00

Panel 6B

Uluslararası İlişkiler Dergisi Paneli: Bir Dergi Hikayesi

Moderatör: Mustafa Aydın, Kadir Has Üniversitesi

➤ Birgül Demirtaş, Türk-Alman Üniversitesi

➤ Ali Şevket Ovalı, Dokuz Eylül Üniversitesi

➤ Cihan Dizdaroğlu, Başkent Üniversitesi

17.30-19.00

Panel 6C

Dış Politikada Kadınlar Paneli: Türkiye’de Uluslararası İlişkilerde Kadın Çalışmaları

Moderatör: Zeynep Alemdar, İstanbul Okan Üniversitesi

➤ Ahu Özyurt, Suna ve İnan Kıraç Vakfı

➤ Evren Çelik Wiltse, South Dakota State University

➤ Esra Dilek, Kadir Has Üniversitesi

➤ Senem Atvur, Akdeniz Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

25 MAYIS 2024 - CUMARTESİ

09.00-10.30

Panel 7A

Uluslararası İlişkiler Disiplininde Post-Modern Güvenlik Çalışmaları

Moderatör: Arda Özkan, Ankara Üniversitesi

➤ Güvenlik Üzerine: Devletin “Güvenlik İkilemi”nin Clausewitzyen Analizi

Burak Samih Gülboy, İstanbul Üniversitesi

➤ Uzak Güvenliği: İnsanlığın Ortak Mirası Temelinde Uzak Güvenliği

Aybüke İnan Şimşek, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

➤ Sağlık ve Güvenlik: Çok Katmanlı Bir Korelasyonu Anlamak

Tolga Çıkrıkçı, Giresun Üniversitesi; Caspar van den Berg, University of Groningen

➤ Çevresel Güvenlik: Güvenlik Çalışmalarının Yeni Bir Boyutu

Arda Özkan, Ankara Üniversitesi; David Hunter, American University

➤ 21. Yüzyılda Savaş ve Barışı Değerlendirmek

Ali Engin Oba, Çağ Üniversitesi

09.00-10.30

Panel 7B

Avrupa Birliği ve Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet

Moderatör: Fulya Hisarlıoğlu, Kadir Has Üniversitesi

➤ AB Adayı Bir Ülkeden Diplomaside Toplumsal Cinsiyet Perspektifi

Ebru Canan Sokullu, Bahçeşehir Üniversitesi; Gülşen Karanis Ekşioğlu, Dışişleri Bakanlığı

➤ Pandemi Döneminde Feminist Hareket: AB’den Uzaklaşan Bir Ülke Olarak Türkiye Örneği

Elif Gençkal Eroler, İstanbul Topkapı Üniversitesi

➤ AB-Türkiye Çalışmalarında Kadın Bakış Açısını Yakalamak

Rahime Süleymanoğlu Kürüm, Bahçeşehir Üniversitesi; Ebru Turhan, Türk-Alman Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

09.00-10.30

Panel 7C

Dış Politika ve Ekonomik Kalkınma Süreçleri Kapsamında Yurtdışı Burs Programları

Moderatör: Selver Şahin, Bilkent Üniversitesi

➤ Güvenlik ve İktisadi Dönüşüm Süreçleri Bağlamında Gelişen Stratejiler:

Fulbright, Chevening ve Avustralya Ödülleri Örnekleri

Selver Şahin, Bilkent Üniversitesi; Nuriye Sitare Kurdeş, Koç Üniversitesi

➤ Türkiye'nin Uluslararası Yükseköğretim Stratejileri: Dönemsel Değişimler ve Dış Politika İlişkisi

Hacer Atabaş, Bilkent Üniversitesi

➤ "Gelişmekte Olan Ülke"den "Han Nehri Mucizesi"ne Güney Kore'nin Yükseköğretim Tecrübesi

Pelin Dengiz, Bilkent Üniversitesi

➤ Dış Politika, Ekonomik Kalkınma ve Uluslararasılaşma Bağlamında Çin'in Yabancı Öğrencilere Yönelik Burs Politika ve Uygulamaları

Burcu Ermeýdan, Marmara Üniversitesi; Astrid Schnitzer-Skjensberg, Bilkent Üniversitesi

10.30-11.00

Kahve Arası

11.00-12.30

Panel 8A

Güvenliği Yeniden Okumak: Güvenlik Çalışmalarında Kavramlar, Aktörler ve Güncel Konular

Moderatör: Harun Arıkan, Çukurova Üniversitesi

➤ Güvenliğin Öznesinden Öznenin Güven(siz)liğine: Postkolonyali Tahayyül Etmek

Tuğçe Kelleci, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

➤ Bir Güvenlik Sorunsalı Olarak İklim Değişikliği ve Avrupa Birliği'nin Yaklaşımı

Sezen Kaya Sönmez, Kadir Has Üniversitesi

➤ Eleştirel Terörizm Çalışmaları: Uluslararası Güvenlik Söylemi ile Devlet-Dışı Ontoloji Arasındaki Siyasal Uzlaş

Kasım Timur, Çukurova Üniversitesi

➤ İstihbarat ve Güvenlik: Değişen Güvenlik Algısında NATO'nun İstihbarat Kurumları

Ali Gök, Gaziantep Üniversitesi

➤ Deniz Güvenliği ve Hukuku: Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlıkları ve Birleşmiş Milletler'in Rolü

Levent Kırval, İstanbul Teknik Üniversitesi; Arda Özkan, Ankara Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

11.00-12.30

Panel 8B

İktisadi Kalkınma Vakfı Paneli: AB'nin Geleceği ve Türkiye

Moderatör: Fulya Aksu, Altınbaş Üniversitesi

➤ Avrupa Parlamentosu 2024 Seçimleri Öncesi Aşırı Sağ ve Yeni Avrupa

Selcen Öner, Bahçeşehir Üniversitesi

➤ Rusya'nın Ukrayna İşgalinden Sonra Türkiye-AB İlişkileri ve Avrupa Siyasi

Topluluğu: "Perakendeci Avrupa'ya Devam" mı?

Başak Alpan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

➤ Türkiye-AB ilişkileri, Gümrük Birliği ve Alternatif Senaryolar

Çiğdem Nas, Yıldız Teknik Üniversitesi

➤ Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye-AB İlişkilerine Etkileri

Betül Ayanoğlu, Yıldız Teknik Üniversitesi; Çiğdem Nas, Yıldız Teknik

Üniversitesi

11.00-12.30

Panel 8C

Uluslararası İlişkilere Disiplinlerarası Katkıları

Moderatör: İnan Rüma, İstanbul Bilgi Üniversitesi

➤ Uluslararası İlişkiler Disiplininde Geliştirilmeyi Bekleyen Bir Alan Olarak Kent

Diplomasisi

Merve Özdemirkıran Embel, Marmara Üniversitesi

➤ Eleştirel Problem Çözücü Yaklaşım Kapsamında Yeşil Teorinin Sınırlarının

Tartışılması

Çağla Vural

➤ Uluslararası İlişkiler ve Altyapı Çalışmaları

Derya Göçer, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

➤ Enerji Transitinde Jeopolitik Kayma: Kuzey Koridor'dan Orta Koridor'a Yönelim

Zehra Aksu, Kadir Has Üniversitesi

➤ Twitter Aktivizminin 2021 Kolombiya Protestoları Üzerindeki Etkisi: #SOSColombia

Gizem Kaya, Bilkent Üniversitesi

12.30-13.30

Öğle Yemeği

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

13.30-15.00

Panel 9A

Barış Çalışmalarında Yeni Açılımlar

Moderatör: Başar Baysal, İstanbul Politikalar Merkezi

➤ Kadınlar Barış Çalışmalarının Ne Kadar Odağında? Türkiye’de Barış Çalışmaları Alanında Kadın Barış ve Güvenlik Gündemi

Bezen Balamir Coşkun, TED Üniversitesi

➤ Çatışma Çözümünde İkinci Kulvar Diplomasi ve Doğu Akdeniz’de Olası Uygulanma Alanları

Esra Dilek, Kadir Has Üniversitesi

➤ Barış Süreçlerinde Alışılmışın Dışına Çıkmak: Kıbrıs’ta Kapsayıcı Barış ve Gençler

Cihan Dizdaroğlu, Başkent Üniversitesi

➤ Barış Çalışmalarından Güvenlik Dışlaştırmaya Bir Köprü: Siyasallaştırılmış Bir Analiz Çerçevesi

Başar Baysal, İstanbul Politikalar Merkezi; Burak Toygar Halistoprak, Antalya Bilim Üniversitesi

➤ Kadınların Müzakere Süreçlerine Katılımına Karşı Olan Direncin Türleri ve Kaynakları

Esra Çuhadar, Bilkent Üniversitesi

13.30-15.00

Panel 9B

Türkiye’nin Siyasal Tarihinde Dış Politika

Moderatör: Behlül Özkan, Özyeğin Üniversitesi

➤ Türkiye Siyaseti Toplumsallaşırken “Dış” Politika Sloganları

Gencer Özcan, İstanbul Bilgi Üniversitesi

➤ Türkçe Literatürde, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı’na Dair Akademik Makalelerin Değerlendirilmesi

Altuğ Günel, Ege Üniversitesi

➤ “Tebdil-i Tabiiyet Edercesine”: İmparatorluktan Cumhuriyete Diplomatların Yeniden İstihdamı

Müzeyyen Ezel Ünal, Kocaeli Üniversitesi

➤ Nasyonal Sosyalizm’den Cumhuriyet Türkiye’sine Sığınan Bilim İnsanları:

Andreas Schwarz Bertalan Örneği

Işık Gürleyen, IES Abroad, Freiburg

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

13.30-15.00

Panel 9C

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Orta Doğu

Moderatör: Arıkan Açar, Yaşar Üniversitesi

➤ 2000 Sonrası İsrail-Latin Amerika İlişkilerinde Değişen Dengeler

Canan Kışlalıoğlu, Bitlis Eren Üniversitesi

➤ Hüsnü Mübarek Rejiminin Sona Ermesinde Belirleyici Ana Faktör Olarak Neoliberalizm ve Dünya Siyaseti

Hasan Fidan, Gençlik ve Spor Bakanlığı

➤ Çin'in Dengeleme Eylemi: İsrail-Filistin Çatışmasında Diplomatik İlişkileri Yönlendirme

Rahman Nurdun, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı

➤ Suudi Arabistan-Çin Stratejik Ortaklığının Vizyon 2030 ve Bir Kuşak Bir Yol Çerçevesinde Analizi

Övgü Kalkan Küçüksolak, Yalova Üniversitesi

15.00-15.30

Kahve Arası

15.30-17.00

Panel 10A

Türkiye'nin Dış Politika Manzaraları I: Jeopolitik ve Güvenlik Stratejileri

Moderatör: Deniz Sert, Özyeğin Üniversitesi

➤ Soğuk Savaşta Batı Almanya-Türkiye İlişkilerinin Omurgası Olarak Antikomünizm

Behlül Özkan, Özyeğin Üniversitesi

➤ Türkiye-ABD İlişkilerinin En Kötü On Yılı'nın Rol Kuramsal Analizi

Özgür Özdamar, Bilkent Üniversitesi

➤ Türkiye'nin Doğu Akdeniz Politikaları: 100 Yıllık Bir Serencam ve İkinci Yüzyıl İçin Projeksiyonlar

Bezen Balamir Coşkun, TED Üniversitesi

➤ 0 Sorun, Değerli Yalnızlık, Stratejik Otonomi: Ortadoğu'da Halkla İlişkilerle Dış Politika Arasında

Soli Özel, Kadir Has Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

15.30-17.00

Panel 10C

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Asya

Moderatör: *Onur İşçi, Kadir Has Üniversitesi*

➤ Uluslararası İlişkiler ve Japonya Çalışmaları

Kıvılcım Erkan, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

➤ Güney Kafkasya'da Güvenlik ve İstikrar Arayışları Çerçevesinde Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan İlişkilerinin Siyasal ve Toplumsal Boyutları

Ayça Ergun, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

➤ Doğu Asya ve Pasifik'te Şekillenen Yeni Güvenlik Paradigması

Haluk Karadağ, Başkent Üniversitesi

➤ Körfez Ülkeleri ve Çin Arasında Yenilebilir Enerji Odaklı İlişkiler: Petrol-dışı Alanda Enerji İşbirliğinin Potansiyeli ve Geleceği Üzerine Bir Değerlendirme

Burcu Ermeydan, Marmara Üniversitesi

17.00-17.30

Kahve Arası

17.30-19.00

Panel 11A

Türkiye'nin Dış Politika Manzaraları II: Sosyo-Ekonomik Politikalar ve Kamuoyu Algısı

Moderatör: *Ali Şevket Ovalı, Dokuz Eylül Üniversitesi*

➤ Türkiye'nin Göç Dinamikleri ve Dış Politika Stratejisi: İnsani Meselelerden Jeopolitik Araçlara

Deniz Sert, Özyeğin Üniversitesi

➤ Türk Dış Politikası ve Kamuoyu: Genel Tutumlar ve Kutuplaşma Dinamikleri

Özgehan Şenyuva, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

➤ Rusya-Türkiye İlişkilerini Özel Kılan Ne?

İnan Rüma, İstanbul Bilgi Üniversitesi

➤ Türkiye'nin Küresel Güney Açılımı: Ekonomiden Diplomasiye Yeni Stratejiler

Zeynep Alemdar, İstanbul Okan Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

17.30-19.00

Panel 11C

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Orta Doğu ve Türkiye

Moderatör: *Esra Çuhadar, Bilkent Üniversitesi*

➤ Cumhuriyet Senatosu Tartışmalarında Türkiye'nin Ortadoğu Politikası (1961-1980)

Murat Kasapsaraçoğlu, İstanbul Aydın Üniversitesi

➤ İslamcıların Dış Politikaya Bakışında Sloganlar ve Slogan Temelli Dil

Ozan Kuyumcuoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi

➤ Bölgesel ve Küresel Gelişmelerin Odağında Suriye Dış Politikası

Özlem Tür, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

➤ Suriye İç Savaşı'nda Üç Aktöre Dayalı Karşılaştırmalı Dış Politika Analizi: Türkiye, Rusya ve İran

Doğuş Sönmez, Kadir Has Üniversitesi

20.00

Gala Yemeği

26 MAYIS 2024 - PAZAR

09.00-10.30

Kapanış Paneli: Uluslararası Sistemin Dönüşümü ve Türkiye

Moderatör: *Mustafa Aydın, Uluslararası İlişkiler Konseyi*

➤ *Esra Hatipoğlu, Bahçeşehir Üniversitesi*

➤ *Ziya Öniş, Koç Üniversitesi*

➤ *Özlem Tür, Orta Doğu Teknik Üniversitesi*

➤ *Serhat Güvenç, Kadir Has Üniversitesi*

10.30-11.00

Kahve Arası

11.00-12.00

Değerlendirme ve Kapanış

➤ *Mustafa Aydın, Uluslararası İlişkiler Konseyi*

➤ *Esra Hatipoğlu, Bahçeşehir Üniversitesi*

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Panel 1A

Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Eğitimi

Moderatör: Birgül Demirtaş, Türk-Alman Üniversitesi

Vakıf Üniversitelerinde Uluslararası İlişkiler Eğitimi: İmkanlar, Sınırlılıklar ve Sorunlar

*Emre Feyzi Çolakoğlu, İstanbul Rumeli Üniversitesi; Sinem Yüksel Çendek, İstanbul
Rumeli Üniversitesi; Reyhan Bayramoğlu, İstanbul Rumeli Üniversitesi*

Uluslararası İlişkiler (Uİ) eğitimi dünyada tarihsel olarak her ne kadar farklı disiplinler altında çok daha önceleri verilmeye başlanmış olsa da Uİ’nin münferit bir akademik disiplin olarak ortaya çıkışı, I. Dünya Savaşı sonrasında Aberystwyth Üniversitesi’nde kurulan ilk Uİ kürsüsüyle ilişkilendirilmektedir. Söz konusu disiplinin esas anlamda kurumsallaşması ise II. Dünya Savaşı’ndan hemen sonra Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) açılan bölümlerin yaygınlaşmaya başlamasıyla gerçekleşmiştir. Disiplinin Türkiye’deki gelişimi de dünyadakine benzer bir süreçten geçmiştir. Türkiye’de de ilk olarak farklı disiplinler altında verilmeye başlanan Uİ eğitimi, II. Dünya Savaşı’nın ardından kendisini diğer disiplinlerden ayırtırmaya başlamıştır. Bununla birlikte, münferit Uİ bölümlerin yaygınlaşması ise ancak 1981 yılında Yüksek Öğretim Kurulu’nun (YÖK) kurulmasının ardından mümkün olabilmektedir. Bu tarihten itibaren Uİ eğitimin verildiği Uİ ya da Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (SBUİ) bölümlerinin sayıları önceki yıllara göre hızlı bir artış göstermiştir. 1984 yılında kurulan ilk vakıf üniversitesinin ardından söz konusu bölümlerin arasına vakıf üniversitelerinde kurulan Uİ ve SBUİ bölümleri de eklenmeye başlamıştır. Nihayetinde, 2024 yılı YÖK verilerine göre Türkiye’de devlet üniversitelerinde Uİ eğitimi verilen 54 Uİ ve 20 SBUİ bölümünün yanında vakıf üniversitelerinde de 18 Uİ ve 30 SBUİ bölümü bulunmaktadır. Bu çalışma Türkiye’de vakıf üniversitelerinde lisans düzeyinde verilen Uİ eğitime odaklanmaktadır. Literatürde Türkiye’de verilen Uİ eğitiminin tarihsel kökeni, gelişimi ve güncel durumu hakkında çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da bunlar söz konusu eğitimin devlet ya da vakıf üniversitelerinde verilmesi anlamında herhangi bir ayrıma gitmemişlerdir. Esasında vakıf üniversiteleri ve bu kurumlarda sürdürülen eğitim-

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

öğretim faaliyetleri ilkesel anlamda devlet üniversitelerinden herhangi bir farklılık taşımamaktadır. Ancak vakıf üniversitelerinin sahip oldukları kurumsal yapı ve işleyiş gerçek anlamda bu faaliyetlerde birtakım farklılıkların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada özel olarak vakıf üniversitelerinde Uİ eğitimi verilen bölümlerinin sahip oldukları imkanlar, sınırlılıklar ve sorunlar ele alınacaktır. Çalışmanın temel amacı vakıf üniversitelerinde lisans düzeyinde verilen Uİ eğitimin genel niteliği ve çıktılarını ortaya koymaktır. Bununla birlikte, Türkiye’deki vakıf üniversitelerinin ya da Uİ eğitiminin genel bir fotoğrafını çekmek, bu konuda tarihsel ya da ampirik bir analiz yapmak bu çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu nedenle çalışmada yalnızca vakıf üniversitelerinde Uİ eğitimi verilen bölümlerinin güncel akademik kadro ve müfredat planlamaları, araştırma olanakları, istihdam hedefleri, öğrenci profilleri ve akademik personel memnuniyeti gibi konularda bir çözümleme yapılmaya çalışılacaktır. Çalışmada vakıf üniversitelerindeki Uİ ve SBUI bölümleri ile bu bölümlerde verilen lisans eğitiminin genel nitelikleri ve çıktılarını ortaya koymak adına, nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılacağı karma bir yöntem benimsenecektir. Bunun için çalışmanın ilk aşamasında nicel araştırma yöntemlerinden anket tekniğine başvurulacaktır. Bu aşamada hazırlanan bir anket formu 48 vakıf üniversitesinin Uİ ve SBUI bölümlerinde görev yapan öğretim üyelerine yöneltilecektir. Bu yolla kendilerinden eğitim-öğretim faaliyetleri, çalışma koşulları, kariyer planlamaları ve kurumsal memnuniyetleri hakkında çeşitli veriler elde edilecektir. Çalışmanın ikinci aşamasında, anket tekniği kullanılarak elde edilecek verilerin zenginleştirilmesi ve derinleştirilmesi adına, nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine mülakat tekniğine başvurulacaktır. Bu aşamada, vakıf üniversitelerindeki Uİ ve SBUI bölümlerini yöneten bölüm başkanları ile söz konusu bölümlerin sahip oldukları imkanlar, sınırlılıklar ve sorunlar üzerine derinlemesine mülakatlar yapılacaktır. Nihayetinde, anket ve derinlemesine mülakat tekniklerinden elde edilen veriler karşılaştırmalı bir analize tabi tutularak Türkiye’de vakıf üniversitelerinde verilen Uİ eğitiminin genel bir bilançosu çıkartılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler Eğitimi, Vakıf Üniversiteleri

Akredite Olmak ya da Olmamak, İşte Bütün Mesele Bu!

Duygu Öztürk, İstanbul Medipol Üniversitesi

Lisans programlarında standartlaşma ve kalite meselesi özellikle son yirmi yıldır hem küresel anlamda hem de ulusal düzeyde yüksek öğretim kurumlarının önceliklendirdiği meselelerden bir tanesidir. Bu çerçevede, programların akreditasyonu verilen eğitimin kalitesini ve standartlarını yükseltmeyi ve bu durumun tescillenmesini hedefleyen süreçlerdir. Akreditasyonlarla, tarafsız kurumlar programların eğitim kalitelerinin sürdürülebilir olduğunu, programların şeffaf ve demokratik süreçlerle yönetildiğini, hesap verebilirlik ilkesinin hayata geçirildiğini, söz konusu eğitimin paydaşlar ile piyasanın ihtiyaç ve taleplerini dikkate aldığını tescillemektedirler. Dünya genelinde olduğu gibi, Türkiye’de de hem vakıf hem devlet üniversiteleri arasında programları akredite olan üniversite sayısı hızla artmaktadır. Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümleri de bu yönde ilerlemekte, her geçen gün yeni bir bölüm akredite olma sürecine dahil olmaktadır. Bu çalışma, Türkiye’deki Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümlerinin akreditasyon süreçlerini incelemektedir. Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) tarafından yetkilendirilen bir yerel kurum – STAR (Sosyal, Beşerî ve Temel Bilimler Akreditasyon ve Rating Derneği)- ile FIBAA, AQAS, ve AHPGS gibi uluslararası kurumlar tarafından akredite olan veya süreci devam eden Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler ile Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümlerinin deneyimleri incelenmektedir. Söz konusu bölümlerin programlarının akreditasyon süreçlerindeki deneyimlerine odaklanarak, bu disiplin çerçevesinde akreditasyon süreçlerinde yaşanan zorluklar irdelenmektedir. Çalışma istatistiksel veriler ile hem devlet üniversitesi hem de vakıf üniversitelerinde görev yapan öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmelerden sağlanan nitel verilere dayanmaktadır. Aylar süren yoğun çalışmaların yapıldığı akreditasyon süreçleri için bölümlerin motivasyonları, çalışmaların nasıl organize edildiği, görev paylaşımları, başarılı tamamlanan süreçler sonunda elde edilen akreditasyonun bölümler için ne anlama geldiği ve bu tescilden beklenen fayda(lar) tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalite, Akreditasyon, Yükseköğretim.

**Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Eğitiminde Avrupa-merkezcilik ve
Öykünme Sorunu: Kuramsal Ders Kitapları Üzerinden Eleştirel Bir
Bakış**

Selman Emre Gürbüz, Kadir Has Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler disiplindeki eğitim pratiklerini analiz etmenin bir yolu da müfredatlarda kullanılan ders kitaplarındaki kuramsal ağırlığa odaklanmaktır. Bu manada, TRIP (Teaching, Research & International Policy) gibi eleştirel çalışmaların vurguladığı nokta, Uİ eğitiminde ana-akım teorilerin “diğer” teorilere nazaran hem niceliksel hem de niteliksel anlamda daha fazla pay almasıdır. Bilgi üretimiyle alakalı olan daha büyük bir ölçekte, hem ana-akım hem de “eleştirel” kuramların Avrupamerkezci bir karaktere sahip olmasına yönelik sorgulamalar, disiplinindeki temsil güçleri ve epistemik yönelimler hakkında ciddi bir açılım sağlamaktadır. Ayrıca, disiplinindeki Avrupamerkezcilik (ve Batı-merkezcilik) söz konusu olduğunda, “Batı-Dışı”, “Batı-Ötesi”, Postkolonyal veya “Küresel Uİ” çalışmaları, Avrupa veya “Batı” dışında kalan bölgelerde de Uİ eğitiminde “diğerleri” olarak kalabilir. Bu durumun sebeplerinden birisi öykünme (emulation) pratikleridir. Öykünme, bilgi üretiminin çevresinde kalan bölge ve kurumların, merkezdeki akademik modelleri eleştirel bir süzgeçten geçirmeden kopyalaması veya tekrarlamaıdır. Böylece, “diğerlerinin” Uİ eğitimine yapacağı potansiyel katkı ve etkiler sınırlı tutulabilir. Bu çalışma, bahsedilen sorunsalları Türkiye gibi tam anlamda Avrupalı veya Batılı addedilmeyen bir ülkenin Uİ eğitimindeki kuramsal ders kitapları üzerinden analiz etmeyi ve somutlaştırmayı amaçlamaktadır. Daha özelde araştırma, kuram veya teori başlığı taşıyan Türkçe ders kitaplarındaki içeriklerin ağırlığa yoğunlaşarak Uİ eğitimindeki Avrupamerkezcilik ve öykünme sorununun tesirini gözlemleyecektir. Böylece, Uİ eğitimindeki alternatif ve özgün yaklaşımların artmasına mütevazı bir katkı sunmak hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Avrupamerkezcilik, Bilgi Üretimi, Öykünme, Türkiye, Uİ Eğitimi

Türkiye’deki Uluslararası İlişkiler Disiplininde Bir Eğitim Aracı Olarak Sinemanın Kullanımı

Pınar Çağlayan, Uşak Üniversitesi

19. yy’ın sonlarında bir sanat türü olarak ortaya çıkan sinema, kısa süre içerisinde hem eğitim hem de bir propaganda aracı olarak devletlerin ideolojik aygıtlarından birisi haline gelmiştir. Özellikle II. Dünya Savaşı sırasında çekilen kurgusal film ve belgeseller, devletler arası moral savaşın etkin bir silahına dönüşürken, Soğuk Savaş döneminde de ABD ve SSCB başta olmak üzere bir çok devlet tarafından hegemonyanın yeniden üretiminin bir nesnesi olarak görülmüşlerdir. Bu bağlamda, 20. yy’da sinema bilhassa siyaset ve tarih ile içiçe geçmiş ve gerek görsel bir arşiv gerekse ideolojik bir araç/yumuşak güç olarak uluslararası ilişkiler disiplini için elverişli bir inceleme alanına dönüşmüştür. 1990’lı yıllardan itibaren tarih başta olmak üzere psikoloji, sosyoloji, hukuk, edebiyat vb. birçok alanda eğitim aracı veya analiz birimi olarak kullanılmaya başlanan sinemanın, uluslararası ilişkiler eğitiminde de etkin bir ölçme-değerlendirme yöntemi olduğunu gösteren örnekler mevcuttur. Türkiye’deki uluslararası ilişkiler eğitiminde sinemanın rolüne ilişkin bir çalışma ise bulunmamaktadır. Bu çalışma, Türkiye’deki uluslararası ilişkiler disiplininde bir eğitim aracı olarak sinemanın ne düzeyde, nasıl ve ne amaçla kullanıldığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışmada, niceliksel ve niteliksel yöntemlerin her ikisi de kullanılacaktır. Bu çerçevede, niceliksel yöntem olarak ilk aşamada bibliyometrik analiz tekniği ile üniversitelerin açık erişimde olan bologna paketleri üzerinden Türkiye’deki mevcut uluslararası ilişkiler ile siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler lisans programlarının (erişilebilirse yüksek lisans ve doktora programlarının) sinema başlığını içeren dersleri, diğer derslerin içeriklerinde film gösterimi-analizi gibi ölçme-değerlendirme araçları araştırılacak ve analiz edilecektir. İkinci olarak Ulusal Tez Merkezi’nden uluslararası ilişkiler ile siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler ana bilim dallarında üretilmiş yüksek lisans ve doktora tezleri ele alınacak ve bu tezlere niteliksel içerik analizi tekniği uygulanacaktır. Son olarak ise niteliksel yöntem olarak sinemayı bir eğitim aracı olarak kullanan belli sayıda uluslararası ilişkiler akademisyeni ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilecek ve sinemanın uluslararası ilişkiler eğitimindeki etkisi, sınırlılıkları ve alternatifleri ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası ilişkiler, Eğitim, Sinema

Panel 1B

Transatlantik İlişkiler, ABD ve Türkiye

Moderatör: Serhat Güvenç, Kadir Has Üniversitesi

Kore Savaşı ve Türk-Amerikan İlişkileri

Nur Seda Temur, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı; Kore Savaşı sırasında Türkiye ile ABD arasındaki ilişkiyi incelemek ve Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılımının ikili ilişkileri nasıl etkilediğini araştırmaktır. Bu nedenle çalışmada birincil kaynaklar temel alınıp teorik bir çerçeve uygulanarak ikili ilişkiler incelenmektedir. Arşiv belgeleri yakın ikili ilişkilere ışık tutarken, peşine takılma teorisi savaşı anlamak için zemin oluşturmaktadır. İki taraf arasındaki yakın ilişkinin yönleri, peşine takılma teorisi kullanılarak incelenmektedir. İnceleme sırasında, çalışmada öncelikle 1945-1950 arasındaki Türk-Amerikan ilişkileri ele alınarak Kore Savaşı'na odaklanılmıştır. Ardından Türkiye ile ABD'nin Kore Savaşı'na katılımı değerlendirilerek Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılımının Türk-Amerikan ilişkileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Sonuç olarak; Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılımı ile Türk-Amerikan ilişkilerine etkisinin, peşine takılma teorisi çerçevesinde açıklanabileceği savunulan bu çalışmada etki; güvenlik ve ekonomi olmak üzere iki alanda belirginlik göstermektedir. Güvenlik alanında; Amerikan askeri yardımında artış, BM Güvenlik Konseyi Üyeliği, komünist tehdidini yenme isteği ve son olarak NATO üyeliği isteği olmak üzere dört ana faktör vardır. Ekonomik alanda ise Amerikan ekonomik yardımının sürekliliği ve Türkiye'deki Amerikan yatırımında artış olmak üzere iki ana etken oldukça göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kore Savaşı, Türk-Amerikan İlişkileri, Peşine Takılma Teorisi, NATO Üyeliği, Komünist Tehdidi

Soğuk Savaş Döneminde Başkan John F. Kennedy'nin Dış Politikası: İdealist Realizm?

Mehmet Yılmazata, Milli Eğitim Bakanlığı

ABD Başkanı John F. Kennedy iktidar döneminde ABD'nin dış politika angajmanına ağırlık vererek SSCB ve komünist bloğu karşısında aktif bir stratejiyi geliştirmeye çalışmıştır. İlk konuşmasında dış politikaya vereceği ehemmiyeti belirterek bilhassa üçüncü dünyasında bulunan, bağımsızlığı yeni kazanmış olan devletlere destek vereceğini beyan etmiştir. Başkan Kennedy, genç ve aktif kabine üyesi ve danışman ekipleriyle ABD'yi soğuk savaş ortamında dünya için çekim merkezi haline getirmeye çalışmıştır. Başkan Kennedy bir tarafta görünürde çok idealist bir programı çizerken diğer tarafta yeni kurumsal (ABD barış gönüllüleri/US peace corps, ABD kültür merkezleri, US Aid vs.) dış politikası teşekkülüleriyle bütün dünyada aktif bir pozisyon almaya çalışmıştır. Diğer tarafta Başkan Kennedy, Doğu bloğuna karşın sert bir tavrı sergileyerek, askeri yöntemleri, nükleer dengesi ve sert diplomatik yöntemlerine (çevreleme politikası/containment policy) başvurmaktan da geri kalmamıştır. Bu bağlamda Berlin krizi ve Küba krizi /Jüpiter füzeleri krizi genç Başkanın komünist bloğuna tavizde bulunmayacağına dair önemli örneklerin arasında yer almıştır. Başkan Kennedy böylece Truman ve Eisenhower iktidarlarının sergilediği dış politika umdelerine uyarak, idealist yöntem ve programına rağmen ABD'nin askeri ve bürokratik geleneklerini muhafaza etmeye özen göstermiştir. Bununla beraber Başkan Kennedy, genç ekibiyle sıra dışı dış politika yöntemleri kullanmaktan da imtina etmemiştir. Başkan Kennedy'nin nispeten kısa iktidar dönemi esnasındaki prensip, politika ve eylemleri uluslararası ilişkiler teorileri bağlamında incelenecektir. Kennedy'nin dış politikasının realizm ve liberalizm arasındaki teorik modellere tasnif edlip edilmeyeceği tetkik edilecektir. Bilhassa John H. Herz tarafından geliştirilmiş idealist realizm teori ve düşünce modelleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: John F. Kennedy, ABD Dış Politikası, Soğuk Savaş, Realizm, İdealizm, Siyasi Tarihi

Değişen Stratejik Konseptler Bağlamında NATO'nun Güvenlik Algısının Söylem ve Eylem Analizi

*Ümran Gözel, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; İsmail Erkam Sula, Ankara Yıldırım
Beyazıt Üniversitesi*

Soğuk Savaş döneminin sona ermesinin ardından Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü'nün (NATO) varlığının gerekli olup olmadığı sorgulanmaktaydı. Bu sorgulamalara bir yanıt olarak, NATO güvenlik konseptini yeni amaçlar ve dinamikler dahil etmek suretiyle genişletmiştir. Araştırma bu bağlamda NATO'nun uygulamaları, değişen Stratejik Konseptlerinin evrilen bağlamıyla ne ölçüde uyumludur? sorusuna içerik analizi yöntemini kullanarak yanıt vermeyi amaçlamakta ve bu amaç doğrultusunda NATO'nun değişen stratejik konseptler bağlamında söylem ve eylemlerini analiz etmektedir. Bu araştırmanın sonucunda, güvenlik konseptlerini ne kadar genişletirse genişletsin, NATO'nun tek mutlak işlevinin müttefiklerini herhangi bir askeri tehdide karşı savunmak olduğu sonucuna varılmaktadır. Bu araştırma, 1999 ve 2022 yılları arasında NATO tarafından yayımlanan NATO Genel Sekreterlerinin Yıllık Raporları ve Stratejik Konsept Belgelerini inceleyerek literatüre katkıda bulunmayı amaçlamakta ve stratejik konseptlerin görünüşte "değişmesine" rağmen pek fazla değişmediğini, başlıca tehdit algılarının ise hala "askeri" olduğunu iddia etmektedir.

Anahtar Kelimeler: İçerik Analizi, Stratejik Konseptler, Savunma, NATO'nun Güvenlik Algısı, NATO'nun Tehdit Algısı

Ön-Alıcı Müdahale Kavramının Türk-Amerikan İlişkilerine Etkileri: 1 Mart Tezkeresi Örneği

Betül Buzbay, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi

11 Eylül (2001) Saldırıları, uluslararası siyasette olduğu kadar Türk-Amerikan ilişkilerinde de uzun yıllar etkisini göstermiş ve hâlâ da günümüz uluslararası ilişkilerine yön veren küresel çapta bir olaydır. Saldırılar sonrasında dönemin ABD başkanı George W. Bush

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

tarafından ortaya konan Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi (Bush Doktrini), bu saldırıları düzenleyen küresel terör örgütü El-Kaide'nin kaynak ülkesi olarak Afganistan ve Irak'ı göstermiş ve bir daha bu tür saldırılara uğramamak ve uluslararası terörün kaynağını yok etmek için Ön-Alıcı Müdahale kavramını ortaya atmıştır. Bu bağlamda Irak'a müdahale konusu iki ülke gündemine oturmuştur. Irak'a askeri müdahale konusunda TBMM'de tezkerenin geçirilmemesi, iki ülke ilişkilerini oldukça sarsmış olup iki devletin müttefikliği hem Türk siyasetinde hem Amerikan siyasetinde sorgulanmaya başlamıştır.

Bu çalışma, Amerikan Ulusal Güvenlik Strateji Belgesi olan Bush Doktrininde yer alan ön-alıcı müdahale kavramının 1 Mart Tezkeresi bağlamı üzerinden iki devletin ilişkilerine nasıl yansıdığını ve etkilerinin neler olduğunu araştıracaktır. Çalışma kapsamında, ABD Senatosu 11 Eylül Raporu, Amerikan Ulusal Arşivleri ve TBMM tutanaklarından, ikincil kaynaklardan ve son olarak da dönemin ulusal ve uluslararası basın haberlerinden yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ön-alıcı Müdahale, Bush Doktrini, 11 Eylül Saldırıları, 1 Mart Tezkeresi, Ulusal Güvenlik

**Ben ve Öteki Kavramları Üzerinden Türkiye-NATO Müttefiklik
İlişkileri**

Şeyma Kalyoncu İlhan

Devletlerin birbirleri ile kurdukları ittifak ilişkisi köklü bir geçmişe sahiptir. Tarih boyunca devletler arasında mevcut koşullar ve olaylar kapsamında ittifak ilişkileri kurulmuştur. Uluslararası sistem içerisinde ortak amaç ve hedeflere sahip veyahut ortak tehditlere maruz kalmış pek çok devlet müttefiklik ilişkisi kurarak, mevcut tehditleri bertaraf etmek ve ortak hedeflerini gerçekleştirmek üzere mücadele etmişlerdir. Bunun yanı sıra müttefiklik ilişkisi pek çok sorumluluğu beraberinde getirmektedir. Devletlerin kurduğu ittifaklar kendilerinden olmayan başka devletlerle gerçekleştirilir. Bu bağlamda söz konusu başka devletleri “güvenli öteki” ve “saldırgan öteki” olarak ifade etmek mümkündür. Devletler, müttefiklik ilişkisine girecekleri “öteki/diğer” devletleri “güvenli öteki”leştirdiği alan içerisindeki ittifak bağları ile değerlendirerek, güvenlik temelli ilişkiye odaklanırlar.

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Buradan hareketle devletlerin müttefiklik ilişkileri “güvenli öteki”leştirme alanı içerisinde nitelik kazanmaktadır. “Güvenli öteki”leştirme alanı içerisinde müttefikler ortak paydada buluşur. Ortaklık ihtiva eden bu alanları değerler alanı, çıkarlar alanı ve ihtiyaçlar alanı olarak ifade etmek mümkündür. Ayrıca koşullar, çıkarlar ve ihtiyaçlar değiştiği takdirde müttefiklerin ben-öteki ilişkisi içerisindeki konumları değişikliğe uğrayabilmektedir. Müttefiklerden birinin çıkarları ile diğeri/lerinin çıkarları arasındaki uyumsuzluklar, “güvenli öteki”leştirme alanı içerisinde değişikliğe sebebiyet verebilmektedir. Dolayısıyla “güvenli öteki”yle girilen ittifak süreci, “öteki”nin veyahut “ben”in konumuna göre güvensizleşebilmektedir. Bu bilgiler doğrultusunda çalışmada “güvenli öteki” ve “güvensiz öteki” kavramları üzerinden NATO-Türkiye müttefiklik ilişkisi analiz edilecektir. Çalışmanın amacı “güvenli öteki” olarak değerlendirilen NATO müttefiklerinin son yıllarda Türkiye açısından ne ölçüde güvenli olduğunu saptamaktır. Bu amaç doğrultusunda NATO müttefiklerinin özellikle son yıllarda güvenlik tehdidi oluşturan unsurlar karşısındaki konum, rol ve pozisyonları incelenecektir. Çalışmada güncel veriler doğrultusunda nitel araştırma yöntemleri kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Öteki, Müttefik, NATO, Türkiye

Panel 1C

Savaş ve Güvenlik Çalışmaları

Moderatör: Bezen Balamir Coşkun, TED Üniversitesi

Uluslararası İlişkilerde Temel Kavram ve Teorilere Atıfla Güven Kavramının Disiplindeki Yerinin İncelenmesi

Aycan Cesim Başaran, İstanbul Üniversitesi

Güven ya da güvensizlik insan ilişkilerinin yanı sıra dünya siyasetinde de mevcuttur. Güvenin varlığı sadece bireyler ve toplumlar arası ilişkilerin düzenlenmesinde değil, devletler arası ilişkiler için de önemli bir yer tutmaktadır. Ancak güven uluslararası ilişkiler araştırmacıları tarafından ihmal edilmiş bir kavramdır. Literatürde güven kavramı güç, çıkar, anarşi gibi kavramların gölgesinde kalıp yeteri kadar çalışılmamıştır. Disipline hâkim olan teoriler tarafından çıkar, anarşi, güç, güvenlik, işbirliği gibi kavramlar ön plana çıkartılmıştır. Dolayısıyla, güven Uluslararası ilişkiler teorileri tarafından göz ardı edilmiş ve disiplinin temel kavramları arasında yer almamıştır. Oysa aktörlerin tercihleri ve davranışları üzerinde güven de önemli bir etkiye sahiptir. Bireyler gibi devletin de ne zaman, kime, hangi koşulda güvenip güvenmeyeceğini bilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Uluslararası İlişkiler’de güveni anlamak ve yapılan analizlere dâhil etmek önemlidir. Güven kavramını analize dâhil eden çalışmaların artması uluslararası ilişkileri anlamak için önemli katkılar sağlayacaktır. Bu nedenle, bu çalışmada Uluslararası İlişkiler çalışmalarında yapılan analizlere güvenin de dâhil edilmesi gerektiği savunulacaktır. Güvenin devletlerarası ilişkilerdeki rolünü, önemini araştırabilmemiz için, onun disiplinde öne çıkan kavramlarla olan ilişkisini irdelememiz gerekmektedir. Bu doğrultuda Uluslararası İlişkilerde temel kavramlar arasında yer alan anarşi, çıkar, güvenlik ikilemi, işbirliği ve kimlik kavramları ile güven arasında nasıl bir ilişki olduğu sorusu ana akım teorilere atıfla yanıtlanmaya çalışılacaktır. Bu sayede Uluslararası İlişkiler teorilerinin güveni nasıl ele aldığı incelenecektir. Güven, devletlerin anarşide iş birliği yapma yeteneklerini nasıl etkiler? Anarşi güveni nasıl etkiler? Güven ve işbirliği arasında nasıl bir bağlantı var? Güvenin işbirliğini teşvik etmede oynadığı rol nedir? Güven eksikliğinin işbirliğini engellemede oynadığı rol nedir? Güven ve çıkar arasındaki ilişki nedir? Bu iki kavram nerede birleşiyor

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ve nerede ayrılıyorlar? Güven çıkar arasındaki ilişki nedir nasıl bir bağlantı vardır? Güvenlik ikileminde güvenin rolü nedir? Güven ve güç arasında nasıl bir ilişki/etkileşim var? Sorularına verilen yanıtlar tartışılarak, nihayetinde güvenin bu kavramların her biri ile bağlantılı olduğu vurgulanacaktır. Ayrıca, Türkiye’de Uluslararası İlişkiler disiplininde son 5 yılda tamamlanan doktora tezlerini bibliyometrik analiz yöntemi ile inceleyerek, anahtar kelimelerde en çok hangi kavramlara yer verildiği ve kullanım sıklıkları tespit edilecektir. Bu sayede disiplinde güven kavramı göz ardı edilirken, hangi kavramlar üzerinde çalışmaların yoğunlaştığının profili çıkarılmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güven, Güvenlik İkilemi, Anarşi, Çıkar, İşbirliği, Kimlik

**Güvenlik ve Askeri İşlerin Özelleştirilmesi: Özel Askeri ve Güvenlik
Şirketlerinin Eleştirel Analizi**

Mehmet Turan Çağlar, Altınbaş Üniversitesi

Güvenlik ve askeri işlerin özelleştirilmesi Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra hız kazanmış ve liberalizmin zaferiyle birlikte Vestfalya döneminde ulus-devletlerin en temel işlevi olan güvenlik ve askeri işler özel sektörün bir parçası haline gelmeye başlamıştır. Güvenlik ve askeri işlerin özelleştirilmesi Soğuk Savaş'ın sona ermesinden çok önce başlamış olsa da bu süreç Soğuk Savaş sonrası dönemde bir norma dönüşmüştür. Bu sürecin sonucunda Özel Askeri ve Güvenlik Şirketleri güvenlik alanının yeni popüler aktörleri haline gelmiş, başta büyük güçler olmak üzere devletler güvenlik ve askeri işlerin belli başlı yüklerini bu şirketlerle paylaşmış ya da dışsallaştırmıştır. Bu süreç, askeri ve güvenlik işleri gibi en geleneksel alanlarda bile piyasa odaklı çözümler bulmak için özelleştirmenin önemine vurgu yapan Batılı devletler tarafından desteklenmiştir. Ancak bu şirketlerin hem Küresel Kuzey'de hem de Küresel Güney'de Batılı devletler tarafından yoğun ve kontrolsüz kullanımı yeni teorik ve pratik tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Özellikle ABD'nin 2003'ten sonra Irak'ta çok sayıda özel şirketi güvenlik ve askeri alanlarda kullanması, politika yapıcılar ve akademisyenleri özelde özel askeri ve güvenlik şirketlerinin genelde ise güvenlik ve askeri işlerin özelleştirilmesinin mevcut ve potansiyel riskleri üzerine düşünmeye sevk etmiştir. 2011 sonrası dönemde Rusya'nın çeşitli çatışma bölgelerinde Wagner şirketini kullanımı ise bu tartışmalara yeni boyutlar kazandırmıştır.

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Özel askeri ve güvenlik şirketlerinin mevcut ve potansiyel riskleri ile güvenlik ve askeri işlerin özelleştirilmesinin etkileri üzerine artan tartışmaların bir sonucu olarak, bu araştırma özelleştirme sürecinin farklı boyutlarına odaklanarak özel askeri ve güvenlik şirketlerinin sebep olduğu risk ve tehditleri analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu amaçla, bu şirketlerin yol açtığı sorunların neler olduğu sorusuna cevap aranmaktadır. Bu ana soruya cevap verirken, askeri ve güvenlik işlerinin özelleştirilmesinin tarihsel dönüşümü de gösterilerek farklı şirket tipleri tartışılacaktır. Bu bağlamda, özel askeri şirketler, özel güvenlik şirketleri ve özel askeri ve güvenlik şirketleri arasındaki farklar gösterilecektir. Son olarak, bu şirketlerin güvenlik, hukuki, siyasi ve ekonomik alanlardaki mevcut ve potansiyel riskleri analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik Çalışmaları, Uluslararası Güvenlik, Özel Askeri Şirketler, Özel Güvenlik Şirketleri, Özel Askeri ve Güvenlik Şirketleri

Ekokırım, Rusya-Ukrayna Savaşı ve Uluslararası İlişkilere Yansımaları

Ceren Gürseler, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler'in, uluslararası hukuk ve güvenlik çalışmaları alt temaları ve disiplinleri ile geçişkenliği akademide ilgili çalışmaların gösterdiği üzere artmaktadır. Akademideki bu tutum; uluslararası ilişkilerin, dış politikanın disipline etkisi ve yansıması olarak değerlendirilebilir. Öte yandan akademideki söylem ve çalışmalar uluslararası ilişkileri ve siyaseti de etkilemektedir. Uluslararası İlişkiler'in uluslararası hukuk ve güvenlik ile geçişkenliği ve ortaya çıkan bu bağlantının uluslararası siyasete yansıması Rusya-Ukrayna Savaşı'nın akademinin belli bir kesimince ele alınmasında, yorumlanmasında görülebilir. Aynı zamanda akademideki söz konusu yorum uluslararası siyasete de aktarılabilir. Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı ve Ukrayna'nın bu saldırıya kuvvet kullanarak karşılık vermesi sadece kuvvet kullanmanın değil kuvvet kullanma yasağının ihlalinin de örneğini teşkil ettiği için haliyle uluslararası hukuk bağlamında değerlendirilmektedir. Diğer ifadeyle jus ad bellum ve jus in bello çerçevesinde inceleme ve analiz yapılmaktadır. Örneğin jus in bello kapsamında yer alan savaş ya da silahlı çatışmalar esnasında çevreye zarar verilmemesi ilkesi uluslararası ceza hukukunun önemli

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

başlıkları arasında yer alan uluslararası suçlar ile ilişkilendirilerek Rusya Federasyonu ve Cumhurbaşkanı Vladimir Putin üzerinde diplomatik, hukuki ve siyasi baskı artırılmak istenmektedir. Bunun yanında söz konusu ilişki hukuki altyapıyla ve uluslararası alandan gelen/gelecek siyasi destekle kuvvetlendirilerek benzer durumlara ve ileriki dönemlerde yaşanabilecek muhtemel vakalara ilişkin adım atılması amaçlanmaktadır. Çevreye dair jus in bello ilkesinin ihlali ve uluslararası ceza hukuku arasındaki ilişkinin inceleneceği Rusya-Ukrayna Savaşı’nda merkeze alınacak nokta çevreye verilen zarar ve bu zararın “ekokırım” kapsamına alınması girişimidir. Bu girişimle iki unsurun gerçekleşmesi amaçlanmaktadır. Birinci olarak savaş, çevre kavramlarının yanına “ekokırım” gibi güçlü bir kavram eklenerek kurulacak ilişkiyle Kremlin üzerindeki baskının artırılması hedeflenmektedir. İkinci olarak söz konusu ilişkiyle “ekokırım” kavramının uluslararası suç olarak kabul edilmesi, bu noktadan hareketle Uluslararası Ceza Mahkemesi’nin (UCM) yargı yetkisi alanına girmesi ve ilgili momentumun canlı tutulması istenmektedir. Aynı zamanda çevresel bozulmaların ve değişimlerin, çevre sorunlarının güvenlik çalışmalarındaki, söylemindeki yeri bu çalışmada Rusya-Ukrayna Savaşı kapsamında incelenecektir. Çevresel güvenlik, güvenliğin çevresel sektörü adı geçen çalışmalarda çevre sorunlarının, çevresel bozulmaların ve değişimlerin nasıl ve ne yönde ele alındığını göstermektedir. Çevre, çevre sorunları ve bu sorunları çözmeye ilişkin Uluslararası İlişkiler’deki adımlar ve uluslararası siyasetteki birtakım gelişmeler uluslararası hukuku ve sonrasında da güvenlik çalışmalarını etkilemiştir. BM gibi çeşitli aktörler faaliyetleriyle, hukuki düzenlemeleriyle; Richard Falk, Barry Buzan gibi isimler de akademik çalışmalarıyla öne çıkmıştır. Uluslararası alanda söz konusu süreç 1972 tarihli Stockholm Konferansı ile başlatılabilirken günümüzde ise bahse konu alanda “ekokırım” üzerinde ortak bir hukuki tanım yapılarak ortak bir anlayışa vararak “ekokırım”ın BM ve UCM tarafından uluslararası suç olarak kabul edilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda incelenecek olay olan Rusya-Ukrayna Savaşı’nda çevreye verilen zarara ve sorumluluların cezalandırılması girişimine odaklanılmaktadır. Toprağın, suyun ve havanın kalitesinin azalması; barajların saldırı sonucunda yıkılması, savaş esnasında meydana gelen kirliliğin başta Karadeniz olmak üzere farklı bölgelere yayılması bu çalışmada kullanılacak başlıca veriler arasında yer almaktadır. Sonuç olarak Rusya-Ukrayna Savaşı disipline dair gelişmeleri yansıtan önemli bir örneği teşkil etmektedir. Söz konusu gelişmeler uluslararası hukuk ve güvenlik çalışmaları odaklı olup çevrenin

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

korunmasını ve çevre sorunlarını merkezine almaktadır. Bu bağlamda ilgili çalışmalar eşliğinde Rusya-Ukrayna Savaşı'ndaki gelişmeler incelenerek Uluslararası İlişkiler'in farklı disiplin ve alt temaları ile geçirgenliği değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ekokırım, Rusya, Ukrayna, jus in bello, jus ad bellum

Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Disiplininde “Mavi Güç” Çalışmaları

Gökhan Koçer, Karadeniz Teknik Üniversitesi

Bir devletin deniz ülkesine sahip olması, uluslararası ilişkilerde önemli bir üstünlüktür. Böyle bir devletin, ülkesinin jeopolitiği ve jeostratejisi ile mütenasip denizcilik gücüne ve deniz gücüne sahip olması, bu unsurların ulusal güç belirleyicilerinden olmaları hasebiyle hayati önem taşır. Ulusal savunmanın gerçekleştirilebilmesi ve ülke çıkarlarının korunabilmesi amacıyla dış politikanın desteklenebilmesi açısından ise deniz kuvvetinin etkin bir rolü vardır. Küreselleşme sürecinde ve özellikle Soğuk Savaş sonrasında denizin uluslararası ilişkilerde artan önemi, Uluslararası İlişkiler disiplinini de etkilemiştir. Denizler, artan küresel ticarete denizyolu taşımacılığının düşük maliyeti nedeniyle alternatif olarak görülmeleri, doğalgaz ve petrol rezervlerini barındırmaları, çatışma ve savaşlarda muharebe sahası niteliği taşımaları, kutupların gittikçe önemleri artan coğrafyalar olmaları, deniz aşırı askeri faaliyette bulunan devlet sayısının gittikçe artması gibi nedenlerden dolayı devletlerin dış politikalarında artan öneme sahiptirler. Denizlerin dış politikada hem bir araç hem faaliyet alanı hem de hedef olarak görülmesi, geçmişten çok daha fazla söz konusudur. Uluslararası güçler, yeni deniz stratejileri geliştirmeye, mevcut deniz stratejilerini yenilemeye başlamışlardır. Devletler, denizcilik gücü, deniz gücü ve deniz kuvveti kavramlarını yeniden değerlendirmeyi gerekli görmüşlerdir. Bu gelişmeler, Uluslararası İlişkiler disiplininde denizi esas alan çalışmaların sayısını arttırmış ve yelpazesini genişletmiştir. Türkiye, bir deniz ülkesi olduğu gibi dünyanın deniz kuvvetlerine sahip en eski devletlerinden biridir. Türk Deniz Kuvvetleri, Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren Türkiye'nin dış politikasının uygulanmasında etkin işlevler yerine getirmiştir. Türkiye aynı zamanda önemli deniz ticaret güzergahlarının üzerinde ve yakınındadır. Ayrıca, Türkiye'nin denizleriyle ilgili askeri, güvenlik, hukuki, egemenlik, ekonomi boyutlu iki taraflı ve çok

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

tarafli sorunları vardır. Uzun yıllardır Ege Denizi'nde var olan sorunlara, son yıllarda Karadeniz'de ve Doğu Akdeniz'de yaşanan gelişmeler nedeniyle yenileri eklenmiştir. Bütün bu gelişmelere rağmen, bugün Türkiye'nin küresel ve -açık ara ve dominant- bölgesel bir deniz gücü olduğunu söylemek zordur. Bu gelişmelerin, Türkiye'deki Uluslararası İlişkiler disiplininde yansımaları olmuştur. Literatürde, "Mavi Güç" başlığı altında ifade edilebilecek denizcilik gücü, deniz gücü ve deniz kuvveti kavramlarına odaklanan ve deniz ve dış politika ilişkisini ele alan çalışmalarda artış görülmüştür. Yine deniz ve dış politika odaklı araştırma merkezleri ve düşünce kuruluşlarının sayısında gözle görünür bir artış söz konusudur. Türkiye'de son yıllarda çok kullanılan "Mavi Vatan" kavramının da bu konudaki çalışmalara motivasyon sağlayan bir unsur olduğu söylenebilir. Bu çalışmada, Türkiye'de Uluslararası İlişkiler disiplininde deniz ile dış politika ilişkisini esas alarak yapılan çalışmalar incelenecek ve esasen niteliksel olarak değerlendirilecektir. Aynı bağlamda son yıllarda sayıları artan deniz ve dış politika ilişkisini esas alan araştırma merkezleri ile düşünce kuruluşları incelenecek ve değerlendirilecektir. Çalışma, Türkiye'de deniz ve dış politika ilişkisinin, "Mavi Güç"ün nasıl algılandığını ortaya koymayı ve nasıl olması gerektiği konusunda da görüş ileri sürmeyi amaçlamaktadır.

Panel 2A

Dış Politika Konularında Nicel Yöntemlerle Çalışmalar

Moderatör: Yüksel Alper Ecevit, Bahçeşehir Üniversitesi

Dış Politikanın Siyasi Kültür Kökeni: Dış Politika Roller ve Siyasi Kültür Veri Seti Çalışması

*Işıl Cerem Cenker-Özek, Antalya Bilim Üniversitesi; Burak Toygar Halistoprak, Antalya
Bilim Üniversitesi*

Rol kuramı (Holsti, 1970; Walker, 1999; Walker, 2002) devletlerin dış politika yapım süreçlerinde, dünya siyasetindeki pozisyonları için inşa ettikleri dış politika rol anlayışlarına uygun olarak nasıl davrandıklarına odaklanır. Bu dış politika rollerinin sosyal inşa sürecinde maddi ve düşünsel bileşenler etkilidir. Ne var ki, dış politika rollerinin önemli düşünsel bileşenleri olan siyasi kültürel kökenleri literatürde oldukça az çalışılmıştır. Bu makale literatürdeki bu boşluğa odaklanmakta ve kültürel değerlerin dış politika rollerini nasıl şekillendirdiği araştırma sorusu üzerine kurulmaktadır. Bu kapsamda kültürel değişkenler ve dış politika rollerinden oluşan orijinal bir veri seti oluşturmak için beş ülkede, (ABD, İngiltere, Rusya, Almanya ve Türkiye) 2010 ve 2020 yılları arasında yürütme organının başında bulunan cumhurbaşkanı, başkan veya başbakanların yaptığı konuşmaların içerik analizini yapılmaktadır. Kültürel değerleri kodlamak için Inglehart'ın geleneksel/seküler ve hayatta kalma/kendini ifade etme boyutlarından yararlanılırken, Holsti'nin rol kavramları dış politika rol kavramsallaştırmalarını işlevselleştirmek için kullanılmaktadır. Bu bağlam içerisinde, dış politika rollerini iddialı, işbirlikçi ve tarafsız roller olarak kategorize etmenin yanında, bu rol kategorilerine meydan okuyan dış politika rollerini eklemekteyiz. Kültür ve dış politika rol tasavvurları arasındaki ilişkiyi anlayabilmek için, oluşturulan veri seti üzerinde istatistiki analizler yapılmakta ve bu iki değişken kümesi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmektedir. Araştırmamızın ilk bulguları, ekonomik faktörler kontrol edildiğinde, kendini ifade eden kültürel değerlerin, işbirlikçi dış politika rolleri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu gösterirken, geleneksel kültürel değerlere dayanan liderlerin, meydan okuyan dış politika rollerini tutarlı bir şekilde öne çıkardığını ortaya koymaktadır.

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Rasyonel-seküler kültürel değerler ile özellikle ekonomik gerileme zamanlarında iddialı dış politika rolleri arasında bir ilişki olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rol Kuramı, Dış Politika, Siyasi Kültür, Nicel Yöntem

**Türk Kamuoyunda ABD'ye Yönelik Tutumların Çok Boyutlu
İncelenmesi**

*Seçkin Köstem, Bilkent Üniversitesi; Efe Tokdemir, Bilkent Üniversitesi; Melike Metintaş,
Bilkent Üniversitesi*

Türk kamuoyunun, Türkiye'nin önde gelen küresel aktörlerle dış ilişkilerine ilişkin tutumlarında önemli farklılıklar mevcuttur. Gerek akademik çevrede gerek de politika yapıcılar arasında mevcut kamuoyu araştırmaları üzerinden yapılan okumalarda liberal-muhafazakar veya muhafazakar-seküler eksenlerinin rolü bir hayli öne çıkarılmış ve Türk-Amerikan ilişkilerine çok boyutlu bakış sınırlı kalmıştır. Bu nedenle de Türk kamuoyunda politika tercihlerini belirleyen ve aynı zamanda Amerika'ya yönelik inanç ve tutumlarda değişimlere neden olan birçok siyasi, kültürel, ekonomik ve askeri faktöre ilişkin bilğimiz oldukça sınırlıdır. Bu araştırma, Türkiye'de bireylerin ABD'ye ve diğer büyük güçlere yönelik politika tercihlerini hangi faktörlerin ne yönde belirlediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Makale, Türkiye'de bireylerin dış politikada ABD'ye ek olarak Rusya ve Çin gibi diğer küresel güçlere yönelik tutumlarını da inceleyerek çok boyutlu bir çerçevede sistematik bir analize olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda Nisan-Mayıs 2021'de 2500 kişilik bir online panelden toplanan orjinal anket verisi analiz edilmiş, ilk bulgular sonucunda bireylerin demografik özellikleri, sosyal, ekonomik, siyasi tercihleri ve genel dış politika tutumlarının ABD ve diğer küresel güçlere bakışlarını farklı yönlerde etkilediği tespit edilmiştir. Bireylerin tutum ve tercihlerini kapsamlı bir şekilde ele alan bu araştırma, Türkiye'nin değişen uluslararası düzendeki konumu ve ABD ve diğer büyük güçlerle ilişkilerinin dönüşümü konusundaki anlayışımızı önemli ölçüde geliştirecektir. Daha da önemlisi, bu çalışma güvenlik, ekonomik işbirliği, ilişkilerin tarihsel boyutu, siyasi değerler, ulusal kimlik ve lider seviyesindeki ilişkilerin yanı sıra bireysel faktörlerin de bireylerin ABD ve diğer büyük güçlere yönelik tutum ve algılarını belirlemedeki göreceli etkisini ortaya koyacaktır. Çalışmanın bulguları, ABD-Türkiye ilişkilerini güçlendirmeye yönelik

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

çeşitli yumuşak güç ve kamu diplomasisi stratejilerine ilişkin pratik öneriler sağlamaya ve böylece politika yapıcılar için de önemli çıkarımlar sağlanmasına katkı sunabilir.

Anahtar Kelimeler: kamuoyu, dış politika, Türk-Amerikan ilişkileri, anti-Amerikanizm, tutumlar

Diplomatik Yaptırımların Kullanımını Etkileyen Faktörler

Muhammed Lütfi Türkcan, Koç Üniversitesi

Bu makale, diplomatik yaptırımların kullanımı etkileyen faktörleri analiz etmektedir. Diplomatik yaptırımlar üzerine mevcut birkaç çalışma, diplomatik yaptırımların etkinliği ve sonuçları üzerine odaklanmıştır, ancak bunların kullanımına yol açan koşullar hakkında literatürde bir boşluk bulunmaktadır. Bu makale, bu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Bunun için, uluslararası ilişkilerdeki iki önemli paradigma olan realist ve liberal yaklaşımlara dayanarak, zorlayıcı diplomasi yöntemlerinin kullanımını etkileyebilecek değişkenler belirlenmiştir. Regresyon analizinin sonuçları, diplomatik yaptırımların kullanımının temel dinamikleri ve dış politikadaki potansiyel rolü hakkında önemli fikirler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diplomatik Yaptırım, Realizm, Liberalizm, Zorlayıcı Diplomasi

**Dış Politikada Çaresizlik ve Tepki Aracı Olarak Siber Saldırıları:
Diplomatik Yakınlaşmalar ve Siber Saldırıları Arasındaki İlişkinin
Analizi**

Atakan Yılmaz, Bahçeşehir Üniversitesi; Menent Savaş Cazala, Galatasaray Üniversitesi

Savaş ve barış arasındaki keskin sınırlar her geçen gün çok daha belirsiz hale gelmektedir. Bu belirsizliği temsil eden "gri bölge", devletlerin rakiplerine karşı geleneksel ve geleneksel olmayan yöntemleri bir arada kullanarak üstünlük sağlama çabalarıyla sürekli genişlemektedir. Özellikle son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte geleneksel olmayan yöntemlerin sayısının ve etkinliğinin artması, devletlere dış politikalarında geniş bir manevra alanı sunmaktadır. Siber saldırılar, başta belirsizlik yaratma ve inkâr

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

edilebilirlik avantajları nedeniyle devletlerin gri bölgelerde faaliyet sürdürmelerine olanak tanıyan başlıca araçlardan biridir. Siber araçlar, farklı stratejik amaçlarla; gerek kriz anlarında rakiplerine baskı yapmak ve rakip devletin kamuoyunda güvensizlik yaratmak gerekse devletlerin kinetik araçlara başvurmasını gerek kalmadan tepkilerini göstermesine imkan tanıyarak krizleri yatıştırmak için kullanılmaktadır. Bu çalışma, kriz dönemlerinin dışında, özellikle iki rakip devlet için stratejik öneme sahip bir üçüncü ülke ile ilişkiler kurulduğunda siber araçların dış politikada stratejik bir seçenek olarak nasıl kullanıldığını inceleyecektir. Bu amaçla, 2015-2023 yılları arasında Birleşik Krallık'ın Hong Kong, Ukrayna ve İsrail ile olan ilişkileri ve aynı dönemde Birleşik Krallık'a yönelik gerçekleştirilen siber saldırılar arasındaki ilişki, nicel yöntemlerle analiz edilecektir. Ayrıca, Birleşik Krallık'ın ikili ilişkilerinin, siber saldırılardaki artışta nasıl bir rol oynadığı, makine öğrenmesi modelleri kullanılarak değerlendirilecektir. Bu analizin sonucunda, ikili ilişkilerdeki değişimlere göre gerçekleşecek siber saldırıları tespit edebilen bir erken uyarı sisteminin, yapay zekâ modelleri aracılığıyla nasıl geliştirilebileceği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Siber Saldırı, Dış Politika, Birleşik Krallık, Nicel Yöntem, Yapay Zeka

**Kaynak Zengini Ülkelerdeki Yüksek İthalat Düzeylerinin Rejim
Sonuçları Özet**

Ali Baydarol, Sabancı Üniversitesi

Kaynak laneti literatüründeki çok sayıda çalışma, çeşitli koşullu hipotezler öne sürerek doğal kaynakların siyasal rejimleri lanetlediğini vurgulamıştır. Ancak hiçbir çalışma, doğal kaynakların siyasal rejimleri uluslararası ticaret aracılığı ile lanetleyebileceğine odaklanmamıştır. Yüksek ithalat hacmi, otokratların doğal kaynak gelirini vatandaşlara mal ve hizmetler aracılığı ile tahsis etmesine olanak tanıyarak yerli üretimin gereksiz kılınmasına vesile olur. Böylelikle, ekonomik aktivitelerde rolü olmayan vatandaşların demokratikleşme taleplerinin önüne geçilir. Bu çalışmada öne sürülen ithalat hipotezini destekleyen bulgular, etkileşimli modellere ve doğrusal olmayan marjinal etki tahminlerine dayanmaktadır. Ayrıca bu çalışma, Hain mueller ve meslektaşlarının koşullu hipotezleri test etmek için sunduğu öneriler ışığında kaynak laneti literatüründe kullanılan yöntemlerin mevcut durumunu açığa çıkarmaktadır. Buna göre, çalışmaların önemli bir yüzdesi koşullu

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

hipotezleri test ederken etkileşimli modelleri kullanmıyorken daha yüksek bir yüzdesi, marjinal etkiyi hesaba katmamaktadır. Ayrıca literatürde henüz doğrusal olmayan marjinal etki tahminlerini kullanarak koşullu hipotezleri test eden bir çalışma bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kaynak Laneti, Doğal Kaynaklar, Siyasal Rejimler, İthalat, Marjinal Etki

Panel 2B

Uluslararası İlişkilerde Avrasya'yı Çalışmak: Alan ve Bölge Çalışmaları, Yöntem ve Kuram

Moderatör: Çağla Gül Yesevi, İstanbul Kültür Üniversitesi

Bölgenin İsimlendirilmesi: Alan ve Bölge Çalışmalarının Uluslararası İlişkiler Disiplinine Katkısı

Çağla Gül Yesevi, İstanbul Kültür Üniversitesi

Avrasya çalışmaları kapsamında alt bir alan olarak Orta Asya Çalışmaları ve/veya Türk Dünyası Çalışmaları kapsamında çalışan akademisyenler bulunmaktadır. Bölgenin isimlendirilmesi konusunda bile tartışmanın sürdüğü bilinmektedir. Bu çalışma kapsamında, alan ve bölge çalışmalarına örnek verilecek ve disipline katkıları tartışılacaktır. Günümüzde Türk Dünyası çalışmaları kapsamında, bölge çalışmaları açısından artan sayıda akademik yayına rastlanmaktadır. Bu kapsamda son dönemde, özellikle üzerinde durulan konulardan birinin Türk Devletleri Teşkilatı olduğu görülmektedir. Türk Devletleri Teşkilatı, sosyal inşacılık açısından incelendiğinde “ortak atalar, ortak kültür, ortak tarih ve ortak dil” açısından bir ortaklık bulunduğu “normunu yaratmakta”, norm girişimcileri ile bunu devletler ve ardından halklar açısında içselleştirmeye çalışmaktadır. Bu paylaşılmış değerler, birlikte iş yapabilmeyi sağlayabilecek bir değer olarak sunulmaktadır. Uluslararası İlişkiler disiplinine katkıda bulunan diğer bir unsur da Alan Çalışmalarıdır. Bu bağlamda, bölgenin kültürel özellikleri, Sovyet mirası, kimlik oluşumu ve bunun ülkeler arasındaki günümüzdeki ilişkilere etkisi de Uluslararası İlişkiler disiplini açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda, Sovyet döneminde yaşanan göçler ve diasporanın tecrübesiyle Türk Dünyası ve/veya Orta Asya'yı anlamak mümkün müdür sorusu da tartışılacaktır. Bu kapsamda metot olarak derinlemesine mülakat ve sözlü tarih çalışması üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bölge-Alan Çalışmaları, Orta Asya/ Türk Dünyası Çalışmaları, Sosyal İnşacılık

Türk Devletleri Teşkilatı'nın Neoklasik Realist Bakış Açısından Analizi

Serdar Kesgin, Giresun Üniversitesi

Neoklasik Realist yaklaşım, klasik realist ve neorealist düşüncelerden farklı olarak uluslararası ilişkileri açıklamada sebep-sonuç ilişkisinin yetersiz kaldığını ve ilişkiler ağını analiz etmede bağımlı-bağımsız değişkene bir de ara değişken eklenmesi gerektiğini savunmaktadır. Neoklasik Realist yaklaşım devletlerin uluslararası sistemdeki yerini belirlerken sistemin doğru bir şekilde analiz edilmesi gerektiğinden bahseder. Neoklasik realist düşünce uluslararası sistem ve devlet analizinde, devletlerin güvenlik politikalarına yönelmek yerine çevrelerini ve içerisinde bulundukları uluslararası ortamı şekillendirmeyi tercih ettiklerinden bahsetmektedir. Bu yaklaşım ilişkiler ağındaki bağımsız değişkeni oluşturmaktadır. Bağımlı değişken olarak, uluslararası sistemin oluşturduğu baskıların ülkelerin dış politikalarına yansını ele almaktadır. Uluslararası ortam, devletler arası ilişkiler ağına ek olarak uluslararası ve uluslar üstü örgütler, çok uluslu şirketler ve sivil toplum kuruluşları gibi diğer aktörler tarafından da şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Uluslararası sistemin etkili bir parçası olmaya çalışan devlet için önemli olan bir uluslararası veya uluslar üstü organizasyona katılmak değil, devletin gelecek vizyonuyla uyumlu ve kabul görülen organizasyonların içerisinde olmaktır. Ara değişkenler olarak bahsedilen toplumların tarihsel süreçte geçirmiş oldukları evrelere verilen tepkiler neticesinde oluşan sosyal yapı ve onun dinamiklerinin iç politika üzerinden dış politikaya yansımalarıdır. Sosyal yapı ile uyumlu olduğu düşünülen uluslararası yapılanmaların içerisinde olmak veya kurucusu olmak söz konusu organizasyonun sahiplenilmesi ve istenilen başarıya ulaşması açısından motivasyonu artırıcı bir unsur da olabilmektedir.

Bildiri de, Türk Devletleri Teşkilatı'nın neoklasik realist teori bağlamında etkili bir uluslararası örgüt olabilmesi imkan ve yeterliliği ele alınacaktır. Avrasya coğrafyasının ve jeopolitiğinin sınırlıklarının neler olduğu ve bu sınırlılıkların örgütün işlevselliğinin önündeki engeller ve avantajlar sorgulanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Devletleri Teşkilatı, Neoklasik Realist Yaklaşım

Türkiye’deki Kafkasya Çalışmaları: Genel Profil ve Yöntem
Bakımından bir Değerlendirme

Yalçın Sarıkaya, Giresun Üniversitesi

Kafkasya Türkler için hem bir geçiş coğrafyası hem de bir yurt olma özelliğine sahiptir. Ayrıca ağırlıkla 19. Yüzyılda olmakla birlikte Kafkasya’dan Anadolu’ya yönelen göçler, Türkiye’de geniş ve önemli bir Kafkasya kökenli topluluk meydana getirmiştir. Dünyanın pek çok bakımdan en renkli sahalarından biri olan Kafkasya konusundaki akademik çalışmalar özellikle Soğuk Savaş sonrasında bölgede nükseden etnik/teritoryal çatışmalar nedeniyle yoğunlaşmıştır. Kafkasya bölgesindeki kriz ve çatışmalar yanında, Hazar havzasının enerji kaynaklarının batıya açılması projeleri de hem Türkiye’nin bölgeye politik ilgisinde bir yükselmeye hem de bunun akademik alandaki çalışmalara yansımına neden olmuştur. Bununla birlikte, bölgenin bütünüyle uzun yıllar Sovyet idaresinde kalmış olmasından ve Türkiye’nin de bir Batı bloğu devleti olmasından dolayı bölgeye yönelik çalışmaların olgunlaşması epeyce gecikmiştir. Bu bildiride, dil, kültür, tarih, sosyoloji gibi disiplinlerdeki çalışmalara değil, uluslararası ilişkiler alanındaki çalışmalara odaklanılarak, Türkiye’deki Kafkasya araştırmalarının genel bir profili çıkarılmakta, yöntem, yaklaşım ve analiz bakımından değerlendirilmeleri eleştirel bir gözle yapılmaktadır. Saha araştırmaları bakımından son derece önemli olan; bölge dillerinin öğrenilmesi, birincil kaynaklara erişim, metodolojik tercihler, araştırma derinliği gibi hususların Türkiye’deki Kafkasya araştırmaları için ne ölçüde birer kazanım haline getirilebildiği üzerinde durulmaktadır. Bildiriyle, bu hususta akademik kalitenin yükseltilmesi için neler yapılabileceği tavsiyelerine de ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bölge-Alan Çalışmaları, Kafkasya Çalışmaları, Kafkasya Araştırmaları

İmparatorluklar ve Sınır Bölgeleri Prizmasından Avrasya'nın Anlamlandırılması

Kamala Valiyeva, İstanbul Ticaret Üniversitesi

Günümüz uluslararası sistemin temel dinamiği, Batının gederek daha fazla ayrışmasına karşın Avrasya'nın artan bir biçimde senkronize hareket edebilen aktörlerden oluşan bir alana dönüşmesidir. Doğu Avrupa ve Karadeniz havzasından Doğu Asya'ya, Baltık Denizi'nden Hint Okyanusu'na kadar uzanan bu geniş alanda bir taraftan büyük güç konumunu yeniden tesis eden Rusya ve Çin alternatif bir uluslararası sistemin temellerini atmakta, diğer taraftan ise Türkiye ve İran gibi aktörler yeniden birer bölgesel güç merkezleri haline gelmektedir. Fakat günümüzde Çin, Rusya, Türkiye ve İran gibi başlıca Avrasya aktörleri bir ulus-devlet olarak imparatorluk geçmişlerinin inkarı üzerine inşa edilmiş devletler olsalar da imparatorluk mirasları ulusal kimliklerinin önemli bir parçasını oluşturmakta ve dış politika davranışlarını ve karşılıklı algılarını yönlendirmektedir. Nitekim, 'tarihin coğrafi eksen' olarak tanımlanan Avrasya, Birinci Dünya Savaşı öncesine kadar imparatorluklarından oluşan bir alan olmuştur. Geniş kıta imparatorlukları arasında yüzyıllar boyunca cereyan eden siyasi, diplomatik, ekonomik ve kültürel mübadeleler ve jeopolitik rekabet, Avrasya'daki uluslararası ilişkilerin mahiyetini şekillendirmiştir ve imparatorlukların kesişen etki alanlarındaki halkların ve limitrophe (sınırdış) bölgelerin kaderini belirlemiştir. Bu makale, uluslararası ilişkiler çalışmalarında Stephen Kotkin tarafından ortaya atılan 'imperial exchange' modelini temel alarak yukarıda belirtilen başlıca Avrasya aktörleri arasında güç mücadelesi ve işbirliğinden oluşan çelişkili etkileşim kalıplarının kaynağını tespit etmeye ve bu bağlamda günümüzde Avrasya'yı nasıl anlatmalıyız sorusuna odaklanacaktır. Bu model çerçevesinde makale, geniş Avrasya kıtasında başlıca aktörlerin imparatorluk mirasına ve bir medeniyet-devlet olma iddialarına atıfla oluşturdukları politikaları ele alacak ve kıtasal rekabet ilişkilerinin yapısal ve düşünsel yansımalarını tahlil edecektir.

Anahtar Kelimeler: Avrasya, Büyük Güç, İmparatorluk Mirası, Öz-kimliklendirme, Rekabet

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Sovyet Sonrası Orta Asya: Mitler, Gerçekler ve Yeni Araştırma Yolları

Gülperi Güngör, Avrasya İncelemeleri Merkezi, Ankara Üniversitesi

Bu bildiri, Sovyet sonrası Orta Asya üzerine yapılan çalışmaların bazı yaygın mitlerini ve bölgeye yönelik araştırmalar için önerileri ele alacaktır. Orta Asya'nın genellikle 19. yüzyıl jeopolitik kavramlarıyla tanımlandığı, ancak bu tanımlamaların bölgenin güncel dinamiklerini tam olarak yansıtmayı yansıtmadığı tartışılacaktır. Orta Asya'ya ilişkin yaygın bir mit, bölgede piyasa reformlarının başarısız olduğu ve bu yüzden bölgenin küresel ekonomiye entegre olamadığı yönündedir. Bununla birlikte, Rusya ve Çin'in etkisi altında kalan Orta Asya'nın Batı ile sınırlı ilişkiler kurduğu da sıklıkla dile getirilen bir görüştür. Bildiride Orta Asya'nın küresel ekonomi ile, özellikle de Sovyet sonrası iş ağları ve offshore şirketler aracılığıyla önemli bağlantılara sahip olduğu ortaya konulacaktır. Dünyanın en büyük bankalarının bazıları, offshore hizmetler aracılığıyla Orta Asya rejimlerine destek sağlamaktadır. Bu durum, bölgenin küresel ekonomik sisteme entegrasyonunun bazen göz ardı edilen yönlerini vurgulamaktadır. Bildiride, Orta Asya'daki siyasi durumun yerel veya kültürel faktörlerden kaynaklandığına dair iddialar da ele alınacaktır. Bu tür iddialara karşı bölgenin karmaşık siyasi ve ekonomik dinamiklerinin daha derinlemesine incelenmesini gerektiği vurgulanacaktır. Son olarak, bildiride Orta Asya çalışmalarında kullanılabilecek teorik çerçeveler ve bölge hakkında bilgi edinme yolları hakkında bazı önerilerde bulunulacaktır. Uluslararası ilişkiler uzmanlarına, bölgeyi daha iyi anlamaları ve araştırmalarında daha doğru sonuçlara ulaşabilmeleri için pratik yollar sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Orta Asya, Post-Sovyet Çalışmaları, Offshore, Bağlantısallık, Bölge Çalışmaları

Panel 2C

Ekonomi-Politik Çalışmaları

Moderatör: Emel Akçalı, King's College London

Ekonomik Milliyetçilik Kavramına Bakış

Ali Volkan İmamoğlu, Bilkent Üniversitesi

Ekonomik milliyetçilik, özellikle İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden çıkmasının ve Donald Trump'ın Amerikan Başkanı seçilmesinin ardından küresel siyasette sıklıkla duyulan ve kullanılan bir kavram haline geldi. Peki giderek aşına haline geldiğimiz ekonomik milliyetçilik nedir ve bu kavram neyi içermektedir? En yaygın çağrışımlar genellikle, korumacılık, küreselleşme karşıtlığı ve otarşiyi içerir. Ancak kavramın etrafındaki mevcut literatürü araştırmaya başlanıldığında, bu kavramın çok daha derin olduğu ortaya çıkıyor. Her şeyden önce, kavramın neyi ima ettiğini belirlemek önemlidir. Kavramı öne çıkan iki farklı anlayış üzerinden ayırabiliriz, kavrama geleneksel yaklaşım onu siyasetin kontrolü altındaki bir ekonomi olarak görürken, revizyonist yaklaşım kavramı milliyetçilik boyutuna ve bu milliyetçiliğin ekonomik politikaları nasıl etkilediğine öncelik vererek daha bağlamsal olarak algılar. Geleneksel yaklaşım için ekonomik milliyetçilik kavramını sabit ve tektir, revizyonist yaklaşım için ise ülkeden ülkeye durumdan duruma göre değişen bir kavramdır. Kavramın daha geleneksel anlayışı, Realist Uluslararası İlişkiler okuluna dayanır. Ekonomik milliyetçilik konusundaki geleneksel yaklaşımın en belirgin figürü Robert Gilpin'dir. Gilpin, ekonomik milliyetçiliği, siyasetin ekonomiye önceliğini varsayan ve destekleyen ve merkantilizmin eşanlamlısı olarak kabul eden bir uygulama olarak tanımlar (Gilpin, 1987, s.26). Gilpin, ekonomik milliyetçiliği bir devlet inşası doktrini olarak algılar ve piyasanın devlet çıkarlarının peşinde koşmasına tabi olması gerektiğini öne sürer (Gilpin, 1987, s.26). 1990'ların sonlarında ve 2000'lerin başlarında, Uluslararası Politik Ekonomi'de İnşacılığın yükselişiyle eşzamanlı olarak, geleneksel yaklaşım bir grup revizyonist akademisyen tarafından sürekli eleştiriye maruz kaldı (Crane 1998; Abdelal 2001, 2005; Helleiner 2002, 2005; Pickel 2003, 2005, Schulman 2000). Revizyonist yazarlar, realist-devlet merkezli doktrinlerin gölgesinde kalan ekonomik milliyetçilik üzerine olan geleneksel literatürü eleştiriyor ve ekonomik milliyetçiliği, belirli bir doktrinler dizisinden

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ziyade bir toplum içindeki milliyetçilik siyasetinin neticesi olan “bir ekonomik politika ürünü” olarak tanımlıyor. Bahsedilen akademisyenlere göre ekonomik milliyetçilik, sadece serbest ticarete ve diğer devletler ve uluslarla dostane ekonomik ilişkilere olumsuz bakan tek bir tip olarak tanımlanamaz. Liberal ekonomi politikalarını da içeren çok çeşitli politikaları içerebilir. Onlar, ekonomik milliyetçiliği modası geçmiş bir ekonomik doktrin ve ekonomik liberalizmin tam tersi olarak gören bakış açısını reddediyor, bunun yerine ekonomik liberalizm de dahil olmak üzere hemen hemen her türlü doktrini içerebilen genel bir fenomen olarak görülebileceğini belirtiyorlar. Ekonomik milliyetçiliğe geleneksel yaklaşım, kavramı belirli bir ekonomi politikası ile tanımlar, neyin ekonomik milliyetçi bir politika olduğunu ve neyin olmadığını belirlemek daha kolaydır. Ayrıca geleneksel yaklaşım, kendisini ekonomik liberal politikalara karşı konumlandığı için bir politika doktrininin tam tersi olma gücüne sahiptir. Öte yandan, ekonomik milliyetçiliğin revizyonist okulunun temel bir gücü vardır. Ekonomik milliyetçiliğe yönelik revizyonist yaklaşım, belirli ulusal kimlik ve özel bağlamla karakterize edildiğinden, ekonomik milliyetçiliğin uluslar/devletler arasındaki çeşitliliğini belirleme şansını sağlar. Revizyonist yaklaşımla birden fazla ve çeşit çeşit ekonomik milliyetçilikler tanımlanabilir. Fakat revizyonist yaklaşımın getirdiği bazı önemli zorluklar da var. Eğer ekonomik milliyetçilik, ekonomik liberalizm dahil herhangi bir doktrini kapsayacak genel ve bağlamsal bir kavram olarak kabul edilirse, o zaman herhangi bir sınıflandırılma için kullanılamaz hale gelir. Ama aynı zamanda yükselen milliyetçilik ile ekonomik korumacılık arasında bağlantı olduğu da bir gerçek. Ama eleştirel bakış bu bağlantıları genel bir çerçeveden, global bir trend olarak bakmayı zorlaştırıyor. Revizyonist okul geleneksel yaklaşıma önemli bir eleştiri yükseltse de kavramın muğlaklaşmasına sebep oluyor. Sonuç olarak, revizyonist görüşler kavramın derinleşmesinde ve farklı tiplerin tanımlanması için çok değerli olsa da kavramın temel sabit tanımlara ihtiyacı olduğunu göz ardı edilmemeli. Böylece iki yaklaşımı birleştiren kapsamlı bir ekonomik milliyetçilik kavramına erişebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Milliyetçilik, Korumacılık, Küreselleşme Karşıtlığı, Siyaset/Ekonomi Politikaları İlişkisi

Güney Afrika Cumhuriyeti Hala Sahra-altı Afrika'nın Tek Yarı-Çevre (ya da Alt-emperyal) Ülkesi mi?

Sinan Baran, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Güney Afrika'nın 2011'de BRICS'e üye olmasıyla birlikte ülkenin Afrika'daki öncü konumuna dair tartışmalar yerini alt-emperyal güç tartışmalarına evrilmişti. Etiyopya ve Mısır'ın 2024 yılında BRICS grubuna dahil edilmeleri Güney Afrika'nın Sahra-altı Afrika'daki tek yarı-çevre güç olup olmadığına dair yeni bir tartışmayı zorunlu kılıyor. Grubun diğer üyelerinin tamamı yarı-çevre ülkeler olarak görülebilir. Hatta Mısır Cezayir ve Fas ile yine yarı-çevre ülke olarak anılıyor. Fakat, Etiyopya başta olmak üzere Angola, Gana, Kenya Nijerya ve Tanzanya gibi 21. yüzyılda önemli bir ekonomik büyüme kaydeden Sahra-altı Afrika ülkeleri Modern Dünya-Sistem'de nasıl konumlanıyor? Afrika Birliği'nin merkezinin Addis Ababa'da yer alması Etiyopya'ya diplomaside önemli bir katkı sağlıyor. Kıtanın en kalabalık nüfusuna ve Mısır'la birlikte en güçlü ekonomisine sahip olan Nijerya'nın BRICS üyeliği 2023 yılında önemli bir ihtimal olarak kapıdaydı. Şimdilik askıya alınsa da kıtada Batı ve Orta Afrika bölgelerinin BRICS içerisinde henüz bir temsilcisi bulunmuyor. Ancak 2024 yılı itibarıyla Güney Afrika'nın kıtadaki öncü rolünün yavaş yavaş sarsılmaya başladığını görüyoruz. Fakat bu sarsılma Güney Afrika'nın yarı-çevreden çevreye düşüşünü mü temsil ediyor yoksa Sahra-altı Afrika'da yeni ülkelerin yarı-çevre konumuna yükselişini mi? Bu değişimler başta BRICS olmak üzere dünya siyaseti açısından ne anlama gelmektedir? Afrika'da yarı-çevre ülkelerin artışı kıtadaki ilerlemeye mi işaret eder ya da Güney Afrika'nın mevcut konumunu kaybediyor olması bir gerileme anlamına mı gelir? Sahra-altı Afrika'da artan yarı-çevre ülkelerin sayısı yeni alt-emperyalizm tartışmalarının kaynağı olabilir mi?

Anahtar Kelimeler: BRICS, Modern Dünya-Sistem, Güney Afrika, Yarı-çevre, Uluslararası Politik-Ekonomi

Gelişmekte Olan Ülkelerde Sanayi Politikaları ve Yeni Kalkınmacılık: Türkiye ve Hindistan Örnekleri

Melike Bozkurt, Loughborough University London

2008 küresel finans krizi sonrası piyasa sinyallerine duyulan güvensizlik ve alternatif reçetelere olan ihtiyaçla birlikte, gelişmekte olan ülkeler devletin kapasitesini ortaya çıkararak/arttırarak ekonomik büyümeyi ve kalkınmayı teşvik edecek/destekleyecek sanayi politikaları geliştirmeye yönelmişlerdir. İhracata dayalı büyüme hedefleyen hükümetler, ekonomik-milliyetçi müdahaleler ile stratejik sektörlerde yüksek katma değerli çıktılar üreterek “ulusal şampiyonlar” yaratmayı hedeflemektedirler. Türkiye’nin “Milli Teknoloji Hamlesi” ve Hindistan’ın “Hindistan’da Yap” girişimlerinin karşılaştırmalı analizi, gelişmekte olan ülkelerde devlet-odaklı kalkınma stratejilerini anlamak adına önemli bir vaka çalışması oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Türkiye ve Hindistan hükümetlerinin savunma ve uzay sektörlerindeki rolü karşılaştırmalı politik ekonomi teorileri ışığında incelenecektir. Türkiye’nin savunma sanayisinde ve Hindistan’ın uzay sanayisinde gösterdikleri başarılı performansların bahsi geçen girişimler çerçevesinde değerlendirilmesi, sanayi politikalarının oluşturulması ve uygulanmasındaki motivasyonu anlamaya yardımcı olacaktır. Bu tarz bir yaklaşım, küresel politik-ekonomi dengelerinin değiştiği bir dönemde, gelişmekte olan ülkelerde “yeni kalkınmacılık” anlayışının nasıl ve hangi formlarda ortaya çıktığının analizi için de son derece önemli olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Sanayi Politikaları, Savunma, Ulusal Şampiyon, Karşılaştırmalı Politik Ekonomi

Körfezde Uluslararası Meşruiyet: Rantiye Devletler İtibar ve Ekonomik Dönüşüm için Sporla Aklamanın Peşinde

Arıkan Açar, Yaşar Üniversitesi; Enes Ergörenler, Yaşar Üniversitesi

Spor uluslararası alanda kurumsallaşmaya başladığından beri sınırlar ötesi rekabetin ortaya çıktığı önemli bir mecra haline gelmiştir. Bu kurumsallaşmanın en önemli evrensel örneği addedilebilecek Olimpiyad Oyunlarının 1896 yılında düzenlenmeye başlamasıyla sporun

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

uluslararası ilişkilerin bir parçası olagelmesi durumu netleşmiştir. Spor ve spor dalları zaman içinde gelişmeye devam etmiş ve günümüzde gerek müsabakaların gerçekleştiği yerlerin dünya üzerinde yayıldığı alanların gerekse de katılımcılarının menşe ülkelerinin çeşitliliği ile küresel ilişkilerin çok önemli bir parçası haline gelmiştir. Spora mündemiç rekabet, başarı ve şanın uluslararası boyuta taşındığında, ulusların birbirleriyle rekabet içinde oldukları, kendilerini başarılı gösterme ve statülerini yükseltmek için çaba gösterdikleri bu alanda da önde gelen bir faktör haline geldiği söylenebilir. Spor ve siyasetin de bu süreç içerisinde giderek iç içe geçmeye başladığı ve bu durumun uluslararası spor ortamına da taşındığı da gözlemlenmektedir. Sporun ekonomisinin de zaman içerisinde çok büyük ölçeklere çıktığı günümüzde, sporun uluslararası ekonomi politik ve devletlerin dış politika pratiklerinde yansımalarının Uluslararası İlişkiler disiplini içerisinde hak ettiğinden çok daha sınırlı ölçüde konu edilmesinden hareketle, bu tebliğde Basra Körfezi çevresinde yer alan ve literatürde rantıye devletler olarak tanımlanabilen hidrokarbon ihracatçısı ülkelerin spor etkinlikleri ve büyük spor organizasyonlarını kendi uluslararası ilişkilerinin bir parçası olarak nasıl kullanmaya çalıştıkları incelenecektir. Bu bağlamda, bu ülkelerin farklı spor alanlarına yaptıkları yatırımların çeşitliliği ve maddi boyutları göz önüne alınarak bu hamlelerin iddiaların yansıttığı şekilde hidrokarbon ihracatına dayalı gelirlere bağımlı bu ülkelerin ekonomilerinin gelir kaynaklarını çeşitlendirerek dönüştürme amacıyla mı yoksa uluslararası görünürlüğü olumlulaştırmaya, insan hakları gibi konularda olumsuz itibar algılarını değiştirmeye ve kendilerine yönelik uluslararası sempati toplamaya yönelik olarak mı hayata geçirmeye çalıştıkları incelenecektir. Bu çerçevede öncelikle Suudi Arabistan, Katar, Birleşik Arap Emirlikleri ve Bahreyn'in spor alanında yurt içi ve dünyanın farklı yerlerinde yaptıkları yatırımların neden bu ülkeler arasında ve bölgede bir trend haline geldiği ve dış politikada yumuşak güç unsuru olarak ne ölçüde kullanılabilir olduğu ve yatırımları amaçlanan karşılığı bulup bulmadığı hususları da tebliğin araştırma konularını oluşturmaktadır. Bu amaçla bu ülkelerin kendi topraklarında düzenledikleri ya da düzenlemeye talip oldukları farklı spor etkinlikleri özellikle de Olimpiyad ve FIFA Dünya Kupası gibi mega etkinlik olarak tanımlanan faaliyetler yanında bu ülkelerin zaman içerisinde hidrokarbon rantından elde ettikleri gelirlerin bir kısmıyla oluşturdukları bağımsız varlık fonları aracılığı ile yaptıkları yerel ligler kurmak, uluslararası spor kulübü satın almak, uluslararası spor şampiyona ve turnuvaları düzenlemek, ve uluslararası spor

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

yayın hakları ve yayıncı sahipliğine yönelik yatırımların maddi boyutlarının karşılığı olan maddi getiri ve yumuşak güç etkisini yaratma konusundaki yansımalarının boyutları da çalışmanın kapsamı içerisinde tahlil edilecektir. Nihai tahlilde bu ülkelerin rantiyeye devlet mantığı çerçevesinde iç siyasi meşruiyeti maddi karşılığı ile satın alma mantığı ile hareket etmelerine eş güdümlü olarak benzer bir yaklaşımı uluslararası alanda yaptıkları maddi yatırımlarla bu mecrada da sporla aklama (sportswashing) yöntemiyle meşruiyet sağlama peşinde olup olmadıkları da tebliğin son kısmında tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sporla Aklama, Rantiyeye Devletler, Uluslararası Meşruiyet, Uluslararası Spor Ekonomi Politikası, Uluslararası Spor Etkinlikleri ve Büyük Spor Organizasyonlar

Panel 3A

Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Disiplini

Moderatör: Ceren Uysal Oğuz, Akdeniz Üniversitesi

Türkiye’de Uluslararası İlişkiler Disiplinini Merkez, Yarı Merkez ve Taşra Kategorileştirmesi Üzerinden Yeniden Düşünmek

*Pelin Sönmez, Kocaeli Üniversitesi; Zehra Yılmaz, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi; Elif
Kozan, Ege Üniversitesi*

Bu çalışma, Türkiye akademisindeki Uluslararası İlişkiler (Uİ) ile Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler (SİBU) bölümleri akademisyenleri üzerinden disiplinindeki merkez-çevre ayrımını sorgulamaktadır. Türkiye’de Uİ disiplinine dair yapılan analizler çoğunlukla disiplini kendi içerisinde bir bütün olarak tasvir etmektedir. Yapılan karşılaştırmalı çalışmalar ise Türkiye’de Uİ yazını Batı ile karşılaştırmakta ya da çevre ülke veya bölgelerde Uİ akademileri ile farklar ve benzerliklere odaklanmaktadır. Bu çalışma Türkiye’de 2006 sonrası açılan Uİ bölümlerini de araştırma kapsamına alarak, Türkiye’deki tüm Uİ ve SİBU bölümlerini zamansal ve mekânsal bir ayrıma konu olacak şekilde literatürde ilk defa merkez, yarı merkez ve taşra kategorileştirmesi üzerinden ayırmaktadır. Çalışmanın hazırlanmasına zemin oluşturan temel olgu, Türkiye’de 2006 sonrası kurulan birçok yeni üniversitenin bünyesinde yer alan Uİ ve SİBU bölümlerinin büyük bir çoğunluğunun öğrencilerin tercih sıralamalarında “görünür” bir yerde olmaması, hatta bazı bölümlerin kapanma riskiyle karşı karşıya kalmasıdır. Dolayısıyla çalışmada amaç çevre-merkez, taşra-merkez ikilemlerinin ötesinde yeni bir kavramsallaştırma ile Türkiye’de disiplinin niteliğini, potansiyelini ve aynı zamanda gerilimlerini açıklamaktır. Merkez, yarı merkez ve taşra kategorileştirmesine yönelik kavramsallaştırma yapı-söküme uğramaya müsait ve dinamik bir biçimde ele alınmış; postkolonyal düşünürlerin argümanları teorik temel olarak belirlenmiştir. Çalışma süresince Türkiye’de birbirinden farklı mekanlarda kurulmuş olan Uİ ve SİBU bölümü akademisyenleri arasındaki ilişkiler farklı değişkenlerle incelenecektir. Buna göre Türkiye’de merkez, yarı merkez ve taşra üniversitelerinde Uİ eğitimi veren bölümler arasında akademisyen profilleri, yayın yapılan dergiler, alınan atıflar, akademisyenlerin çalışmalarının konusu olan bölge/ler ya da teori tercihleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı bibliyometrik analiz yöntemlerinden yararlanılarak yorumlanacaktır.

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Disiplin, Çevre- Merkez Gerilimi, Postkolonyal Teori, Bibliyometrik Analiz.

**2023 Türkiye Uluslararası İlişkiler Akademisyenleri Eğitim, Araştırma
ve Uluslararası Politika Anketi Sonuçları Üzerinden bir Değerlendirme**

Mustafa Aydın, Kadir Has Üniversitesi; Cihan Dizdaroğlu, Başkent Üniversitesi

Dünya genelinde Uluslararası İlişkiler disiplinine yönelik çalışmalara paralel olarak Türkiye’de de disiplinin geçirdiği dönüşüm ve Türkiye’nin bilgi üretimine katkılarına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. Özellikle bu konulardaki çalışmalara veri sağlamak amacıyla 2007 ve 2009’da doğrudan Uluslararası İlişkiler Konseyi (UİK) tarafından, 2011, 2014, 2018 ve 2023 yıllarında ise Institute for the Theory and Practice of International Relations at the College of William and Mary’nin yürüttüğü Teaching, Research and International Policy (TRIP) araştırması ortaklığı yoluyla yine UİK tarafından Türkiye’de Uİ alanında çalışan akademisyenlere yönelik anketler düzenlenmiştir. Temelinde epistemolojik ve ontolojik anlamda Uİ disiplininin sınırları, özgün karakteri ile Uİ akademisyenlerinin eğitim ve araştırmalarında hangi teorileri, yöntemleri ve pedagojik yaklaşımları kullandıklarını anlamayı hedefleyen TRIP araştırması, Türkiye’deki Uİ çalışmalarının küresel Uİ disiplini içerisindeki konumunu anlamaya da yardımcı olmaktadır. Bu çalışmada, 2023 yılında UİK bünyesinde Türkiye ayağı yürütülen TRIP anketinin güncel veri seti, geçtiğimiz yıllarla ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri ile karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Uluslararası İlişkiler, Araştırma, Yöntem

**Erkek Akademisyenlerin Toplumsal Cinsiyet Algılamaları: Yüzleşmek,
Reddetmek ya da Ötesi**

Birgül Demirtaş, Türk-Alman Üniversitesi

Türk dış politikasıyla ilgili yapılan çalışmalar, ağırlıklı olarak üniversitelerde görev yapan akademisyenler tarafından gerçekleştirilmektedir. Genelde üniversitedeki çalışma ortamı,

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

özelde de ilgili bölümlerdeki kadın-erkek akademisyenler arasındaki etkileşim, görev dağılımı, yapısal faktörler gibi unsurlar, gerçekleştirilen akademik çalışmaların doğasını ve niteliklerini bazen doğrudan doğruya, bazen de dolaylı olarak etkilemektedir. Bu çalışma, toplumsal cinsiyet konusuna odaklanarak, Türk akademiyasındaki erkeklik çalışmalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Türkiye'de akademinin cinsiyetçi doğasına ilişkin akademik çalışmaların sayısı giderek artmaktadır. Ancak bu konudaki çalışmaların çoğu kadın akademisyenlerin tutumlarına odaklanmaktadır. Literatürde erkek araştırmacıların algılarına ilişkin bir boşluk bulunmaktadır. Bu makale, 26 şehirdeki 48 farklı üniversitede Uluslararası İlişkiler alanında çalışan 80 erkek akademisyenle yapılan araştırmaya dayanarak literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın temel araştırma soruları aşağıdaki gibidir: Erkek akademisyenler, Türk toplumunda erkek olmayı ve erkek bilim insanı olmayı nasıl yorumlamaktadır? Erkek akademisyenlerin iş yerinde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik algıları nedir? Akademik terfi ve yönetici pozisyonlarını nasıl yorumlamaktadırlar? Çalışmanın temel katkısı, Türkiye örneğinde farklı eşitsizliklerin birbirini beslediği ve muhafazakâr siyasi iklimin etkisinin görüldüğüdür. Makale, çoğunluğu Müslüman olan bir toplumda akademinin cinsiyetlendirilmiş düzenini inceleyerek erkeklikler literatürüne katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışma üç temel yenilik sunmaktadır: Birincisi, kendi bölümlerinde herhangi bir toplumsal cinsiyet eşitsizliği görmeyen, ancak başka yerlerdeki eşitsizlikleri fark eden erkek akademisyenlerin algılarını ortaya koymaktadır. Bu, erkeklik literatüründe yeni bir bulgudur. İkinci olarak, toplumsal cinsiyet eşitliğinin içselleştirilmediği, ancak toplumsal cinsiyet faaliyetlerinin tanıtım amaçlı kullanıldığı durumları analiz etmektedir. Üçüncü olarak, muhafazakâr bir toplumda erkeklerin yaşadıkları çoklu mağduriyetleri ve bunun işyerlerindeki yaşamlarını nasıl etkilediğini de yapıbozuma uğratmaktadır. Dördüncü olarak, araştırmaya katılan erkek akademisyenlerin çoğunluğunun akademik terfiyi olduğu gibi kabul ettiklerini ve terfi kriterlerinin nasıl ve kim tarafından belirlendiğini sorgulamadıklarını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla bu araştırma, Türk akademisini bir vaka çalışması olarak inceleyerek erkeklik literatürüne özgün katkılarda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akademi, Erkek Akademisyenler, Toplumsal Cinsiyet, Türkiye

**Türkiye’de Uluslararası İlişkiler ve Politik Psikoloji: Literatür Odaklı
Bir Analiz**

*Tuğçe Kafdağlı Kuru, İstanbul Aydın Üniversitesi; Ayşe Küçük, İstanbul Gelişim
Üniversitesi*

Uluslararası ilişkiler ve politik psikoloji arasındaki ilişkinin tarihsel gelişimine baktığımızda iki alan arasındaki ilk temaslar 1930’larda lider analizlerine dayansa da 1960’lı yıllarda davranışsalcilik akımı ile etkileşimin yoğunlaştığını söylemek mümkündür. Bunun sebebi politik psikolojinin birey odaklı olması ve uluslararası ilişkilerde birey merkezli analizin ancak bu yıllarda başlıyor olabilmesidir. Lider, karar alma yaklaşımları ve dış politika analizinin gelişmeye başlaması sonucunda uluslararası ilişkilerde bireyin önemini ve konumunu ortaya çıkartan çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu nedenle uluslararası ilişkiler ve psikoloji arasında ilişkinin bu dönemde kurulduğunu iddia etmek yanlış olmayacaktır. Kronolojik olarak bakıldığında bu bağlamdaki ilk sistematik çalışma Nathan Lienes politbürounun davranış kalıplarını ortaya koymak üzere yaptığı operasyonel kod analizi olmuştur. Daha sonra bu yöntem Alexander George tarafından geliştirilmiştir. 1965’te Harold Sprout ve Margaret Sprout dış politika analizinde karar alım sürecinde psikolojik ortamın incelenmesi gerektiğini belirtmiştir. Margaret Hermann’ın çalışmaları Leader Treat Analysis ile lider davranış kalıplarını ortaya koymuş ve nicel yöntemle söylem analizi çalışmaları üzerine odaklanmıştır. 1980’lerde bilişsel psikolojinin gelişmesi ile önyargı, yanlış algılama gibi kavramlar uluslararası ilişkiler alanında da tartışılmaya başlanmıştır. 1990’lı yıllarda yaşanan gelişmeler ile -özellikle Yugoslavya’nın dağılması sürecinde- etnik kimlikler ile ilgili çalışmaların sayısı hızla artmıştır. Bu durum bir taraftan konstrüktivizmin ve kimlik odaklı çalışmaların sayısının yükselişine neden olurken diğer taraftan çatışmaların psikolojik arka planına odaklanmayı gerekli kılmıştır. Bununla birlikte çatışma ve barış çalışmaları etnik ve devlet içi isyanlara odaklanırken psikolojiden faydalanmıştır. Etnisite ve milliyetçilik çalışmalarında mikro milliyetçiliklerin iç siyaseti nasıl etkilediği ve bunun dış politikaya yansımalarının nasıl olduğu sorgulanmıştır. Özellikle 2000’li yılların başında terör ve güvenlik çalışmalarındaki gelişim, Psikoloji ile Uluslararası İlişkiler disiplinlerini buluşturmuştur. Yine aynı süreç takip edildiğinde, uluslararası ilişkilerde baskın rasyonel yönelimin eleştirisi olarak daha önce ihmal edilen duyguların

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

öneminden bahsedilmiş; bir “duygusal dönüş” yaşanmaya başlamıştır. Bu gelişmelerin en önemli sebeplerinden biri uluslararası ilişkilerde sonuçlar/çıktılar yerine süreçlere odaklanmanın etkinliğinin anlaşılmasıdır. Bu çalışma, dış politikayı açıklamada çıktılar yerine süreçlere odaklanmanın önemini fark edilmesinin Türkiye’deki uluslararası ilişkiler çalışmalarında inter-disipliner yaklaşımla politik psikoloji yöntemlerinin hangi alanlarda kullanıldığını tespit etmeyi amaçlamaktadır. “Türkiye’deki akademik çalışmalar Uluslararası İlişkiler ve Psikoloji hangi alanlarda kesişmektedir? Bu noktada Türkiye’de hangi çalışmalar gerçekleştirilmiştir?” sorularına literatür odaklı cevap aranacaktır. Bu sorunun cevabını bulabilmek için Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri, hakemli dergilerde yayımlanmış makaleler ve basılmış kitaplar incelenecektir. Çalışma Soğuk Savaş sonrası dönemden günümüze kadar olan dönem ile sınırlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Politik Psikoloji, Dış Politika Analizi, Türkiye’de Dış Politika Analizi Çalışmaları

Panel 3B

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Avrupa

Moderatör: Selcen Öner, Bahçeşehir Üniversitesi

Avrupa'nın Geleceği ve Türkiye: Üyeliğin Ötesine Bakmak

*Özgehan Şenyuva, Orta Doğu Teknik Üniversitesi; Çiğdem Üstün, İstanbul Nişantaşı
Üniversitesi*

Bu çalışma "Avrupa'nın Geleceği: Türkiye'den Yansımalar" başlıklı makaleye dayanarak, Türkiye ve Avrupa Birliği (AB) ilişkilerinin geleceği üzerine kapsamlı bir analiz sunmayı amaçlamaktadır. Bu sunum, Türkiye'nin AB ile olan değişen ilişkilerini, bu ilişkilerin gelecekteki yönünü ve Türkiye'nin AB'nin stratejik geleceğinde oynadığı rolü ele alacaktır. Çalışmada, Türkiye'nin AB'ye üyelik sürecinin karmaşık doğası ve bu sürecin hem Türkiye hem de AB üzerindeki etkileri detaylandırılmaktadır. Sunumda, Türkiye'nin stratejik konumu, AB'nin genişleme politikası, ve Türkiye-AB ilişkilerinin siyasi, ekonomik ve kültürel boyutlarını incelenecektir. Ayrıca, Türkiye'nin AB ile ilişkilerindeki mevcut durumun ve potansiyel geleceğinin, AB'nin stratejik hedefleri ve değerleri açısından taşıdığı önem ele alınacaktır. Türkiye'nin AB ile ilişkilerinin gelecekte nasıl şekilleneceği, Türkiye'nin Avrupa'daki rolü ve AB'nin genişleme politikasının Türkiye üzerindeki etkileri gibi konular üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa'nın Geleceği, Türkiye, AB, Avrupa Çalışmaları

Popülist Dalgayı Yönetmek: Tepkilerin Değerlendirilmesi ve AB için Gelecekteki Çıkarımlar

Mustafa Yıldız, Kocaeli Üniversitesi

Avrupa Birliği üyesi ülkelerde son yıllarda popülist hareketler güç kazanıyor. Nitekim 2024 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde bu akımı temsil eden partilerin sandalye sayılarını önemli ölçüde artıracakları öngörülmektedir. Bunun nedenlerini anlamak ve başta pandemi olmak üzere çeşitli krizlerin popülist yaklaşımları nasıl etkilediğini tespit etmek önem taşımaktadır. Bu çalışma, pandemi döneminde popülist yaklaşımların nasıl bir ilişki

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

içerisinde olduğunu ve popülist siyasetin son dönemde Avrupa Birliği'ni nasıl etkilediğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, Birlik genelinde popülist aktörlerin tepkilerindeki benzerlik ve farklılıkları tespit etmek önemlidir. Popülistler birçok Avrupa ülkesinde iktidardan uzaklaştırılmış olsalar da seçimlerde hala başarı konumunda bulunmakta ve siyasi söylemi etkilemeye devam etmektedir. Bu durum, diğerlerinin yanı sıra AB'nin geleceği açısından da sonuçlar doğurmaktadır. Popülist "Avrupa karşıtı" partiler Haziran ayındaki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde büyük kazanımlar elde etme yolunda ilerlemektedir; bu da parlamentodaki dengeyi keskin bir şekilde sağa kaydırabilecek ve iklim eylemi de dahil olmak üzere AB gündeminin kilit unsurlarını tehlikeye atabilecektir. Akademisyenlerin içgörülerini uygulayıcıların pratik stratejileriyle birleştirerek, çekişmenin itici gücü olarak popülizme karşı daha kapsamlı ve etkili bir yanıt geliştirmek mümkün hale geliyor. Önemli olan, demokratik kurumları güçlendirirken ve kapsayıcı ve bilinçli toplumları teşvik ederken popülist hareketlerin cazibesine katkıda bulunan altta yatan sorunları ele almaktır. Bu çalışmanın amacı bu sorunları tespit etmek ve AB siyasetindeki mevcut yerlerine odaklanmaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Popülizm, Aşırı Sağ

Labirenti Aşmak: Türkiye'nin AB Bürokrasisinin Evrimine Bir Bakış

*Selin Türkeş Kılıç, Yeditepe Üniversitesi; Rahime Süleymanoğlu Kürüm, Bahçeşehir
Üniversitesi*

Bu çalışma, Türkiye-AB ilişkileri arasındaki bürokratik yapıyı anlamayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, 1987'den Türkiye'nin tam üyelik başvurusu yapmasından günümüze kadar Türkiye'deki AB ilişkileri ile ilgilenen bakanlık birimlerinin gelişimlerini ve organizasyonunu incelemek için elit sosyolojisinden yararlanır. Türkiye'nin temel AB işleri kurumlarının evriminin ayrıntılı bir haritasını çıkaran bu araştırma, önemli yapısal değişiklikleri ve bu değişiklikleri yönlendiren sosyo-politik güçleri ortaya çıkarır. Kurumsal yapısal dönüşümlerin bürokratik performans üzerindeki etkileri (Grotz vd. 2022; Dzida vd. 2022; Yeşilkağıt vd. 2022) ve bakanlık dönüşümlerinin değişen kalıpları (Martocchia

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Diodati ve Verzichelli, 2017) üzerine yazılan literatür üzerine kurulan bu makale, Türkiye-AB bürokratik ilişkilerinin karmaşıklıklarını aydınlatmak amacıyla bu kurumların kuruluşunu, birleşmesini ve yeniden yapılandırılmasını analiz eder ve bu karmaşık ilişkiyi yönlendiren bürokratların rolünü vurgular. Bu bireyler, AB-Türkiye ilişkilerinin çok yönlü yönlerini yönetmek için gerekli çeşitli becerilere sahip, kritik aktörler olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma, Türkiye-AB ilişkilerini yönlendiren bürokratik yapıya dair sistematik bir bakış sağlayarak akademik literatürdeki belirgin bir boşluğu gidermektedir. Bulgular, bu etkileşimlerin tarihi ve çağdaş önemi üzerine taze bir bakış açısı sunar ve Türkiye-AB ilişkileriyle ilgilenen bürokratik elitin kapsamlı bir şekilde anlaşılmasının gerekliliğini vurgular. Bu şekilde, araştırma AB-Türkiye ilişkilerindeki dinamiklere dair daha detaylı bir değerlendirme sunar ve bu etkileşimleri destekleme ve şekillendirme konusunda bürokratik uzmanlığın kritik önemini belirtir. Bu makale TÜBİTAK 1001 programı kapsamında desteklenen 122K720 nolu ve “Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Politika Yapım Sürecini Anlamada Elit Sosyolojisinin Rolü” başlıklı projenin bir çıktısıdır. Desteginden dolayı TÜBİTAK’a teşekkür ederiz.

Anahtar Kelimeler: AB-Türkiye İlişkileri, Bürokrasi, Elit Sosyolojisi

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Tarafından Geliştirilen “Takdir Sınırı Doktrini”nin Uluslararası İlişkiler Perspektifinden bir İncelemesi

Yasemin Tosun, Sabancı Üniversitesi

Takdir Sınırı Doktrini, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Mahkeme) kararlarının ayrılmaz bir parçası haline gelmiş olup, ulusal sistemlerde farklı insan hakları görüşleri ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Sözleşme) değerlerinin "eşit uygulanması" arasında bir denge sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Bu açıdan bakıldığında, takdir sınırının, üye devletlere Sözleşme hakları ve yükümlülüklerini yorumlama konusunda izin verilen bir esneklik olduğu açıkça anlaşılabilir. Doktrin, Sözleşme metninde yer almaz, ancak Strasbourg organlarının kararlarıyla geliştirilir ve bu özelliği, uluslararası hukukçular tarafından içtihat hukukunda birleşik veya tutarlı bir uygulamasının olmaması nedeniyle eleştirilmiştir. Bununla birlikte, doktrin ilk uygulanmasından bu yana geliştirilmiş olup, üye devletlerin

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

takdir yetkisini gerektiren Sözleşme maddeleri söz konusu olduğunda kararların ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu nedenle, bu doktrin, Mahkeme kararlarının tam merkezine yerleştirilmiştir. Bu makalede, takdir sınırının hem Mahkeme hem de devletler için avantajları ve sınırları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa İnsan Hakları Hukuku, Uluslararası Hukuk, Takdir Sınırı Doktrini

Panel 3C

İlerleyen Teknoloji ve Uluslararası İlişkiler

Moderatör: Mehmet Ali Tuğtan, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Bilim ve Teknoloji Çalışmaları Perspektifini Uluslararası İlişkiler Disiplinine Taşımak: Aktör-Ağ Teorisi Çerçevesinde Haritaların Eleştirel Analizi

Şeyma Tok, İstanbul Üniversitesi

Bilim ve teknolojiye dönüşümler küresel politikaları ve Uluslararası İlişkiler disiplininin ortaya çıkış noktası olarak savaş ve barışı en çok etkileyen faktörlerden biri olagelmıştır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda bu olgu artarak devam etmektedir. Bilim ve teknolojiye d  gelişmeler ve dönüşümler, gelişen bilişim ve iletişim teknolojileri ve artan dijitalleşme; silahlanma, diplomasi, enerji gibi Uluslararası İlişkiler disiplininin geleneksel araştırma nesnelerini etkileyerek disiplin içindeki çalışmaların gündemine birçok farklı alandan girmesine rağmen, bilim ve teknolojiyi küresel ölçekte politikayı hem etkileyen hem de ondan etkilenen aktör olarak ele alabilecek yaklaşımlara az sayıda rastlanmaktadır. Uluslararası İlişkiler çalışmalarında teknoloji bir  zmeden ziyade verili bir nesne olarak ele alınmaktadır. Bu teknolojik belirlenimcilik, teknolojinin de tarihsel ve toplumsal gelişmeler ışığında gelişen ve siyasi bir boyutu da içerisinde taşıyan tarafının göz ardı edilmesine neden olmaktadır. Teknolojinin küresel politikaya etkilerine sıklıkla önem atfedilmesine rağmen, teknolojinin kendisinin sorunsalla tırılarak analiz nesnesi haline getirilmesine az sayıda rastlanmaktadır. Bu sorunu aşmak için bu bildiride, bilim ve teknolojinin siyaset ve toplumla ilişkisini inceleyen Bilim ve Teknoloji  alışmalarının (Science and Technology Studies/STS) perspektifini Uluslararası İlişkiler disiplinine eklemlenmek önerilmektedir. STS perspektifinin küresel ölçekteki araştırmalara taşınması küresel politikayı anlarken disiplinler arası bir çalışma metodolojisi geliştirme imkânı sunacaktır. Bu anlamda, Uluslararası İlişkiler disiplini için yeni bir anlayış penceresi a ılaca ı savunulmaktadır çünkü bu perspektiften geliştirilebilecek yöntemler, küresel siyaseti anlamaya yönelik yeni sorular sormanın  n n  açabilme kapasitesine sahiptir. STS perspektifini küresel siyasete taşıma  nerisi, gelişen teknolojiler (emerging technologies), dijitalleşme ve tarihsel perspektiften uluslararası ilişkiler – bilim ve teknolojinin karşılıklı ilişkisi gibi araştırma

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

gündemlerinde analiz yapmayı sağlayacak teorik ve metodolojik bir bakış açısı sunmaktadır. Nitekim, bildirinin vaka kısmı bir Uluslararası İlişkiler çalışmasında STS perspektifine başvurulabilmenin somut bir örneğini sunmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda, teknolojik yapıtlar olarak haritaların küresel ölçekte siyasi rolünü araştırırken Bilim ve Teknoloji Çalışmalarının duyarlılıklarından nasıl yararlanılabileceği tartışılacaktır. STS'nin en köklü metodolojik yaklaşımlarından biri olarak Callon ve Latour'un "aktör-ağ teorisinin" (Actor-Network Theory/ANT) insan dışı aktörler kavramsallaştırmasıyla haritaya küresel politikayı etkileyen bir aktör olarak yaklaşılabileceği tartışılacaktır. Böylece görsel metinler olarak haritaların eleştirel analizini sağlayacak yöntemle odaklanılacaktır. Eleştirel kartografya çalışmalarına referansla, haritalar hem siyasi ajandadan etkilenen hem de ortak tahayyüllerimizi şekillendirerek siyaseti etkileyen aktörler olarak ele alınacaktır. Özetle bildirinin özel ve genel olmak üzere iki amacı vardır. Özelde, ampirik bir eleştirel kartografya çalışmasının STS yaklaşımıyla Uluslararası İlişkiler disiplini içerisinde çalışılmasının imkânı sunulacaktır. Genelde ise, STS yaklaşımlarının Uluslararası İlişkiler araştırma gündemlerini anlamada yenilik getirme gücü savunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bilim ve Teknoloji Çalışmaları, STS, Aktör-Ağ Teorisi, Eleştirel Kartografya, Uluslararası İlişkilerde Yöntem

**Birleşik Krallık'ın Uzak Savunma Sanayi Çalışmalarının Brexit
Sonrasında İç ve Dış Politikasına Olan Etkileri**

Mahmut Can Özdemir, Yalova Üniversitesi; Abdullah Muhsin Yıldız, Yalova Üniversitesi

Uzun yıllar sonra Brexit ile AB'den ayrılan BK, bu ayrılığı dünyada değil uzayda da sağlamış oldu. Özellikle ortak yatırımlarının varlığı tehlikeye girmiş, uzayda askeri ve ekonomik yalnızlığını Brexit ile benimsediği anlaşılmaktadır. Avrupa Birliği'nin yüklü yatırımlarının yoksunluğu nedeniyle uzayda hem bilimsel hem askeri harcamalarını ve ar-ge çalışmalarını bireyselleştiren BK hükümetleri hem iç hem dış siyasetten tepkilere maruz kalmıştır. Brexit sonrasında yaşanan değişimler ve belirsizlikler, Birleşik Krallık'ın uzay savunma alanındaki çalışmalarını etkilemiştir. Çeşitli başbakanların verdiği sözlerin gerçekleşmemesi ve gecikmelerin gözlemlenmesi, iç siyasette kamu desteğinin azalmasına

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ve hükümetin uzay savunma yatırımlarını kısıtlama isteğiyle tepki görmesine neden olmuştur. Bu çalışma, Birleşik Krallık'ın uzay savunma politikalarının iç-dış siyaset, ekonomi, askeri ve toplum üzerindeki etkilerini objektif bir bakış açısıyla incelemeyi ve literatürdeki eksikliği gidermeyi hedeflemektedir. Bu sayede, uluslararası ilişkiler alanında önemli bir kaynak sağlamayı amaçlamaktadır. Bu tez, Birleşik Krallık'ın uzay savunma sanayi çalışmalarının Brexit sonrasında iç ve dış politikasına olan etkilerini incelemektedir. Brexit süreci, Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden ayrılmasına yol açmış ve bu da uzay savunma alanındaki iş birliklerinde ve yatırımlarında değişikliklere neden olmuştur. Tez, Birleşik Krallık'ın ulusal çıkarları açısından uzay savunma sanayi yatırımlarının Brexit sonrası iç ve dış politikada nasıl bir dönüşüme yol açabileceğini araştırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Birleşik Krallık, Uzay – Savunma, Brexit, İç politika, Dış politika, Avrupa Birliği

**Yapay Zekâ Teknolojisinin Uluslararası İlişkiler Eğitimine Olumlu ve
Olumsuz Etkileri**

Aşkın İnci Sökmen Alaca, İstanbul Arel Üniversitesi

Yapay zeka teknolojisi bileşim teknolojisinden kodlama ile ortaya çıkan ve insan zekasından daha ileri bir zekaya sahip olarak toplumsal düzen içinde, tıpta, politika, askeri ve hukuk alanında yeni bir sistem ortaya çıkaracağı öngörülen günümüz teknolojilerinden kabul edilmektedir. Uluslararası ilişkiler eğitimleri açısından sanal sınıf, artırılmış gerçeklik ile olayları görsel olarak anlatabilme, içinde olma, hologram teknolojisi ile her an erişilebilir uzaktan eğitimler, konu odaklı simülasyon eğitimleri, ChatGPT ile sunumlar hazırlama, makale yazma ve kitap çıkarma olumlu katkıları olarak değerlendirilebilir. Lisans düzeyinde Uluslararası İlişkiler 2.0 eğitimi öğrencinin okuma ve dinleme kısmından çok görsel olarak olayları deneyimleyebilme, derslere zamanını kendi istediği şekilde ayarlayabilme, yeni teknolojiler kullanarak konuları daha iyi görsel sunabilme imkanı sağlamaktadır. Akademisyenin Türkçe hazırladığı bir ders videosunu istediği dilde yayımlatabilir. Yabancı dilde ders anlatımı sanal ortamda bir handicap olmaktan çıkmakta hatta anlatılırken alt yazı şeklinde verilmesi dinlemeyi daha da kolaylaştırmaktadır. Neuralink (beyin –bilgisayar

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

arayüz programı) projesinin ileriki aşamalarında tüm 4 yıllık eğitimi bir çipe yerleştirerek bilgisayara bağlı beyin üzerinden tüm bilgilerin aktarılması yolu ile zaman harcamadan bireyin bir sosyal ilişkiler disiplini hakkında bilgi edinmesi kolay hale gelebileceği öngörülmektedir. Yeni dil öğrenme paketi olarak ilk etapta düşünülen bu teknik ileri zamanlarda başka bilim dalları içinde geçerlilik kazanılabilir. Geliştirmeye açık bu alanda olumsuz olarak iki yıl içinde ya da 2030 kadar insan formunda eğitimcilere gerçekten ihtiyaç duyulacak mıdır ? sorusu ilk olumsuz katkı olarak gelebilir. İnsanın yerini alabilecek humonid robotlar, akıllı ses asistanları, hap bilgi şeklinde 15 dk konu anlatımlı videolar , beyne bilgi yüklemeleri akademik disiplinde akademisyen ihtiyacını nasıl etkileyeceği üzerinde en çok düşünülmesi gereken konulardır. Profesör bilgisi ve analizini bir süper zeka yapay zeka sistemi de yapabilir. Hatta daha iyi yapabileceği öngörülebilir. Oyun teorisine dayalı dış politika analizlerinde kuantum seviyesindeki bir bilgisayarı tahmini hesaplamalar 1 dk içinde yapabilir. Bir konu hakkında politika raporu hazırlanması gerektiğinde 10 dk içinde kaynaklarıyla tamamlayabilir. Diğer ikinci bir konu üniversiteler ya da üniversitelerde hangi bölümler devam edebilecek midir ? Uygulama alanlarına ihtiyaç duyan Sağlık ve Fen Bilimleri dışında, okumaya dayalı bölümler dijital teknolojiyle yer değiştirebilir. Alfa jenerasyonu genç nesil ne askerlik için 2 yıl ne üniversite eğitimi için 4 yıl zaman kaybetmek istememektedir. Zamandan tasarruf sağlayabilecek yapay zekaya dayalı algoritmik eğitim paketleri ve NFT diplomaları akademik eğitimi topyekün farklılaştırabilir. Sunumda gelecek öngörüsüne dayalı yapay zeka teknolojisinin lisans düzeyinde uluslararası ilişkiler eğitimi ve akademik yaşam üzerindeki etkilerine olumlu /olumsuz değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası ilişkiler disiplini, Yapay zeka, Arttırılmış Gerçeklik , Neurolink

21. Yüzyılda Uzayda Rekabetçi Siyasi Söylemler- Milliyetçilik vs.

Kozmopolitanizm

İtir Toksöz Bullens, Doğuş Üniversitesi

Soğuk Savaş döneminde uzayda rekabet eden iki ülke olan ABD ve SSCB'nin farklı iki ayrı ideolojiye sahip oldukları ve hatta Soğuk Savaş dönemi uzay yarışının da bu ideolojik çekişmenin bir izdüşümü olduğu Uluslararası İlişkiler disiplinine ve dönemim tarihine aşina olan herkes için malumdur. Soğuk Savaşın bitmesi ile başlayan dönem ise daha işbirlikçi, daha liberal uzay faaliyetlerine sahne olmuş ve çok sayıda hem devlet hem de devlet dışı aktörün uzaya gözlerini dikip çalışmalarını daha da iddialı hale getirdikleri günleri beraberinde getirmiştir. Hali hazırda ulusal uzay ajansı bulunan 72 ülke bulunmaktadır. Bunun yanında hem ESA ya da APSCO gibi devletlerarası kuruluşlar hem de uzayda faaliyet gösteren irili ufaklı özel teşebbüsler de yer almaktadır. Bugün uzaya gitme hevesi hem gelişmiş hem de gelişmekte olan devletler için neredeyse küresel bir eğilim haline gelmiştir. Uzayın insanlığın ortak mirası olduğu fikri, uzayda çeşitli devletlerin işbirlikleri, uzay temalı eserlerin popüler kültürdeki (moda, sanat, edebiyat, sinema) yansımaları da bu eğilimin bir parçasıdır. Ancak bir taraftan bu küresel eğilim karşımızda iken, tüm uzay aktörlerinde bir tekno-milliyetçilik söylemi, bir realist güç ve rekabet vurgusu da gözlemlenmektedir. Devletlerin uzay programlarını tanıtmaya şekli oldukça milliyetçi unsurlar içermektedir. Bu bildiride uzaya açılan devletlerin uzay politikalarını ve programlarını konumlandırmak için hem milliyetçiliği hem de kozmopolitanizmi nasıl araçsallaştırdıkları tartışılmaktadır. Bir taraftan özellikle uzaya yeni açılmaya çalışan devletler yerelde uzay programları için kamuoyu desteği ve meşruiyet sağlamaya çalışırken, diğer taraftan da uzaydaki faaliyetlerini geliştirebilmek için işbirliklerine muhtaçtırlar. Dolayısıyla bir taraftan uzay program söylemleri milliyetçiliği körüklerken diğer taraftan da işbirliklerine açık, uzayda özel sektörü destekleyen ve insanlığın ortak mirası olarak nitelendirilen uzaya paydaş bir aktör olarak kendilerini konumlandırarak kozmopolitan söylemleri de kullanmaktadırlar. Bildiri sahibi öncelikle uzaya açılan gelişmiş ve gelişmekte olan devletlerin uzay programlarının karşılaştırmalı olarak içerik analizlerini yapacak ve bu çerçevede bu aktörlerin uzay programlarını nasıl yapılandırdıkları konusunda aşağıdaki sorulara yanıt arayacaktır:

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

- Ulusun uzay program için kullanılan bir tarihi mit/referans noktası olup olmaması
- Uzay araçları ve uzay programı projelerinin adlandırılmasında milliyetçi bir terminolojiden yola çıkıp çıkılmadığı
- Uzay faaliyetlerindeki mihenk taşı tarihlerin başarıların hedeflerin ulusal tarih için önem arz eden tarih ve olaylarla kesiş(tiril)mesi konusunda özel bir çaba harcanıp harcanmadığı
- Astronotların ulusal kahraman statüsü ve hangi söylemlerle bu statünün topluma sunulduğu ve toplumda karşılık bulup bulmadığı
- Özellikle populist liderler tarafından kullanılan milliyetçi söylemlerin ulusal uzay programının kimliği üzerinde yarattığı etkinin ne olup olmadığı
- Devletlerin uzay özel sektörü ile ilişkileri ve milliyetçi ve kozmopolit söylemler arasında yeni uzay tabir edilen özel uzay şirketlerini nasıl konumlandıkları

Bu soruları tartışırken bildiri sahibi hem realist, hem liberal, hem inşacı, hem postkolonyal, hem bağımlılık teorisi çerçevesinde konunun tartışılabilmesine vurgu yapmakla birlikte daha çok inşacı bir açıdan asıl olarak milliyetçi ve kozmopoliten siyasi söylemlerin birlikte kullanımlarının bir tezat oluşturup oluşturmadığını ve uzay programlarını ve uzay faaliyetlerinin geleceğini nasıl etkileyeceğini hem devlet hem de devlet dışı aktörlerin uzayda gitgide artan faaliyetlerini gözönünde bulundurarak masaya yatırmış olacaktır. Bu çerçeveyi çizerken son dönemde hız verdiği faaliyetlerle Türk uzay programının bu tartışmanın neresinde olabileceğini de tartışmaya açmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uzay Politikaları, Milliyetçilik, Kozmopolitizm, İnşacılık

Panel 4A

Disiplinin Sınırlarını Aşmak: Uluslararası İlişkiler’de Yenilikçi Yöntemsel Yaklaşımlar

Moderatör: Ebru Canan Sokullu, Bahçeşehir Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler’in Unutulan Aktörleri: Dünya Kafesi Yöntemi ile Gençlerin Yönetişime Katılımlarının Artırılması

*Ebru Canan Sokullu, Bahçeşehir Üniversitesi; Dize Doğan, CİFAL İstanbul-Birleşmiş
Milletler Eğitim ve Araştırma Enstitüsü (UNITAR)*

Günümüzde, uluslararası ve ulusal krizler karşısında doğru kararları alıp etkili eylemlerde bulunmak, karar vericiler için büyük bir önem arz etmektedir. Çevresel ve sosyal şoklar, dünya genelinde binlerce insanı etkileyerek, karşılaşılabilecek kriz ve zorlukların ciddiyetle ele alınmasını gerektirmektedir; aksi halde, pek çok insan kaçınılmaz olarak zarar görecektir. Uluslararası İlişkiler (UI) disipliniinde genellikle ikincil bir aktör olarak görülse de, “genç nesil”, sosyal, çevresel, ekonomik ve siyasi konulardaki karar alma süreçlerinde kritik bir role sahiptir. Bu bağlamda, farklı coğrafyalardan ve yaş gruplarından insanlarla bilgi ve deneyim paylaşımı giderek artan bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu çalışma, karar vericilerin gençlerin perspektifi ve potansiyelinden yararlanarak daha iyi kararlar alabilmesi için uygun bir platform sunmayı amaçlayan Dünya Kafesi yaklaşımını inceleyecektir. Dünya Kafesi, özellikle çevresel ve sosyal kriz dönemlerinde, topluluk bağlarını, dayanışmayı, sosyal adaleti ve kolektif iyileşmeyi güçlendirmek amacıyla zor soruları ele almak için kapsayıcı bir ortam yaratma hedefine sahip genç liderliğindeki çıktı odaklı bir yöntemdir. Bu bağlamda, bu çalışma, Şubat 2023'te Türkiye ve Suriye'yi vuran büyük depremin ardından toplum temelli iyileşmede gençlerin deneyimlerini ve katılımlarını Dünya Kafesi yöntemiyle nasıl ele alınabileceğini tartışacaktır. Disiplinler ötesi sosyal bilim perspektifleriyle desteklenen bu analiz, ani ve aşırı çevresel ve sosyal bozulma durumlarında geleneksel yönetim modellerinin sınırlarını zorlayacak ve topluluk inşası ve iyileştirilmesine yönelik yaratıcı yaklaşımlar için sosyal deneyler arayışına girecektir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Diplomasi, Kadın, Cinsiyet Eşitliği

**Feminist Yöntemlerle Bilgi Hiyerarşilerini Yıkarak: Katılımcı Eylem
Araştırması (KAE)**

Rahime Süleymanoğlu Kürüm, Bahçeşehir Üniversitesi

Bu çalışma, mülakat ve anket gibi geleneksel araştırma yöntemlere dayalı bilgi üretme sürecinin yarattığı hiyerarşik yapıları ve bu bilgilerle oluşturulan politikaların marjinal toplulukları dışlayıcı özelliklerine dikkat çekmektedir. Bilgi ve politika üretiminde kapsayıcılık feminist bir yöntem olan Katılımcı Eylem Araştırması (KAE) ile mümkündür. Katılımcı ve müzakereci demokrasi aracı olarak da yaygın olarak kullanılan ve ‘vatandaş bilimi’ (citizen science) olarak da benimsenen bu yöntemlerden en yaygın olanları katılım video (Participatory Video) ve sesli fotoğrafıdır (Photovoice). KAE süreci katılımcılara deneyimledikleri bir toplumsal sorununu (ör. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği) kısa filmler ve sesli fotoğraflar aracılığıyla kamusal alanda sergilemelerini sağlamak, bu sayede bilgi ve politika oluşturma süreçlerinde aktif ve anlamlı katılmalarını sağlamaktır. Böylelikle KAE, katılımcıların deneyimlerini merkeze alan yaratıcı ve diyalogik bir süreci teşvik etmektedir. KAE, 2017-2020 yılları arasında yürütülen Kadının Kalkınması konulu Jean Monnet Modülü (Proje No: 587615) ve halihazırda devam eden Feminist Epistemik Adalet konulu Jean Monnet Kürsüsü (Proje no: 101085368) kapsamında 300’den fazla farklı sosyo-ekonomik ve ideolojik geçmişe sahip ailelerden gelen lisans ve yüksek lisans öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulama Türkiye’nin anti-feminist gündeminin belirginleştiği ve Yüksek Öğretim Kurumu tarafından toplumsal cinsiyet tutum belgesinin internet sitesinden kaldırıldığı Şubat 2019 dönemi öncesi ve sonrası siyasi konjonktürü de kapsamıştır. Her durumda KAE, toplumsal cinsiyet eşitsizliği gibi hassas konuları ele almak için müzakereye açık, demokratik bir ortam yaratarak, katılımcıların politik yeteneklerini geliştirmiş ve karar vericilere ulaşmak için çoğunlukla engel olan yaş, dil, cinsiyet ve farklı iletişim becerilerinin etkisini bertaraf etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Milliyetçilik, Toplumsal Cinsiyet, Covid-19, Neoliberalleşme

**Uluslararası İlişkilerde Yapay Zeka ile İçerik Analizi: Fransa ve
Türkiye'nin Akdeniz Mekansal Tasvirlerinin Karşılaştırılması**

Atakan Yılmaz, Bahçeşehir Üniversitesi

Günümüzde sayısı her geçen gün artan makaleler, kitaplar, görüş yazıları ve sosyal medya platformlarında üretilen içeriklerle birlikte büyüyen metin yığınları, Uluslararası İlişkiler (Uİ) alanında içerik analizi çalışmalarını oldukça zorlaştırmaktadır. Bu durum, Uİ disiplininde artan metin verilerinin nasıl analiz edileceğine dair soruları da beraberinde getirmektedir. Bilgisayar programları araştırmacılara önemli kolaylıklar sunsa da artan içerik sayısı ile birlikte kodlamaya ayrılan zamanın da artması, araştırmacıları oldukça zorlamaktadır. Bu çalışma, Google tarafından 2013'te geliştirilen ve yapay zekanın bir kolu olan doğal dil işleme (NLP) çalışmalarında vektör temsilleri elde etmek için kullanılan “Word2Vec” tekniğinin Uluslararası İlişkiler çalışmalarında nasıl kullanılabileceğini tartışmaktadır. Word2Vec algoritması, metinleri içeren kapsamlı veri kümelerindeki kelimelerin metin içinde nasıl ve hangi bağlam(lar)da kullanıldığını öğrenip tahmin etmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada, 2005-2020 yılları arasında Anadolu Ajansı ve Agence France-Presse tarafından yayınlanan içerikler kullanılarak Türkiye ve Fransa'nın Akdeniz'e yönelik mekânsal temsillerinin zamanla nasıl değiştiği ve bu değişikliklerin iki ülke arasındaki ilişkileri nasıl etkilediği Word2Vec yöntemi ile analiz edilecektir. Yapılacak bu analiz doğrultusunda Word2Vec gibi yapay zeka yöntemlerinin, büyük veri kümelerindeki karmaşık ilişkileri ve değişimleri analiz etmede nasıl güçlü araçlar olabileceği ve bu araçların Uİ disiplininde gelecek vaat eden analiz yöntemleri olarak nasıl kullanılabileceği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksleri, Bilgi Üretimi, Bilgi Adaletsizliği, Küresel Kuzey ve Güney, Bibliyometrik Analiz

**Uluslararası İlişkiler’de Duyguların İzini Sürmek: Bir Yöntem Olarak
Duygusal Söylem Analizini Geliştirmek**

Erman Ermihan, Kadir Has Üniversitesi

Son yıllarda Uluslararası İlişkiler literatüründe duyguların rolüne dair artan bir ilgi gözlemlenmektedir. Bu ilgi, duyguların siyasi karar verme süreçlerini, diplomasiyi ve uluslararası çatışmaları nasıl etkileyebileceğine dair artan farkındalığa dayanmaktadır. Duyguların metinsel analizinde "sentiment analysis" paketleriyle önemli ilerlemeler kaydedilmiş olsa da, nitel anlamda duyguların analizinde yeterli ilerleme sağlanamamıştır. Nicel ve nitel çalışmalar, sınırlı duygu türlerine odaklanmakta ve farklı dillerde duyguların öznel doğasını göz ardı etmektedir. Bu durum, Uluslararası İlişkiler araştırmalarında duygusal dinamiklerin eksik anlaşılmasına neden olmaktadır. Duygusal söylem analizi, bu soruna çözüm sunmak üzere dilbilimsel ve duygusal bilgiyi birleştirirken Türkçe kodlama kitabı da duygusal söylem analizini Türkçe metinlere uygulamak için sistematik bir çerçeve sunmaktadır. Bu kitap, duyguları kategorize etmek ve kodlamak için Türkçe dilbilgisi ve duygusal sözlükler gibi kaynaklardan yararlanmaktadır. Türkçe kodlama kitabının kullanımı, duygusal söylem analizinde objektiflik, kapsamlılık ve genişletilebilirlik sağlayarak Uluslararası İlişkiler araştırmalarında duygusal dinamiklerin daha iyi anlaşılmasına ve analiz edilmesine katkıda bulunabilir. Bu gelişme, Uluslararası İlişkiler teorisini ve pratiğini geliştirmek için önemli bir potansiyele sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası İlişkiler, Duygusal Söylem Analizi, Duygular, Metodoloji, Türkçe Kodlama Kitabı

Panel 4B

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Avrupa

Moderatör: Deniz Sert, Özyeğin Üniversitesi

Stratejik Pusula Çerçevesinde Avrupa Birliği Güvenlik ve Dış Politikası: Politika ve Stratejinin Uyumuna Üzerine Bir Değerlendirme

*Sinem Ünal, Ege Üniversitesi; Betül Aydoğan Ünal, Ege Üniversitesi; Senem
Kumova Metin, İzmir Ekonomi Üniversitesi*

Bu çalışma, Avrupa Birliği'nin (AB) politika beyanları ile Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (CFSP) kapsamında Stratejik Pusula (SC) arasındaki uyumu araştırmaktadır. AB uzun yıllardır stratejik olarak otonom bir güç olmak için çalışmakta, kurulduğu yıllardan beri pek çok girişim çerçevesinde bu ideali gerçekleştirmek için uğraşmaktadır. Birlik, Maastricht Antlaşması'ndan bu yana her kurucu Antlaşmasında bu idealin gerçekleşmesi yolunda bir adım daha atmış, Lizbon Antlaşması'nın düzenlemeleri çerçevesinde Ortak Dış Güvenlik Politikası, Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası olarak isimlendirilmiş ve savunma alanında çok daha ileri düzenlemeler getirilmiştir. Bununla birlikte 2008 ekonomik krizi, Arap Baharı ve peşi sıra gerçekleşen Suriye iç savaşı, mülteci krizi, Avrupa'da radikal sağın yükselişi, ekonomik sorunlar ve Brexit gibi bir dizi problem stratejik otonomi konusunun bir süre kendi haline bırakılmasına neden olmuştur.

Günümüzde ise üç büyük güç (ABD-Çin-Rusya) arasındaki stratejik rekabetin hızla derinleştiği dinamiklerde stratejik otonomi kavramı yeniden önem kazanmış özellikle Stratejik Pusula Belgesi ile AB güvenliğini ve dış politikasını yeniden inşa edebileceği bir eylem kılavuzu hazırlamıştır. Komisyon Başkanı tarafından hiper rekabet çağı olarak adlandırılan bu dönemde AB vatandaşlarının güvenliğini sağlayabilecek ve çıkarlarını savunmada daha hızlı ve kararlı hareket eden bir aktör haline getirecek araçların ve operasyonel ilkelerin belirlenmesini hedeflemiştir. Bu çerçevede çalışma, özellikle sistem değişiklikleri, Brexit, mülteci krizi, siyasi değişimler, COVID-19 pandemisi ve Ukrayna-Rusya çatışması göz önüne alınarak AB'nin uluslararası ilişkilerdeki rolünü eleştirel bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, AB'nin belirtilen güvenlik ve dış politika hedeflerinin pratik eylemlerine nasıl yansıdığını anlamayı hedefleyerek, dış ilişkiler ve güvenlik alanındaki performansını değerlendirmektedir. Çalışma, tematik uyum

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ve içerik benzerlikleri açısından yapısal olmayan metin verilerini analiz etmek için denetimli makine öğrenmesi ve doğal dil işleme (NLP) yöntemlerini kullanmaktadır. Bununla birlikte bu araştırma, metodolojisinin bir parçası olarak duygu analizini yenilikçi bir şekilde entegre ederek, AB'nin iletişimindeki altta yatan duyguları tahmin etmeyi amaçlamaktadır. Başlıca veri kaynaklarını Stratejik Pusula belgeleri, Avrupa Dış İlişkiler Servisi (EEAS) deklarasyonları ve Yüksek Temsilci Josep Borrell'in açıklamaları oluşturmaktadır. Uzmanlar tarafından etiketlenmiş metinler, tematik uyumluluğu, konu kapsamının derinliğini ve tartışma sıklığını değerlendirmek için incelenecek; özellikle duygu eğilimlerinin uluslararası ilişkilerdeki değişikliklere nasıl denk geldiğine odaklanılacaktır. Ayrıca, çalışma, EEAS ile Yüksek Temsilci'nin AB'nin politika bütünlüğü ve stratejik yönlendirmesi konusundaki açıklamaları arasındaki kurumsal tutarlılığı araştıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası, Stratejik Pusula, Doğal Dil İşleme (NLP), Avrupa Dış İlişkiler Servisi

**Avrupa Birliği Mülteci Politikasında Yeni Dönem: Yeni Pakt Üzerine
Normatif Bir Değerlendirme**

*Sinan Veziroğlu, Süleyman Demirel Üniversitesi; Mustafa Atatorun, Süleyman Demirel
Üniversitesi*

Dünya nüfusunun hızla artıyor olması insan hareketlerinin kontrol altına alınmasını zorlaştırmaktadır. Ekonomik bakımdan kalkınmış ülkelerin oluşturduğu bir topluluk olan Avrupa Birliği (AB) yoksul ve gelişmemiş ulusların halkları tarafından rağbet görmektedir. AB'nin temel sorunlarından bir tanesi bu insanların savaş, siyasi bunalım, ekonomik sıkıntılar, demokratik olmayan yönetimler ve insan haklarına saygılı olmama gibi gerekçelerle menşe ülkelerini terk ederek topraklarında sığınma talep ediyor olmalarıdır. AB bu sorunu yönetmek için mülteci politikasını geliştirmekte ve hukuki düzenlemeleri yapmaktadır. Uluslararası korumaya gereksinim duyan gerçek sığınmacılar ile terör örgütlerine mensup insanların ayrıştırılmasındaki zorluk AB mülteci hukukunun yeterince etkin uygulanamamasına yol açmaktadır. Ekonomik göçmenler gönüllü bir şekilde menşe

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ülkelerini terk etmektedir ancak sığınmacılar için gönüllülük söz konusu değildir. Mülteci olmak için sığınma talebinde bulunanların insani faktörlere bağlı özel durumu normatif açıdan bir değerlendirmeyi zorunlu kılar. AB mülteci politikasında “Yeni Pakt” (New Pact) olarak adlandırılan dönemin sorunlara ne ölçüde katkı sunacağı ve nasıl bir normatif içeriğe sahip olacağı bu çalışmanın temel sorusudur.

Uluslararası ilişkilerde olgular yerine değerleri merkeze alan Normatif Uluslararası İlişkiler Kuramı Kozmopolitanizm ve Toplulukçuluk adı verilen iki temel yaklaşıma sahiptir. Kozmopolitan yaklaşımda temel norm evrensel haktır ve bireylerin eşit önemde olduğu düşünülür. Toplulukçu yaklaşımda ise temel norm topluluk ya da devlettir. Bu bakımdan toplulukçu görüş ahlaki normların içinden çıkılan topluma özgü olduğu kabulü ile evrenselciliği kabul etmez. Ahlak felsefesindeki sonuçculuk eylemleri sonuçları üzerinden olumlu ya da olumsuz olarak değerlendiren bir anlayıştır. Toplulukçuluk sonuççu ahlak felsefesinden beslenir. Öte yandan ahlak felsefesinin diğer bir kolu olan deontolojide eylemlerin sonuçları ile ilgilenilmemektedir. Evrenselci bir bakışı yansıtan deontolojide eylemlerin ahlak yasasına göre bir görev bilinciyle gerçekleşmesi gerekir. Bu bakımdan kozmopolitanizm dünya vatandaşının hak ve ödevlerine odaklandığından deontolojik bir yaklaşıma sahiptir. AB de politika tercihlerini belirlerken ve buna uygun hukuksal altyapıyı oluştururken daha çok deontoloji temelli kozmopolitanizmi temel almıştır. Bu yaklaşım mülteci politikası için de geçerli olmuştur.

Yeni Pakt’ın normatif açıdan hem toplulukçu hem de kozmopolitan unsurları bir arada bulundurmaktadır. Uygulamada toplulukçuluğun ön plana çıktığı söylenebilir. Çünkü yerleşme ve dışsallaştırma odaklı AB mülteci politikalarının yürütülmesinin önündeki engeller azaltılmıştır. Dışsallaştırma politikası bağlamında sınır denetimlerinin sıkılaştırılması, göz altı uygulamaları ve sınır dışı etme konularında kolaylaştırıcı uygulamalar yaşama geçirilmek istenmektedir. Uluslararası Af Örgütü’ne göre de Yeni Pakt AB iltica hukukunda gerilemeye yol açacak ve üye ülkelerde sığınma arayanların daha çetin bir yolculuğa çıkmasına neden olacaktır. Yeni Pakt düzenlemelerinin kozmopolitan unsurları zayıflattığı bir başka konu üçüncü ülkeler ile yapılacak iş birliğinde kozmopolitan normların yayılması bakımından yetersiz kalmasıdır.

Müktesebatta kozmopolitan unsurlar da yer bulmaktadır. Ancak bu hususlar sığınma başvurusu aşamasından ziyade mülteci statüsüne hak kazananları kapsamaktadır. Sığınma

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

başvurusunda bulunanlara yönelik ise AB mülteci hukukunda etkili yardım sağlamanın ahlaki bir görev olduğunu ve bu görevi birliğin üstleneceğini ifade ederek kozmopolitan yaklaşıma yakın durduğunu göstermek istemektedir. Bu noktada üye devletlerin insani kabul için teşvik edilmesi önerilmekte ve üye devletler uluslararası korumaya gereksinim duyan savunmasız kişilere öncelik vermeye, aile birleşimini dikkate almaya ve koruma altında olan kişiler için daha misafirperver ve kapsayıcı yaklaşımın sağlanması adına kamu desteğini arttıran toplum sponsorluğu programlarını desteklemeye davet edilmektedirler. Ancak bu hususlar tavsiye ve davet etme bağlamında ele alındığından bağlayıcılık sorunu olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Mülteci Hukuku, Yeni Pakt, Normatif Kuram

**Türkiye-AB İlişkileri Karar Verme Sürecinde Bürokrasinin Rolü:
Gümrük Birliği Örneği**

Ali Baydarol, Sabancı Üniversitesi; Selin Türkeş Kılıç, Yeditepe Üniversitesi

AB-Türkiye Gümrük Birliği üzerine odaklanan mevcut literatür çoğunlukla, bürokrasinin rolünü sadece politikaların uygulanmasıyla sınırlı bir çerçevede değerlendirerek, uluslararası ilişkileri etkin bir şekilde biçimlendirme kapasitesini göz ardı etmektedir. Bu çalışma, bürokrasinin AB-Türkiye ilişkilerindeki ihmal edilen etkisini incelemek üzere elit sosyolojisi teorisini temel alarak, geleneksel yaklaşımların ötesine geçmeyi amaçlamaktadır. Yarı yapılandırılmış elit mülakatlarının derinlemesine analizi vasıtasıyla, Türk bürokrasisinin Gümrük Birliği kararının karmaşıklıklarını nasıl stratejik bir şekilde yönettiğini açığa çıkarmaktadır. Bu makale, AB-Türkiye ilişkilerindeki en belirgin ilerlemelerden biri olan Gümrük Birliği'nin karar alma sürecini detaylı bir şekilde inceleyerek bürokratların, bürokrasi içi dinamikler ve iş dünyası gruplarından gelen baskıları, siyasi liderlerin tercihleriyle nasıl uyumlu hale getirerek Gümrük Birliği gündeminin ilerlemesinde belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir. Elde edilen bulgular, bürokrasinin sadece politika uygulayıcısı olmaktan öte, reform sürecinde merkezi bir aktör olarak işlev gördüğünü ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın sonuçları, AB-

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Türkiye ilişkilerinin dinamiklerine dair genişletilmiş bir anlayış sunmakta ve ikili anlaşmaların yönünü belirlemede bürokrasinin kritik önemini vurgulamaktadır. Bu çalışma ‘Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Politika Yapım Sürecini Anlamada Elit Sosyolojisinin Rolü’ başlıklı TÜBİTAK 1001 projesi kapsamında desteklenmektedir. TÜBİTAK’a desteği için teşekkür ederiz (Proje No: 122K720).

Anahtar Kelimeler: AB-Türkiye İlişkileri, Gümrük Birliği, Elit Sosyolojisi, Bürokrasi, Uluslararası İlişkiler.

**Avrupa Birliği'nin Kimlik İnşa Sürecinde Spor Diplomasisinin Rolü:
Fırsatlar ve Ontolojik İmkansızlıklar**

*Emre Metin Bilginer, Kadir Has Üniversitesi; Sinem Akgül Açıkmeşe, Kadir Has
Üniversitesi; Emrah Karaoğuz, Kadir Has Üniversitesi*

Spor diplomasisi tarihsel olarak incelendiğinde, ülkelerin özellikle “Soğuk Savaş” sonrasında “yumuşak güç” unsurlarını kuvvetlendirmek için kullandığı bir enstrüman olarak ortaya çıkmaktadır. Genel anlamda ülkelerin dış politika hedeflerine ulaşabilme noktasında cezbetme ve ikna etme kabiliyetini kullanması olarak değerlendirilen “yumuşak güç” kavramı, ülkelerin sporun araçsallaştırılmasıyla da elde etmeyi hedeflediği bir olgu olagelmektedir. Amerika’dan Katar’a ve Avustralya’dan Güney Afrika’ya kadar birçok ülke günümüzde aktif bir spor diplomasisi yürütmektedir.

Bu çalışmanın öznesi olan Avrupa Birliği’nin ise ülkeler üstü yapısından ötürü diğer tüm tekil örneklerden farklılaştığı anlaşılmaktadır. 2007 tarihinde yayınlanan “White Paper” raporuyla AB “Spor Diplomasisi” kavramını ilk kez gündemine almıştır. Diğer ülke örneklerine bakıldığında spor bir politika aracı olarak kullanılırken; AB sporu doping, ırkçılık, şiddet, yolsuzluk ve para aklamayla mücadele edilmesi hususunda kullanmayı önceliklendirmiştir.

Her ne kadar “AB Spor Diplomasisi” AB dışında kalan ülkelerle paylaşımı artırmayı hedefliyor olsa da Rusya-Ukrayna Savaşı ertesinde Rusya’ya yönelik spor bazlı yaptırımlarla Avrupa’daki birtakım özerk kurumların münferit uygulamalarına rastlanmaktadır. Mevcut çalışma için gerçekleştirilen mülakatlardan çıkan sonuçlara göre AB’nin kendi raporlarında ve faaliyetlerinde belirtilmiş olan hedeflerle tam olarak uyum

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

içerisinde hareket etmediği gözükmemektedir. Mülakata katılanların ortaklaştığı en önemli noktalardan bir tanesi AB'nin sporla ilgili politikalarını kendi bünyesindeki ülkelerin içerisinde toplumsal bir tutkal olarak kullanmaya çalışmasıdır. Yaratılan yüksek bütçeli projeler aracılığıyla da nihai amacın AB içerisinde yaşayan insanların algılarını yavaş bir şekilde AB Değerleri bağlamında değiştirmek olduğu gözlemlenmektedir.

AB'nin eğitimin yaygınlaştırılması, kadın görünürlüğüne artırılması ve sağlıklı yaşamın özendirilmesi gibi hususlarda sporu etkin bir şekilde araçsallaştırdığı gözükürken; çoğulcu demokrasi, hukuk ve insan hakları gibi AB değerlerini yansıtan konularda sporu ne denli etkili bir araç olarak kullanabildiği muğlak kalmıştır. Oysaki AB'nin kurumsal yapısı, diplomatik ağı, finansal kaynakları ve sportif açıdan başarılı ülkeleri kendi içinde bulundurması göz önüne alındığında, AB kimliğini oluşturma açısından sporun araçsallaştırılmasının bir fırsat olduğu gözükmemektedir. Diğer taraftan ise AB'nin spor diplomasisi için ne kadar finansal kaynak ayırdığı, karmaşık bürokratik yapısını spora ne ölçüde adapte edebileceği ve kendi içerisindeki ülkelerin arasındaki sportif rekabetin AB kimliğine ne oranda pozitif etki edeceği hususlarında soru işaretleri vardır.

Bu çalışma, AB spor diplomasisi ve ilgili yazınların kritiği, AB resmi belgelerinin analizi ve yarı-yapılandırılmış mülakatlar aracılığıyla AB kimlik inşası noktasında spor diplomasisinin sunduğu fırsatları ve engelleri ortaya çıkarmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor Diplomasisi, Avrupa Birliği, Kimlik, Yumuşak Güç, Kültür Diplomasisi

Panel 4C

Güvenlikleştirmeyi Farklı Disiplinlerle Düşünmek

Moderatör: Bezen Balamir Coşkun, TED Üniversitesi

ABD'de Soğuk Savaş Sonrası Güvenlikleştirme Çabalarını Anlamak:

Huntington Rehber Olabilir mi?

Hasan Deniz Pekşen, İstanbul Okan Üniversitesi

Huntington “Medeniyetler Çatışması mı?” çalışması ile Soğuk Savaş sonrası dünyaya dair şüpheli bir perspektif sunmuş ve bu çalışması üzerinden tartışılmıştır. Ne var ki, ele alınacak çalışmada Huntington’un Soğuk Savaş sonrası çalışmalarının ABD’nin ulusal kimliğini yeniden nasıl şekillendireceği yönündeki arayışının parçaları olarak değerlendirilmesi gerektiği ve bunun Bush ve Trump yönetimlerini etkilediği savunulacaktır. Soğuk Savaş sonrası Huntington literatürü değerlendirildiğinde, ABD’nin küreselleşme ve göç olguları karşısında ulusal kimliğini kaybetmesi kaygısının ve buna karşı ürettiği “düşmanını tanımlayarak kendini tanımla” olarak özetlenebilecek çözümünün 9/11 sonrası Amerikan siyasal hayatına hâkim olduğu savunulacaktır. Bu yaklaşım Trump’ın sürpriz başarısını ve politikalarını anlamakta da kullanışlı olabilir. Bu bağlamda çalışmada Huntington’un yazıları ile G.W.Bush ve D.Trump yönetimlerinin söylem ve politika uygulamaları arası ilişki ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlikleştirme, Huntington, Güvenlik, Amerikan Güvenlik Politikaları, Amerikan Kimliği

Ukrayna Savaşı’nın Dini Yansımaları: Kilise Rekabeti

Habibe Özdal, İstanbul Okan Üniversitesi

Din ve siyaset arasındaki ilişki, tarih boyunca ve farklı toplumlarda pek çok değişiklik göstermiştir. Öyle ki Batı’da laikleşme ve sekülerleşme süreçleri yaşanırken kilise Rusya’da çarlık dönemine dek siyasette önemli bir aktör olmaya devam etmiştir. Öte

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

yandan Rusya’da da din-siyaset ilişkisi, kilisenin bağımsız bir aktör olmasından, Çarlık döneminde örneği görüldüğü gibi devletin kontrolüne altına girmesine değişkenlik göstermiştir. Çarlık döneminde kilise siyasal otoritenin aracı haline gelmiş, Sovyetler Birliği döneminde zayıflatılmış, Sovyet sonrası dönemde ise yeniden güç kazandırılmış bir yapı haline gelmiştir. Öte yandan kilise, iç siyasette etkili ve önemli olduğu kadar bir dış politikada aracı olarak da öne çıkmaktadır. Ukrayna’nın Rusya için dış politika açısından önemli, kilise açısından kutsal olması dikkat çekmektedir. Bu bakımdan bu çalışmada siyasi anlaşmazlık, kriz, çatışma, ve savaş durumlarında siyasetin din üzerindeki etkisi, ikili ilişkileri bağlamında Rusya-Ukrayna örneği üzerinden incelenecektir. Ukrayna’da krizden savaşa evrilen gelişmelerin ardından ülkede bir yandan milliyetçilik yükselmekte diğer yandan kimlik inşasında kilisenin önemli bir rolü olduğu görülmektedir. Bu nedenle çalışmada Sovyetler Birliği’nin dağılmasının ardından Rusya’da ve Ukrayna’da kilisenin rolü, ikili ilişkilere etkisi ve iki ülke arasındaki siyasi gelişmelerin kendisini kilise üzerinde ne şekilde gösterdiği incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Rus Ortodoks Kilisesi,Ukrayna Ortodoks Kilisesi, Ukrayna Krizi, Ukrayna Savaşı, Rusya-Ukrayna İlişkileri

**Ontolojik Güven(sız)lık ve Türkiye’de Kürt Meselesi: Güvenlik
Söyleminin Kullanımı (1925-1984)**

Gökçe Balaban, İstanbul Okan Üniversitesi

PKK saldırılarının başlamadığı ve devlete karşı bir fiziksel güvenlik tehdidi olmayan yıllarda, Türkiye devlet elitlerinin Kürt meselesinde kullandığı güvenlikçi dil nasıl açıklanabilir? Bildiri, bu soruyu ontolojik güvenlik perspektifinden cevaplamayı amaçlamaktadır. Ontolojik güvenlik teorisine göre, aktörler yalnızca fiziksel güvenlik arayışında değildirler (beden veya toprak güvenliği gibi), aynı zamanda kimlik güvenliklerini de sağlamaya çalışırlar. Ontolojik olarak güvenli olmak için, aktörlerin öz benliklerinin zaman içinde kesinliliği ve sürekliliği olmalıdır. Bu perspektiften, bildiri, eleştirel söylem analizi metodunu kullanarak, Kürt kimliğinin tezahürlerinin, 1925 Şeyh Sait isyanından itibaren Türk kimliğinin devamlılığında belirsizlik yarattığını öne

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

sürmektedir. Kürtler arasında etkili olan aşiret/dini yapılar ve Kürtlüğün belirgin bir kimlik olarak ifade edilmesi, Türklüğe dair otobiyografik anlatıları bozarak, Türk devleti için ontolojik güvensizlik yaratmıştır. Sorunu aşmak için devlet, güvenlik söylemine dayanarak Kürt kimliğinin hasletlerini güvenlikleştirmiş, bu şekilde kendisini tehdit altında hissettiği bu özellikleri olağanüstü yöntemlerle bertaraf etmeye çalışmıştır. Bu anlamda güvenlikleştirme pratikleri, Türk benliğinin kesinlik ve sürekliliğini tehdit eden Kürt kimliği hasletlerini bastırarak, devlet için ontolojik güvenliği yeniden sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Ontolojik Güven(siz)lik, Güvenlikleştirme, Kürt Meselesi, Güvenlik Söylemi

**Dünyada ve Türkiye’de Yavaş Şiddet: Çevresel Bozulma, Sosyal
Adaletsizlik ve Çatışma**

Sanem Özer, Akdeniz Üniversitesi; Asiye Gün Güneş Güllal, Ant-Akademi

Yavaş şiddet, iklim değişikliği, çevresel kirlenme ve savaşların yol açtığı çevresel felaketlerin uzun zamana yayılan ve alınan politik kararlarla derinleşen etkilerinin doğa ve toplum hayatında yarattığı tahribatı tanımlamak için ilk olarak Rob Nixon’ın kullandığı bir kavramdır. Yavaş şiddetin hissedilen ve gözlenen etkileri zaman içerisinde ağırlaştıkça, farkındalığın artması ve toplumsal tepkilerin gelişmesi kaçınılmazdır. Yavaş şiddet, çevresel ve sosyal adaletsizliği buluşturmakta ve özünde toplumsal düzlemde gizli kalmış yapısal şiddet hallerini barındırmaktadır. Yavaş şiddetin sorumluları her zaman görünür olmasa da bireylerin ve insan topluluklarının refahını, sağlığını, güvenliğini ve bir parçası oldukları ekosistemi yok saymaktadır. İnsan eliyle yaratılan ekosistem ve çevre tahribatının yakın çevrede yaşayan topluluklar üzerinde açıkça görülen etkilerini tanımlamak için ise Thom Davies “toksik coğrafyalar” tanımını kullanmıştır. “Toksik coğrafyalar” olarak sınıflandırılan örnekler çatışma bölgelerini, mülteci kamplarını, radyoaktif tehdit oluşturan nükleer santrallerin, atık sahalarının, kimyasalların ve ağır metallerin havaya, suya ve toprağa karışmasına yol açan sanayi tesislerinin yakınında bulunan yerleşim yerlerini ve “kirletilmiş toplumları” kapsamaktadır. Bu toplumlar çoğu zaman kendileri hilafına alınan siyasi kararlar ve yeterince temsil imkânı bulmadıkları siyasi kurumlar ve toplum içerisinde

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

kurumlaşmış ayrımcılık şekilleri yüzünden yavaş şiddete karşı savunmasız, güvenliksiz ve kırılgan olmaktadır. Bu çalışma yapısal şiddete yaptığı vurguda olduğu gibi barışı tanımlarken de Johan Galtung'un pozitif barış kavramını referans almaktadır. Türkiye'de karar alma süreçlerinde büyük şirketlerle iş birliği yapılırken, Bergama, Alakır, İliç ve Urla örneklerinde olduğu gibi yatırım yapılacak işletme sahalarının tehdit ettiği bireyler, topluluklar ve ekosistemler göz ardı edilmektedir. Yerel topluluklar ile toksik coğrafyaların varlığına yol açan yatırım ve politikaların sorumluları arasındaki uzlaşmazlık artık gizli değildir. Artan gerilim, çevrenin ve geçim kaynaklarının bozulması, direnen köylüler ve güvenlik güçlerinin karşı karşıya gelmesi, çatışmaya duyarlı çevresel barış inşasına duyulan acil ihtiyacı vurgulamaktadır. Bu nedenle bu çalışma, benzerlikleri ve Türkiye'deki çatışma bağlamını belirlemek için dünya genelinde birkaç örneği öne çıkarmaktadır. Çatışmaya duyarlı olmayan, tabanın temsilini/katılımını ve yerel toplumun sürdürülebilir kalkınmasını göz ardı eden barış inşası çabaları hem zarar vermeme ilkesini ihlal etmekte hem de yavaş şiddet ve bireysel/toplumsal zararları arasındaki bağlantılara ilişkin bilişsel ve duygusal farkındalığın gelişmesini engellemektedir. Çalışma ayrıca, Türkiye'deki çatışmaya yanıt olarak tabandan gelen çevresel barış inşası girişimlerinin dahil edilmesi için politika önerilerinde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yavaş Şiddet, Çevresel Bozulma, Sosyal Adaletsizlik, Çatışma, Çevresel Barış İnşası

Panel 5A **Batı-Dışı Uluslararası İlişkiler**

Moderatör: Özgür Özdamar, Bilkent Üniversitesi

Batı'nın Ötesinde: Uluslararası Adalet ve Küresel Güney

Onur İşçi, Kadir Has Üniversitesi

20. yüzyıl tarihini bilenler, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin işlevlerini günden güne yitirmelerine bakıp tüm dünyada ışıkların söndüğü ve karanlığın hâkim olduğu İki Savaş Arası Dönemi (1918-1939) anımsıyorlar. Birinci Dünya Savaşı'nın sonunda Batı'nın dikte ettiği yeni uluslararası sistemi güç kullanarak değiştirmeye çalışan devletlerin sebep olduğu bölgesel krizler, 1939 yılında başlayacak büyük facianın habercisiydi. Bugün de durum farklı sayılmaz. Gazze'de yaşananlar sebebiyle 7 Ekim'den bu yana dünyanın ilgisi Orta Doğu'ya kaymış olsa da 2023 yılında Sahra Altı Afrika'dan, Orta Doğu ve Karadeniz'e uzanan geniş bir coğrafyaya jeopolitik istikrarsızlık hakimdi. 2024 yılında bölgesel çatışmaların ve güç kullanımının devam edeceğini şimdiden görebiliyoruz. Ancak Batı'nın ötesine baktığımızda, diğer ülkelerin bölgesel krizlere yaklaşımı ne kadar tutarlı? Farklı devletlerin dış politikalarını tek tek incelediğimizde Gazze'ye yahut Ukrayna'ya yönelik net bir pozisyon belirlemiş gibi görünseler de, koordine edilmiş somut bir çözüm önerileri yok. Önerilen bildiri çok kutuplu uluslararası sistemde Batı bloğu dışındaki devletlerin bölgesel krizlere yaklaşımlarını ele alıyor.

Anahtar Kelimeler: Çok Kutuplu Sistem; Küresel Güney; Uluslararası Adalet; Bölgesel Krizler

Batı-Dışı Düzlemde Ulus Markalama: Dönüşen Liberal Düzende Otantik Bir Varoluş Arayışı

Umut Can Adısönmez, İzmir Ekonomi Üniversitesi; Bahar Rumelili, Koç Üniversitesi

Küreselleşen dünyada pek çok devlet, çeşitli reklam kampanyalarına ve yöntemlerine başvurarak uluslararası itibarını ve etki alanını genişletmeye çalışmaktadır. Uluslararası

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

İlişkiler alanında ulus markalama olarak adlandırılan bu uygulama, aktörlerin kendilerini tarihsel olarak spesifik bir biçimde hayal etmelerine ve sunmalarına olanak sağlar. Dönüşen liberal dünya düzeninde Çin, Rusya ve Türkiye gibi Batılı olmayan post-emperyal ülkeler, mevcut öz imajlarını 'yeniden markalama' sürecine girmişlerdir. Bunu yaparken, kendileriyle ilgili sübjektif anlatıları yayarak, görkemli imparatorluk tarihlerinden ve zengin kültürel miraslarından ilham almaktadırlar. Bu noktadan hareketle literatürde iç içe geçmiş iki noktanın tam anlamıyla ele alınmadığını iddia ediyoruz. Birinci, Batı-dışı devletlerin gerileyen liberal dünya düzeni ışığında geçirdikleri kimlik dönüşümü ve bu dönüşümün bir yansıması olarak görülebilecek 'otantisite' arayışlarıdır. İkinci nokta ise bu devletlerin varoluşsal arayışları ile yeniden markalama performansları arasındaki doğrudan ilişkidir. Bu makale, siyaset felsefesi tartışmalarının içinden yükselen ve Uluslararası İlişkiler yazınında henüz uygulanmamış 'otantik benlik' kavramını literatüre kazandırmayı ve bu kavramı ulus markalama çerçevesinden okumayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ulus Markalama, Kamu Diplomasisi, Otantik Benlik, Hafıza, Batı-Dışı Devletler

Küresel Başka Türlü Nasıl İmgelenebilir? Eleştirel Güvenlik Çalışmalarına ve Uluslararası İlişkilere Batı Ötesi Bir Bakış

Emel Akçalı, King's College London

Batı dışı dünya, coğrafyalar, ülkeler ve toplumlar ve onların ürettiği bilgiler, pek çok önemli sosyal bilim disiplini tarafından göz ardı edilmekte ya da sıklıkla Alan Çalışmaları çerçevesinde analiz edilmektedir. Geleneksel teorik bakış açılarının çoğu, Batılı olmayan dünyayı, özellikle de Küresel Güney'i, ya ana akım uluslararası ilişkilerin (IR) dışında ya da sadece büyük güçlerin, sınıf egemenliğinin ve/veya etnik/ırksal rekabetin bir etkisi olarak görmektedir. Ancak Batılı olmayanın bilginin, düşünce yapılarının ve uluslararası ilişkiler deneyimlerinin de, başlı başına bir önemi vardır ve kendi etki alaları vardır. Bu şekilde de geleneksel uluslararası ilişkilere ve güvenlik anlayışlarına meydan okuyan bilgi ve Batı merkezli olmayan perspektifler üretebilmektedir. Bu tür bir bilgi ve bakış açısı, Batılı olmayı Batı ya da Avrupa karşısında değil ya da onun bir yan ürünü olarak görmez

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ama Batılı olmayan toplumsal, politik, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmaların içinden analiz eder. Bu, güvenliği ve uluslararası ilişkileri Batılı aktörlerin, Batılı olmayan dünyaya ne yaptığı noktasından anlamak yerine, Batılı olmayan dünyanın öğretisini kendi üzerinde merkeze alan ve Batı'yı merkezden uzaklaştıran uluslararası düzeni anlamaya yönelik alternatif bir yaklaşımdır. Bu anlayış pek tabi, dış güçlerin ya da dış müdahalelerin varlığını yadsımız ama batı dışı coğrafyalar, ülkeler ve toplumları kendi gerçeklikleri ve ölçütleri içerisinde değerlendirmeye çalışır. Bu makale, Batılı olmayan bir uluslararası ilişkiler anlayışının bugünkü uluslararası ilişkileri disiplinine katkılarını araştırarak ve bu konuda örnekler sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Batı Ötesi Uluslararası İlişkiler, Eleştirel Güvenlik, Eleştirel Uluslararası İlişkiler, Küresel Güney, Merkezsizleştirme

**Güvenlik Çalışmalarında Bağlamsallık Problemi ve “Batının Ötesinde”
Toplumsal Güvenlik**

Gökçe Gezer, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Toplumsal güvenlik kavramı Soğuk Savaş sonrası derinleşen ve genişleyen Güvenlik çalışmalarında toplumsal düzeyde meydana gelen güven(siz)lik durumlarını açıklamak için öne sürülmüş bir yaklaşımdır. Fakat toplumsal güvenliğin kavramsal çerçevesi, Orta Doğu gibi Avrupa dışında kalan bölgelerdeki toplumsal güven(siz)lik durumlarını açıklamakta yeterli kalmamaktadır. Bunun en temel nedeni bu yaklaşımın öne sürdüğü toplum ve devlet arasındaki ilişkinin güvenlik dinamiklerinin Avrupa bağlamı özelinde geliştirilmesi ve üretilmesidir. Var olan haliyle devletler güvenliği sağlayan aktörler, toplumlar da güvenliği sağlanan edilgen kimlik grupları olarak tanımlanmıştır. Öte yandan batının ötesinde, örneğin Orta Doğu’da son dönemde meydana gelen toplumsal olaylarında gösterdiği gibi devlet-toplum arasındaki ilişkinin yarattığı toplumsal güven(siz)liklerin irdelenmesi için bu yaklaşımın problemleştirilmesi ve temel varsayımlarının yeniden değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışma toplumsal güvenlik yaklaşımında öne sürülen devlet, toplum ve bu iki unsur arasındaki ilişkinin yarattığı güven(siz)lik dinamiklerinin batının ötesinde nasıl meydana geldiğini değerlendirmekte ve bağlamsallık probleminin giderilmesi için

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

toplumsal güvenliği şekillendiren “güvenliği sağlayan-güvenliği sağlanan” unsurların yeniden tanımlanması gerektiğini öne sürmektedir. Özellikle son dönemde bölgesel ölçekte meydana gelen toplumsal olaylar ve Avrupa bağlamının aksine devletlerin değil toplumların güvenliği sağlayan aktörler olarak şekillenmesi toplumsal düzeyde güvenlik problemlerini anlamak için bir analiz çerçevesi gerekliliğini göz önüne sermektedir. Temel varsayımları ve kavramsal çerçevesi bağlamsal olarak ele alındığında toplumsal güvenlik kavramı bu dinamikleri anlamamıza katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik Çalışmaları, Toplumsal Güvenlik, Bağlamsallık

Panel 5B

İklim Krizi ve Çevresel Güvenlik

Moderatör: Senem Atvur, Akdeniz Üniversitesi

İklim Güvenliğinin İkilemleri ve Adil Güvenlikleştirme

Başar Baysal, Ankara Bilim Üniversitesi

Bu çalışma, acil bir küresel sorun olarak karşımızda duran iklim güvenliği kavramını çevreleyen ikilemleri incelemektedir. Makale, iklim değişikliğinin çeşitli referans nesnelere yönelik sunduğu farklı tehditleri analiz etmekte ve iklim değişikliğini bir güvenlik sorunu olarak görmenin yaratabileceği riskleri ve faydaları araştırarak iklim değişikliğini güvenlikleştirme ikilemini incelemektedir. Bu kapsamda çalışmada üç farklı referans nesnesi dikkate alınmakta olup bu referans nesneleri her biri farklı tehditlerle karşı karşıya olan insanlar, ekosistemler ve ulus-devletlerdir. Ancak iklim güvenliği kavramının yarattığı tek ikilem güvenlikleştirme ikilemi değildir. İklim değişikliğinin farklı etkileri, kentsel ve kırsal nüfuslar arasındaki farklılaşmalar, nesiller arası bölünmeler ve ulus devletler üzerindeki farklı etkiler dikkate alındığında farklı ikilemler yaratmaktadır. Bunlara ek olarak daha makro düzeyde çevresel güvenlik ve iklim güvenliğinin birbirini tamamlayan değil birbiri ile çelişen yapılar haline gelmesi, fosil yakıtların mı yoksa karbon salımının mı sıfırlanması gerektiği, iklim güvenliği farkındalığının artırılması ile bu farkındalığın “green washing” örneğindeki gibi kötüye kullanımı, iklim farkındalığını arttırırken yöneticilerin sorumluluktan kaçabilecekleri bir “iklim canavarı” yaratma ihtimali, iklim aktivistlerinin yaşadığı karşıt güvenlikleştirme ve iklim değişikliği çalışmalarının aşırı teknikleşmesi ile konunun apolitik hale gelmesi gibi birçok ikilem karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma, her ne kadar sayılan tüm ikilemlerin üstesinde gelemese de Rita Floyd tarafında ortaya konulan ve iklim değişikliğinin adil güvenlikleştirilmesini öneren adil güvenlikleştirme yaklaşımını analiz etmektedir. Çalışma, pragmatik bir yaklaşım olarak insana odaklanmayı önermekte ve ortak hedefler ve değerler konusunda paylaşılan bir anlayış oluşturmak için makro düzeyde bir güvenlikleştirme stratejisi önermektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim Güvenliği, Güvenlikleştirme, Adil Güvenlikleştirme,

**BM Güvenlik Konseyi ve BM Genel Kurulu’nda İklim Değişikliğinin
Güvenlikleştirilmesi: Karşılaştırmalı Bir Analiz**

İbrahim Mazlum, Marmara Üniversitesi

Nisan 2007’de, Birleşik Krallık ve Kuzey İrlanda’nın dönem başkanlığı sırasında enerji, iklim ve güvenlik bağlamında iklim değişikliğinin güvenlikle olan bağlantısını ele alan ilk BM Güvenlik Konseyi toplantısının üzerinden yaklaşık 17 yıl geçmiştir. Bu konudaki son toplantı da Haziran 2023’de Birleşik Arap Emirlikleri’nin dönem başkanlığında yapılmıştır. Geçen süre içinde Konsey’den 70’ten fazla karar ya da açıklama geçmiştir. Ancak, iklim değişikliği ile güvenlik arasındaki bağlantının Konsey’in faaliyet alanı içine girip girmediği konusunda özellikle daimî üyeler arasında fikir ayrılıkları da yaşanmaktadır. Bazı Konsey üyeleri iklim değişikliği ile güvenlik arasındaki ilişkinin Konsey’in faaliyet ve yetki alanı içinde ele alınması gerektiğini savunurken, diğer bazı üyeler ise iklim değişikliğinin doğası nedeniyle bir güvenlik değil sürdürülebilirlik konusu olduğu ya da Güvenlik Konseyi’nin yapısının bu tür bir konuyu bütün boyutlarıyla ele almaya uygun olmadığını dile getirmektedir. Ayrıca, daimî üyeler dışındaki ülkeler Güvenlik Konseyi’ne geçici süreliğine seçildiği için, sonraki dönemlerde iklim güvenliği konusunda Konsey üzerinde çok etkili olamamaktadır.

Diğer yandan, BM Genel Kurulu ise, iklim değişikliği ve güvenlik ilişkisinin ele alınması bağlamında daha az aktif bir görüntü sergilemektedir. Söz konusu durum aynı zamanda Genel Kurul’un Güvenlik Konseyi’ne referansla sahip olduğu güçle de ilgilidir. Bazı çalışmalarda, Genel Kurul’un iklim güvenliğinin daha verimli ele alınması için bir platform oluşturması, BM kurumlarının koordinasyonunda daha güçlü rol oynaması, daha etkili bir önleyici diplomasi yürütmesi, iklim değişikliğinden kaynaklanabilecek çatışmaların çözümü için daha etkin çaba göstermesi gerektiği savunulmaktadır.

Bu çalışmada, öncelikle BM Güvenlik Konseyi’nin kararları ve eylemleri analiz edilmekte, Güvenlik Konseyi’nin daimî ve geçici üyelerinin 2007’den itibaren iklim değişikliği ile güvenlik arasındaki bağlantıyı nasıl kurdukları incelenmektedir. Bu bağlamda, söz konusu aktörlerin iklim değişikliği ile bağlantılı sorunları farklı güvenlik yaklaşımları çerçevesinde ele alma biçimleri incelenecektir. Buradan yola çıkılarak, iklim değişikliği ile bağlantılı sorunlarla güvensizlik algısı arasındaki farklı nedenselliklerin nasıl ele alındığı, bu konularda hedeflenen güvenlikleştirme eyleminin gerçekleştirilmesi için ne tür söylemlerin

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

geliştirildiği ve bu söylemlerin iklim değişikliğini güvenlikleştirme politikasının inşasında nasıl işlev gördükleri çözümlenecektir. İkinci olarak, benzer bir analiz BM Genel Kurulu üyelerinin iklim değişikliğini güvenlikleştirme biçimleri ile ilgili olarak yapılarak, BM'nin bu iki en önemli organı karşılaştırmaya tabi tutulacak; iklim değişikliğini güvenlikleştirme eylemlerinin niteliği, gücü ve sınırlılıkları çeşitli boyutlarıyla ele alınarak kavramsal bir harita ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, İklim Güvenliği, Güvenikleştirme Eylemi, BM Güvenlik Konseyi, BM Genel Kurulu

ABD Ulusal Güvenliğinde İklim Krizi

Ceren Uysal Oğuz, Akdeniz Üniversitesi; Senem Atvur, Akdeniz Üniversitesi

İklim değişikliği, şiddetlenen etkileri ile küresel bir krize dönüşmektedir. 2015 yılında imzalanan Paris Anlaşması, ulusal ve uluslararası aktörlerin azaltım ve uyum politikaları için temel çerçeveyi belirlemektedir. İklim krizinin yıkıcı etkilerinin azaltılması için kapsayıcı uyum politikalarının uygulanması ve iklim direncinin artırılması gerekmekte, bu noktada da devletlerin rolü ön plana çıkmaktadır. Bu çalışma küresel karbon emisyonlarının artmasında en büyük tarihsel sorumluluğa sahip, günümüzde de en çok karbon emisyonuna yol açan ikinci devlet olan ABD'nin iklim politikalarına odaklanmaktadır. ABD'de federal kurumlar ve başkan iklim politikaları konusunda farklı önceliklerle hareket edebilmekte; farklılaşan yaklaşımlar devletin iklim müzakerelerindeki tutumunu da etkilemektedir. Bu çalışmada Paris Anlaşması sonrası dönemde federal kurumların iklim değişikliği sorununa yaklaşımlarının incelenmesi ve kurumların öncelikleri arasında farklılık olup olmadığının anlaşılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Beyaz Saray, Dışişleri Bakanlığı, Savunma Bakanlığı ve EPA'nın 2015-2023 yılları arasında yayımladığı iklim değişikliği ile ilgili resmi dokümanların içerik analizi yapılacaktır. İçerik analizi için belirlenen kodlar aracılığıyla iklim değişikliğinin yarattığı riskler, hazırlıklılık, dirençlilik, iklim adaleti ve uluslararası işbirliğinin hangi kurum tarafından nasıl ele alındığı, hangi konuların önceliklendirildiği açığa çıkarılacaktır. Öte yandan iklim krizi karşısında devletin rolünü tartışırken devletin kurumları arasındaki

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

farklılık ya da ortaklıkların anlaşılması, nasıl daha etkili iklim politikaları geliştirilebilir sorusunu cevaplayabilmek için de veri sağlayabilecektir. Bu nedenle ABD kurumlarının iklim krizini nasıl ele aldığı, siyasi değişimden nasıl etkilendiğinin incelenmesi iklim krizi ile küresel mücadelenin geleceği açısından da önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: ABD, İklim Krizi, Ulusal Güvenlik, Dirençlilik

**Çevresel Güvenlik Olgusuna Alternatif Bir Teorik Yaklaşım: Yerel
Güvenlik Perspektifi**

Muhammed Onur Çöpoğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

2021 yazında Türkiye, Cumhuriyet tarihinin en şiddetli orman yangınlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Konu, geniş bir alanın ormansızlaşmasına yol açtığı için bir "çevre krizinin" ötesine geçerek güvenliği sağlayıcı aktör olan hükümet ile güvenliğin tüketicileri olan yerel halk arasında belirgin bir bölünmeye neden olmasıyla bir "siyasi krize"; 8 kişinin hayatını kaybetmesi, binlerce kişinin evsiz kalması ve ekosistemin tehlikeye girmesi nedeniyle de çok boyutlu bir "güvenlik krizine" dönüşmüştür. Dolayısıyla literatürde halihazırda kurulu olan, çevre-güvenlik, güvenlik-siyaset, ve de siyaset-çevre bağlamlarını bir araya getiren bir vaka olarak 2021 orman yangınları eleştirel güvenlik çalışanların üzerine değinmesi gereken bir konu olmuştur. Bu çalışma ise, böyle bir vakaya en uygun teorik alt yapıyı eleştirel güvenlik çalışmaları literatüründe yeni gelişmeye başlayan yerel güvenlik (vernacular security) yaklaşımının sağlayabileceğini ileri sürmektedir. Bu çalışmanın temel amacı, mevcut eleştirel güvenlik yaklaşımlarının 2021 orman yangınları vakasını anlamlandırmada neden eksik kaldığını, yerel güvenlik yaklaşımının ise diğer aşağıdan-yukarı çerçeveye sahip eleştirel güvenlik yaklaşımları arasından nasıl farklılaştığını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Yerel Güvenlik; Orman Yangınları; Eleştirel Güvenlik Çalışmaları; Ormansızlaşma ; Aşağıdan Yukarı Analiz

Çevresel Güvenlik Literatürüne Türkiye’den Bakmak: Kavramın Gelişimi ve Dönüşümü

Sezen Kaya Sönmez, Kadir Has Üniversitesi; Çağla Vural, Bağımsız

Çevre sorunlarının 1960’lı yıllardan itibaren artan etkileri, 1970’li yıllarda bir güvenlik sorunu olabileceğine dair tartışmaları beraberinde getirmiştir. 1980’li yıllarda Güvenlik Çalışmaları’nın derinleşmesi ve genişlemesi ve özellikle 1990’lı yıllardan sonra iklim değişikliğinin artan etkisi Uluslararası İlişkiler disiplininde çevre ve güvenlik ilişkisine yönelik çalışmalara yer verilmesini kaçınılmaz kılmıştır. Uluslararası ölçekte çevresel güvenlik çalışmaları ivme kazanırken, Türkiye’deki Uluslararası İlişkiler çalışmaları da dönem dönem bu akımı yakalamıştır. 1990’lı yıllara kadar alçak politika konusu olarak değerlendirilen çevre sorunları, iklim değişikliği ile beraber devletlere, insanlara, toplumlara ve ekolojiye bir tehdit oluşturmasıyla 21. yüzyılda başat bir güvenlik meselesi haline gelmiştir. Uluslararası siyasette yaşanan gelişmeleri Uluslararası İlişkiler disiplini de takip etmiş ve çevresel güvenlik konusundaki yazın büyümeğe başlamıştır. Bu bağlamda çalışma, Türkiye’deki Uluslararası İlişkiler literatüründe kavramsal çerçeveye yönelik ragbetin artışı ve çevresel güvenlik temelinde şekillenen referans nesnesinin dönüşümünün bir çerçevesini çizmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın temel araştırma soruları: ‘Çevre ve güvenlik arasındaki ilişkiyi ele alan literatürdeki önde gelen araştırma soruları nelerdir? Temel sorular zaman içinde nasıl gelişmiştir? Mevcut akademik literatürde nedensellik sorusu nasıl ele alınmaktadır? Bu tartışmadaki ana ekoller nelerdir?’ şeklindedir. Literatürde yayımlanmış olan çevresel güvenlik çalışmalarının mevcut durumuna dair değerlendirme yapmayı amaçlayan araştırma, içerik analizi yöntemi ile veritelli bir incelemeyi sunacaktır. Bu kapsamda, başlık, dizin terimleri ve anahtar kelimelerde “çevresel güvenlik, çevre güvenliği, ekolojik güvenlik, çevre ve güvenlik” olarak taramalar yapılmış ve kavramların saptandığı tez ve makaleleri içeren çalışmalar araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışma gelişen litertürün ayrıntılı bir haritasını çıkararak alandaki önemli sınırlılıkları ve fırsatları ortaya koyması ve yapılan akademik çalışmaları metodolojik bağlamda değerlendirerek genel bir çerçeve çizmesi açısından önemlidir. Bu literatür taraması, Türkiye'deki çevresel güvenlik tartışmalarının bir özetini sunacaktır. Mevcut akademik çalışmaları sentezleyen çalışma Türkiye'de çevresel sorunlara ilişkili

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

olarak sürdürülebilirlik, dayanıklılık ve güvenlik politikalarının ilerletilmesi açısından temel zorlukları ve fırsatları belirlemekte, entegre yaklaşımların önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevresel Güvenlik, Ekolojik Güvenlik, İklim Değişikliği, Güvenlik Çalışmaları, Çevre Sorunları

Panel 5C
Giresun Üniversitesi Paneli:
**Siyasi, Hukuki, Askeri ve Terörizm Boyutuyla İsrail-
 Hamas Çatışmasının Analizi**

Moderatör: Özlem Tür, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

İsrail İç Siyaseti Boyutuyla İsrail-Hamas Çatışmasının Analizi

Göktürk Tüysüzöğlu, Giresun Üniversitesi

Ekim 2023'te gerçekleşen Hamas Saldırısı öncesinde İsrail'de siyasal kutuplaşma oldukça yüksek bir seviyeye ulaşmıştı. Netanyahu'nun başında olduğu ve 'tarihin en sağcı hükümeti' olarak anılan kabinesi, söylemleri ve belli politikaları ile ülke içerisindeki toplumsal ve siyasal ayrım çizgilerini konsolide etmiştir. Nitekim bu gerginlik, yüksek yargının yapısını değiştirip, hükümetin yargı üzerindeki etkisini artıracak ifade edilen yasal değişiklik girişimi ile büyük çaplı protesto gösterilerine neden olmuştur. Netanyahu'nun, iktidarda kalabilmek için ultra muhafazakar çizgide görülen belli aktörlere bağımlı olması, bahsedilen aktörlerin radikal söylemlerine uygun değişikliklerin gündemde kalmasına yol açmıştır. Hakkındaki yolsuzluk iddiaları özelinde yaşanan gelişmeler de Netanyahu'nun bahsedilen aktörlere bağımlılığını ve özellikle güvenlikçi söylem ve pratikleri sıkça kullanmasını beraberinde getirmekteydi. Hamas Saldırısı, siyasal gerginliğin sokaklara yansıdığı ve muhalefetin etkinliğinin arttığı bir konjonktürde gerçekleşmiştir. Saldırı, Netanyahu ve kabinesindeki bazı isimlerin (Ulusal Güvenlik Bakanı Ben-Gvir gibi), Filistin'le diyaloga karşıt söylemlerini ve radikal güvenlikçi çizgilerini meşrulaştırma hedefine uygun bir toplumsal/siyasal iklim yaratmaktadır. Hamas Saldırısı sonrası, yüksek yargıda değişikliğe eklenmiş iç siyasal gerginliğin arka plana itilmesi ve kurulan 'savaş kabinesi' ile Netanyahu ya da ortaklarına yönelen eleştirilerin toplumsal kapsamının daralması, İsrail iç siyaseti açısından konjonktürel ve muhalefetin tutarlılığı açısından kurumsal değişimlere kapıyı aralayabilir.

Anahtar Kelimeler: Benjamin Netanyahu, Yüksek Yargı, Benny Gantz, Gazze, Kutuplaşma

İsrail-Filistin Saldırılarının Terörizm Açısından Analizi

Selim Kurt, Giresun Üniversitesi

Hamas'ın 7 Ekim 2023 tarihinde, beklenmedik bir şekilde, İsrail'e yönelik başlattığı Aksa Tufanı olarak adlandırılan saldırılar, geçmişi çok eskilere dayanan İsrail-Filistin anlaşmazlığının yeniden uluslararası politikada üst sıralara tırmanmasına neden olmuştur. Bu saldırıları daha öncekilerden farklı kılan ise, Hamas militanlarının İsrail topraklarına sızarak çok sayıda askerî üs ve yerleşim yerini hedef almasıdır. Bu saldırılarda tıpkı diğerleri gibi İsrail tarafından terörizm olarak etiketlenmiş ve bu saldırılara çok sert bir karşılık verilmiştir. İsrail'in bu noktadaki tutumu ise son derece dikkat çekicidir. İsrail, Gazze ve Batı Şeria topraklarını kapsayan bir Filistin devletinin kurulmasına izin vermeyerek, sorunu her zaman için bir iç mesele olarak değerlendirme eğilimi içerisinde olmuştur. Böylelikle Filistinlilerin topraklarının göz göre göre işgaline karşı verdiği silahlı tepkileri ise terörizm olarak etiketleyerek, karşılık olarak “operasyon” olarak adlandırdığı saldırılarla Filistin toprakları üzerindeki denetimini her seferinde daha da sıkılaştırmıştır. Esasen, güçsüzlerin güçlülere karşı bir mücadele yöntemi olarak bilinen terörizm, Hamas gibi Filistinli gruplar için tüm müzakerelere karşın topraklarının İsrail'in işgaline uğramasını önleyecek ve seslerini uluslararası camiaya duyurmalarını sağlayacak yegane yöntem olarak görülmektedir. Saldırıların ardından Hamas'ın arkasında bu saldırıları planlayan ve organize eden daha büyük bir güç olduğu söylemlerinin ortaya çıkmasına karşın, terörizmin mantığı göz önüne alındığında, bu saldırıların Hamas'ın bilinçli bir tercihi olarak gerçekleştiğini öngörmek yanlış olmaz. Saldırıların ardından İsrail'in daha büyük bir tepki vermesi ise Hamas'ın göz ardı ettiği değil, bilakis öngördüğü bir sonuç olarak değerlendirilmelidir. Çünkü terörizm mantığında devlet vereceği daha sert bir tepkiyle adeta şeytanlaştırılarak kamuoyunun onun gerçek yüzünü görmesinin ve böylelikle de kamuoyu desteğinin kesilmesinin hedeflendiği de bir gerçektir. Bu noktada yapılmaya çalışılan, şuanda da olduğu gibi, İsrail hükümetinin vereceği daha sert bir karşılıkla gerek yurtiçindeki gerekse yurtdışındaki desteğinin zayıflatılarak, konunun Filistinlilerin lehine olacak bir şekilde dünya gündemine taşınmasıdır.

Anahtar Kelimeler: İsrail-Filistin Çatışması, Aksa Tufanı, Hamas, Terörizm, Gazze.

Askeri-Teknik Düzlemde İsrail-Hamas Çatışmasına Dair Gözlemler

Cenk Özgen, Giresun Üniversitesi

Gazze Şeridi'ni kontrol altında tutan Hamas, 7 Ekim 2023 tarihinde İsrail'e yönelik Aksa Tufanı Operasyonu'nu başlatmıştır. Birçokları tarafından sürpriz olarak nitelendirilen operasyon, bazı askerî üslerin ve yerleşim yerlerinin hedef alındığı roket ve havan atışlarıyla başlamış, ardından Kassam Tugayları militanlarının kara, deniz ve havadan koordineli biçimde İsrail topraklarına sızmayla farklı bir boyut kazanmıştır. İsrail'in savaş hali ilan etmesi, müteakiben de Demir Kılıç Operasyonu'nu başlatması bölgedeki askerî hareketliliği ve çarpışmaların yoğunluğunu üst seviyeye taşımıştır. 1973 Yom Kippur Savaşı'ndan sonra ilk kez seferi teşkilat ve kadro seviyesine çıkarılan İsrail Savunma Kuvvetleri'nin Gazze'ye yönelik Kara, Deniz ve Hava Kuvvetlerinin müşterek harekâtını esas alan iki safhalı bir taarruz planı hazırladığı anlaşılmaktadır. Buna göre, üç hafta kadar süren ilk safhada; kara, deniz ve hava ateş destek vasıtaları ile Gazze Şeridi yoğun bombardıman altına alınmış, ikinci safhada ise manevra birlikleri ile kara harekâtının icrasına başlanmıştır. İsrail-Hamas çatışması, modern muharebe ortamının anlaşılması açısından önemli veriler sunmaktadır. Nitekim tarafların taktik ve operatif seviyedeki uygulamalarının incelenmesiyle özellikle meskûn mahallerde muharebeye dair çıkarsamalar yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aksa Tufanı Operasyonu, İsrail Savunma Kuvvetleri, Kassam Tugayları, Yasin 105, Demir Kubbe

İsrail'in Filistin Saldırılarının Uluslararası İnsancıl Hukuk Açısından Değerlendirilmesi

Tolga Çıkrıkçı, Giresun Üniversitesi

Karmaşık bir tarihsel, siyasi ve insani sorunlar yumağı olan İsrail-Filistin sorunu, 7 Ekim 2023 tarihinde başlayan çatışmalarla yeni bir evreye girmiş durumdadır. Bu çatışmaların ve özellikle İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarının ortaya çıkardığı insan haklarına ilişkin bilanço, uluslararası toplumun önemli bir bölümünü uluslararası insancıl hukukun ihlalleri ve bunun etkileri konusunda endişelendirmektedir. Mevcut durum, İsrail- Filistin sorunun

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

bu son evresini tüm tarihsel süreci içerisinde ayrı bir noktaya taşıdığı gibi, meselenin uluslararası insancıl hukuk bakımından ele alınmasını da elzem kılmaktadır. Son dönemde yaşanan çatışmalar, özetle savaş sırasında sivillere ve özellikle de daha fazla korunmaya muhtaç kişi gruplarına zarar verilmemesine yönelik ilkelere dayalı olarak gelişen uluslararası insancıl hukuk açısından incelendiğinde; sivillerin korunması, orantılılık ilkesi, sivil yerleşim bölgelerine ve altyapıya yönelik saldırılar ile adil yargılama süreçlerinin sağlanması gibi hususların ciddi şekilde ihlal edildiği görülmektedir. Özellikle Gazze Şeridi'nde yaşanan çatışmalarda, sivil yerleşim birimlerine yönelik saldırılar ve insani yardım kuruluşlarına zarar verilerek bu ve benzeri faaliyetlerin engellenmesi İsrail'in Uluslararası insancıl hukuktan doğan yükümlülüklerini ihlal ettiğinin açık göstergeleridir. Diğer yandan, uluslararası insancıl hukuk normları, askeri operasyonların orantılılık ilkesine uygun olmasını başka bir deyişle silahlı kuvvet kullanımının amaç ve zararları arasında makul bir dengenin sağlanmasını gerektirir. Ancak yaşanan son çatışmalar, bahsedilen orantılılık ilkesinin ihlal edildiğini gösteren saldırı örneklerini içermektedir. İsrail'in havada ve karadan yürüttüğü operasyonlar, sivil kayıpların büyük olmasına yol açmış ve çatışmaların orantılılık ilkesinin çizdiği sınırların ötesine geçmesine sebep olmuştur. Ayrıca bu operasyonlar neticesinde gerçekleşen gözaltına alma ve tutuklamalarda ciddi insan hakları ihlalleri, özellikle Filistinli tutukluların haklarının ihlal edildiği ve adil yargılanma süreçlerinden yoksun bırakıldığı rapor edilmektedir. Geline nokta, çatışmalar sırasında gerçekleşen uluslararası insancıl hukuk ilke ve normlarının ihlallerini derin tarihsel kökleri bulunan İsrail-Filistin sorunun en önemli boyutlarından biri haline getirmiş durumdadır. Üstelik çatışmanın taraflarının Uluslararası ceza hukuku çerçevesindeki sorumluluk ve yükümlülüklerine bağlı olarak ortaya çıkacak gelişmeler, meselenin yakın gelecekteki durumunu belirleyici olabilecek niteliktedir. Bu bakımdan bu çalışmada, İsrail-Filistin çatışmasının son evresinde gerçekleşen İsrail saldırıları Uluslararası insancıl hukuk perspektifinden ele alınmakta ve mevcut durumun yol açtığı ilgili çerçevedeki ihlallerin ivedilikle ortadan kaldırılmasının tarafların birincil sorumluluğu olduğu savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İsrail-Filistin Sorunu, Uluslararası İnsancıl Hukuk, Uluslararası Ceza Hukuku, İnsan Hakları, Gazze

Panel 6A

Eskiler Çökerken: Uluslararası Siyasetin Yeni Dinamikleri

Moderatör: Sanem Özer, Akdeniz Üniversitesi

Hegemonik Dönüşümler ve Popülizmin Yükselişi: Orta Sınıfın Varoluşsal Kaygılarına Yeni Bir Perspektif

Fulya Hisarlıoğlu, Kadir Has Üniversitesi

Eric Hobsbawm, 20. yüzyıl'ın sosyo-politik atmosferini anlatırken, insanlığın I. Dünya Savaşı'yla başlayan 20. yüzyıl macerasını “aşırılıklar çağı” olarak anar. Soğuk Savaş'ın bitmesi ve küresel ideolojik kutuplaşmanın sona ermesinin ardından başlayan dönem, başlarda büyük idealler ve umutlarla anılsa da bugün geldiğimiz noktada çağımızı en iyi anlatan kavram John Kenneth Galbraith'in “belirsizlik çağı” tanımlaması olabilir. Ulusal güvenlikten kamu sağlığına, ekonomik krizlerden kitlesel göç hareketlerine, iklim değişikliğinden siber güvenliğe pek çok alanda eş zamanlı kaygıların yaşandığı bu çağda, küresel ölçekte yaşanan normatif güç erozyonunun ve liberalizmin krizinin, mevcut belirsizlikleri ve varoluşsal kaygıları perçinlediği ileri sürülebilir. Soğuk Savaş sonrası geçiş döneminin bir karakteristiği olarak karşımıza çıkan bu durumun en ciddi toplumsal etkilerinin başında, antagonizmden beslenen; distopik gelecek senaryolarına karşın ütopyik geçmiş imgeleriyle nostalji siyaseti güden; özcü ve aşırı sağ popülizmin yükselişi gelmektedir. Bu çalışmada, küresel ölçekte liberal dünya düzeninin yaşadığı hegemonik krizlere eşlik eden belirsizliklerin, özellikle orta sınıflar üzerinde yarattığı varoluşsal kaygıların siyasi sonuçları Guy Standing'ın prekarya kavramından ilhamla tartışılmaktadır. Çalışmanın bulguları, mevcut ekonomik ve sosyal belirsizliklerin, toplumsal yapılar üzerinde derin ve çok yönlü etkiler yarattığı ve bu etkilerin, özellikle orta sınıfın yaşam koşulları ve geleceğe yönelik algıları üzerinde önemli sonuçlar doğurduğu ileri sürülmektedir. Bu bağlamda, popülist hareketlerin ve bunların ideolojik söylemlerinin, orta sınıfın bu varoluşsal kaygılarına nasıl hitap ettiği ve bu durumun siyasi sahnede nasıl yankı bulduğu analiz edilmektedir. Bu çalışma, Soğuk Savaş sonrası geçiş döneminde siyasi ve

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ekonomik liberalizmin içinde bulunduğu kriz ortamının sosyo-politik yansımalarını anlamayı amaçlamaktadır. Özellikle, liberalizmin krizinin dünya genelinde sağ-popülizmin yükselişine nasıl zemin hazırladığı incelenmektedir. Araştırma, sağ-popülist liderlerin, toplumsal anksiyeteyi, belirsizlik dönemlerinde politik etki alanlarını genişletmek için nasıl bir araç olarak kullandıklarını ve bu sürecin toplumda nasıl aşırı uçlara, güç kişiselleştirmesine, antagonizmin kurumsallaşmasına ve nostaljik nizam kurucu söylemlerin güçlenmesine yol açtığını ele alır. ABD, Fransa, Almanya ve Hollanda örneklerinde popülist söylemlerin toplumsal tezahürleri üzerinden bu dinamikler tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hegemonik Kriz, Prekariat, Popülizm, Antagonizm, Nostalji

**Hegemonik Krizden Çok Kutupluluğa: Günümüz Dünya Sistemine Neo-
realist Bir Bakış**

Mehmet Ali Tuğtan, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Soğuk Savaşın sona ermesiyle başlayan Amerikan hegemonyasının olgunluk dönemi, 11 Eylül saldırıları sonrasında girilen uzun savaşlar ve 2008 ekonomik krizi sonucu sona ermiş ve yerini bugün yaşamakta olduğumuz hegemonik kriz dönemine bırakmıştır. Hegemonik kriz dönemleri, büyük güçler arasında görece güç farklarının azalması; buna bağlı olarak büyük güçlerin giriştikleri kalıcı ittifaklar nedeniyle manevra alanlarının daralması ve uluslararası sistemin temel kurum ve kurallarının sarsılması ve görmezden gelinmesi gibi belirtilerle karakterize olur. Bu bağlamda, bir önceki hegemonik kriz dönemi olan 1. Dünya Savaşı öncesi dönemle günümüzü kıyaslamak, aydınlatıcı olacaktır. Bu çalışmanın amacı, uluslararası sistemi neorealist bir perspektiften inceleyerek görece kabiliyetler açısından büyük güçler arasındaki güç dağılımının sisteme etkisini ortaya koymaktır. Buna bağlı olarak, günümüzde belirlemekte olan çok kutupluluğu 1. Dünya Savaşı öncesi ve günümüz koşullarını kıyaslayarak incelemek ve anlamayı hedeflemektedir. Çalışmanın temel iddiası, 20. Yüzyılın başında Boer Savaşı (1899-1902) sonrasında çok kutupluluğun sıkışmasına benzer bir sürecin Ukrayna Savaşı sonrasında yaşanmakta olduğudur.

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Sistem, Neorealizm, Çok Kutupluluk, Hegemonya

**Çok Alametler Belirdi: Birinci Dünya Savaşı Arifesine Dair Bazı
Hatırlatmalar**

Ersin Embel, Altınbaş Üniversitesi

1991’de Sovyetler Birliği’nin resmen dağılması dolayısıyla Soğuk Savaş’ın sona ermesi, barış ve istikrar getireceğine inanılan yeni bir yüzyılın da başlangıcı olarak değerlendirildi. Gerçekten de 1990’larda bu iyimserliği besleyen küreselleşme olgusu büyük bir ivme kazanarak gerek ekonomik gerekse siyasal ve toplumsal açılardan benzer uygulama ve değerleri paylaşan bir uluslararası toplumun kurulacağı bir çağın müjdecisi olarak selamlanıyordu. Fakat özellikle 2001’den itibaren ortaya çıkan çok sayıda soruna bağlı olarak uluslararası sistemin sarsılmasıyla o iyimserliğin gerçekliği yansıtmadığı bugün açık biçimde görülüyor. Artan bölgesel ve yerel çatışmaların yanı sıra nükleer kapasiteye sahip ABD, Rusya ve Çin gibi devletler arasında yaşanan ekonomik ve siyasal sorunlar, küresel ölçekli askeri bir çatışma olasılığını da yeniden gündeme getirdi. Uluslararası sistemdeki bu kriz halini anlamlandırmak ve açıklamak üzere ise geçmişte yaşanan kriz dönemleriyle karşılaştırmalar yapılıyor. Bu kapsamda, Soğuk Savaş ve iki savaş arası dönem genellikle en çok üzerinde durulan dönemler olarak öne çıkıyor. Mevcut durumu yeni bir Soğuk Savaş olarak değerlendirenler çoğunlukta görünmekle birlikte özellikle 2008’de patlak veren ekonomik krizden sonra, 1930’lardaki süreçle de paralellikler kuruluyor. Oysa böyle bir karşılaştırma yapmak için Birinci Dünya Savaşı öncesindeki dönem de değerlendirilebilir. İşte bu çalışmada söz konusu iki dönem yerine Birinci Dünya Savaşı öncesindeki dönem üzerinde durularak 1900’lerin başlarındaki temel göstergelerin ve eğilimlerin günümüzde olan biteni yorumlamada ne ölçüde anlam taşıdığı tartışılacaktır. Bu çerçevede, Birinci Dünya Savaşı arifesinde uluslararası ekonomide ve ticaretle yaşanan gelişmeler ile günümüzdeki görünüm karşılaştırmalı olarak değerlendirilerek söz konusu yapısal etmenlerin politik süreçler üzerindeki etkilerine değinilecektir. Tıpkı 20. yüzyıldan 21. yüzyıla geçiş döneminde olduğu gibi, Birinci Dünya savaşı arifesinde de küreselleşme rüzgarının yanı sıra devrimci teknolojik gelişmelerin desteklediği, finansallaşan

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ekonominin ve artan ticari rekabetin derinleştirdiği eşitsizlik olgusundan söz etmek mümkün. 1914 öncesindeki gergin gidişat “Büyük Savaş” ile son buldu. Elbette 1914’te bir savaşa yol açan koşulların günümüzün çok farklı ortamında, aynı sonucu doğurmayacağı iddia edilebilir. Fakat yine de dünyayı daha çatışmacı bir yer haline getirdiği aşıkâr olan o dönemin dinamiklerini yeniden hatırlamanın, bugün daha barışçı bir dünya tahayyülü için bazı dersleri de yeniden hatırlamak anlamına da geleceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: 19. Yüzyıl, Emperyalizm, Uluslararası Ekonomi, Uluslararası Politika, Birinci Dünya Savaşı

Hegemonik Krizlerde Orta Sınıfın Ahval ve Şeraiti: Türkiye

İnan Rüma, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Liberal dünya düzeni krizde demek moda son yıllarda. Ne zaman istikrarla işlemiştî ki? Birinci Dünya Savaşı öncesinde “Belle Epoque” denen ismiyle müsemma güzel bir dönemden bahsedilir. Sonrası emperyalist rekabet, hegemonya krizi ve savaş mâlum. Bugün ortalama ömrün sonuna yaklaşmakta olanlar ne zaman “Güzel Dönem” görmüşlerdi ki? İkinci Dünya Savaşı’nın bitiminden ekonomik krize kadar olan 1945-1973 arası döneme siyasal iktisat ve toplumsal gelişim açılarından “Altın Yıllar” denir ama örneğin Küba Füze Krizi ve Berlin Duvarı da vardır bu dönemde. Dolayısıyla, dünya düzenine dair bu şekilde genellemeler somut çözümlemeye tabi tutulduğunda inandırıcı görünmemektedir. Bu çalışma dünya siyasetine dair klişeleşen böyle söylemleri sorgulamayı sınıfsal analiz, özellikle de orta sınıfın analizi ile yapmayı amaçlamaktadır. Dış politika ve toplumsal sınıf ilişkisi sadece eleştirel yaklaşımlar değil, bizzat küresel lider ABD’de ana-akım içerisinde tartışılmaktadır artık. Örneğin 2020’de Carnegie Endowment gibi önemli bir kurum tarafından yayınlanan bir raporda Amerikan Dış Politikası’nın orta sınıf düşünülerek yenilenmesi bağlamında tartışılmıştır. Raporu yazarlar arasında devlet bürokrasisi ile ilişkili çalışmış akademisyenler ile üst düzey görevlerde bulunmuş diplomatlar ve subaylar vardır; Biden yönetiminde Milli Güvenlik Konseyi düzeyi de dâhil olmak üzere görev alanlar da bulunmaktadır. Bu tartışmada onyıllar süren Amerikan hegemonyasının ardından Amerikan orta sınıfının kendisini güvensiz hissettiği gözlemi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

aktarılmıştır. Bundan hareketle, dış politikanın orta sınıfı güçlendirmeyi amaçlayan bir ulusal politika ile bütünleştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu çerçevede dile getirilenler şöyledir: Ticaret siyasetlerinin orta sınıf gözetilerek ele alınması; dış politikanın ülke içindeki istihdam ve gelir dağılımı düşünülerek belirlenmesi ve uygulanması; konvansiyonel güvenlik ve jeopolitik anlayışlarının orta sınıfın hayat standardını da göz önüne alarak genişletilmesi; dış politikanın, makro konular üzerine orta sınıftan doğrudan destek beklemek yerine onun iyiliğine yönelik somut unsurlar oluşturularak yürütülmesi; ulusal siyasette demokrasi ve adaleti tesis etmeden dış politikada inandırıcılık sağlanamayacağı; yeni bir toplumsal uzlaşma ve dış politikanın bu uzlaşmaya dayanma gereği; güvenin yeniden tesis edilmesi. Bu bağlamda, Türkiye gayet ilgi çekici görünmektedir. Örneğin, son enflasyon ve gelir erimesi öncesinde yapılan bir iktisadî analizde Türkiye orta sınıfının küresel orta sınıfı temsil eder düzeyde olduğu saptanmıştır. Dahası, Türkiye geleneksel Uluslararası İlişkiler çalışmalarında orta boy güç olarak tanımlanmaktadır. Orta boy güçlerin orta sınıfları dünya siyasetinde, dolayısıyla da dış politika analizinde giderek daha önemli görünmektedir. Nihayet, Carnegie Endowment'ın raporunda önerilen noktalar çerçevesinde Türkiye düşündürücü ve belki de açıklayıcı bir örnek olarak görünmektedir. Bu çalışma bu nedenle hegemonik kriz olduğu söylenen bir dönemde orta sınıfın ahvalini Türkiye örneğinde anlamayı hedeflemektedir. Böylece hem dış politika analizinde toplumsal sınıfın bir analiz birimi olarak yerini arttırmak hem de Türkiye orta sınıfının iyiliğini amaçlayan bir (dış) politika tasarımı çabalarına katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dünya Düzeni, Toplumsal Sınıf, Orta Sınıf, Dış Politika Analizi, Türk Dış Politikası

Panel 6B
Uluslararası İlişkiler Dergisi Paneli: Bir Dergi
Hikayesi

Moderatör: Mustafa Aydın, Kadir Has Üniversitesi

Birgül Demirtaş, Türk-Alman Üniversitesi

Ali Şevket Ovalı, Dokuz Eylül Üniversitesi

Cihan Dizdaroğlu, Başkent Üniversitesi

Panel 6C

Dış Politikada Kadınlar Paneli: Türkiye'de Uluslararası İlişkilerde Kadın Çalışmaları

Moderatör: Zeynep Alemdar, İstanbul Okan Üniversitesi

Ahu Özyurt, Suna ve İnan Kıraç Vakfı

Evren Çelik Wiltse, South Dakota State University

Esra Dilek, Kadir Has Üniversitesi

Senem Atvur, Akdeniz Üniversitesi

Panel 7A
Uluslararası İlişkiler Disiplininde Post-Modern
Güvenlik Çalışmaları

Moderatör: Arda Özkan, Ankara Üniversitesi

Güvenlik Üzerine: Devletin “Güvenlik İkilemi”nin Clausewitzyen
Analizi

Burak Samih Gülboy, İstanbul Üniversitesi

Carl von Clausewitz, ölümünün ardından 1832’de eşi tarafından yayınlanan “Savaş Üzerine” adlı eseriyle tanınan ve savaş teorisinin en önemli ismi olarak anılan bir düşünürdür. Fransız Devrim Savaşları ve Napolyon Savaşları sürecinde yaşadığı tecrübeler ve gözlemlerine ek olarak gerek Prusya, gerek Rusya askeri yapıları içerisinde siyasal bir asker olmanın yanı sıra ve gerekse de iki devletin kurduğu ittifakın politik yapısı içinde çeşitli sorumluluklar üstlenmesinin verdiği birikimleri de kitabında kurguladığı savaşın “teorik” ve “gerçek” yapılarının felsefi tartışmasına aktararak zaman ve mekanın ötesinde bir savaş teorizasyonu oluşturmayı başarmıştır.

İkinci Dünya Savaşı ertesinde Uluslararası İlişkiler disiplinin Amerikan temelli formülasyonu olan realizm, devleti uluslararası yapının temel aktörü olarak tespit ederken, aynı zamanda bu aktörü hem kendi egemenlik alanı olan “ulusal” yapı için bir “güvenlik sağlayıcı” ve hemcinsleri ile aktive olduğu “uluslararası” yapı içinde de bir “güvenlik arayıcısı” olduğunu vurgulamıştır. Bu çerçevede devlet ulusal ve uluslararası evrenlerde hem kendi alanına güvenlik sağlamak zorunda ve hem de bu işlevi yerine getirebilmek için kendi güvenliğini sağlamak zorundadır. Bu durum aslında devletin güvenlik yapılanması içinde bir paradoks yaratmaktadır.

Genelde savaş teorisi çerçevesinde düşünülen Clausewitz’in felsefi kurulumunda yer alan savaş ile ilgili tanımlar (mutlak savaş-gerçek savaş karşıtlığı) ve Üçgen formasyonu, realizmin işaret ettiği devletin güvenlik paradoksunu yalnızca tespit etmekle kalmaz, aynı zamanda bu paradoksu aşabilecek ulusal ve uluslararası düzenlemelerin ipuçlarını da içerir. Bu çerçevede Clausewitz güvenlik toplumu ve uluslararası toplum modellerinin de olası çıkış noktalarının önerisini hazırlar. Bu sunumun amacı Clausewitz’in savaş ile ilgili felsefi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

kurulumlarını ele alarak, modern güvenlik anlayışında çok tartışılan devletin güvenlik sağlayıcı ve güvenlik arayıcı olarak karşılaştığı güvenlik ikilemini anlamlandırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Uluslararası Güvenlik, Güvenlik İkilemi, Clausewitz

Uzay Güvenliği: İnsanlığın Ortak Mirası Temelinde Uzay Güvenliği

Aybüke İnan Şimşek, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Uzayın keşfi ve uzay faaliyetlerinin miladı olarak kabul edilen SSCB'nin 1957 yılında Sputnik I adlı yapay uyduyu Dünya yörüngesine başarılı bir şekilde fırlatmasıyla 'Uzay Çağı' başlamış ve insanlık Dünya gezegeninin ötesindeki alanlardaki merakını ileri boyuta taşımıştır. Teknolojinin gelişimi ile birlikte keşifler artmış, uzayda sürdürülen faaliyetler de had safhalara ulaşmıştır. 1969 yılında Ay'a ilk ayak basan insan yeni bir ufuk açmış, başka gezegenlere de ulaşma fikri, kolonileşme düşüncelerini arttırmıştır.

Soğuk Savaş dönemi boyunca süregelen uzay faaliyetleri genel olarak insanlığın uzaya gitmesi ve uydu teknolojisinin gelişimi ile paralellik göstermektedir. Uzayda ilk olma mücadelesi sürdüren iki kutbun süper güçleri uzay teknolojilerini geliştirme rekabeti içerisine de girmiş, uyduların iletişim amaçlı kullanımının yanında meteoroloji, istihbarat ve uzaktan algılama gibi birtakım alanlarda da kullanımı artmıştır. Hava durumunun takip edilmesi, doğal kaynakların tespiti, gıda üretimi, iletişim, ticaret ve seyahat etme gibi insani temel ihtiyaçlar uzay sayesinde mümkün hale gelmiş ve aynı zamanda uzay, ulusal güvenliğin de ayrılmaz bir parçası olmuştur. Uluslararası bilimsel iş birliğinin de en önemli örneklerinden biri olan uzay, sağlamış olduğu sosyal, ekonomik ve askerî imkanların yanında tüm toplumları aynı anda tehlikeye sokabilecek tek küresel müşterek konumundadır. Uzayda yaşanabilecek herhangi bir güvenlik açığı tüm küreyi etkileyerek insanlığı tehdit edebilecek boyuttadır.

Uzay güvenliği kavramının tartışmalı doğası, onun çok farklı bakış açılarıyla ele alınmasını sağlamıştır. Önceleri ABD ve SSCB'nin rekabetlerinden dolayı askeri güvenlik ile birlikte ele alınan uzay güvenliği kavramı günümüzde çevresel ve insani güvenlik kavramlarıyla birlikte de ele alınmaktadır. Soğuk Savaş dönemi boyunca iki kutbun uzay faaliyetlerindeki rekabeti neticesinde uzayın güvenliği konusunda endişeler artmış ve aktörler birbirlerini kısıtlama yollarını aramışlardır. BM bünyesinde oluşturulan Dış Uzayın Barışçıl Amaçlarla

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Kullanımı Komitesi (COPUOS) birtakım sert uzay hukuku metnlerinin oluşumunu sağlamıştır. 1980’lerden sonra uzay faaliyetlerinde bulunan aktör sayısının artması ve çeşitlenmesiyle birlikte ‘Yeni Uzay Çağı’ dönemi dillendirilmeye başlanmış, sert uzay hukuku metnlerinin yerini yumuşak hukuk enstrümanları almaya başlamıştır.

Bilimsel ve teknolojik ilerlemenin uzayın kullanımını ve uzaya ulaşımı daha mümkün hale getirmesi, güvenlik endişelerini de arttırmış; ulus devletler bu güvenlik açıklarını çözmek adına birtakım yollar aramıştır. Bu sunuşun ilk bölümü uzayın keşfinden ve uzay faaliyetlerinden doğan antropojenik uzay güvenliği sorunları ile kozmik olayların yarattığı uzay güvenliği sorunlarını ortaya koymaktadır. Uzay güvenliği tartışmalarının ortaya konulacağı bu kısımda konunun iki kategori olarak ele alınması, uzay ve güvenlik tartışmalarının anlaşılması bakımından elzem görülmüştür. Sunuşun ikinci bölümünde ise uzay ve güvenlik çalışmalarında uzay yönetişimi tartışmaları ortaya konulmuş; mevcut uzay güvenliği mekanizmaları aktarılmıştır. Bu amaçla sürdürülebilir uzay güvenliği tartışmalarında uluslararası ve bölgesel örgütlenmelerin rollerine değinilmiş ve ayrıca şeffaflık ve güven artırıcı önlemler adına uluslararası toplumun çabaları irdelenmiştir. Sunuşun sonunda ise sürdürülebilir uzay güvenliğinin sağlanmasının küresel düzen açısından önemi irdelenmekte ve bu amaçla ‘insanlığın ortak mirası’ ilkesinden bahsedilmektedir. Sunuşun amacı, uzay güvenliği çalışmalarına farklı bir perspektif sunarak, literatürdeki tartışmaları özetlemeye çalışmak ve sürdürülebilir uzay güvenliğinin insanlığın ortak mirası çerçevesinde sağlanmasının Dünya gezegeni ve insanlık için öneminin anlaşılmasına katkıda bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Uzay Sürdürülebilirliği, İnsanlığın Ortak Mirası, Güvenlik

Sağlık ve Güvenlik: Çok Katmanlı Bir Korelasyonu Anlamak

Tolga Çıkrıkçı, Giresun Üniversitesi; Caspar van den Berg, University of Groningen

Akademik çalışmalar sağlıkla ilgili konuların güvenliğe hem dolaylı hem de doğrudan olumsuz etkileri olduğunu ve özellikle salgınların ulusal ve uluslararası güvenliğe tehdit oluşturduğunu göstermektedir. İlgili çalışmaların sayısında son dönemde bir artış olduğundan bahsedilebilirse de sağlığa ilişkin meselelerin geleneksel/klasik güvenlik

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

yaklaşımının tehdit sıralamasının en üstünde yer alan konular kadar güvenlik literatüründe yer almadığı görülmektedir. Bu durumun kaynaklandığı güvenlik paradigmasına ilişkin temel tartışmanın ana teması, salgın hastalıklar gibi sağlık sorunlarının savaş ve terörizm gibi “yüksek politika” olgularıyla mı yoksa çevresel bozulma, uluslararası uyuşturucu kaçakçılığı, insan ticareti veya uluslararası göç gibi konularla birlikte mi ele alınması gerektiğidir. Başka bir deyişle sağlık ve güvenlik arasındaki ilişkiyi anlamada belirleyici olan şey, bir olgu olarak güvenliği ele alış biçimi veyahut sahip olunan güvenlik yaklaşımıdır. Bu noktada, “kimin güvenliği” sorusunu ön plana çıkılmaktadır. Güvenlik kavramının zaman içinde değiştiği ve bugün daha öncekinden daha fazla sosyal olguyu içerdiği açıktır. Ekonomik kısıtlılıklar, gıdaya erişim, bulaşıcı hastalıklar, sağlık sistemlerindeki yetersizlikler, çevresel bozulma, toplumsal kimlik meseleleri, insan hakları ihlalleri ve ev içi şiddetten uluslararası çatışmalara kadar her türden şiddet, bireylerin güvenliği için açık tehditlerdir. Bu tehditler epidemi ya da pandemi durumlarında daha da güçlenir. Bu çalışmada, sağlık ve güvenlik arasındaki ilişkiyi anlamak için tehditlerin insan odaklı bir perspektiften değerlendirilmesi gerektiği savunulmaktadır. Bu doğrultuda, devleti merkeze alan klasik güvenlik yaklaşımlarına meydan okuyan insan güvenliği yaklaşımı ve unsurları referans noktası olarak kullanılmıştır. İnsan güvenliği kavramı, güvenlik ve ona ilişkin olguların analizinde bireyi merkeze alan ve insanların yaşamlarını, geçim kaynaklarını ve insan onurunu tehdit eden unsurları analize dahil eden oldukça geniş bir güvenlik anlayışını ifade etmektedir. Bu yapısal genişliğin oluşturduğu analiz güçlüğünün aşılabilmesi için sağlığa ilişkin meseleleri güvenliğe yönelik tehdit olma potansiyellerine göre kategorize etmek ve spesifik konseptler üzerinden ayrı ayrı hareket etmek gerekmektedir. Bu sebeple bu çalışmada salgınlar ve sağlık güvenliği üzerine odaklanılmıştır. COVID-19 pandemisi, bulaşıcı hastalık salgınlarının devletlerin ve uluslararası sistemin zayıf noktalarını ciddi güvenlik sorunlarına dönüştürebileceğini göstermiştir. Başka bir deyişle, konuyu devlet merkezli bir güvenlik yaklaşımıyla ele almak, salgınların genişleyen ve birbirine bağlı yansımalarını önlemede yetersizliklere neden olmuştur. Pandemi sürecinde, sağlık sektöründe yaşanan sorunlar ve ekonomik kesintiler en savunmasız grupları etkilemiştir. Bu durum, devlet güvenliğinin ancak yoksulluk gibi bireylerin güvenliğine yönelik tehditlerin ortadan kaldırılmasıyla sağlanabileceğini ve salgınlarla mücadelede insan odaklı bir yaklaşımın benimsenmesini

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

gerektirdiğini göstermektedir. Bu düşünceden hareketle bu çalışmada, ilk olarak, sağlıkla doğrudan ilişkili tehditlerin analizinde insan odaklı bir yaklaşımın işlevselliği, insan güvenliği kavramı üzerinden açıklanmaktadır. İkinci bölümde, insan güvenliğinin unsurları arasında yer alan sağlık güvenliği ve ilgili kavramların kapsamı ve anlamsal içerikleri irdelenerek bulaşıcı hastalıkların salgınlara dönüşmesi durumunda, güvenliğe yönelik tehditler olarak hastalıkların, insan hakları ihlalleriyle birlikte tehdit olma potansiyellerinin genişleyebileceğine dikkat çekilmektedir. Son bölümde ise COVID-19 salgını üzerinden salgınların ulusal, uluslararası ve küresel ölçeklerde birincil güvenlik tehditlerine nasıl dönüşebildikleri açıklanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık, Güvenlik, Covid-19, İnsan Güvenliği

Çevresel Güvenlik: Güvenlik Çalışmalarının Yeni Bir Boyutu

Arda Özkan, Ankara Üniversitesi; David Hunter, American University

Çevresel güvenlik, çevresel olayların bireyler, toplumlar veya devletler için oluşturduğu risk, tehlike ve tehditleri incelemektedir. Savaş ve çatışmaların çevre üzerindeki etkisine veya sınır aşan çevre sorunlarına odaklanan çevresel güvenlik, çevre kaynaklı sorunların önlenmesi veya bunlara müdahale edilmesi, çevreye verilen zararların önlenmesi veya onarılması, çevrenin doğasında mevcut bulunan ahlaki değerlerin korunması veya geliştirilmesi gibi alt unsurlardan oluşmaktadır. Çevresel güvenlik, doğal afetler, kaynak kıtlığı ve iklim değişikliği gibi çevresel nedenler ve bunların doğanın, insanların ve toplumların güvenliği üzerindeki etkileri gibi çevre ve güvenlik arasındaki bağlantılarla ilgilenmektedir. Nitekim, küresel değişimler ve çevresel güvenlik arasındaki ilişki son zamanlarda bilimsel araştırmaların odak noktasını oluşturmaya başlamıştır. Çevresel bozulmaların şiddet içeren çatışmalara yol açma potansiyeli önemli bir endişe kaynağıdır. Dünyanın bazı bölgeleri, çevre sorunlarının doğayı, insanların yaşamlarını ve geçim kaynaklarını tehlikeye atacak kadar şiddetli veya yaygın olduğu kritik bölgelerdir. Çevresel güvenlik kavramı, çevre bozulmalarının çözümü temelinde barış ile sağlanmış bir güvenlik ortamını öngörmektedir. Bu kapsamda, enerji, su, gıda ve diğer kaynakların temin edilmesi ve korunması, salgın hastalıkların yayılmasının önlenmesi, temel kaynaklara erişimin

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

sağlanması, denizler ve ormanlar gibi yaşamsal kaynakların kullanılabilirliğine barışçıl çözüm bulunmasına odaklanmaktadır.

Çevre sorunlarını tetikleyen öğeler, çoğu zaman sınır aşan özellik göstermektedir. Bu sorunların öneminin bir çerçeve olarak tanımlanmasına yardımcı olan strateji unsurları güç, zaman ve mekan olmak üzere üç belirgin değişkenden oluşmaktadır (Barnett & Dovers, 2001, p. 161). Bu üç unsurun etkilerinin dikkate alınması, yerel, bölgesel ve küresel çevre sorunlarının çözümü konusunda başarıya ulaşmada bize yardımcı olacaktır. Çevresel güvenlik kavramı, uyumsuzluk ve çatışmalardan ziyade uluslararası işbirliği ihtiyacını ön plana çıkarmakta ve küresel güvenlik alanının oluşturulmasını gerekli görmektedir (Vogler, 2003, p. 47). Çevresel bozulmaların ulus-devletlerin sınırlarını tanımaması ve bu bozulmalara karşı rekabet etmek yerine uzlaşma ortamının sağlanması çevresel güvenlik yaklaşımının uygulanmasını öngörmektedir (Dabelko & Dabelko, 1995, p. 5). Sosyo-ekonomik konuları içerisinde barındıran çevresel güvenlik, ulusal anlamda bireyden başlayarak devleti, uluslararası ortamda ise bütün toplumları, hatta dünyanın tamamını etkileyebilmektedir (Lietzmann & Vest, 1999, p. 35). Ekonomik, toplumsal ve çevresel risk alanlarının dünyanın coğrafi bölgeleri ile her düzeydeki devlet ve ulusüstü siyasi aktöre karşı genişleyebilmesi, uluslararası güvenlik bağlamında çevresel güvenliğin temel ilkeleri üzerinde dikkatle durulmasına ihtiyaç göstermektedir (Zurlini & Müler, 2008, p. 1350). Özellikle UNEP ve UNDP gibi uluslararası örgütlerin, sera gazı emisyonlarını azaltma gayretlerinde olduğu gibi, devletlere tecrübe aktarımında bulunması ve küresel çevresel yönetim konularına odaklanması işbirliği ortamını artırmaktadır (Steinar & Kristen Rosendal, 2009, p. 146).

Anahtar Kelimeler: Çevre, Güvenlik, Çevre Sorunları, İnsan Güvenliği, Antroposen.

21. Yüzyılda Savaş ve Barışı Değerlendirmek

Ali Engin Oba, Çağ Üniversitesi

Bu sunum 15 Şubat 2024'te İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Anabilim Dalı'nda başarıyla savunduğum ve Felsefe Doktoru (ikinci doktoram) olduğum doktora tezimin bulguları üzerine inşa edilmiştir. Çağdaş politik felsefe açısından barış fikrinin

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

araştırılması başlıklı bu tez, felsefi düşüncenin barış arama ile ilgili çalışmalarını ortaya çıkarmaya odaklanmıştır. 20. yüzyılda iki dünya savaşını yaşayan Avrupa’da barışın gerçekleştirilmesi yönündeki çabalar ve nükleer silahlara dayalı barışın incelenmesi içinde yaşadığımız yüzyılda barış fikrinin açıklığa kavuşturulmasını sağlayacaktır. Sunumumda savaş üzerinde düşünen Carl von Clausewitz’i tanıtan Raymond Aron ana hatlarıyla incelenecektir. Aron ayrıca, termonükleer tehdidin altındaki uluslararası sistemi de irdelemektedir. Bu çerçevede, 21. Yüzyılda savaş ve barış ilişkisi içinde barışı korumak amacını üstlenmiş bulunan Birleşmiş Milletler’in etkinliğine değinilecektir. Güvenlik Konseyi’nin reforme edilmesi ele alınacaktır. Nükleer barış için caydırıcılığın etkinliğini kaybetmemesi icap etmektedir. Nükleer silahların yaygınlaştırılması engellenmelidir. Barışın korunması için yeni girişimler ele alınmalıdır. Savaşın kontrol altına alınması barış için atılmış en önemli adım olacaktır. Ukrayna Savaşı büyük savaşların dönüşü şeklinde değerlendirilmiştir. 21. Yüzyılda Uluslararası İlişkiler’in eriştiği seviyede savaşın meydana gelmeyeceği ile ilgili düşünceler doğru çıkmamıştır. Büyük güçler ve bölgesel güçler arasında savaşın çıkması mümkün hale gelmiştir. Asimetrik çatışmalar artmaya başlamıştır. Nükleer tehdidin kullanıldığı görülmüştür. Bu durum nükleer silahların kontrolü ile caydırıcılık konularının tekrar dikkatimize gelmesini sağlamıştır. Çatışmalar genel olarak diplomasi ve özel olarak çok taraflı diplomasinin arz ettiği önemi yeniden gözler önüne sermiştir. Uluslararası kurumların reforme edilmesi, küresel yönetim konusunu ortaya çıkarmıştır. Küresel Güney’in etkinlik kazandığı bu dönemde barış aramada bu kurum da tartışılmaya başlanmıştır. Savaş karmaşıklaşmış ve yönsüzleşmiştir. Savaşın 21. Yüzyılda da etkinliğini muhafaza edeceği anlaşılmıştır. Bu çerçevede, savaş ve barış üzerine düşünen Raymond Aron üzerinde durulacaktır. Nükleer barışın etkinlik kazanmasının sağlanması ve savaşın engellenmesi için Clausewitz’in görüşlerinin geçerliliğini koruduğu vurgulanarak, devlet aklının silahlara hakim olması konusu incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Raymond Aron, Carl von Clausewitz, Savaş, Barış, Nükleer Savaş

Panel 7B

Avrupa Birliği ve Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet

Moderatör: Fulya Hisarlıoğlu, Kadir Has Üniversitesi

AB Adayı Bir Ülkeden Diplomaside Toplumsal Cinsiyet Perspektifi

*Ebru Canan Sokullu, Bahçeşehir Üniversitesi; Gülşen Karanis Ekşioğlu, Dışişleri
Bakanlığı*

Diplomaside yer alan kadınlar, özellikle dış politika hedeflerinin sert güç esasının egemen olduğu, yani çatışmadan sonraki yeniden inşa, çatışmadan istikrara geçiş ve kültürel geçişler ile sivil toplum ve iş ortaklıklarını içeren yumuşak güç tanıtımı alanlarında, güvenlik ve refahın ulusal çıkarlarına hizmet etmektedir. Bu makale, feminist diplomasi teorilerinden esinlenerek uluslararası ilişkilerde ve diplomaside temsil edilen kadınların rolüne ve Türkiye’nin son yirmi yılda dış politika gündeminin oluşturulmasındaki rolüne odaklanacaktır. Son on yılda, Türkiye'nin dünya genelindeki dış misyonlarında görev yapan kadın diplomatların sayısı önemli ölçüde artmıştır. Bu makale, diplomasi alanındaki bu 'toplumsal cinsiyet dönüşü' desenlerini inceleyerek, diplomasideki kadın algılarını ölçecektir. Ayrıca, dış hizmetlerde kadınların daha fazla katılımı ve etkin rol alması için daha kapsayıcı bir diplomasinin olası perspektiflerini, uluslararası ilişkilerde kadın liderlik rollerine yönelik zorlukları ve kadın liderliğinin uluslararası ilişkilerde devlet değişikliği için başarı olasılıklarını inceleyecektir. Bu bağlamda, Dışişleri Bakanlığı veya diğer diplomatik misyonlarda çeşitli hiyerarşi seviyelerinde görev yapan 16 kadın diplomat ile derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Bu görüşmelerin sunulması ve analizi üzerinden, bu makale diplomasi alanındaki erkek egemen, güç odaklı dış politikanın içinde kadınların dönüştürücü bir güce sahip olup olmadığını ve Türk diplomasisinde gerçekten bir toplumsal cinsiyet dönüşünün olup olmadığını araştıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Diplomasi, Kadın, Cinsiyet Eşitliği

**Pandemi Döneminde Feminist Hareket: AB'den Uzaklaşan Bir Ülke
Olarak Türkiye Örneği**

Elif Gençkal Eroler, İstanbul Topkapı Üniversitesi

Bu çalışma, muhafazakâr popülizmin dünya çapındaki başarısını açıklayabilmek için toplumsal cinsiyet perspektifine ihtiyaç duyulduğunu öne süren literatürü takip ederek, pandemi gibi felaketlerin muhafazakâr popülistler tarafından toplum üzerindeki güç ve hegemonyalarını artıracak şekilde toplumsal olarak kurgulandığını öne sürer ve Türkiye’de Covid-19 pandemisi dönemindeki feminist hareketi inceler. Neoliberalleşmenin, muhafazakarlaşmanın ve otoriterliğinin yükselmesine paralel biçimde anti-feminist siyasi hareket de yükselmiştir. Pandemi öncesinde de var olan anti-gender ve anti-feminist akım ve bunların ortaya çıkardığı cinsiyet temelli eşitsizlikler ve kadın hakları ihlallerinin, pandemiye özgü koşullarla birleştiğinde daha da derinleştiği ve yaygınlaştığı bilinmektedir. Öte yandan, Türkiye özelinde feminizm ve kadın hareketi, erkek şiddetine son verme, kadın haklarını savunma, iktidarın muhafazakâr ve otoriter hamlelerine direnme mücadelesiyle Türkiye'nin belki de en aktif muhalefet gücü konumunda olup Covid-19 pandemi döneminde de önemli bir rol oynamıştır. Dolayısıyla pandemi dönemi aynı zamanda feminist aktivizmin de yükseldiği bir dönemdir. Bu çalışmada, pandemi döneminde Türkiye’de yükselen toplumsal cinsiyet karşıtı politikalara karşı özellikle LGBTİ+bireylerin hakları, İstanbul Sözleşmesi ve kürtaj konularına odaklanan feminist hareketin söylem ve eylemleri incelenecektir. Toplumsal cinsiyet meselesinin muhafazakâr popülist hükümetlerin tüm politikalarının kalbinde yer aldığı düşünüldüğünde, bu inceleme aynı zamanda Türkiye’de iktidarın hegemonya biçimlerine ve feminist hareketin bir muhalefet odağı olarak etkisi ve etkinliğine ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Milliyetçilik, Toplumsal Cinsiyet, Covid-19, Neoliberalleşme

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

AB-Türkiye Çalışmalarında Kadın Bakış Açısını Yakalamak

*Rahime Süleymanoğlu Kürüm, Bahçeşehir Üniversitesi; Ebru Turhan, Türk-Alman
Üniversitesi*

Bu makale Avrupa Birliği çalışmalarına giderek artan sayıda uygulanan feminist yaklaşımlar ortaya çıkardığı bir ampirik sonuçtan esinlenmiştir. Bu ampirik sonuç, Avrupa'daki akademik çevrelerde Avrupa çalışmalarının bir erkek alanı olarak bilinmesi, buna karşın Türk akademisinde ise Avrupa çalışmalarının bir kadın alanı olarak algılanması, bu alanda kadın akademisyenlerin sayıca üstün olmasının ortaya çıkardığı bir araştırma sorusunu cevaplamayı hedeflemiştir. Son yıllarda Avrupa merkezli pek çok akademik dergide Avrupa çalışmalarındaki kadın yazar sayısı, bunların alıntılanma oranları mercek altına alınmış ve Avrupa çalışmalarının erkek egemen bir bakış açısıyla bilgi üretmekte olduğunu ortaya çıkarmış, bu dergilerde kadın yazarların ve hakemlerin yetersiz temsil edildiği belirtilmiştir. Journal of Common Market Studies dergisinde (JCMS) açık erişim olarak yayınlanan bu makale, Avrupa çalışmalarındaki bu toplumsal cinsiyet sorunsalına dikkat çekerek olası cinsiyetçi bilgi üretim süreçlerini, teorik çerçeve olarak 'feminist bakış açısı' (feminist standpoint theory) ile incelemektedir. Data olarak 1996 ile 2020 yılları arasında yayımlanan, 8494 alıntı içeren 26 Sosyal Bilimler Atıf İndeksi (SSCI) dergisinde yer alan 300 makaleyi kapsayan iki orijinal veri setine araştırma sentezi ve alıntı analizi tekniklerini uyguluyoruz. Kadınların egemen olduğu bir alan olması nedeniyle erkek egemen bilgi edinme sürecinin muhtemel olarak en az görülmesi beklenen Türkiye-AB çalışmaları alanının, bulgularımızın aksine, erkek-egemen bilgi üretim süreçlerinden etkilendiğini göstermektedir. Analizlerimiz, erkek yazarların çoğunlukta olduğunu, toplumsal cinsiyet konularına ve feminist yaklaşımlara son derece sınırlı yer verildiği, ilk yazarlıklarda ve alıntılarda erkeklerin daha avantajlı konumda olduğunu teyit etmektedir. Öte yandan bu makale, 2014 yılından itibaren Türkiye-AB çalışmalarından kadın yazarların erkeklere nazaran sayıca üstünlük kazandığını, kadınların alana artan sayılarla girmesiyle Türkiye-AB çalışmaları literatürünün teorik derinliğinin arttığını, ve kadınların kadın yazarları daha fazla alıntılama eğiliminde olduklarını göstermektedir (Avrupa Komisyonu'na desteği için teşekkür ederiz. Proje No: 101085368).

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Atıf Analizi, Araştırma Analizi, Türkiye-AB Çalışmaları

Panel 7C

Dış Politika ve Ekonomik Kalkınma Süreçleri Kapsamında Yurtdışı Burs Programları

Moderatör: Selver Şahin, Bilkent Üniversitesi

Güvenlik ve İktisadi Dönüşüm Süreçleri Bağlamında Gelişen Stratejiler: Fulbright, Chevening ve Avustralya Ödülleri Örnekleri

Selver Şahin, Bilkent Üniversitesi; Nuriye Sitare Kurdeş, Koç Üniversitesi

Amerika Birleşik Devletleri yönetimince 1946 yılında hayata geçirilen Fulbright Programı, Avustralya hükümetince 1950 yılında hazırlanan Kolombo Planı kapsamında sunulmaya başlanan yurtdışı bursları ve Birleşik Krallığın 1959 yılında İngiliz Milletler Topluluğu üye ülke vatandaşlarına yönelik verdiği burslar, ideolojik kamplaşmanın şekillendirdiği Soğuk Savaş ortamında ulusal güvenlik saikleri ve stratejileri temelinde yürütülmüştür. Güvenliğin yalnızca askeri, zorlayıcı güç araçlarına dayanmaması gerektiği, eğitim ve kültür gibi mekanizmaların kullanılarak sağlanması gerektiği düşüncesi etkili olmuştur. Bursiyerlerin eğitimlerini tamamlayıp kendi ülkelerine döndükten sonra geleceğin liderleri, kanaat önderleri olacağı ve eğitim vasıtası ile oluşturulan bireysel bağlantılar ve mezun ağları vasıtası ile ülkeler arasındaki ilişkilerin güçlendirileceği düşünülmüştür. 1970'lerin ikinci yarısında derinleşen küresel kapitalist krizin aşılmasına yönelik, dönemin hükümetlerinin benimsediği iktisadi reformlar çerçevesinde yaşanan neo-liberal ekonomik ve toplumsal dönüşüm sürecinde, yükseköğretim 1980'lerde ihraç maddesine evrilmiştir. Soğuk Savaş sonrasında ivme kazanan ekonomik küreselleşme sürecinde ülkelerin rekabetçi kapasitelerinin artırılması başta gelmek üzere, iktisadi argümanlar ve beklentiler, üç ülkede de Dışişleri Bakanlıkları tarafından yürütülen programların uygulanmasını şekillendirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Kamu Diplomasisi, Kalkınma İşbirliği, Küreselleşme, Yüksek Öğretimin Uluslararasılaşması

**Türkiye'nin Uluslararası Yükseköğretim Stratejileri: Dönemsel
Değişimler ve Dış Politika İlişkisi**

Hacer Atabaş, Bilkent Üniversitesi

Türkiye 1950'li yıllardan itibaren uluslararası yükseköğretimi iki taraflı olarak çeşitli ülkelerle imzaladığı Eğitim ve Kültür İşbirliği Antlaşmalarında bulunan öğrencilerin, öğretim görevlilerinin ve diğer profesyonellerin mübadelesi maddesi ile uygulamaya koymuştur. Bu antlaşmalar kapsamında sınırlı bir biçimde varlığa sahip olan uluslararası öğrenciler 1980'lerde YÖK'ün kurulması ve "Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Kanun" ile resmileşen bir sistem içerisinde önemsenmeye başlamıştır. 1990'lar itibarıyla de Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla bağımsızlığını ilan eden Türk Cumhuriyetleri başta olmak üzere soydaş ve akraba topluluklarla ilişkileri geliştirmek üzere izlenen politikalar arasında tek taraflı olarak sağlanan Milli Eğitim Bakanlığınca yürütülen Büyük Öğrenci Projesi bursları yer almıştır. 2010'lu yıllarda revize edilerek Türkiye Bursları olarak yeniden adlandırılan ve Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığınca yürütülen bu burs programı ve yükseköğretimde uluslararasılaşmaya yönelik farklı politikalarla küresel öğrenci hareketliliğinden önemli bir pay almaya başlamıştır. Bu geri plana dayanan Türkiye'nin uluslararası yükseköğretim politikalarının Türk dış politikasındaki dönemselleştirmelerle paralelliği bu çalışmanın konusudur. Kamu politikalarının siyasi, ekonomik ve toplumsal dönüşümlerle şekillendiği malumdur. Bu doğrultuda, Yorumlayıcı Süreç İzleme yaklaşımına başvurularak uluslararası yükseköğretim politikalarının hangi etkileşimlerle belirlendiğini ortaya konulacaktır. İlgili kanun, kararname ve yönetmelik gibi politika dokümanları ile kurum ve kuruluşların yıllık raporları üzerinde yürütülen içerik analizi doğrultusunda burs programlarının hedef ve stratejileri ortaya konacak ve akademik literatür üzerinden dış politika bağlamı ile ilişkilendirilecektir. Böylelikle burs programları ve uluslararası yükseköğretim politikalarının kurumsal görünümü, faaliyetleri ve idealleri üzerinden açıklanan stratejisi siyasi, ekonomik ve toplumsal bir bağlam içine yerleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Bursları, Kalkınma İşbirliği, Dış Politika, Yüksek Öğretimde Uluslararasılaşma, Beşeri Sermaye

**“Gelişmekte Olan Ülke”den “Han Nehri Mucizesi”ne Güney Kore’nin
Yükseköğretim Tecrübesi**

Pelin Dengiz, Bilkent Üniversitesi

"Yabancı öğrencilere Kore'deki yüksek öğretim kurumlarında okuma fırsatı vererek uluslararası eğitim değişimini ve ülkeler arasındaki dostluğu teşvik etmek" amacıyla oluşturulan Güney Kore hükümeti burs programı Güney Kore Eğitim Bakanlığı ile birlikte bakanlığa bağlı Ulusal Uluslararası Eğitim Enstitüsü ("National Institute for International Education"-NIIED) tarafından yürütülmektedir. 1967 yılında Kore Hükümeti Burs Programları (KGSP) olarak başlayan program 21.yy'a kadar sınırlı faaliyet göstermiş, 2000'lerin başında yeniden yapılandırılıp, 2010 yılında tek çatı altına toplanarak ismi Küresel Kore Bursları (Global Korea Scholarships / GKS) olarak değiştirilmiştir. Soğuk Savaş döneminde ihracat odaklı sanayileşmeye ağırlık veren Güney Kore'nin aile holdingleri devlet desteği ve dış yardımlarla zamanla küresel rekabete dahil olmuş, özellikle teknoloji sektöründe atılımlarıyla ülke kalkınmasında önemli rol oynamıştır. 80'lerdeki düzenli büyümeyi 90'larda da sürdüren Güney Kore 1997 ekonomik krizinden az zararla çıkmayı başarmış, 2000li yıllarda ise devlet planlamacılığından piyasa odaklı bir ekonomiye geçişle ismini bölgenin yükselen ekonomileri arasına yazdırmıştır. Güney Kore ekonomideki bu başarısını hızlı sanayileşme ve teknoloji yeniliklerinin yanı sıra eğitim kalitesine de borçludur, bu sebeple 21.yyda artan kapasitesini eğitim programlarına ve uluslararası hareketliliğe yönlendirmiştir. Bu bağlamda hükümetin yükseköğretim bursu hem dünyanın her yerine yayılan bir iletişim ağı oluşturmayı amaçlamakta, hem de bölge ülkeler başta olmak üzere akademik olarak başarılı fakat maddi açıdan dezavantajlı öğrencilere kaliteli eğitim alma fırsatı sunmaktadır. Okul masraflarının yanı sıra dil kursu, uçak bileti ve sağlık hizmetlerini de kapsayan GKS bursu, Güney Kore'deki olumlu deneyimlerini kendi ülkelerinde de tanıtip yayabilecek bursiyer ağı oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu sunumda Güney Kore'nin tecrübesi, yorumlayıcı süreç analizi üzerinden değerlendirilecektir. Burs programının tarihsel geçmişi, özellikle ülkenin geçirdiği ekonomik dönüşümün dış politikaya yansımaları bağlamında kurumlar, aksiyonlar ve fikirler alt başlıklarıyla yorumlanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güney Kore, Burs, Kamu Diplomasisi, Bölgesel Güç, Yükseköğretim

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

**Dış Politika, Ekonomik Kalkınma ve Uluslararasılaşma Bağlamında
Çin'in Yabancı Öğrencilere Yönelik Burs Politika ve Uygulamaları**

*Burcu Ermeydan, Marmara Üniversitesi; Astrid Schnitzer-Skjønsberg, Bilkent
Üniversitesi*

Uluslararası ekonomide yükselişini takip eden dönemde Çin, uluslararası öğrenci hareketliliği için hem önemli bir kaynak hem de merkez haline gelmiştir. Özellikle 2010 yılı sonrasında, yükseköğretim sisteminde gözlenen gelişmeler ve yabancı öğrencilere yönelik burs programları vasıtasıyla giderek daha fazla yabancı öğrencinin tercih ettiği bir odak noktası haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, Çin'in uluslararası öğrencilere yönelik burs programlarının ve politikalarının gelişimini incelemektir. Buna göre çalışma, Çin'in son yıllarda uyguladığı burs programlarının yükseköğretimin uluslararasılaşması, Çin dış politikası öncelikleri, Çin'in uluslararası kalkınma yardım stratejisi ve geçirdiği ekonomik dönüşüm başta olmak üzere dört temel etken tarafından şekillendirildiğini savunur. Çalışma literatürde sıklıkla dış politikanın yumuşak güç mekanizması ile ilişkilendirilen burs programlarının daha geniş çerçeveden değerlendirilmesi gerektiğini Çin örneği üzerinden sunarak literatüre alternatif bir bakış açısı sunarken, Çin'in uluslararası öğrenci hareketliliği yapısındaki yerini de değerlendirme olanağı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çin, Burs Programları, Öğrenci Hareketliliği, Uluslararasılaşma, Ekonomik Kalkınma

Panel 8A

Güvenliği Yeniden Okumak: Güvenlik Çalışmalarında Kavramlar, Aktörler ve Güncel Konular

Moderatör: Harun Arıkan, Çukurova Üniversitesi

Güvenliğin Öznesinden Öznenin Güven(siz)liğine: Postkolonyali Tahayyül Etmek

Tuğçe Kelleci, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Postkolonyal güvenlik çalışmaları, 1990'lı yıllarda eleştirel güvenlik çalışmaları çatısı altında gelişmeye başlamıştır. Bu çalışma alanındaki araştırmacıların ortaklaştığı temel argüman, güvenlik söylem ve pratiklerinin sömürgecilikten ve dünya siyasetindeki hiyerarşik ve her durumda “Batı” lehine işleyen ilişkilerden ayrı olmadığı yönündedir. Bu hiyerarşik ilişkileri açığa çıkarmak ve tersine çevirmek için güvenlik hem bir söylem hem de politika alanı olarak önemli bir hareket noktasıdır. Postkolonyal güvenlik okumaları, genel olarak güvenlik çalışmaları alanının Batı-merkezci epistemolojisi ve daha önemlisi “güvensizlik” üreten Batılı iktidar pratikleri karşısında küresel Güney’in marjinalleştirilmiş konumunu ifşa ederek önemli bir meydan okuma sunmaktadır. Güvenlik çalışmaları alanı, Batı-dışı dünyanın bilme biçimini ve öznelliğini göz ardı etmek (hatta yok saymak) gibi geleneksel olarak Uluslararası İlişkiler disiplinine ilişkin olan bazı önemli sorunları içselleştirmiş ve derinleştirmiştir. Öncelikle, tıpkı Uluslararası İlişkiler’in ana-akım kuramsal üretimi ve tarihyazımı ile şekillenen disipliner çerçevesi bağlamında olduğu gibi, geleneksel ve belirli ölçüde eleştirel güvenlik anlayışları da Batılı-olmayan özneleri ve deneyimlerini kuramsal üretime konu etmemekte ya da yalnızca Batılı tarihsel-politik bir süzgeçten geçirerek anla(t)maya çalışmaktadır. Bu bağlamda küresel Güney, yalnızca Avrupa-merkezci ya da daha genel bir ifade ile Batı-merkezci bir tarihsel okumanın ve güç politikalarının bir uzantısı olarak “varsayılmış” olmaktadır. Ayrıca bu, ırksal bir “dar görüşlülük” (parochialism) sorunu olmanın da ötesinde, önemli ölçüde politik bir tutumdur. Küresel Güney’in uluslararası güvenlik ilişkilerindeki rolü, güvensizlik ve tehdit üreten, dolayısıyla “korunmaya” muhtaç ve tehditkâr bir konumla tasvir edilmektedir.

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Postkolonyal güvenlik çalışmalarının ana-akıma getirdiği eleştirileri ve itirazları epistemolojik, ontolojik ve metodolojik olmak üzere üç farklı şekilde sınıflandırmak mümkündür. İlk olarak, postkolonyal güvenlik eleştirisi, ana-akım güvenlik yaklaşımlarının Avrupa-merkezci kuruluşuna ve işleyişine karşı çıkararak, epistemolojik bir itirazı dile getirir. Bu noktada, yalnızca güvenlik çalışmalarının değil, aynı zamanda dünyadaki güvenlik meselelerinin de bilgi-iktidar ilişkilerinden bağımsız olmadığına dikkat çekilir. Postkolonyal güvenlik çalışmalarının ikinci ve bu çalışma açısından daha öncelikli amacı ise kolonyalizm deneyimini yaşamış “madun”un konumu yani ontoloji meselesidir; zira güvenlik çalışmalarının referans nesnesi tartışmasız olarak “Batı”dır. Diğer bir deyişle, güvenlik çalışmalarında “Batı”ya bakılarak, “Batı”dan bir söylem geliştirilir. Üçüncü olarak, postkolonyal güvenlik araştırmacıları, maduna atfedilen marjinal konumu tersine çevirmek için eleştirel söylem analizi ve yapısökümü gibi metotları kullanarak güvenliğin bilgi, söylem ve iktidar alanına meydan okur.

Bu çalışmada, postkolonyal bir bakışla, güvenliğin öznesinden özenin güven(siz)liğine doğru ilerleyen kuramsal bir okuma gerçekleştirilecektir. Bu kapsamda, kolonileştirilmiş halkların Batı-merkezci söylem ve pratikler karşısında duyumsadığı güvensizlikler, özgün tarihsel/siyasal deneyimlerini ve faillik mücadelelerini dikkate alan bir yaklaşım dolayısıyla izlenecektir. Bu yaklaşım, küresel Güney’in güvenlik sorunlarının çözümü için eski kolonici ulusların başat aktör olduğu küresel müdahaleler yerine, doğrudan yerel failliği tanıyan postkolonyal bir fikrin ürünüdür. Güven(siz)lik üzerine düşünürken “postkolonyal”i merkeze almak, gerek güvenlik üzerinden işleyen bilgi-iktidar ilişkilerinin ve etnosantrik çarpıtmaların yapısökümüne imkân tanınması, gerekse Soğuk Savaş mantığına dayalı söylem ve pratiklerin, postkolonyal coğrafya ve halklar üzerindeki etkisini dikkate alan bir perspektife alan açması nedeniyle önemlidir. Burada “postkolonyal”, salt bir referans nesnesi olmanın ötesinde, özü itibarıyla eleştirel bir kuramsal konuma, evrensele indirgenemeyecek tarihsel-toplumsal bir deneyime, özgün bir bilme biçimine ve kolonyal dönem ile önemli süreklilikler gösteren bir faillik mücadelesine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Postkolonyalizm, Postkolonyal Güvenlik, Postkolonyal Güvenlik Çalışmaları

Bir Güvenlik Sorunsalı Olarak İklim Değişikliği ve Avrupa Birliği'nin Yaklaşımı

Sezen Kaya Sönmez, Kadir Has Üniversitesi

İnsan faaliyetleri kaynaklı sera gazı emisyonunun neden olduğu iklim değişikliği, 21. yüzyılda uluslararası sistemdeki aktörlerin tamamını aşırı hava olayları, kuraklık, kıtlık, seller gibi iklim olaylarının farklı boyutlarıyla etkilemektedir. İklim değişikliğinin etkileri halihazırda küresel boyutta, seller ve kasırğa gibi aşırı hava olaylarındaki artış ile insanların güvende olma halini etkilemekte; küresel ısınma ve okyanus asitlenmesi gibi çevre sorunlarının ortaya çıkışı ile biyoçeşitliliğin kaybına neden olmakta; kuraklık, aşırı hava olayları, sellerin yıkıcı etkisi ile devletlerin alt yapısına ve ekonomisine zarar vermekte; küresel etkisi ile uluslararası toplumun huzur ve güvenliğine tehdit oluşturmaktadır. Dolayısıyla, günümüzde marjinalleşmiş/ötekileştirilmiş bir konu olan iklim değişikliği farklı etkileriyle insanlara, canlılara, devletlere ve uluslararası sisteme bir tehdit oluşturmaktadır. Bu çerçevede, iklim değişikliği ve güvenlik arasındaki ilişkiye yönelik söylemler devlet güvenliği, insan güvenliği, ekolojik güvenlik ve uluslararası güvenlik temelinde şekillenmektedir. Günümüzde iklim değişikliğinin güvenlik sorunu bağlamında farklı boyutlarını (aşırı sıcaklık, kuraklık, aşırı hava olayları vb.) deneyimleyen ve uluslararası sistemde iklim değişikliği ile mücadelede lider role sahip Avrupa Birliği (AB) bu konuda temel ve önemli bir örnek oluşturmaktadır. AB, 2008 yılından bu yana iklim değişikliğini bir tehdit çarpanı ve güvenlik meselesi olarak değerlendirdiğini ifade etmektedir. AB, iklim değişikliği ile mücadeledeki başat rolünü Avrupa Yeşil Mutabakatı (2020) ile ileri bir seviyeye taşımakta ve Fit for 55 gibi yeşil dönüşüm paketleri ile geliştirmeye devam eden bir aktör rolünü üstlenmektedir. Bu çalışma AB'nin iklim değişikliği ve güvenlik ilişkisini farklı referans nesneleri (insan, ekoloji, devlet, uluslararası sistem) bağlamında nasıl değerlendirdiğini sunmayı amaçlamaktadır. Bir başka ifadeyle, AB iklim değişikliğini farklı referans nesnelerini bir araya getiren kapsayıcı bir güvenlik anlayışı çerçevesinde mi değerlendiriyor, yoksa var olan güvenlik anlayışı içerisine çok boyutlu güvenlik meselesi olan iklim değişikliğini yerleştirmeye mi çalışıyor sorusuna kurumsal bağlamda yanıt verilecektir. Bu bölüm, iklim değişikliği ve güvenlik arasındaki ilişkiyi AB özelinde tartışması, iklim güvenliği söylemi bağlamında AB'nin güvenlik gündemini incelemesi ve iklim değişikliği-güvenlik ilişkisini Türkçe literatüre

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

kazandırması açısından önemlidir. Çalışma üç ana bölümden oluşacaktır. Bu çerçevede, ilk olarak iklim değişikliği ve güvenlik ilişkisi kavramsal açıdan ele alınıp iklim güvenliği kavramı kapsamlı bir şekilde çerçevelenecektir. İkinci olarak, iklim değişikliğinin AB üzerindeki etkisi ve AB'nin iklim değişikliğinin etkisi ile şekillenmeye başlayan güvenlik yaklaşımı sunulacaktır. Son olarak ise, AB'nin iklim güvenliği algısı ve iklim değişikliğine farklı referans nesneleri çerçevesinde kapsamlı bir güvenlik yaklaşımı getirip getirmediği içerik analizi yöntemiyle değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Çevresel Güvenlik, AB, Avrupa Yeşil Mutabakatı

**Eleştirel Terörizm Çalışmaları: Uluslararası Güvenlik Söylemi ile
Devlet-Dışı Ontoloji Arasındaki Siyasal Uzlaş**

Kasım Timur, Çukurova Üniversitesi

Bir araştırma alanı olarak Terörizm Çalışmaları'nın geniş çatısı altında, terörizmin tanımı, teröristin kim olduğu, devletlerin terörizm stratejisi izleyip izlemediği ya da araştırmacıların bilgi üretimi sürecinde iktidara ve güvenlik bürokrasisine eklemlenmiş bir politik-ideolojik rol üstlenip üstlenmediği gibi temel araştırma soruları bağlamında önemli bir ayrışma söz konusudur. Bu ayrışmanın epistemolojik ve metodolojik boyutları, çalışma alanı içerisinde Geleneksel-Eleştirel ayrımını üretmesi sebebiyle sıklıkla dile getirilmekteyse de terörizmin ontolojisine ilişkin bir tartışma –terimlerin siyasal kullanımlarına ve devlet terörizmi kategorisinin tartışma dışı bırakılmasına yönelik eleştiriler dışında– yeterince derinleştirilmemiştir. Bu nedenle bu bölümde, terörizme geleneksel ve eleştirel bakışın sınırları çizilirken, bir yandan terörizm araştırmaları ile siyasal iktidar, güvenlikleştirici söylem ve bürokratik aygıtlar arasındaki kesişimler analiz edilecek, bir yandan da araştırma alanının terörizme yönelik ontolojik bakışı sorunsallaştırılarak kuramsal bölünmenin anlamı ve kapsamı belirlenecektir. Bu noktada devletlerin güvenlik tanımlamaları ve politikaları dışında, ayrıca Birleşmiş Milletler'in (BM) 11 Eylül 2001 sonrası ABD öncülüğünde yürütülen küresel “teröre karşı savaş” stratejisine etkin katılımı ile “devlet terörizmi” tartışmalarının etkisiz kılınması arasında nasıl bir ilişkisellik olduğu incelenecektir. Böylece Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin (BMGK), Soğuk Savaş sonrası dönemde uluslararası güvenliğin “yeniden

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

yazımı” ve terörizmin tanımlanması konusunda oynadığı stratejik rolü tartışmaya açılacaktır. Bu bağlamda, terörizm ile güvenlik arasındaki ilişki iki temel boyutta ele alınacaktır. İlk olarak, sadece kavramların birbirleriyle olan ilişkileri değil, aynı zamanda güvenlikleştirici aktörler ve ona eklemlenmiş bürokrasi, medya ve akademik çevre gibi siyasal-epistemik cemaat arasındaki bağlantı çözümlenecektir. İkinci olarak ise uluslararası/küresel güvenlik söylemleri ile terörizme bakış arasındaki bağlantı BM dolayımıyla incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Terörizm, Eleştirel Terörizm, Birleşmiş Milletler

İstihbarat ve Güvenlik: Değişen Güvenlik Algısında Nato’nun İstihbarat Kurumları

Ali Gök, Gaziantep Üniversitesi

Askerî tarihçi Martin van Creveld, “Platon’dan NATO’ya, savaşlardaki komuta tarihinin sonsuz bir kesinlik arayışından oluştuğunu” ifade etmektedir. Creveld’e göre bu arayış, “düşman” kuvvetlerinin durumu, niyetleri ve faaliyetleri hakkında istihbarat elde edebilmek üzerinedir (Creveld, 1985, s. 261-262). Özellikle askerî karar alıcılar, muharebe sahasına yönelik belirsizliği ortadan kaldırabilmek ve herhangi bir sürprizle karşılaşmamak adına istihbarata ihtiyaç duymaktadırlar. Ancak söz konusu durum sadece muharebe sahası ile sınırlı olmayıp, güvenliğe yönelik diğer tehditler için de geçerlidir. Özellikle tehditlerin boyutlarında yaşanan dönüşümün yarattığı belirsizlik sebebiyle karar alıcılar, istihbaratı, güvenlik konusunda etkin ve rasyonel kararlar almanın anahtarı olarak görmektedirler. Bir başka ifadeyle karar alıcılar için istihbarat, Soğuk Savaş sonrası tehdidin boyutlarında yaşanan dönüşüm sebebiyle belirli bir rakip devlete ya da siyasi/askerî bir organizasyona yöneltilen gizli “haberalma” faaliyeti olmaktan çıkarak, siyasi meselelerden, toplumsal ve çevresel meselelere kadar her konuda ihtiyaç duyulan bir alan haline gelmektedir. Geleneksel tehditlerin, askerî doktrinlere uygun stratejiler geliştirildiğinde istihbarat kurumları tarafından tespit edilebilmeleri ve tanımlanabilir güvenlik önlemleriyle kontrol altına alınabilmeleri nispeten kolay olmaktadır. Ancak ulusötesi terörizm, sınır aşan suçlar, düzensiz göç, salgın hastalıklar ve küresel ısınma gibi yeni tehdit türlerinin asimetrik olmaları sebebiyle, istihbarat kurumlarının mevcut kurumsal yapı ve stratejileriyle bu

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

tehditlere karşı etkili güvenlik önlemleri alabilmelerinin gün geçtikçe zorlaşmakta olduğu görülmektedir.

Bu nedenle söz konusu tehditlerle mücadele etmek için istihbarat kurumları, yeniden örgütlenmekte, yetki dağılımlarını düzenlemekte ve operasyonel yapılarını arttırmaktadırlar. Ancak istihbarat kurumlarında yaşanan dönüşüm arayışları sadece ulusal düzeyde gerçekleşmemekte, kollektif bir savunma örgütü olan NATO da yeni tehdit algılamaları çerçevesinde istihbarat süreçlerinin ve kurumlarının etkinliğini sorgular hale getirmektedir. Çalışmanın temel amacı da NATO'nun istihbarat süreçlerinde (istihbaratı elde etme, analiz etme ve paylaşma) ve kurumlarında nasıl bir dönüşüm sağlamaya çalıştığının analiz edilmesidir. İlk olarak istihbarat kurumlarının yeni tehditlere nasıl uyum sağlamaya çalıştıkları incelenecek, akabinde NATO'nun yeni tehdit algılamaları ortaya konarak, bu tehdit algılamaları çerçevesinde, istihbarat süreçlerinde ve kurumlarında nasıl bir dönüşüm sağlamaya çalıştığı analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: İstihbarat, Yeni Tehditler, Hibrit Tehditler, NATO

**Deniz Güvenliği ve Hukuku: Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlıkları ve
Birleşmiş Milletler'in Rolü**

Levent Kırval, İstanbul Teknik Üniversitesi; Arda Özkan, Ankara Üniversitesi

Devletler arasında kara alanları üzerinde bir dizi egemenlik tartışmaları yaşanmaktadır. Ancak, bir devletin kara ülkesinin yanında deniz ve hava ülkesi de bulunmaktadır. Yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren denizlerin ve gökyüzünün artan teknoloji ile daha ulaşılabilir hale gelmesi sonucunda devletler arasında gerek deniz ülkesinde gerekse hava ülkesinde egemenlik tartışmaları boy göstermeye başlamıştır. Deniz ticareti ve ulaştırma, denizcilik endüstrisi, deniz alanlarının hukuki rejimi, denizlerde gemilerin seyrüsefer kuralları, denizel alan çalışmaları, denizlerdeki doğal kaynakların keşfi, çıkarılması ve kullanılması gibi konular, deniz güvenliği ve hukuku ile ilgilidir. Deniz hukuku alanında oldukça gelişmiş bir külliyat ve uzman uluslararası mahkemeler bulunmaktadır. Bu çerçevede, dünyada uluslararası hukukun gelişimi bağlamında deniz hukukunun öncü olduğu söylenebilir. BM ve ilgili uzman kurumları, deniz egemenlik alanı

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

uyuşmazlıklarında ve deniz hukukunun diğer alanlarında hükme bağladığı önemli kararlarla rol oynamaktadır. Nitekim, dünya denizleri tehdit altındadır ve insanlığın uluslararası toplum mantığı ile hareket etmesi zaruridir. Gelecekte uluslararası toplum üyelerinin denizlerin korunması bağlamında daha fazla mevzuat ve kurumları geliştirilmesi için devletlerin liderlerine, siyasetçilere ve karar alıcılara baskı yapacağı söylenebilir. Bu çerçevede, BM bünyesinde yürütülecek faaliyetlerde deniz güvenliği çerçevesinde deniz hukukunun başı çekeceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bunlarla beraber, BM, günümüzde dünya barışını, sosyal refahı ve ekonomik kalkınmayı sağlamada yetersiz kalması nedeniyle sıklıkla eleştirilmekte ve genellikle reforme edilmesi yönündeki çağrılara muhatap kalmaktadır. Örneğin, BMDHS'ye tüm dünya devletlerinin taraf olmaması ve devletlerin deniz yetki alanlarının paylaşımı konusundaki farklı hukuki yorumları nedeniyle birçok deniz yetki alanı uyuşmazlığına ortak uzlaşıyla bir çözüm bulunması da mümkün olamamaktadır. Her ne kadar BMDHS örf ve adet hukuku haline gelmekte olsa da birçok devlet BMDHS'de tanımlanan deniz yetki alanları sınırlandırması maddelerine itiraz etmektedir. Bir başka sorun da UAD'nın birbiriyle uyuşmayan kararları çerçevesinde ortaya çıkmaktadır. UAD, her deniz uyuşmazlığını sui generis olarak değerlendirmekle beraber, benzer konularda farklı kararlar da alabilmektedir. Bu durum, devletlerin deniz yetki alanı uyuşmazlıklarını UAD'ye götürmesi açısından çekinceli davranmalarına sebebiyet vermiştir. Bu çalışmada, deniz güvenliği ve hukuku ile ilgili genel bilgi verildikten sonra, dünyadaki deniz yetki alanları uyuşmazlıklarına örnekler verilecek, bu uyuşmazlıkların deniz güvenliğine etkileri analiz edilecek ve evrensel kuruluş olarak görev yapan BM'nin deniz yetki alanları uyuşmazlıklarının çözümü konusundaki önemi değerlendirilecektir. Özellikle, BM'nin yargı organı olarak faaliyet gösteren UAD ile BMDHS çerçevesinde oluşturulan UDHM tarafından çözüme kavuşturulan ve ayrıca devam eden deniz yetki alanları uyuşmazlıkları incelenecektir. Uluslararası yargı kuruluşlarının, devletlerin kara ülkesinde olduğu kadar, deniz ülkesinde de barış ve ekonomik refah içinde olmasında rolü olup olmadığı konusu, yine bu çalışmada dile getirilecektir. Bu çerçevede, devletler arasındaki deniz uyuşmazlıklarının uluslararası mevzuat ve içtihat çerçevesinde hangi şekilde çözüldüğü incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Deniz Güvenliği, Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlıkları, BMDHS

Panel 8B

İktisadi Kalkınma Vakfı Paneli: AB'nin Geleceği ve Türkiye

Moderatör: Fulya Aksu, Altınbaş Üniversitesi

Avrupa Parlamentosu 2024 Seçimleri Öncesi Aşırı Sağ ve Yeni Avrupa

Selcen Öner, Bahçeşehir Üniversitesi

2024 Haziranında yapılacak olan AP seçimleri öncesi AP'deki aşırı sağ partileri bir araya getiren en önemli unsurun göç politikaları ve göçün güvenlikleştirilmesi olduğu görülmektedir. Hatta bu açıdan merkez sağ (EPP) grubuyla da giderek daha yakınlaşmaya başlamaktadır. İtalya'da aşırı sağ partinin büyük koalisyon ortağı olduğu, Batı Avrupa'da en büyük aşırı sağ koalisyonu kuran Meloni de Avrupa'da özellikle göçün dışsallaştırılması konusunda merkez sağ ile işbirliği konusunda öncü bir rol oynamaktadır. Diğer yandan Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası aşırı sağın temel ayrım noktalarının başında da dış politika anlayışlarının geldiği görülmektedir. Marine Le Pen'in partisi National Rally, Salvini'nin Lega'sının da içinde olduğu Identity and Democracy (ID grubu), Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası bir ölçüde mesafeli durmaya çalışssalar da Putin'e yakinken, Meloni'nin partisi Brothers of Italy ve Polonya'nın eski hükümetinin başındaki PiS'in de içinde yer aldığı European Conservatives and Reformists (ECR) grubu NATO'ya daha yakın ve Ukrayna politikası açısından AB'nin dış politikası ile daha uyumludur. Özellikle 2023 sonu Hollanda seçimlerinde Wilders'in partisi PVV'nin birinci parti olması sonrasında, henüz bir hükümet kurulamasa da 'Yeni Avrupa' tartışmaları daha fazla gündeme gelmeye başlamıştır. Diğer yandan, bu sene yapılacak ABD seçimlerinde Trump'ın aday olması ve seçimi kazanması durumunda da Avrupa'da aşırı sağ partilerin öz güvenlerini ve aralarında işbirliği olanaklarını arttıracaktır. Bu çalışmada AP içinde 2024 AP seçimleri öncesi aşırı sağın işbirliği olanakları, ortak hareket edebildikleri politika alanları ve ayrışma noktaları değerlendirilerek 'Yeni Avrupa' söylemlerinin seçimler sonrası AB projesinin geleceğine olası yansımaları tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Parlamentosu Seçimleri, Aşırı Sağ

Rusya’nın Ukrayna İşgalinden Sonra Türkiye-AB İlişkileri ve Avrupa Siyasi Topluluğu: “Perakendeci Avrupa’ya Devam” mı?

Başak Alpan, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

1999 Helsinki Kararı’yla birlikte Türkiye’ye verilen adaylık statüsü üzerinden yürüten ikili ilişkiler, 2016 yılındaki Türkiye-AB Göç Mutabakatı’yla yeni bir boyut kazandı. Bu kararla, Türkiye-AB ilişkileri, 1999 sonrası belirleyici olan koşulluluk esasından transaksiyonel bir çerçeveye savruldu. Bu değişim, aslında özellikle Rusya’nın Ukrayna’yı işgalinden sonra Avrupa siyasetinde hâkim olan normları ve değerleri çok da dikkate almayan realpolitik perspektifinin de bir yansımasını gösteriyordu. Aslında, ikili ilişkilerin normatif bir çerçevedense daha pragmatik ve stratejik bir içerik kazanması ve tarafların uzun vadeli ve değerlere dayanan bir ilişki sürdürmekten ziyade kısa vadeli stratejiler ve çıkarlar üzerinden ilişkileneceği, son yıllarda küresel siyasette birçok örneğini gördüğümüz “transaksiyonel dönüşüm”ün bir diğer örneğiydi. Türkiye’nin 2010’lu yılların başından beri deneyimlediği “Avrupa-dışılama” (“de-Europeanisation”) süreci ve AB’nin hali hazırda içinde bulunduğu çok katmanlı kriz de ikili ilişkilerdeki bu dönüşümün önemli birer belirleyicisi oldu. İlk kez 6 Ocak 2022 tarihinde toplanan Avrupa Siyasi Topluluğu (EPC) da yukarıda bahsedilen transaksiyonel dönüşümün bir diğer örneği olarak karşımıza çıktı. Bu bağlamda, bu çalışma, hem Türkiye-AB ilişkilerinde hem EPC’nin kurulmasında kendini gösteren “transaksiyonel dönüşüm”ün Türkiye’deki diplomatlar ve dış siyaset uzmanları tarafından nasıl algılandığını kavramayı amaçlıyor. Çalışma, yarı-yapılandırılmış mülakatlar yoluyla, dış politika, göç ve enerji alanlarında ikili ilişkilerin kazandığı transaksiyonel içeriğin ikili ilişkileri ve Avrupa’nın geleceğini nasıl şekillendireceğini analiz ediyor.

Anahtar Kelimeler: Türkiye-AB İlişkileri, Transaksiyonellik, Avrupa Siyasi Topluluğu, Avrupa’nın geleceği

Türkiye-AB İlişkileri, Gümrük Birliği ve Alternatif Senaryolar

Çiğdem Nas, Yıldız Teknik Üniversitesi

AB'nin değişen yapısı ve reform süreçleri farklılaştırılmış entegrasyon kavramı çerçevesinde farklı üyelik modellerini de gündeme getirmektedir. Bu kapsamda Türkiye-AB ilişkilerinin geleceği de AB'nin geçirmekte olduğu reformlarla yakından ilişkili olmaktadır. Bu bildiride AB'nin geleceğine yönelik bazı öneriler ele alınarak bunların Türkiye-AB ilişkileri açısından incelenmesi odağında alternatif senaryolar analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Bütünleşmesi, AB Üyeliği, Türkiye-AB İlişkileri, Gümrük Birliği, İmtiyazlı Ortaklık, Farklılaştırılmış Entegrasyon

Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye-AB İlişkilerine Etkileri

Betül Ayanoğlu, Yıldız Teknik Üniversitesi; Çiğdem Nas, Yıldız Teknik Üniversitesi

Avrupa Yeşil Mutabakatı AB'nin yeşil büyüme stratejisi olup, iklim politikası hedeflerine bağlı olarak Avrupa ekonomisini ve dış ilişkilerini dönüştürmeyi hedeflemektedir. İklim hedefleri ana akım bir politika hedefi olarak tüm temel politikaların belirlenmesinde temel bir görev üstlenmektedir. Karbonsuzlaşma enerjiden başlayarak üretim ve tüketim kalıplarını ve yöntemlerini radikal biçimde değiştirmektedir. Bu süreç AB iç pazarını ve bu iç pazara erişimi olan üreticileri ve AB'ye uyum süreci içindeki yakın ortak ve aday ülkeleri önemli ölçüde etkilemektedir. Türkiye de bir aday ülke ve gümrük birliği ortağı olarak Avrupa Yeşil Mutabakatı sürecinden etkilenmekte ve değişim ve uyum baskısı artmaktadır. Bu süreçte AYM'nin Türkiye-AB ilişkileri üzerindeki etkileri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Yeşil Mutabakatı, Türkiye-AB İlişkileri, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması, Türkiye-AB Yüksek Düzeyli İklim Diyalogu

Panel 8C

Uluslararası İlişkilere Disiplinlerarası Katkılar

Moderatör: İnan Rüma, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler Disiplininde Geliştirilmeyi Bekleyen Bir Alan Olarak Kent Diplomasisi

Merve Özdemirkıran Embel, Marmara Üniversitesi

Başta kamu diplomasisi literatürünün içinde olmak üzere devlet altı ve devlet dışı aktörlerin uluslararası sistem içindeki davranışları üzerine birçok çalışma olmasına rağmen, kentlerin uluslararası ilişkiler kurma ve hatta dış politikalarını geliştirme kapasitelerine odaklanan az sayıda eser bulunmaktadır (e.g. Acuto, 2013; Barber, 2014; Kihlgren Grandi, 2020). Oysa artan küreselleşmeyle kentler, ekonomik, sosyal, kültürel pek çok ulusaşırı ve zorlayıcı sorunla karşı karşıya kalmakta ve söz konusu sorunlar karşısında ulus devletlerin yetersizliği nedeniyle bunlara acil çözümler üretme sorumluluğuyla da yüzleşmektedirler. Buna bağlı olarak kentler diplomatik faaliyetlerde ön plana çıkmakta ve kendi uluslararası ağlarını oluşturmaktadırlar. Ekonomik, kültürel ve bilimsel iş birliğinden sürdürülebilir kalkınma ve insani yardıma kadar, kentler kurdukları ulusötesi ağlarla diplomasiinin gayrı resmi, esnek ama etkili araçlarını kullanmaktadırlar. Giderek artan etkilerine rağmen “kentler arasındaki uluslararası ilişkiler”, Uluslararası İlişkiler disiplininin başat kuramları çerçevesinde yeterince incelenmemiştir. Bu durum kent diplomasisi kavramını derinlemesine bir kuramsal tartışmadan mahrum bırakmış, konu daha ziyade uygulamadaki örneklere dayanan dar bir alana sıkışmıştır. Bu bildiri, mevcut kent diplomasisi literatürünün eleştirel bir analizini sunarak, kentlerin dış ilişkilerinin oluşumundaki karar alma süreçlerinin yöntemlerini ve aktörlerini incelemektedir. Bunu yaparken bildiri, Uluslararası İlişkiler disiplininde daha çok ilgi bekleyen bu alana özellikle diplomasi, Dış Politika Analizi, devlet dışı aktörler ve küreselleşme alanlarında çalışan araştırmacıların dikkatini çekmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kent Diplomasisi, Devlet altı Aktörler, Ulusaşırı Ağlar

Eleştirel Problem Çözücü Yaklaşım Kapsamında Yeşil Teorinin Sınırlarının Tartışılması

Çağla Vural

Bu çalışma geniş kapsamı ile çeşitli tutarsızlıklar barındırdığı yönünde eleştirilerin hedefi olan Yeşil Teoriyi, tüm bu tartışmalardan beslenerek tutarlı bir politik çerçeveye yerleştirebilmek adına alternatif bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır. Yeşil Teori, Uluslararası İlişkiler teorileri arasında değerlendirilmektedir fakat yapılan değerlendirmeler genellikle kurumsalcı yaklaşımlar odağında devlet başatlığında yapılmaktadır. Tam tersi devletin ötesine geçen ve hatta devletsizliği içeren tartışmalar ise Eko-Marksizm, Eko-Feminizm ve Eko-Anarşizm gibi yaklaşımlar çerçevesinde konumlandırılmaktadır. Bununla birlikte ‘‘Sürdürülebilir Kalkınma’’, ‘‘Ekolojik Modernleşme’’ gibi mevcut iktisadi sistem temelli yaklaşımlar da zaman zaman Yeşil Teori başlığı altında düşünülmektedir. Çalışmada karşıt ve zaman zaman çelişen pek çok görüşü barındıran Yeşil Teori kapsamında belirli bir çerçevenin oluşturulabilmesi gayesiyle Robert Cox’un (1981) sınıflandırmasına dayanan ve problem çözücü teori ve eleştirel teori yaklaşımlarının birleştirilmesiyle ortaya çıkan Eleştirel Problem Çözücü yaklaşımdan yararlanılacaktır. Eleştirel Problem Çözücü yaklaşım, metodolojik ve teorik çoğulculuğu barındıran disiplinlerarası bir araştırma gerçekleştirebilmek için kombinasyon sağlayan ve literatüre henüz yeni sunulan bir yaklaşımdır (Mahmoud vd., 2018; Eckersley, 2018, 2020). İnsan ve çevresel değişimin etkileşimini ekomerkezci bir bakış açısıyla ele alabilme imkanı veren dinamikleri bir araya getiren Eleştirel Problem-Çözücü yaklaşım, Yeşil Teorinin devletin değiştirici ve dönüştürücü rolünü işlevsel hale getirdiği fakat başat olmadığı, çok aktörlü, ekomerkezci bir odakla çok disiplinli anlayış içeren bir teori olarak konumlandırılması adına alternatif bir bakış açısı sağlayabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel Problem Çözücü Yaklaşım, Yeşil Teori, Eleştirel Teoriler, Problem Çözü Teoriler, Ekomerkezcilik

Uluslararası İlişkiler ve Altyapı Çalışmaları

Derya Göçer, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

21. yüzyılda uluslararası siyasette çatışma ve işbirliklerinin yaşandığı temel alanlardan biri ‘bağlantılılık’ olmaktadır. Bağlantılılık özellikle bu yüzyılda ABD ile hem bağlı hem de rakip devlet olan Çin’in 2013’de başlattığı Kuşak Yol Girişimi ile öne çıkmış, jeopolitik ile jeoekonomik olanın kesişimini vurgulamıştır. Yeşil dönüşüm ile dijital dönüşüm gibi yüzyılın iki büyük teması da küresel tedarik zincirlerinin güvenli ve istikrarlı olmasına muhtaçtır. Bu bağlamda altyapı, özellikle de nesnelerin ve insanların hareketini mümkün kılan altyapılar (demiryolları, boru hatları, limanlar, lojistik üsler, vs), gerek yatırım, gerek kriz, gerekse rekabet başlığı olarak hem mikro hem de makro uluslararası siyaset başlıklarında gittikçe artan bir yer bulmaktadır. 5G dönüşümünün ve fiber optik kablolarının NATO güvenliği ile ilişkisinden, Çin’li şirketlerin Avrupa limanlarında aldıkları hisselerin Avrupa için ne ifade ettiğine kadar farklı çeşitlilikte bir altyapı çalışma alanından söz edilebilir. Son olarak, 2023 sonundan itibaren, Gazze Savaşının tetiklediği bir süreçte Süveyş Kanalı’nın Kızıldeniz’deki çatışmalar nedeniyle kullanılamaması hem geleneksel güvenlik hem de tedarik zincirleri güvenliğini yine bir altyapı üzerinden gündeme getirmiştir. Altyapı çalışmaları aynı anda farklı disiplinlerin konusu olabilmektedir. Öncelikle coğrafyanın, sonra da lojistik çalışmalarının, uluslararası iktisat ve finansın, antropolojinin, kent sosyolojisinin ve devletle kesiştiği noktalarda siyaset biliminin çalışma alanına girmektedir. Altyapılar araştırma nesneleri olarak, Çin’in Kuşak Yol Girişimi ve diğer ülke ve blokların alternatif ekonomik koridorları üzerinden gittikçe Uİ disipliniinde konuşulmaya başlamıştır. Ancak, altyapı, özellikle gaz ve petrolde enerji bağlantılılığı üzerinden, aslında Uİ disipliniinde bir çalışma konusu olarak daha da eskiye dayandırılabilir.

Bu çalışmada altyapının iki boyutuyla Uİ disipliniyle daha temelden ilişkilendirilmesinin faydalı olacağını savunacağım. Birincisi, altyapıyı bir yöntem olarak ele almaktır (Infrastructure as a Method). Bunun Uİ’nin en temel dertlerinden biri olan ampirik derinlik konusunda bir çözüm olacağı, disiplinde genel olarak cereyan eden ampirik yönelime zengin katkıları olabileceğini düşünüyorum. Burada altyapı sadece bir araştırma nesnesi olarak değil, bir araştırma yöntemi çerçevesi olarak alınmaktadır. Örneğin Ortadoğu’da

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

bölgesel hegemonya için rekabet konusunu araştırırsak, bunu altyapıların sunduğu dinamik bilgiler üzerinden çerçevelemek, yöntem olarak örneğin Ortadoğu’da transit ticaretin hub’ı olmak için devletlerin varlık fonları üzerinden nasıl altyapı yatırımları yaptıkları, mevcut altyapılarını hangi önceliklerle modernize ettikleri ve bu süreçte kimlerle işbirliği yaptıkları üzerinden veri toplamak, böylece rekabet kadar bağlantılılığa, değişen süreçler kadar değişmeyen coğrafi kilit noktalara bakmak mümkündür. Aynı çerçeve ulusal düzeyde de kurgulanabilir. Türkiye’nin dış politika tercihleri gerçekten onu Batı ittifakından uzağa sürükledi mi sorusunun cevabı için araştırmamızı yine altyapı yatırımları, buradaki tercihler, ticaret hacimleri ve adresleri üzerinden çerçeveleyebiliriz. Altyapı çalışmalarının Uİ disipliniyle kesiştiği ve katkı sunabileceği ikinci boyut da, altyapıyı uluslararası siyasete etki edebilen, aktörlerin davranışlarına fırsatlar ya da sınırlılıklar sunabilen, bir kere inşa edildikten sonra kesişen süreçlerin sonuçlarını belirleyebilen kendi başına bir Uİ çalışma konusu olarak ele almaktır. Uİ içindeki analiz seviyelerini bu gözle düşündüğümüzde, ulusötesi (transnational) seviyeyi ampirik olarak mümkün kılan altyapıların varlığıdır. Bu durumda, örneğin Doğu Akdeniz’in bir bölge olarak yeniden inşasında, limanları da tıpkı uluslararası güvenlik kurumlarını ciddiye aldığımız kadar ciddiye almalıyız. Güncel bir örnek olarak Güney Çin Denizi’ndeki gerginliği limanları ve deniz ticaretini ele almadan anlayamayız, burada altyapı seviyesi ulusötesi analiz seviyesinin bir parçası olarak disipline temelden dahil olur. Bu sunuşta hem altyapı çalışmaları ve Uİ disiplinin kesişimine dair mevcut literatürü ve bu literatüre katkı önerilerimi sunacağım.

Anahtar Kelimeler: Disiplinlerarasılık; Altyapı Çalışmaları; Ekonomik Koridor; Yöntem; 21. Yüzyıl

**Enerji Transitinde Jeopolitik Kayma: Kuzey Koridor’dan Orta
Koridor’a Yönelim**

Zehra Aksu, Kadir Has Üniversitesi

Coğrafya ile siyaset arasındaki ilişkiyi anlamak için kullanılan ve bir devlet teorisi olan jeopolitik, 20. yüzyıldan itibaren dünya siyasetinin siyasi trajedilerine ve yapısal değişimine paralel bir şekilde dönüşüme uğramıştır. Jeopolitik kavramı, 20. yüzyıldan önce fiziksel çevre ile politika arasındaki ilişkiyle açıklanırken; Soğuk Savaş döneminde klasik dönemdeki anlayıştan bir kopuş sergileyerek ulusal güvenlik ve ulusal çıkar doktrinleri ekseninde şekillenmiştir. Her iki dönemde de coğrafya merkezli bir ön kabulün sonucu olarak jeopolitik, değişmez unsurların etkili olduğu bir alan olarak görülmüştür. Ancak Soğuk Savaş sonrası dönemde jeopolitiğin değişmez unsurlarının (coğrafi konum, ülke sınırları, ada veya kıta içi ülke olma durumu gibi) yanında çok farklı dinamik boyutlarının (ekonomi, enerji, askeri ve sosyo-kültürel etmenler gibi) olduğu ve bu boyutlardan bazılarının jeopolitik kaymalara yol açabileceği anlaşılmıştır. Jeopolitik kaymalara neden olabilen bir unsur olarak enerji, kaynak merkezlerinden bağımsız olmamak koşuluyla ticaret yollarında değişimlere neden olarak jeopolitik kırılmalara yol açabilmekte ve bazı bölgelerin önem kazanmasına zemin hazırlayabilmektedir.

Enerji ihtiyacı bulunan sanayileşmiş ülkelerle enerji kaynaklarına sahip ülkeler arasındaki karşılıklı bağımlılık ilişkisi, enerji koridorlarının önemini arttırmakta ve her iki taraf açısından da enerji transit güvenliğini önemli hale getirmektedir. Soğuk Savaş sonrası dönemde Avrasya coğrafyasında yaşanan güvenlik sorunları ve çatışmalar Orta Asya ve Hazar Havzası enerji kaynaklarının transit güvenliğini gündeme getirmiştir. Buradan hareketle hazırlanan bu çalışmanın temel amacı; bölgede son olarak yaşanan Rusya-Ukrayna Savaşı sonrası güvenilirliği azalan Kuzey Koridoru’na alternatif arayışlarını ele alarak daha güvenli bulunan Orta Koridor’a yönelimin jeopolitik etkilerinin tartışılması olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmada “enerji transitinin Kuzey Koridor’dan Orta Koridor’a doğru yönelmesinin nasıl bir jeopolitik kaymaya neden olabileceği” sorusuna cevap aranacaktır. Çalışmada jeopolitik ve jeopolitik kaymanın nedenleri açıklanacak, Soğuk Savaş sonrası enerji arz ve transitinden kaynaklanan sorunlar nedenleriyle birlikte tartışılarak Orta Asya ve Hazar Havzası enerji kaynaklarının transitinin Kuzey Koridor’dan

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Orta Koridor’a geçişinin neden olabileceği jeopolitik kırılma analiz edilecektir. Çalışmada uluslararası enerji şirketlerinin raporları, gazete haberleri, internet tabanlı yorum ve tartışmalar, devletler arası meselelerde yayınlanan veriler ve bürokratların açıklamaları bir araya getirilerek nitel analiz yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Enerji Transiti, Jeopolitik Kayma, Enerji Güvenliği, Kuzey Koridor, Orta Koridor

**Twitter Aktivizminin 2021 Kolombiya Protestoları Üzerindeki Etkisi:
#SOSColombia**

Gizem Kaya, Bilkent Üniversitesi

İnternet teknolojilerindeki gelişmeler ve sosyal medya kullanımının yaygınlaşması toplumsal hareketleri de derinden etkilemektedir. Bu sayede insanlar çevrelerinde olup biten olaylardan kolayca haberdar olabiliyor ve protestolar sırasında yaşananları dünya çapındaki izleyici kitlesine aktarabiliyor. Elli yılı aşkın süredir iç savaşa yaşayan Kolombiya, pandemi sırasında hükümetin uygulamaya çalıştığı siyasi ve sosyal değişikliklerle ilgili kitlesel protestolara tanık oldu. 2021 yılının Nisan ayının son günlerinden itibaren geniş kitleler sokaklara dökülerek Kolombiya hükümetinin vergi reformu ve yeni sağlık sistemi kararını protesto etti. Bu protestoların öne çıkan özelliklerinden biri de Kolombiyalıların çatışma sırasında yaşananları duyurmak için sosyal medyayı yaygın şekilde kullanmasıdır. Böylece Twitter, Kolombiyalıların protestolar sırasında maruz kaldıklarını paylaşmanın etkili bir aracı haline geldi ve hükümetlerinin ve polis güçlerinin uyguladığı şiddeti dünyaya göstermelerine olanak sağladı. Kolombiyalılar protestoların ilk beş gününde yeni reformlar konusunda hükümetlerine geri adım attırmayı başardı. Ancak protestocuların başarısı sokaklardaki protestoları sonlandırmadı ve şiddetini artırdı. Bu bağlamda, bu çalışmanın araştırma sorusu “Hükümetin taviz açıklamalarının ardından 2021 Kolombiya protestoları neden arttı?” olarak belirlenmiştir. Hipotezlerimi devlet baskısı literatürüne dayandırarak, Kolombiya örneğinde çevrimiçi ve çevrimdışı baskının izlerini ve bunların protestolar üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçladım. Bu çalışma aynı zamanda protestolarla ilgili

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

tweetlerin protestocuların taleplerinin karşılanmasını etkileyip etkilemediğini de cevaplamayı amaçlamaktadır. İlk olarak, 27 Nisan - 27 Mayıs 2021 tarihleri arasında #SOSColombia hashtagini içeren 261.630 Tweet topladım. İkinci olarak, protestolarla ilgili ana konuları, hashtagleri ve bahsedilenleri ortaya çıkarmak için nicel metin analizi yöntemini kullandım. Bu makale, protestolar sırasında sosyal medya kullanımının başarısını hesaplamalı sosyal bilim yöntemleriyle araştırarak toplumsal hareketlere ve çevrimiçi aktivizm literatürüne katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal hareketler, Protestolar, Kolombiya, Twitter

Panel 9A

Barış Çalışmalarında Yeni Açılımlar

Moderatör: Başar Baysal, İstanbul Politikalar Merkezi

Kadınlar Barış Çalışmalarının Ne Kadar Odağında? Türkiye’de Barış Çalışmaları

Alanında Kadın Barış ve Güvenlik Gündemi

Bezen Balamir Coşkun, TED Üniversitesi

Cynthia Enloe, "Muzlar, Plajlar ve Üsler" adlı kitabında uluslararası barış ve güvenlikte "kadınlar nerede?" sorusunu sorarak kadınların barış ve güvenlik çalışmaları gündeminde yer almasının yolunu açmıştır. Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş bir kez daha göstermiştir ki savaşlar kadınların güvenliğine yönelik tehditleri arttırmakta ve kadınları savaşın hem öznesi hem de nesnesi haline getirmektedir. Ukraynalı kadınların Rus işgaline karşı ülke çapındaki silahlı direnişe katılımı, BM Kadın Barış ve Güvenlik Gündeminin (BMGK 1325) Güvenlik Çalışmaları içindeki yerine yeniden dikkat çektiği gibi savaş sona erdiği takdirde başlaması muhtemel barış görüşmeleri, barış yapımı ve barış inşası süreçlerine katılımları (ya da katılmamaları) da yeniden ele alınması gereken konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın Barış ve Güvenlik Gündeminin uluslararası alanda hem Güvenlik Çalışmaları hem de Barış Çalışmaları disiplinlerinde daha yoğun bir şekilde yer almaya başladığını gözlemliyoruz. Bu çalışmada Kadın Barış ve Güvenlik Gündeminin Türkiye’deki akademik çalışmalarda ne kadar yer aldığı, özellikle Barış Çalışmaları disiplini içinde ne kadar ve ne kapsamda ele alındığı konusu tartışılacaktır. Kadın Barış ve Güvenlik Gündeminin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararı olarak yayınlandığı 2000 yılından itibaren bu konuda Türkiye’de yazılan tezler, makaleler ve kitaplar incelenerek konunun Türkiye’deki Barış Çalışmaları gündeminde yer alıp almadığı ve bunun nedenleri tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kadın Barış ve Güvenlik Gündemi, Barış Çalışmaları, Güvenlik Çalışmaları, Feminist Dış Politika, Barış İnşası

Çatışma Çözümünde İkinci Kulvar Diplomasi ve Doğu Akdeniz’de Olası Uygulanma Alanları

Esra Dilek, Kadir Has Üniversitesi

İkinci kulvar diplomasi (track two diplomacy) bir çatışma çözümü aracı olarak dünyanın pek çok bölgesinde uygulanan ve genel anlamda resmi müzakereler gibi resmi süreçlerin dışında gerçekleşen girişimleri kapsamaktadır. Bu girişimler sorun çözme çalıştayları, eğitim, seminer, konferans, politika geliştirici diyalog grupları ve karşılaştırmalı konsültasyon toplantıları gibi şekiller alabilmektedir. Bu tip girişimlerin amaçları çatışmacı taraflar arasındaki ilişkileri dönüştürmek, yeni çatışma çözümü fikirleri geliştirmek ve politika yapıcılarına ve resmi düzeye yönelik çatışma çözümü önerileri sunmak gibi farklı şekiller alabilmektedir. Bu çeşitliliği göz önünde bulundurarak ikinci kulvar diplomasi girişimlerinin ortak çıkış noktası gayri resmi kanalların çatışmacı taraflar arasındaki anlaşmazlıkların çözümü, taraflar arasında işbirliği süreçlerinin kurulması ve güçlenmesini ve barış için gerekli altyapının oluşturulmasını olumlu yönde etkilediği savıdır. İkinci kulvar diplomasi çatışma çözümünün yanı sıra güvenlik alanında işbirliğini desteklemek amacıyla da kullanılan bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma, ikinci kulvar diplomasiyi hem çatışma çözümü hem de güvenlik işbirliği açısından ele almaktadır.

İkinci kulvar diplomatik girişimler devlet-içi ve devletlerarası çatışmalar gibi farklı seviyelerdeki çatışmalara yönelik gerçekleştirilebilmektedir. Devlet içi çatışmalara yönelik olarak ikinci kulvar diplomasi çalışmaları toplumlararası çatışmalara yönelik olurken, devletlerarası ve bölgesel inisiyatifler iki veya daha fazla devlet arasındaki veya belli bir bölgedeki toplumlararası çatışmaları çözmeye yönelik yapılmaktadır. Doğu Akdeniz son yıllarda enerji kaynakları ve deniz yetki alanları konusunda gittikçe artan bir şekilde bir çekişme alanına dönüşen bir bölge konumuna gelmiştir. Bu çekişme, Türkiye, Yunanistan, Kıbrıs, Mısır, İsrail, Libya gibi bölge ülkelerine ek olarak Avrupa Birliği ve özellikle Fransa gibi bölge dışı aktörleri de kapsamaktadır. Doğal kaynak arama faaliyetleri Kıbrıs gibi uzatmalı (protracted) bir çatışma ile iç içe geçerek hem Kıbrıs sorununun bölgeselleşmesine hem de doğal kaynak faaliyetlerinin güvenlik ve egemenlik konularıyla iç içe geçerek çatışma riskinin artmasına yol açmıştır. Bu gelişmeler sonucu örneğin Ağustos 2020’de kaynak arama faaliyetlerinde yaşanan bir kriz Türkiye ve Yunanistan arasındaki

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

anlaşmazlığı tırmandırmış ve çatışmanın eşiğine getirmiştir. Bu gelişmeleri göz önünde bulundurarak bu çalışma, ikinci kulvar diplomasinin Doğu Akdeniz’de son yıllarda yaşanan gelişmeler ışığında uygulama şekillerini analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: İkinci Kulvar Diploması, Çatışma Çözümü, Güvenlik, Doğu Akdeniz

**Barış Süreçlerinde Alışılmışın Dışına Çıkmak: Kıbrıs’ta Kapsayıcı Barış
ve Gençler**

Cihan Dizdaroğlu, Başkent Üniversitesi

Kıbrıs adasında Kıbrıslı Türkler ve Rumlar arasında altmış yılı aşkın süredir devam eden ayrılığa kapsamlı bir çözüm bulmak için yıllar boyunca büyük çaba ve enerji harcanmıştır. Fakat, birbirini izleyen müzakere turları şimdiye kadar herhangi bir sonuç vermemiştir. Liderler seviyesinde ve kapalı kapılar ardında yürütülen müzakerelerde toplumların ihtiyaçlarını/gündelik deneyimlerini göz ardı eden barış sürecinin mantığı sorunlu olmaya devam etmektedir. Liderler arasında imzalanacak bir barış anlaşmasının çatışmayı sona erdireceği ve toplumun tüm ihtiyaçlarını karşılayacağı yönündeki genel varsayım ancak ve ancak “sanal barış”a (virtual peace) ulaşılmasına yardımcı olacaktır. Bu çalışma, adada sürdürülebilir ve etkili bir barışa ulaşmak için müzakere mantığının sadece liderler seviyesinde yürütülen müzakerelere odaklanan değil, aynı zamanda toplumdaki farklı aktörleri de içine alacak şekilde kapsayıcı bir barış (inclusive peace) sürecine evrilmesi gerekliliğini savunmaktadır. Bu doğrultuda, toplumlar arasındaki tarihsel çatışmaların doğrudan parçası olmamış Kıbrıs’taki gençlerin barışa yönelik beklentileri, iki toplum arasında sosyal güven ve uyumun inşa edilmesinde herhangi bir rolü olup olmadığı özellikle ikinci seviye (track two) diploması girişimlerine odaklanılarak incelenecektir. Diğer bir deyişle literatürde alışılmışın dışına çıkarak gençlerin kapsayıcı barıştaki rolü irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı Barış, Gençlik, Kıbrıs, Barış İnşası, Toplumlararası Diyalog

**Barış Çalışmalarından Güvenlik Dışılaştırmaya Bir Köprü:
Siyasallaştırılmış Bir Analiz Çerçevesi**

*Başar Baysal, İstanbul Politikalar Merkezi; Burak Toygar Halistoprak, Antalya Bilim
Üniversitesi*

Barış Çalışmaları ve Güvenlik Dışılaştırma yaklaşımı benzer sorunsalları incelemektedir. Her iki alanın odak noktaları, çatışmadan barışa dönüşümün dinamikleri ve koşulları üzerinedir. Bu odak benzerliğine rağmen, bu alanlar arasında etkili bir iletişim mevcut değildir. Bu çalışma, bu boşluğu kapatmayı ve bu iki alan arasında iletişimi başlatmayı hedeflemektedir. Bunu yaparak, iki alanın iki temel sorunu için çözüm önerisi sunulması amaçlanmaktadır. Barış İnşası, fazla teknokratik bir alana dönüştüğü için eleştirilmekte ve çatışmadan barışa dönüşüm süreçlerinin siyasi yönlerini göz ardı etmekle suçlanmaktadır. Öte yandan, güvenlik dışılaştırma literatürü güvenliğin siyaseti üzerine olan derinlikli tartışmalardan beslenmesine rağmen, bu alan da ampirik araştırmalar açısından son tekniklerini derece sınırlıdır. Bu makale, bu iki alan arasında köprü kurarak güvenlik dışılaştırma yaklaşımındaki siyasi tartışmaları barış inşası alanına tanıtmayı ve barış inşası literatürünün en güçlü olduğu alan olan ampirik uygulanabilirlik hususunu güvenlik dışılaştırma yaklaşımına katabilmeyi amaçlamaktadır. Çalışma, öncelikle güvenlik dışılaştırma literatürünün beslendiği güvenlik siyaseti tartışmalarını barış inşası alanına tanıtmaktadır. İkinci olarak, barış inşası için yeni araçlar sağlamak amacıyla farklı güvenlik dışılaştırma tanıtmakta ve bu tekniklerin barış inşası süreçlerinde nasıl kullanılabileceğini ortaya koymaktadır. Üçüncü olarak, barış müzakereleri ve DDR gibi güvenlik dışılaştırma literatüründe ihmal edilmiş ancak barış inşası sürecinde önemli bir yer tutan konular incelemektedir. Son olarak, çalışma, her iki alan için de potansiyel bir risk olan ontolojik güvenliksizlik tuzağına dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik Dışılaştırma, Barış İnşası, Güvenikleştirme, Ontolojik Güvenlik, Güvenliğin Siyaseti

Kadınların Müzakere Süreçlerine Katılımına Karşı Olan Direncin

Türleri ve Kaynakları

Esra Çuhadar, Bilkent Üniversitesi

2000 yılında BM Güvenlik Konseyi tarafından kabul edilen 1325 nolu kadın, barış ve güvenlik konulu kararın üzerinden yaklaşık çeyrek yüzyıl geçmesine, ve bunu izleyen yıllarda aynı konuda çıkarılan onlarca diğer karara rağmen kadınların barış ve müzakere süreçlerine katılımındaki artış istenilen seviyeye henüz ulaşmadı. BM ve diğer uluslararası örgütlerin ve çeşitli üye ülkelerin bu konudaki çabalarına rağmen bu konuda ilerleme minimal düzeyde sağlanabilmiş ayrıca buna ek olarak son yıllarda kadınları dışlayıcı pratikler ve kadınların katılımına karşı oluşan direnç de artmıştır. Üstelik bu direnç sadece Afganistan, Yemen gibi ilkelere sınırlı kalmayıp Orta Doğu ve İslam coğrafyası dışında da, örneğin Kolombiya, görülmüştür. Söz konusu araştırma 30 kadın müzakereci ve arabulucu ile yapılan derinlemesine mülakatlara dayanmakta ve kadınların müzakere ve arabuluculuk süreçlerine katılımları sırasında karşılaştıkları direncin nedenlerini ve davranışsal kalıplarını incelemektedir. Araştırma bulgularından yola çıkarak direnç türleri ve motivasyon sınıflandırıldıktan sonra makalede bunlara yönelik politika araçları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Barış ve Güvenlik, Kadınların Müzakere Süreçlerine Katılımı, Sivil Toplumun Barış Süreçlerindeki Rolü; Barış Süreçleri ve İnşası

Panel 9B

Soğuk Savaş Döneminde Türkiye ve Dış Politika

Moderatör: Behlül Özkan, Özyeğin Üniversitesi

Türkiye Siyaseti Toplumsallaşırken “Dış” Politika Sloganları

Gencer Özcan, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Türkiye siyasetinde toplumun geniş kesimlerinin katılımı altmışlı yıllara özgü bir gelişmedir. Altmışlar, önceki evrelerde ses çıkarmasına izin verilmeyen çeşitli toplumsal hareket ve örgütlerin siyasal agorada yer edinip öznellik kazanmaya çalıştıkları bir evredir. Bu sürecin en dikkat çekici olgularından birisi “dış” politik konuların Türkiye siyasetinin toplumsallaşması sürecine yaptığı kurucu katkıdır. Bu katkı ilk olarak Kıbrıs konusunun başta öğrenciler ve işçiler olmak üzere çeşitli kesimlere büyük ölçekli toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme sokakta siyaset yapmanın önemini göstermek, birlikte eylemek deneyimi kazandırma biçimindedir. Altmışlı yılların ortasına gelindiğinde değişim isteyen toplumsal çevrelerin bu deneyimlerden yararlandığı görülür. Bu gösterilerde kullanılan sloganlar siyasetin toplumsallaşması sürecinin sözkonusu deneyimin kilit unsurlarından birisidir. Bir yandan eyleme katılanlar arasında duygusal tutunum sağlarken, bir yandan da izleyici konumundaki toplumsal kesimleri siyasal tutum almaya davet eden sloganlar değişen biçim ve içerikleriyle temsil ettikleri toplumsal kesimlerin siyasal amaçlarını, beklentilerini anlamamıza olanak tanır. Bu evrede kullanılan sloganların göze çarpan özelliklerinden birisi sloganlarda dünya siyasetine ilişkin içeriklerin taşıdığı ağırlıktır. Bu sunum altmışlı yıllarda düzenlenen gösterilerde kullanılan sloganlar üzerinden “dış” politik konuların Türkiye’de siyasetin toplumsallaşma sürecine yaptığı kurucu katkıyı, kazandığı ivme ve içeriği tartışmaya açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sloganlar, Siyasallaşma, Dış Politika, Toplumsal Gösteriler

**Türkçe Literatürde, 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'na Dair Akademik
Makalelerin Değerlendirilmesi**

Altuğ Günal, Ege Üniversitesi

Türkiye’de uluslararası ilişkiler disiplininde en önem verilen ve üzerine en çok çalışma yapılan konularından bir tanesi Kıbrıs Sorunu’dur. Sorunun önemli alt başlıklarından bir tanesi olan “1974 Kıbrıs Barış Harekatı” ise disiplinde yeteri kadar çalışılmamıştır. Konuya dair yaklaşık 200 Türkçe kitap yazılmış olmakla birlikte, bunların çoğunluğu akademik boyutu olmayan, harekate katılan gazilerin anılarını yazdığı kitaplardır. Son yıllarda ise az sayıda da olsa akademik nitelikli kitap ya da kitap bölümlerinin literatüre kazandırıldığı görülmektedir. YÖK Tez Merkezi verilerine göre, harekatla ilgili 1 doktora, 23 tane de yüksek lisans tezi yazılmıştır. Çalışmaların 12 tanesi tarih, 7 tanesi uluslararası ilişkiler, 3 tanesi ise gazetecilik bölümü öğrencilerince yapılmıştır. İçerik çeşitlilik göstermekle birlikte en çok, basının yaklaşımına, gazilerin değerlendirmelerine ve savunma sanayii üzerindeki etkilerine odaklanıldığı görülmektedir. Kıbrıs Barış Harekatı hakkında hakemli ve bilimsel dergilerde yayınlanıp, DergiPark’ta yer alan makale sayısı ise 2011’den beri sadece 25’dir. Harekat üzerine her yıl başına yazılan makale sayısı 2017-2022 yılları arasında artış göstermiş ve 2021 ile 2022 yıllarında 6’ya ulaşmış ancak 2023’te tekrar 1’e düşmüştür. Bu konudaki en çok makale ise Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi tarafından yayınlanmıştır. (3) Kıbrıs Barış Harekatı hakkında yazılan akademik makalelerde iki konu açık bir şekilde öne çıkmaktadır. Bunlardan birisi, harekatın belirli şehirlerdeki yerel basına nasıl yansdığıdır. Tespit için, seçili yerel gazeteler taranmıştır. İkincisi konu ise yine belirli şehirlerdeki Kıbrıs gazilerinin gözünden harekatın nasıl değerlendirildiğidir. Burada da çoğunlukla yerel Kıbrıs gazileri ile sözlü tarih çalışması yapılmıştır. Bu çalışma; TÜBİTAK-ULAKBİM çatısı altındaki DergiPark’ta yer alan akademik dergilerde yayımlanmış, 25 “Kıbrıs Barış Harekatı” konulu makaleyi incelemektedir. Amaçlanan ise, makalelerin; Kıbrıs Barış Harekatına yaklaşım şekillerini, yoğunlaştıkları konuları, kullandıkları yöntemleri, ortak hatalarını, kısıtlarını ve uluslararası ilişkiler literatürüne katkılarını ortaya koyabilmektir.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs Barış Harekatı, Kıbrıs Sorunu, Askeri Müdahaleler, Garanti Antlaşması

“Tebdil-i Tabiiyet Edercesine”: İmparatorluktan Cumhuriyete

Diplomatların Yeniden İstihdamı

Müzeyyen Ezel Ünal, Kocaeli Üniversitesi

Bu çalışma, Osmanlı İmparatorluğu’nun diplomatı iken Cumhuriyet Hariciyesinde yeniden istihdam edilen diplomatlar üzerinedir. Ankara’da kurulan yeni rejim, hemen her bakımdan İmparatorluk dönemiyle karşıt bir söyleme başvurmakla beraber, özellikle diplomasi gibi istikrar ve süreklilikle anılan bir alanda eski Hariciye bürokratlarını Cumhuriyet döneminde de yeniden istihdam etmek durumunda kalmıştı. Bir yandan pek çok önemli merkeze diplomasi mesleğinden gelmeyen ancak yeni rejimin bürokratik kadrosunu oluşturan kariyer dışı isimler atanırken, İmparatorluk diplomatları da yeni rejime bağlılıklarını sundukları ölçüde Cumhuriyet Hariciyesinde yer bulabilmişti. Bu bakımdan özellikle erken dönem Cumhuriyet Hariciyesi bu ‘eski’ ve ‘yeni’ kadroların eklektik bir bileşiminden oluştu. Ancak bu yeniden istihdam süreci pek çok tartışmayı da beraberinde getirdi. Bilhassa diplomat Ali Fuat Türkgeldi’nin Devlet Arşivleri’nde yer alan ancak bugüne kadar akademik bir araştırmanın konusu olmamış hatıralarından hareketle, bu yeniden istihdamın nasıl gerçekleştiğine dair bir tartışma yürütmek mümkündür. Bu hatıralarda, saltanatın ve dolayısıyla imparatorluk bürokrasinin henüz lağvedilmediği ve Ankara hükümetinin de kendi temsilcilerini gönderdiği ikili iktidar döneminde, İstanbul’dan Ankara’nın memuru haline gelmenin “tebdil-i tabiiyet” gibi anlaşılabileceği kaygısına rastlarız. Bu yeniden istihdam deneyimlerine dair yürütülecek bir tartışma, bir yandan diplomasiyi sosyal tarih perspektifinden ele almaya yararken diğer yandan daha geniş bir perspektifte, devrimler ya da radikal politik değişimlerle diplomatik yapılar arasındaki gerilimli ilişkiyi de tartışmayı mümkün kılmaktadır. Bu bakımdan bu çalışmayla, Hariciye tarihindeki süreklilik ve kırılımları sosyal tarih perspektifiyle takip etmek hedeflenmekte, çalışmanın Türkiye’de yeni diplomatik tarihçilik alanında yeni perspektifler açması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diplomasi Tarihi, Yeni Diplomatik Tarihçilik, Hariciye Vekaleti, Ali Fuat Türkgeldi

**Nasyonal Sosyalizm’den Cumhuriyet Türkiye’sine Sığınan Bilim
İnsanları: Andreas Schwarz Bertalan Örneği**

Işık Gürleyen, IES Abroad, Freiburg

Bu çalışma, 1933’ten itibaren Nasyonel Sosyalistler tarafından sürgüne zorlanan ve savaş yıllarını İstanbul’da geçiren Yahudi mülteci bilim insanlarının deneyimleri üzerine geniş bir bakış sunmakta olup mülteci akademisyenlerin yaşam ve çalışma koşulları ile içinde bulundukları sosyal ortamın karşılaştırmalı bir değerlendirmesini yapmayı amaçlamaktadır. İkinci Dünya Savaşı’nın ayak seslerinin duyulduğu 1930larda, hayırsever vakıflar ve yardım komiteleri, Alman üniversiteleri ve bilimsel araştırma enstitülerine yönelik ırkçı ve siyasi tasfiyesinin kurbanları olan bilim insanlarına Türkiye’de akademik görevler elde etmelerine yardımcı olmaya çalıştığında, Türkiye hükümeti kucaklayıcı bir tavır gösterir. Mülteci akademisyenlerin yükseköğretim kurumlarına başarılı bir şekilde entegre olmalarının ardında ne yatmaktadır ve öğretim üyesi atamalarında genç Türkiye Cumhuriyeti’nin Üniversite Reformu’nda ve takip eden yıllardaki diğer reformlarda ne tür bir rol oynamışlardır. Zürih’te kurulmuş olan ‘Yurtdışındaki Alman Akademisyenler Acil Durum Derneği’nin (Notgemeinschaft deutscher Wissenschaftler im Ausland-NDWA) 1930’larda bilim insanlarının Türkiye’ye göçlerini kolaylaştırmış ve özellikle İstanbul ve Ankara’daki ev sahibi kurumlara yerleştirilmelerine aracı olmuştur. NDWA aracılığıyla Türkiye’ye gelen çok sayıdaki mülteci akademisyen arasında Macar kökenli Roma Hukuku Profesörü Andreas Bertalan da yer almaktadır. Bu çalışmada, Andreas Bertalan’ın akademik hayatı örneğinde, 1930’larda mülteci akademisyenlerin Türkiye’ye nasıl geldiklerini, nasıl gruplar oluşturduklarını, hem kendi aralarında hem de Türkiye’deki Yahudi Cemaati’yle nasıl bir etkileşime girdiklerine ışık tutmaktadır. Mülteci akademisyenlerin bilimsel yetenekleri, uyum becerilerinin ötesinde, Türkiye hükümetinin yardımseverliğinin rolü, NDWA’nın katkılarını ve 1933-1945 arasında Türkiye akademik çevrelerinde mülteci akademisyenlere yönelik değişen algıları, 1933 Üniversite Reformu ve diğer reformlarda oynadıkları rolü tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nazi Almanyası, Sürgün Bilim İnsanları, Uluslararası Dayanışma Kuruluşları

Panel 9C

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Orta Doğu

Moderatör: Arıkan Açar, Yaşar Üniversitesi

2000 Sonrası İsrail-Latin Amerika İlişkilerinde Değişen Dengeler

Canan Kışlalıoğlu, Bitlis Eren Üniversitesi

İsrail - Latin Amerika ilişkilerine bakıldığında farklı dönemlerde farklı süreçlerin işlediği görülebilir. Latin Amerika ülkelerinde siyasi kutuplaşmanın keskin oluşu, değişen başkanlarla değişen dış politika süreçlerini de beraberinde getirmiştir. Ancak İsrail ile ilişkilere bakıldığında genellikle sabit ve işbirliğine dayalı olarak ilişkiler devam etmiştir. Buradaki devletler İsrail'in kuruluşunu kısa sürede tanımışlardır. Latin Amerika'da Venezuela'da Chavez'in başkan seçilmesi ve ardından diğer bazı Latin Amerika ülkelerinde de Pembe Dalga olarak adlandırılan sol ve sosyalist yönetimlerin gelmesi, aynı süreçte İsrail-Filistin arasında çatışmaların yeniden şiddetlenmesi bu ülkelerin İsrail'e yönelik politikalarında ve söylemlerinde değişime neden olmuştur. 2000 sonrası dönem değerlendirildiğinde, özellikle Venezuela devlet başkanı Chavez, İsrail ile ilişkiler üzerinde bu dönem etkili olmuştur. Bolivya devlet başkanı da aynı dönemde İsrail'i terörist devlet ilan etmiştir. Pembe Dalga yönetimlere karşın bu dönem İsrail - Latin Amerika ilişkileri çeşitli şekillerde sürmüştür. Netanyahu 2017'de İsrail başbakanı olarak Arjantin, Kolombiya, Paraguay ve Meksika'yı ziyaret etmiştir. 2018 yılında ise Brezilya'nın o dönemki başkanı olan sağcı Jair Bolsonaro, Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanımıştır. 2018'e kadar Kolombiya da İsrail'e açık destek vermiş ve o tarihe kadar Filistin'i resmi olarak tanımayan birkaç Latin Amerika ülkesinden biri olagelmıştır.

Ancak kıta içerisinde sol yönetimlerin tekrar yükselişe geçişi ve yaşanan iktidar değişimleri İsrail ve Latin Amerika ülkeleri arasında ilişkileri yeniden şekillendirmiştir. Özellikle 7 Ekim 2023'te İsrail-Filistin arasında başlayan süreç Latin Amerika ülkelerinin Filistin yanında yer almasına neden olmuş ve daha önce uzun süre çeşitli konularda İsrail ile işbirliği yapan, özellikle askeri teçhizat ve güvenlik kuvvetlerinin eğitimi konusunda İsrail ile çalışan Brezilya bile, Lula da Silva'nın yeni başkanlığı döneminde İsrail'e karşı en sert

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

tavır gösteren ülkelerden biri olmuştur. Öyle ki sonuçta İsrail, Lula da Silva'yı istenmeyen adam ilan etmiştir. Kolombiya da aynı şekilde İsrail'in operasyonları karşısında durmuştur. 2000 sonrası İsrail - Latin Amerika ilişkilerine bakıldığında değişen başkanlar konusu belirleyici olsa da, Chavez tarzı bir liderin olmadığı kıta içerisinde Latin Amerika ülkelerinin tek tek İsrail'in politikalarını sorgulamaya başlaması ve kamuoyundan destek bulması önemlidir. Bu açıdan İsrail ve Latin Amerika bölgesi arasında ilişkilerin burada yaşanacak başkan değişiklikleriyle eski haline döneceğini söylemek şimdilik mümkün görünmemektedir. Çalışma 2000 sonrası Latin Amerika'da sağ ya da sol fark etmeksizin iktidara gelen yönetimlerin İsrail'e yönelik değişen politikalarını anlamayı amaçlamakta ve İsrail'in son dönem politikalarının bu coğrafyada nasıl bir karşılık bulduğunu analiz etmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Latin Amerika, İsrail, Siyonizm, Filistin, Pembe Dalga

**Hüsnü Mübarek Rejiminin Sona Ermesinde Belirleyici Ana Faktör
Olarak Neoliberalizm ve Dünya Siyaseti**

Hasan Fidan, Gençlik ve Spor Bakanlığı

2011 yılında Mübarek rejiminin yıkılması, 2011 Arap İsyanlarının domino etkisinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Fakat isyanın ortaya çıkmasında ve otuz yıl süren Mübarek rejimini sona erdirmesinde ana belirleyici değişken, neoliberal ekonomi politikaları sonucunda ortaya çıkan siyasi, ekonomik ve toplumsal yapıdır. Ayrıca Mısır'da neoliberal politikaların tesiri uluslararası bağlamı üzerinden analiz edilmelidir. Bu bağlam Sedat döneminde başlayan ABD hegemonyasının yarattığı siyasi, ekonomik ve toplumsal değişimdir. Enver Sedat döneminde başlayan liberal ekonomipolitik uygulamalar, 1991 sonrası daha radikal bir nitelik kazanarak neoliberal bir pratiğe dönüşmüştür. Nasır döneminde uygulanan sosyal devlet politikaları, Sedat ve Mübarek döneminde kademeli şekilde terk edilerek önce liberal sonrasında neoliberal serbest piyasacı bir hale gelmiştir. Bu politikalar Mısır halkında güçlü direnç ve tepkilerle karşılaşmıştır (1977 ve 2008'de gerçekleşen Ekmek İsyanları). Sedat ve Mübarek rejimleri bu isyanlar esnasında Mısır siyasal elitleri içinde en güçlü konumda yer alan ordunun desteği ile iktidarlarını korumayı

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

başarmışlardır. Fakat zor aygıtlarına dayalı olarak bastırılan bu isyanların bir benzeri 2011 yılında tekrar etmemiştir ve 2011 Arap İsyanları ile Mübarek rejimini sona erdirmiştir. Rejimin yıkılması ve isyan hareketlerinin oluşmasında en önemli etken neoliberal ekonomipolitik uygulamalar sonucunda ortaya çıkan, gelir dağılımı adaletinin bozulması ve sosyal devlet politikalarının terk edilmesidir. Mısır tarihinin yaklaşık son kırk beş yıllık dönemi boyunca devlet gelirlerinin dar bir iktidar sınıfında ve toplumsal uzantılarında birikmesi, buna karşın geniş halk kitlelerinin giderek fakirleşmesi, Mübarek rejiminin sona ermesine neden olmuştur. Mübarek rejimine karşı 2011’de oluşan tepki, dünya genelinde neoliberal politikalarla karşı oluşan tepkinin bir benzeri olarak değerlendirilebilir. Mısır’da Mübarek rejiminin neoliberal politikalardan kaynaklanan tasfiyesi, yerleşik seçkinlerin çıkarlarından taviz vermeyen politikalarının sonuçlarını anlamak açısından örneklem niteliğindedir. Dünya genelinde neoliberal politikaları benimsemiş çok sayıda ülkede sosyal devlet politikalarından vazgeçilmesi ve geniş halk kitlelerinin refah düzeyinde yaşanan düşüş, uzun yıllardır iktidarını sürdüren siyasi parti ve siyasi hareketlerin değişim yanlısı kitlelerce demokratik usuller ya da isyanlarla tasfiye edilmelerine neden olmuştur. Tunus’ta demokrasiye geçilmesi, Lübnan’da halk isyanları, Fransa’da Sosyalist Partinin tasfiyesi, ABD Trump’ın Başkan olarak seçilmesi, Macaristan’da Orban, Brezilya, Şili ve Kolombiya’da sol partilerin iktidara gelmesi gibi örnekler siyasi statükoda yaşanan değişimin açık örnekleridir.

Anahtar Kelimeler: Mısır, Mübarek Rejimi, Neoliberalizm, Yerleşik Seçkinler, Arap İsyanları

**Çin’in Dengeleme Eylemi: İsrail-Filistin Çatışmasında Diplomatik
İlişkileri Yönlendirme**

Rahman Nurdun, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı

Çin’in İsrail-Filistin çatışmasındaki diplomatik angajmanı, ideolojik endişeler, realpolitik zorunluluklar ve bölgesel dinamikler tarafından şekillendirilen ince bir dengeleme eylemini örneklemektedir. Başlangıçta ideolojik dayanışmaya dayalı olarak Filistin Otoritesi (PA) ile güçlü bir ilişki geliştiren Çin, daha sonra pragmatik düşüncelerle İsrail ile diplomatik

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

ilişkiler kurmuştur. Bu değişim, İsrail ile geniş çapta işbirliğini kolaylaştırırken Arap ülkelerini öfkelenlendirmemek için dikkatli bir şekilde ilerlemiştir. Ancak, özellikle İsrail-Hamas çatışması gibi son olaylar, Çin'in daha net bir tavır almasını gerektirmiştir ve Pekin'in İsrail'i kınama ve Hamas'a destek verme seçimini yapmasına neden olmuştur. Bu karar, Çin'in Orta Doğu'daki evrilen stratejik çıkarlarını vurgularken, ana aktörlerle ilişkilerini sürdürmenin kritik olduğu bir ortamda ortaya çıkmıştır: İsrail, Hamas ve PA. Ancak, Çin'in pozisyonu sadece bölgesel dinamiklerle şekillenmiyor. ABD ile artan gerilimler, Hindistan ile rekabet ve Rusya'nın etkisi gibi faktörler, durumu daha da karmaşık hale getiriyor. Ayrıca, Çin'in Küresel Güney'deki prestiji, diplomatik manevralarına başka bir karmaşıklık katıyor. Bu çok yönlü düşünceleri yönlendirirken, Çin çatışan taraflarla ilişkilerini dengelemeye çalışarak kendi çıkarlarını ilerletmeyi amaçlıyor. Bu özet, Çin'in İsrail-Filistin çatışmasına yaklaşımını tanımlayan motivasyonlar ve zorluklar ağını vurgulayarak, diplomatik kararlarını yönlendiren pragmatik ve stratejik hesaplamaları vurgular.

Anahtar Kelimeler: Çin, İsrail, Hamas, Filistin, ABD

**Suudi Arabistan-Çin Stratejik Ortaklığının Vizyon 2030 ve Bir Kuşak
Bir Yol Çerçevesinde Analizi**

Övgü Kalkan Küçüksoğak, Yalova Üniversitesi

Bu çalışmada Suudi Arabistan-Çin arasında geliştirilen stratejik ortaklığın hangi unsurlar tarafından belirlendiği incelenecektir. Konu Suudi Arabistan'ın ortaya koyduğu 2030 Vizyonu ve Çin'in küresel çapta yürüttüğü Bir Kuşak Bir Yol Projesi (BKBY) çerçevesinde ele alınacaktır. Suudi Arabistan-Çin stratejik ortaklığının ikili ilişkiler çerçevesinde hangi ihtiyaçlara cevap verdiği analiz edilecektir. Zira her iki devletin de iddialı bir şekilde ortaya koyduğu söz konusu vizyon ve projeler gelecek dönemin bölgesel ve hatta küresel dinamiklerinin şekillenmesinde etkili olabilecek niteliktedir. Ortak çıkarlar çerçevesinde değerlendirildiğinde, en büyük ticaret ortağı olan Çin vasıtasıyla Suudi Arabistan 2030 vizyonunda yer alan projelerine yatırım anlamında önemli bir destek bulabilecek, Çin ise bölgedeki nüfuz alanını Suudi Arabistan ile güçlendirdiği ilişkileri üzerinden

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

genişletebilecektir. Dolayısıyla, Suudi Arabistan-Çin stratejik ortaklığının 2030 Vizyonu ve BKBY projeleri vurgusu üzerinden tartışılması gerek söz konusu ortaklığın unsurlarının gerekse önümüzdeki dönemin gelişebilecek olan dinamiklerinin anlaşılması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Suudi Arabistan-Çin Stratejik Ortaklığı, Suudi Arabistan 2030 vizyonu, Bir Kuşak Bir Yol Projesi

Panel 10A

Türkiye'nin Dış Politika Manzaraları I: Jeopolitik ve Güvenlik Stratejileri

Moderatör: Deniz Sert, Özyeğin Üniversitesi

Soğuk Savaşta Batı Almanya-Türkiye İlişkilerinin Omurgası Olarak

Antikomünizm

Behlül Özkan, Özyeğin Üniversitesi

Soğuk Savaşta NATO'nun iki cephe ülkesi Batı Almanya ve Türkiye'de komünizmle mücadele siyasetin omurgasını oluşturdu. Diğer NATO ülkelerinden farklı olarak her iki ülke sadece komünist partileri yasaklamakla kalmadı, tüm meşru siyaset antikomünizm üzerinden dizayn edildi. 1950'li yılların sonunda itibaren Doğu Almanya'dan yayına geçen Bizim Radyo ve TKP'nin merkezini Leipzig'e taşıması Doğu Almanya'yı ortak düşmana dönüştürdü. Batı Almanya bir yandan askeri ve ekonomik yardım ve yatırımlarla müttefiki Türkiye'nin komünist cepheye karşı ayakta kalmasına yardım etti. Diğer yandan da komünizmle mücadelenin Batı Almanya'da cephesinde, sayıları yüz binlere ulaşan Türk işçileri arasında sol örgütlere karşı Türk aşırı milliyetçilerine destek verdi. Alman ve Türk istihbaratı, CDU/CSU ve MHP aynı cephede mücadele ettiler.

Anahtar Kelimeler: Soğuk Savaş, Almanya, antikomünizm

Türkiye-ABD İlişkilerinin En Kötü On Yılı'nın Rol Kuramsal Analizi

Özgür Özdamar, Bilkent Üniversitesi

İttifaklar hakkındaki akademik ve politik tartışmalar henüz dış politika analizi (DPA) literatürü ile bağlantılandırılmamıştır. Müttefikler arasındaki ikili ilişkiler ya geleneksel uluslararası ilişkiler teorileri perspektifinden (realizm gibi), ya da herhangi bir bilimsel literatüre ait olmayan (sadece uluslararası politikanın günlük meselelerine odaklanan) siyasa-odaklı çalışmalarla analiz edilir. Bilimsel çalışma ile politika odaklı çalışmaların

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

arasında, kanıta dayalı ve analitik bir şekilde bağlantı kuran DPA teorilerinin, modern uluslararası politikanın en önemli politika sorularını açıklama kapasitesine sahip olduğunu iddia ediyorum. Bu makale, rol teorisi perspektifinden ABD-Türkiye ilişkilerinin en kötü on yılını analiz etmektedir. 1940'lardan bu yana yakın siyasi ve askeri müttefik olmasına rağmen, ABD-Türkiye ikili ilişkilerinin, çoğunlukla dış politikayı şekillendiren fıkırsel faktörlerden dolayı, Arap ayaklanmalarından bu yana en kötü on yılını yaşadığını iddia ediyorum. Çatışmalı ilişkiler, Arap ayaklanmaları sonrasında ABD ve Türk dış politika yapıcılarının kendi ülkelerinin MENA bölgesindeki rollerine ilişkin rol kavramsallaştırmalarının değişmesinden ve bunun kendi aralarında yarattığı rol çatışmasından kaynaklanmaktadır. Arap ayaklanmaları sırasında, özellikle de 2014'teki Suriye iç savaşından sonra, birbiriyle çelişen çıkarlar ikili ilişkileri daha da kötüleştirdi. Türkiye'de (2014–2016), Washington DC'de ve Ankara'da (2018–2020) gerçekleştirdiğim görüşmeler ışığında, ABD-Türkiye ilişkilerindeki çatışmanın kaynaklarını rol teorisi perspektifiyle açıklıyor ve sonuç olarak politika reçeteleri sunuyorum.

Anahtar Kelimeler: ABD, Türkiye, Kuramsal Analiz

**Türkiye'nin Doğu Akdeniz Politikaları: 100 Yıllık Bir Serencam ve
İkinci Yüzyıl İçin Projeksiyonlar**

Bezen Balamir Coşkun, TED Üniversitesi

Doğu Akdeniz kuruluşundan bu yana Türkiye Cumhuriyeti'nin aktif olarak angaje olduğu bir bölge olmuştur. Yunanistan ile uzun süredir devam eden gerilim, Kıbrıs'taki donmuş çatışma, İsrail-Filistin çatışması ve son dönemde Suriye ve Libya'daki savaşlar, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'e yönelik dış politikasını anlamada en önemli konular arasında yer alıyor. Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin egemenliğinin uluslararası alanda tanınması, ülkenin Akdeniz'deki enerji kaynakları üzerindeki haklarının güvence altına alınması ve bölgedeki çeşitli ihtilafların siyasi çözümünde rol alma isteği gibi önemli hedeflere sahip. 2019'da Doğu Akdeniz Gaz Forumu'nun (EMGF) kurulması ve Türkiye'nin Mavi Vatan Doktrini'ndeki ısrarı, ülkenin bu karmaşık bölgede bölgesel bir güç olarak yer edinme hedefinin yansımaları olarak karşımıza çıkıyor. Bölgedeki gelişmeler ise Ankara'nın kronik

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

kuşatma zihniyetini veya Türkiye'nin ülkenin temel çıkarlarını tehdit eden düşman güçlerle çevrili olduğuna dair tarihsel olarak kökleşmiş bir inanç olan Sevr sendromunu sürekli olarak güçlendiriyor. Bu çalışma 2023 yılında 100. yılını kutlayan Türkiye Cumhuriyeti'nin Doğu Akdeniz bölgesine yönelik dış politikasını gözden geçirirken Türkiye'nin "ikinci yüzyılı" olarak tanımlanan 2023 sonrası dönemle ilgili projeksiyonlara da yer verecektir. Bu tartışmada için Neoklasik Realizm ve orta güç kavramı yol gösterici olacaktır. Türk dış politikasının bölgedeki gelişimi, dört dönem halinde ele alınacaktır: Kuruluş yılları (1923-1946), Çok Partili Dönem (1946-1960).), Askeri Darbeler (1960-1985) ve Soğuk Savaş Sonrası dönem (1990'lardan sonra). Bu kapsamda Türkiye'nin dış politika hedeflerinden biri olan bölgesel bir hegemon olma hedefine yönelik bölgesel fırsatlar ve zorluklar da tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğu Akdeniz, Enerji, Orta Güç

**0 Sorun, Değerli Yalnızlık, Stratejik Otonomi: Ortadoğu'da Halkla
İlişkilerle Dış Politika Arasında**

Soli Özel, Kadir Has Üniversitesi

Panel 10C

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Asya

Moderatör: Onur İşçi, Kadir Has Üniversitesi

Uluslararası İlişkiler ve Japonya Çalışmaları

Kıvılcım Erkan, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Uluslararası İlişkilerde alan çalışmaları ABD ve Batılı sömürgeci devletlerin dış politika çıkarlarına hizmet ettiği gerekçesiyle eleştirilmiş ve uzak durulması gereken bir yaklaşım olarak görülmüştür. Ancak son yirmi yıldır alan çalışmalarının uluslararası ilişkiler açısından fayda sağlayabileceği fikri alanın önde gelen akademisyenleri tarafından vurgulanır hale gelmiştir. Türkiye’de stratejik önem arz etmediği gerekçesiyle Doğu Asya çalışmaları ihmal edilmiştir. Uluslararası ilişkiler uzmanları son on yıldır Doğu Asya çalışmaya başlamıştır. Bu çalışmada ekonomik, kültürel ve siyasi açıdan küresel seviyede büyük bir güç olan Japonya odaklanılacak, Japonya çalışmalarının dünyadaki ve Türkiye’deki durumu karşılaştırmalı olarak incelenecektir. Ülkemizde uluslararası ilişkiler ve Japonya çalışmalarını entegre etmeye yönelik tavsiyelerde bulunulacaktır. Bu doğrultuda bu çalışma dört ana konuyu ele alacaktır: alan çalışmaları ve uluslararası ilişkiler arasındaki etkileşim, Japon Devleti’nin yurt dışında ve içinde Japonya çalışmalarına verdiği destek, dünyanın çeşitli ülkelerinde Japonya çalışmalarının durumu ve son olarak Türkiye’de Japonya çalışmaları.

Anahtar Kelimeler: Alan çalışmaları, Japonya çalışmaları, Uluslararası İlişkiler

**Güney Kafkasya’da Güvenlik ve İstikrar Arayışları Çerçevesinde
Türkiye, Azerbaycan, Ermenistan İlişkilerinin Siyasal ve Toplumsal
Boyutları**

Ayça Ergun, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

II. Karabağ Savaşını takip eden süreçte Güney Kafkasya’da güvenlik ve istikrar arayışları yeniden şekillenmektedir. Bu süreçte uluslararası aktörlerin müdahale ve etkisinin sınırlı kaldığı, bölge aktörleri ile ikili ilişkilerin belirleyiciliğinin arttığı gözlemlenmektedir. Bu bildirinin amacı tarihsel olarak tehdit ve düşman algısı ile şekillenen Türkiye-Ermenistan ve Azerbaycan-Ermenistan ilişkilerinin bölgesel işbirliği olanaklarının sorgulanarak yeni bir bölgesel güvenlik ve istikrar ortamı sağlama girişiminin incelenmesidir. Temel sav, söz konusu süreçte siyasal seçkinlerin dış politika tercih ve önceliklerinin yanı sıra ulusal kamuoylarının birbirlerine ilişkin algı ve yargılarının, diğer bir deyişle ikili ilişkilerin tarihsel hafıza ile şekillenen toplumsal boyutlarının da belirleyici olacağıdır.

Bildiride Türkiye-Azerbaycan, Türkiye-Ermenistan ve Azerbaycan-Ermenistan ilişkileri siyasal seçkinlerin söylemleri tehdit, düşman, öteki, bölgesel işbirliği ve stratejik ortaklık temaları üzerinden incelenecektir. Bununla birlikte ikili ilişkilerin normalleşmesi süreçlerinin birbirleri ile olan bağlantısı ve ilişkisel çerçevesinde bölgede güvenlik ortamının oluşmasındaki imkan ve kısıtları sorgulanacaktır. Aynı zamanda uluslararası aktörlerin ilgi, etki ve müdahalesinin sınırlı kalmasıyla, bölge aktörlerinin de tercihleri doğrultusunda bölge ile sınırlı kalan güvenlik ve istikrar ortamının tesis ve sürdürülebilirliği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Güney Kafkasya, İkili İlişkiler, Güvenlik

Doğu Asya ve Pasifik'te Şekillenen Yeni Güvenlik Paradigması

Haluk Karadağ, Başkent Üniversitesi

Soğuk Savaş döneminin sonlarına doğru ve özellikle 1990’lı yıllarda küresel ekonomik ve teknolojik rekabette Japonya’nın ABD ile yarıştığı iddia edilmiş, konu ile ilgili özellikle ABD akademik çevrelerinde birçok makale yazılmış ve çalışma yapılmıştır. 2000’li yıllara

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

gelindiğinde ise ABD ile yarış bayrağını bir başka Uzakdoğu ülkesi olan Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) devralmış, söz konusu ekonomik hamleler ülkenin uluslararası pazardaki payının artmasına ve dolayısıyla diğer ülkelerin payının göreceli olarak azalmasına yol açmıştır. Tıpkı Japonya örneğinde olduğu gibi Çin hakkında da başta ABD akademisi olmak üzere birçok Batılı üniversite ve araştırma kurumunda Çin ile ilgili araştırma merkezlerinin kurulduğu, yayınların ve çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bunlara ilave olarak Japonya, Güney Kore ve Tayvan gibi diğer bölge ülkelerinin de ekonomik ve teknolojik olarak söz konusu pazardan giderek artan oranda pay aldıkları müşahade edilmektedir. Kuzey Kore'nin nükleer silah dahil kıtalararası uzun menzilli balistik füze çalışmalarını sürdürerek gerçek füzeler ile tatbikat denemelerinde bulunması küresel güvenliği tehdit eden önemli bir husus olmuş ve Uzakdoğu'nun potansiyel bir kriz bölgesi olduğu gerçeğini gözler önüne sermiştir.

Küresel sistemde İkinci Dünya Savaşı sonrasında ABD önderliğinde Bretton Woods anlaşması ile oluşturulan ekonomik düzen, Çin'in 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütü üyeliğinin ardından ivmelenen ekonomik gücü ile sarsılmaya başlamıştır. Çin'in Avrasya coğrafyasında uygulamaya soktuğu Kuşak ve Yol inisiyatifi ile Afrika ve Güney Amerika ülkeleri ile girdiği ikili ekonomik anlaşmalar ABD tarafından hâlihazır düzeni değiştirme yönünde önemli girişimler olarak algılanmaya başlamıştır. Buna bir de Çin'in askeri gücünde artışa gitmesi ve bu kuvvet artışını uzay çalışmaları dahil olmak üzere yeni teknolojik gelişmeler ile desteklemeye başlaması söz konusu rekabeti artıran önemli bir faktör olmaktadır. Bunun yanı sıra Çin'in gelişen ekonomisi ve giderek artan askeri gücü bölge ülkeleri ile arasındaki sorun alanlarında agresif tutum sergilemesine yol açmakta, bu da yine söz konusu ülkeler tarafından tedirginlikle karşılanmaktadır. Ayrıca Tayvan ile ilgili hasmane söylemleri, Hong Kong'ta uygulamaya soktuğu tedbirler ile Uygurların yaşadığı Doğu Türkistan olarak adlandırılan bölgedeki güvenlikleştirme pratikleri de uluslararası kamuoyunda tepki çeken hamleler olarak görülmektedir.

Ortaya çıkan yeni tablo ABD tarafından Çin'in stratejik rakip olarak tanımlanmasına yol açmıştır. Ancak günümüzde henüz tam anlamıyla Soğuk Savaş dönemi Sovyet Rusya'sı ile olduğu gibi doğrudan Çin'e karşı oluşturulmuş somut bir güvenlik mekanizması mevcut değildir. Bunun yerine ABD ve İngiltere'nin bazı bölge ülkeleri ile çeşitli inisiyatifler geliştirmeye çalıştığı gözlemlenmektedir. Bu durum İkinci Dünya Savaşı'nın ardından

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

Sovyetler Birliği ile yaşanan rekabetin önümüzdeki dönemde Çin ile de yaşanabileceği gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çin Halk Cumhuriyeti, ABD, Tayvan, AUKUS, QUAD

**Çin ve Körfez Ülkeleri Arasında Yenilenebilir Enerji Odaklı İlişkiler:
Petrol-dışı Alanda Enerji İşbirliğinin Potansiyeli ve Geleceği Üzerine Bir
Değerlendirme**

Burcu Ermeýdan, Marmara Üniversitesi

Mevcut endüstriyel kapasitesi ve fosil yakıtla bağımlı enerji yapısı ile Çin'in başta Körfez Ülkeleri olmak üzere fosil yakıt sağlayıcısı ülkeler ile ilişkileri uzun yıllardır fosil yakıt kaynaklarına dayalı enerji işbirliği ve ticareti üzerine kurulmuştur. Bunun yanında son yıllarda Çin'in enerji geçiş politikalarının ve bu politikalarla örtüşen ileri teknolojik gelişimin de bir sonucu olarak, Çin yenilenebilir enerji teknolojisinin hem en büyük potansiyel kullanıcısı hem de en büyük sağlayıcısı haline gelmiştir. Aynı zamanda Körfez Ülkeleri'nin son yıllarda başta güneş ve rüzgâr başta olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarını ön plana çıkaran enerji geçiş stratejileri ve buna uygun adımları Çin ve Körfez ülkeleri arasındaki ekonomik ilişkilere yeni bir parametre eklenmesini de beraberinde getirmiştir. Özellikle Kuşak Yol Projesi hasebiyle iki taraf arasında derinleşen ilişkiler petrol-dışı alanda enerji işbirliği potansiyelini desteklemektedir. Yine de halen literatürde hâkim bakış açısına göre Körfez ve Çin arasındaki enerji odaklı işbirliği ağırlıklı olarak Körfez'in fosil yakıt satıcısı Çin'in alıcısı olduğu dar denklemden değerlendirilmektedir. Bu çalışma Çin ve Körfez arasındaki enerji iş birliği ve ticaretini fosil yakıtla dayalı olarak ele alan bakış açısına yenilenebilir enerji alanındaki ilişkilerin durumunu değerlendirerek bir alternatif sunmayı amaçlamaktadır. Buna göre çalışma Çin ve Körfez arasındaki petrol dışı alanlardaki enerji işbirliğine yönelik atılan güncel adımların neler olduğu, her iki tarafın bu minvalde şekillenecek işbirliği sürecinden beklentilerinin ne olduğu ve bu sürecin Çin-Körfez bölgesi arasındaki ilişkileri nasıl şekillendireceği sorularına cevap aramaktadır. İlgili sorulara cevap bulmak amacıyla, Çin ve Körfez Ülkeleri'nin enerji geçişine yönelik güncel stratejileri, Körfez Ülkeleri'nde bu amaca uygun yapılan yatırım süreçlerinde Çin'in ve Çinli şirketlerin rolü ve ikili ticarete yenilenebilir enerjiye yönelik araç ve altyapının

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

transfer süreçlerinin sahaya nasıl yansıdığına dair veriler nitel yaklaşımla değerlendirilmiştir. Öncül çıkarımlar ışığında bu çalışma, Çin ve Körfez Ülkeleri arasındaki yenilebilir enerji odaklı ilişkilerin, iki taraf arasında süregelen enerji işbirliğine yeni bir parametre olarak eklenmesi gerektiğini savunmaktadır. Buna göre, Körfez Ülkeleri için Çin, enerji geçişinde teknolojik kapasite geliştiricisi, yatırım ve altyapı sağlayıcı rollerini de üstlenecek bir partnerken, Çin için Körfez Ülkeleri yenilebilir enerji odaklı teknolojinin satışı için yeni bir pazar anlamına gelmektedir. Çalışma, literatürde sıklıkla fosil yakıt ticaretine temellenerek anlatılan Çin-Körfez Ülkeleri arasındaki enerji işbirliği sürecine alternatif bir bakış açısı sunmanın yanında, bu yeni parametrenin iki taraf arasındaki ilişkileri daha geniş anlamda etkileme potansiyelini de tartışmaya açarak literatüre katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çin, Körfez Ülkeleri, Enerji Geçişi, Yenilebilir Enerji, Yeşil Teknoloji Transferi

Panel 11A

Türkiye'nin Dış Politika Manzaraları II: Sosyo-Ekonomik Politikalar ve Kamuoyu Algısı

Moderatör: Ali Şevket Ovalı, Dokuz Eylül Üniversitesi

Türkiye'nin Göç Dinamikleri ve Dış Politika Stratejisi: İnsani

Meselelerden Jeopolitik Araçlara

Deniz Sert, Özyeğin Üniversitesi

Türkiye, stratejik konumu nedeniyle tarihsel olarak göç hareketlerinin kesişme noktasında yer almıştır. Soğuk Savaş döneminin sona ermesi, bölgesel çatışmalar ve ekonomik faktörler, Türkiye'yi hem göç alan hem de transit bir ülke haline getirmiştir. Özellikle 2011'den sonra Suriye iç savaşıyla birlikte Türkiye, milyonlarca mülteciye kapılarını açmış ve bu durum, Türkiye'nin dış politikasında önemli bir etken olmuştur. Göç, Türkiye'nin dış politikasında hem bir insani sorun olarak ele alınmış hem de jeopolitik bir araç olarak kullanılmıştır. AB ile yapılan 2016 Göç Anlaşması bu durumun en belirgin örneğidir; Türkiye, göçmen akınını kontrol altında tutma taahhüdünde bulunurken, karşılığında mali yardım ve vize serbestisi gibi vaatler almıştır. Bu anlaşma, göçmen krizini yönetme ve Türkiye'nin AB ile ilişkilerinde pazarlık gücünü artırma konusunda kritik bir dönüm noktası olmuştur. Türkiye'nin göç politikası, hem iç politika hem de uluslararası ilişkiler bağlamında tartışmalara yol açmıştır. İçeride, mültecilerin entegrasyonu, sosyal hizmetlere erişimi ve istihdamı gibi konular, sosyal ve ekonomik politikaların yeniden şekillenmesini gerektirmiştir. Dış politika alanında ise Türkiye, göçmen krizini diplomatik ilişkilerde ve özellikle de Avrupa ile olan ilişkilerinde bir etki aracı olarak kullanmıştır. Kısacası, Türkiye'nin göç ve dış politikası, uluslararası düzeyde etki gücünü artırmak için kullanılan stratejik bir araç olmanın ötesinde, ulusal güvenlik, ekonomik kalkınma ve sosyal uyum gibi çeşitli iç politika meseleleri ile iç içe geçmiş karmaşık bir alanı temsil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Dış Politika, Araçsallaştırma

Türk Dış Politikası ve Kamuoyu: Genel Tutumlar ve Kutuplaşma Dinamikleri

Özgehan Şenyuva, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Bu sunum, Türkiye'nin dış politikası ve bu politikalara yönelik kamuoyu tutumları arasındaki ilişkiyi irdelleyecektir. Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB), Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Rusya ile olan ilişkileri ve diğer önemli ikili ilişkilerin kamuoyundaki yansımaları üzerine bir analiz sunmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, dış politika ve kamuoyu ilişkisinin büyük güçler odaklı mevcut literatüre bir katkı sağlayarak, Türkiye'nin özgün dış politika kararlarının halk nezdinde nasıl algılandığını ve yorumlandığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Ayrıca, Türkiye'deki siyasi partiler arasındaki kutuplaşmanın, dış politika konularında kamuoyu görüşleri üzerindeki etkisini analiz edecektir. Temel araştırma soruları olarak 1- Türk kamuoyu, Türkiye'nin AB, ABD, Rusya ile ilişkileri ve diğer önemli ikili ilişkiler konusunda nasıl bir pozisyon almaktadır? 2-Siyasi parti düzeyindeki kutuplaşma, bu dış politika alanlarında kamuoyu görüşlerine nasıl yansımaktadır? belirlenmiştir. Sunum, "Kadir Has Dış Politika Kamuoyu Anketi" verilerini temel alacaktır. Bu veriler, niceliksel analiz yöntemleri kullanılarak işlenerek, Türkiye'nin dış politikasına yönelik kamuoyu algılarının çeşitli boyutları ortaya konulacaktır. Bu çalışma, Türkiye'nin dış politika tercihlerinin kamuoyu nezdindeki yansımalarını ve bu tercihlerdeki kutuplaşma düzeylerini detaylandırarak hem dış politika analizlerine hem de kamuoyu araştırmalarına katkıda bulunmayı hedeflemektedir. Ayrıca, Türkiye'nin dış politikasının siyasi parti politikaları ve kamuoyu algıları ile olan etkileşimini anlamak adına kritik bir bakış açısı sunacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dış politika, Kamuoyu, Anket çalışması

Rusya-Türkiye İlişkilerini Özel Kılan Ne?

İnan Rüma, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Rusya-Türkiye ilişkileri merak hatta şaşkınlık doğuran seyrini devam ettirmekte. Üzerine yazılmadık ne kaldı? Hem Ukrayna'ya savaşın başında -adına şarkılar yazılan- önemli silahları satmak hem Rusya'ya yapılan yaptırımlara katılmamak gibi bir denge siyaseti son

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

yıllarda Türkiye'ye pek yakıştırılmıyordu; hele de başarılı görününce. Dolayısıyla, uçak düşürülmesi ve hatta büyükelçi suikastı gibi olağanüstü badireleri kısa sürede ve az hasarlı atlatmasıyla zaten merak konusu olan Rusya-Türkiye ilişkilerinin nasıl açıklanabileceği ilgi çekici bir soru. Zaten kısıtlayıcılıkları dolayısıyla açıklama eksiklikleri ana akımda bile ifade edilen ana akım kuramsal yaklaşımlar tek başına pek yardımcı olmuyor. Nitekim hemen her söz edildi Rusya-Türkiye ilişkileri üzerine: Amerika-Rusya rekabetinin parçalarından biri olduğu; Çin'in dünya düzeni içerisindeki yeri ve hatta ABD ile hegemonik rekabeti çerçevesinde Rusya ve Türkiye'nin durumu; Rusya ve Türkiye'nin "Batı" diye üstünkörü özetlenen ABD ve AB ile çeşitli sıkıntıları olduğu; Rusya'nın NATO içinde uzlaşmaların bozulması ana amacı çerçevesinde Türkiye'nin NATO ile sıkıntılarından faydalanma isteği; "Batı"nın bu ikisinin ilişkilerinin daha da gelişmesinin önünde önemli bir engel olduğu; sadece Karadeniz değil Doğu Akdeniz güvenliği için de asal oldukları nitekim Suriye'de dolaylı olarak çatışmaları; Avrasya'da Avrupa'ya benzer şekilde bir işbirliği ve hatta bütünleşme sürecinde asal fâiller oldukları; enerji ve turizm gibi net alanlarda ekonomik ilişkilerin karşılıklı bağımlılık yaratan etkisi; enerji ilişkilerinde artık ekolojik boyutun da göz önüne alınması, ki Avrupa Yeşil Mutabakatı da artık ana belirleyen bu konuda; ekonomik ilişkilerdeki çok yönlü işbirliğinin güvenlik ilişkilerine yansımadağı; ikisinin de birbirleriyle olan tarihsel travmaları atlatamadığı; Balkanlar, Kafkasya, Batı Asya ("Ortadoğu") gibi kendileri için kilit önemde gördükleri bölgelerdeki benzeşen ve ayrışan hatta çatışan siyasetleri ve bunlarda yapısal farklılıklara rağmen kısa vadeli pragmatizm ile hareket edebilmeleri; bu pragmatizmin konu temelli belirlendiği ve hiçbir ortak değer veya çıkara dayanmadığı; karşılıklı bağımlılık unsurları arttıkça ve pekiştikçe bu bölgelerdeki anlaşmazlıklarını da azaltabilecekleri; Türkiye'nin asimetrik karşılıklı bağımlılık veya bizzat bağımlılık içerisinde olduğu; Rusya'dan Türkiye'ye gelen turistlerin ekonomik ve toplumsal bağlamlara katkıları; evlilik ve akrabalık yoluyla iki toplum arasında etkileşim; dış politika yapım süreçlerinin anti-demokratikliğinin örneklerinden olmaları; liderlerin aşırı ağırlıklı rolü ve birbirleriyle kişisel ilişkilerinin önemi; elitlerin ulusal kimlik ve çıkar algılarının ekonomik ilişkiler dahil dış ilişkilere bakışında baskın olduğu; Ukrayna savaşı esnasında Türkiye'nin arabuluculuk çabaları ve kısmi başarıları; nihayet birbirlerine hem rakip, hem ortak, hem de yer yer düşman olarak bakmak için nedenleri olduğu. Kendilerini de birbirlerini de

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

tanımlamaları bu kadar tartışmalı ve uyguladıkları siyasetler birbirleri de dâhil bu kadar ihtilaflı olan iki ülkenin böyle bir ilişki seyrinde olmaları nasıl açıklanabilir? “Çatışmalı işbirliği” tabirine uygun bir şekilde çok boyutlu olması, birçok bağlamda değerlendirilebilmesi ve birçok yaklaşıma uyması herhalde özel kılan yönü. Bu iki ülkenin elitlerinin çıkışsızlık içerisinde kıvrak manevralar yapmakta olduğu söylenebilir. Bunun da iki ülke elitinin de dünyayı devlet düzeyinden okumaları ve dünya düzeni düzeyini anlamadaki gönülsüzlüğünden kaynaklandığı düşünülebilir. Eleştirel Kuram üzerinden ekonomi politik ve sosyolojik boyutu da dâhil eden bir yaklaşım anlama çabasını zenginleştirebilir.

Anahtar Kelimeler: Rusya, Türkiye, Eleştirel Kuram, Ekonomi Polisiği

**Türkiye'nin Küresel Güney Açılımı: Ekonomiden Diplomasiye Yeni
Stratejiler**

Zeynep Alemdar, İstanbul Okan Üniversitesi

Bu çalışma uluslararası sistemin 11 Eylül saldırıları ve 2008 ekonomik krizinden sonra yaşadığı değişimler ve Batı liberalizminin eleştirilmesi üzerine odaklanarak, küresel güneyin yükselen çok kutuplu yapısını ve Türkiye'nin bu yapı içerisindeki stratejik pozisyonunu derinlemesine incelemeyi hedeflemektedir. Türkiye, son yıllarda bölgesel güç olma yolunda önemli adımlar atmış, Orta Doğu, Kafkaslar ve Akdeniz'de proaktif bir dış politika izleyerek etki alanını genişletmeye çalışmıştır. Bu politika, diplomatik girişimler, ekonomik iş birlikleri ve zaman zaman askeri müdahaleleri içermektedir. Suriye ve Libya'daki iç savaşlara müdahale, Katar'la yakın ilişkiler ve Doğu Akdeniz'de enerji kaynaklarına yönelik hak iddiaları bu stratejinin parçalarıdır. Ayrıca Türkiye'nin Afrika ile ilişkileri, son on beş yılda önemli ölçüde derinleşmiştir. Ekonomik ilişkiler, insani yardım, eğitim ve kültürel alışverişler ön planda olmuştur. Türkiye, Afrika'da önemli bir ticaret partneri ve yatırımcı olarak konumlanmış, birçok Afrika ülkesinde Türk işletmeleri faaliyet göstermeye başlamıştır. Ayrıca, Türk Hava Yolları'nın kıtada artan uçuş noktaları ve Türk iş dünyası temsilcilerinin düzenli ziyaretleri, bu ilişkilerin somut göstergelerindendir. Son

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

olarak, Türkiye'nin Asya'nın yükselen ekonomileriyle ilişkileri, çok yönlü bir dış politikanın parçasıdır. Bu ülkelerle ekonomik ilişkiler ve politik diyaloglar önem kazanmıştır. Çin ile "Bir Kuşak Bir Yol" girişimine katılım, Hindistan ile ticaret ve turizm ilişkileri bu çerçevede değerlendirilebilir. Bu bağlamda, bu bildiride Türkiye'nin küresel güneye dair politikasındaki önceliklerinin neler olduğu, bu önceliklerin değişen küresel düzenle nasıl uyum sağladığı, Asya ve Afrika ile ilişkilerini şekillendiren iç ve dış dinamiklere odaklanarak detaylı bir şekilde incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Afrika, Asya, Küresel Güney

Panel 11C

Uluslararası İlişkilerde Bölge Çalışmaları: Orta Doğu ve Türkiye

Moderatör: Esra Çuhadar, Bilkent Üniversitesi

Cumhuriyet Senatosu Tartışmalarında Türkiye'nin Ortadoğu Politikası (1961-1980)

Murat Kasapsaraçoğlu, İstanbul Aydın Üniversitesi

Cumhuriyet Senatosu iki darbe arası dönemin en önemli kurumlarından biridir. 1961 Anayasası ile kurulan senato eklektik bir yapıya sahip olmuş ve seçilmiş üyelerle atanmış üyeleri bir araya getirmiştir. Türkiye’de yaşanan tüm gelişmeler senato tartışmalarında yer almıştır. Dış politika alanında ise bu tartışmaların ana konuları Türk-Amerikan ilişkileri, Kıbrıs Sorunu ve Ortak Pazar’a üyelik olmuştur. İki darbe arası dönemde ülkeyi yöneten hükümetler Ortadoğu özelinde Türkiye’nin bölge ülkeleriyle siyasi ve ekonomik ilişkilerini geliştirmeye çabalamışlardır. Ortadoğu ülkeleri ile siyasi ilişkiler; diplomatik ilişkilerin geliştirilmesi ve ülkeler arası ziyaretler, Türkiye’nin CENTO üyeliği, İKÖ ve FKÖ gibi örgütlerle ilişkilerinin yanı sıra Türkiye’nin Arap-İsrail Savaşları karşısındaki tutumunu kapsamaktadır. Türkiye bu dönemde bölge ülkeleriyle ve CNETO, İKÖ ve FKÖ gibi örgütlerle diplomatik ilişkilerini geliştirmeye çalışmış ve Arap-İsrail Savaşları’nda Arap ülkelerinden yana politikalar izlemiştir. Diğer yandan bölge ülkeleriyle ekonomik ilişkiler Türkiye’nin RCD üyeliği, bölge ülkeleriyle ticaret hacminin artırılması ve özellikle petrol ilişkilerinin geliştirilmesi ve özellikle 1970’li yılların ikinci yarısında Arap ülkelerinden Türkiye’ye sermaye akışının sağlanmasını kapsamaktadır. Cumhuriyet Senatosu Tutanakları ışığında bu başlıklar kronolojik olarak incelenmiş ve Türkiye’nin bu dönemdeki Ortadoğu siyasetinin senato üyeleri tarafından ana hatlarıyla desteklendiği fakat yönetsel olarak hükümetlere yer yer ağır eleştirilerin de yapıldığı görülmüştür. Sonuç olarak 1960’lı ve 1970’li yılların siyasi ve ideolojik kutuplaşma ortamının senatodaki dış politika tartışmalarına çok fazla yansımadağı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet Senatosu, Türkiye, Ortadoğu, Soğuk Savaş, Darbe

İslamcıların Dış Politikaya Bakışında Sloganlar ve Slogan Temelli Dil

Ozan Kuyumcuoğlu, İstanbul Bilgi Üniversitesi

Bu çalışmada Türkiye’deki İslamcı hareketin dış politikaya ilişkin ürettiği söylem ve sloganların hangi küresel, bölgesel ve yerel dinamiklerin etkisiyle şekillendiği tartışılacaktır. Slogan temelli dil genel olarak siyasi çevrelere ait deyim ve özdeyişlere karşılık gelmektedir. Özellikle Necmettin Erbakan’ın siyasi özdeyişleri Cemal Süreya’nın ifadesiyle zaman içerisinde slogana dönüşür. “Yeniden Büyük Türkiye” ve “Şahsiyetli Dış Politika” gibi ifadeler bu bağlamda örnek olarak gösterilebilir. Sloganlar ise “Dün Pakistan Bugün İran, Sıra Bizde Müslüman” gibi sokak hareketlerinde dile getirilen ifadeleri kapsamaktadır. Çalışmada İslamcı siyasetin kitleselleşmeye başladığı altmışlı yılların sonundan Adalet ve Kalkınma Partisi’nin iktidara geldiği döneme kadar uzanan zaman aralığı ele alınacak, bu süreçte söylem ve sloganlardaki değişim ve süreklilik irdelenecektir. Türkiye’de İslamcılık altmışlı yılların sonlarında kitleselleşmeye başlar. Bu dönemde Türkiye’nin Batılılaşma sürecine itiraz eden ve yükselen sol hareketlere tepki duyan çevreler Büyük Doğu akımının söylemlerini sahiplenerek Milli Türk Talebe Birliği çatısı altında örgütlenir. 1970’de Milli Nizam Partisi’nin (MNP) kurulması ile birlikte Milli Görüş Hareketi bu çevrelerin söylemlerini siyaset sahnesine taşır. 1970’lerin ikinci yarısına kadar Milli Görüşçülerin söylem ve sloganları dönemin popüler ideolojisi üçüncü dünyacılık etrafında şekillenir. Bunun yanı sıra Osmanlı geçmişi yüceltilerek Batı emperyalizminden kurtulmanın çaresinin “Yeniden Büyük Türkiye’nin” kurulması olduğu savunulur. Gelgelelim sloganlarda ve slogan temelli sözlerde Batı dünyası düşmanlaştırılırken Amerika Birleşik Devletleri’ne yönelik olumsuz ifadelerle fazla rastlanmaz.

Yetmişli yılların ikinci yarısında ise İslamcılık hareketi dünya genelinde ivme kazanması Türkiye’deki İslamcı çevrelerin slogan ve söylemlerini dönüştürür. Bu dönemde yeni kuşak İslamcılar tarafından kurulan Akıncılar Hareketi Osmanlı-İslam medeniyeti perspektifinin yerine ulus-ötesi İslamcılık anlayışına sahip çıkarak “Büyük Dünya Devriminden” ve “Dünya Müslümanlarının Kurtuluşundan” söz etmeye başlarlar. 12 Eylül darbesinin ardından sol çevrelerle birlikte İslamcı aktivistlerin de pasifize edilmesiyle birlikte

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

enternasyonalist sloganların yerini yeniden Osmanlı-İslam medeniyetini canlandırma perspektifi alır. Soğuk Savaşın sona ermesinin ardından ise Erbakan ve arkadaşları Türkiye öncülüğündeki İslam birliği Batı hegemonyasına set çekerek “Adil Dünya Düzeninin” kurulmasına öncülük edecektir. 2002’de Adalet ve Kalkınma Partisi’nin iktidara gelmesinin ardından Milli Görüş hareketi giderek etkisini yitirir. İslamcı çevreleri de bünyesine katan Ak Parti, Batı ile uyumlu bir dış politika izleyerek geleneksel slogan ve söylemleri terk etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Slogan, Dış Politika, İslamcılar, Milli Görüş, Necmettin Erbakan

Bölgesel ve Küresel Gelişmelerin Odağında Suriye Dış Politikası

Özlem Tür, Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı 2011 yılından beri bölgesel ve küresel mücadelenin odağındaki Suriye’nin dış politikasını küçük devlet literatürü üzerinden tartışmaktır. Çalışmada küçük ve zayıf bir devlet olan Suriye’nin ittifak davranışları incelenirken bölgesel ve küresel aktörlerin rolleri tartışılacak ve iç savaş süresince bu ittifak davranışlarının nasıl değiştiği ve sonuçları analiz edilecektir. Bu bağlamda çalışma kısa bir genel arka plan sunduktan sonra dört dönem içerisinde (2011-2015; 2015-2017; 2017-2023 ve 2023 sonrası) Suriye’nin dış politikasına odaklanacaktır. Suriye gibi küçük bir devletin bölgesel ve küresel mücadelenin dinamiklerini kullanarak nasıl rejiminin devamlılığını sağladığı tartışılırken küresel aktörlerin de mücadele alanı olarak Suriye’yi nasıl araçsallaştırdıkları incelenecektir. Her ne kadar halen yoğun iç çatışmaların yaşanabildiği parçalanmış bir devlet olsa da Mayıs 2023’te Arap Ligi üyeliğine yeniden kavuşan Suriye’nin bu süreçte bölgede normalleştiği konuşulmaya başlamıştır. Ancak, 7 Ekim Gazze savaşıyla birlikte yeni bir bölgesel ve küresel mücadelenin odağına yerleştiği görülmektedir. Bu çalışmada, Schweller’in küçük devletler analizi kullanılarak bu sürecin Suriye için ne gibi yeni meydan okumalar ve fırsatlar sunduğu ele alınacak ve bölgesel, küresel dinamiklerin etkileri analiz edilecektir.

Suriye İç Savaşı'nda Üç Aktöre Dayalı Karşılaştırmalı Dış Politika

Analizi: Türkiye, Rusya ve İran

Doğuş Sönmez, Kadir Has Üniversitesi

Dış politika kararları hem uluslararası dinamiklerin hem de devletlerin iç politikalarının bir sonucudur. Uluslararası sistemin yapısı devletlerin seçeneklerini kısıtlarken, devletlerin özellikleri, karar alıcıları ve kapasiteleri en rasyonel seçeneği belirler. Dolayısıyla her devletin dış politika karar alma süreci kendine özgüdür. Farklı devletlerin dış politika karar alma süreçlerini incelemek çeşitli perspektifler sunar. Bu çalışmada Suriye İç Savaşı uzlaşma sürecinin tarafları olan Türkiye, Rusya ve İran'ın dış politikaları analiz edilecektir. Araştırma sorusu, bu üç devletin Astana ve Soçi Süreçlerinden oluşan Suriye İç Savaşı uzlaşma sürecine ilişkin motivasyonlarının benzer olup olmadığıdır. Bu doğrultuda, karar alma süreçlerinin özgünlüğüne rağmen, bu üç devletin bu konudaki kararlarını aynı küresel ve bölgesel kısıtlamalar ve benzer iç motivasyonlarla aldıkları iddia edilecektir. Neoklasik realizm, üç devletin sistemik kısıtlamalarını ve iç politikalarını anlamak için teorik bir arka plan olarak kullanılacaktır. Araştırma sorusu, tek vaka çalışması olan Suriye İç Savaşı ve süreç izleme yöntemleri ile cevaplandırılacaktır. Çalışmanın önemi, Suriye İç Savaşı'nın uzlaşma sürecindeki en önemli aktörlerin dış politika motivasyonlarını ortaya koymak ve bu üç aktör üzerinden karşılaştırmalı dış politika analizi literatürüne katkı sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Rusya, İran, Suriye İç Savaşı, Neoklasik Realizm

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ
23-26 Mayıs 2024, Ordu**

KATILIMCI LİSTESİ

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

Katılımcılar (Soyadı Sırasıyla)

AD SOYAD	UNVAN, KURUM
Dilaver Arıkan Açar	Dr. Öğr. Üyesi, Yaşar Üniversitesi
Emel Akçalı	Doç. Dr., King's College London
Sinem Akgül Açıkmeşe	Prof. Dr., Kadir Has Üniversitesi
Ulaş Zal Akkaya	Lisans Öğrencisi, Kadir Has Üniversitesi
Fulya Aksu	Doç. Dr., Altınbaş Üniversitesi
Zehra Aksu	Doktora Sonrası Araştırmacı, Kadir Has Üniversitesi
Zeynep Alemdar	Prof. Dr., İstanbul Okan Üniversitesi
Başak Alpan	Doç. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi
İhsan Alpargin	Özel Kalem Müdürü, Bahçeşehir Üniversitesi
Harun Arıkan	Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi
Hacer Atabaş	Doktor Adayı, Bilkent Üniversitesi
Senem Atvur	Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi
Betül Ayanoğlu	Öğr. Gör. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
Mustafa Aydın	Prof. Dr., Kadir Has Üniversitesi
Filiz Aydın Cevher	Dr., UİK Panorama
Betül Aydoğan Ünal	Dr. Öğr. Üyesi, Ege Üniversitesi
Umut Azak	Prof. Dr., İstanbul Okan Üniversitesi
Gökçe Balaban	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi
Bezen Balamir Coşkun	Doç. Dr., TED Üniversitesi
Sinan Baran	Dr. Öğr. Üyesi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Ali Baydarol	Doktor Adayı, Sabancı Üniversitesi
Sanem Baykal	Prof. Dr., TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Reyhan Bayramoğlu	Arş. Gör., İstanbul Rumeli Üniversitesi
Başar Baysal	Doç. Dr., Ankara Bilim Üniversitesi
Emre Metin Bilginer	Doktora Sonrası Araştırmacı, Kadir Has Üniversitesi
Melike Bozkurt	Arş. Gör., Loughborough University London
Betül Buzbay	Öğr. Gör., Nişantaşı Üniversitesi
Ebru Canan Sokullu	Prof. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi
Işıl Cerem Cenker Özek	Doç. Dr., Antalya Bilim Üniversitesi
Aycan Cesim Başaran	Doktora Öğrencisi, İstanbul Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

AD SOYAD	UNVAN, KURUM
Mehmet Turan Çağlar	Dr. Öğr. Üyesi, Altınbaş Üniversitesi
Pınar Çağlayan	Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi
Evren Çelik Wiltse	Prof. Dr., South Dakota State University
Çağrı Çevik	Bağımsız
Tolga Çıkrıkçı	Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi
Emre Feyzi Çolakoğlu	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Rumeli Üniversitesi
Osman Çorluk	Yüksek Lisans Öğrencisi, Nişantaşı Üniversitesi
Muhammed Onur Çöpoğlu	Doktora Öğrencisi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Esra Çuhadar	Doç. Dr., Bilkent Üniversitesi
Murat Demirel	Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Birgül Demirtaş	Prof. Dr., Türk-Alman Üniversitesi
Pelin Dengiz	Yüksek Lisans Öğrencisi, Bilkent Üniversitesi
Esra Dilek	Dr. Öğr. Üyesi, Kadir Has Üniversitesi
Cihan Dizdaroğlu	Doç. Dr., Başkent Üniversitesi
Pınar Dost	Misafir Araştırmacı, Atlantic Council
Yüksel Alper Ecevit	Doç. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi
Ersin Embel	Doç. Dr., Altınbaş Üniversitesi
Ayça Ergun	Prof.Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Kıvılcım Erkan	Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Burcu Ermeýdan	Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi
Erman Ermihan	Doktor Adayı, Kadir Has Üniversitesi
Müzeyyen Ezel Ünal	Arş. Gör. Dr., Kocaeli Üniversitesi
Hasan Fidan	Dr., Gençlik ve Spor Bakanlığı
Elif Gençkal Eroier	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Topkapı Üniversitesi
Gökçe Gezer	Dr., İstanbul Bilgi Üniversitesi
Derya Göçer	Doç. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Ali Gök	Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi
Abdülkadir Göktaş	Mali Denetçi, NATO
Ümran Gözel	Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Burak Samih Gülboy	Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

AD SOYAD	UNVAN, KURUM
Altuğ Günal	Doç. Dr., Ege Üniversitesi
Volkan Güner	Danışman, Türkiye Büyük Millet Meclisi
Gülperi Güngör	Analist, Avrasya İncelemeleri Merkezi
Selman Emre Gürbüz	Dr., Kadir Has Üniversitesi
Işık Gürleyen	Doç. Dr., IES Abroad, Freiburg
Ceren Gürseler	Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Serhat Güvenç	Prof. Dr., Kadir Has Üniversitesi
Burak Toygar Halistoprak	Dr. Öğr. Üyesi, Antalya Bilim Üniversitesi
Ahmet Kasım Han	Prof. Dr., Beykoz Üniversitesi
Esra Hatipoğlu	Prof. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi
Fulya Hisarlıoğlu	Dr. Öğr. Üyesi, Kadir Has Üniversitesi
Ali Volkan İmamoğlu	Doktor Adayı, Bilkent Üniversitesi
Aybüke İnan Şimşek	Dr., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Onur İşçi	Doç. Dr., Kadir Has Üniversitesi
Tuğçe Kafdağlı Kuru	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi
Övgü Kalkan Küçüksoğak	Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi
Şeyma Kalyoncu İlhan	Dr.
Haluk Karadağ	Doç. Dr., Başkent Üniversitesi
Murat Kasapsaraçoğlu	Doç. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi
Gizem Kaya	Doktor Adayı, Bilkent Üniversitesi
Sezen Kaya Sönmez	Doktor Adayı, Kadir Has Üniversitesi
Tuğçe Kelleci	Dr. Öğr. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Serdar Kesgin	Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi
Canan Kışlalıoğlu	Dr. Öğr. Üyesi, Bitlis Eren Üniversitesi
Gökhan Koçer	Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi
Seçkin Köstem	Doç. Dr., Bilkent Üniversitesi
Nuriye Sitare Kurdeş	Doktora Öğrencisi, Koç Üniversitesi
Selim Kurt	Doç. Dr., Giresun Üniversitesi
Baran Kuşoğlu	Yasama Uzmanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi
Ozan Kuyumcuoğlu	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

AD SOYAD	UNVAN, KURUM
Ayşe Küçük	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi
Yasin Emre Küçükkaya	Danışman, Dışişleri Bakanlığı
İbrahim Mazlum	Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi
Melike Metintaş	Doktora Öğrencisi, Bilkent Üniversitesi
Çiğdem Nas	Doç. Dr., İktisadi Kalkınma Vakfı, Yıldız Teknik Üniversitesi
Rahman Nurdun	Başkan Yardımcısı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı
Ali Engin Oba	Büyükelçi (E) Prof. Dr., Çağ Üniversitesi
Stephen Siu Kay On	Dr. Öğr. Üyesi, İbn Haldun Üniversitesi
Ali Şevket Ovalı	Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi
Tülay Öçten	Now Haber Ankara Temsilcisi, Now Haber
Selcen Öner	Prof. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi
Ziya Öniş	Prof. Dr., Koç Üniversitesi
Gencer Özcan	Prof. Dr., İstanbul Bilgi Üniversitesi
Habibe Özdal	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi
Özgür Özdamar	Doç. Dr., Bilkent Üniversitesi
Mahmut Can Özdemir	Yüksek Lisans Öğrencisi, Yalova Üniversitesi
Merve Özdemirkıran Embel	Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
Güliden Özel	Spiker, TRT
Soli Özel	Öğr. Gör., Kadir Has Üniversitesi
Sanem Özer	Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi
Cenk Özgen	Doç. Dr., Giresun Üniversitesi
Arda Özkan	Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Üniversitesi
Behlül Özkan	Doç. Dr., Özyeğin Üniversitesi
Duygu Öztürk	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Medipol Üniversitesi
Ahu Özyurt	Kurumsal İlişkiler Koordinatörü, Suna ve İnan Kırac Vakfı
Hasan Deniz Pekşen	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi
Ramazan Polat	Banka Müdürü, Ziraat Bankası
Bahar Rumelili	Prof. Dr., Koç Üniversitesi
İnan Rüma	Doç. Dr., İstanbul Bilgi Üniversitesi
Yalçın Sarıkaya	Prof. Dr., Giresun Üniversitesi

**X. ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ÇALIŞMALARI VE EĞİTİMİ KONGRESİ**
23-26 Mayıs 2024, Ordu

AD SOYAD	UNVAN, KURUM
Ayçe Sepli	Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi
Deniz Sert	Prof. Dr., Özyeğin Üniversitesi
Firuze Simay Sezgin Namlı	Doktora Sonrası Araştırmacı, Bilkent Üniversitesi
Aşkın İnci Sökmen Alaca	Prof. Dr., İstanbul Arel Üniversitesi
Doğuş Sönmez	Arş. Gör., Kadir Has Üniversitesi
Pelin Sönmez	Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi
Rahime Süleymanoğlu Kürüm	Doç. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi
Selver B. Şahin	Doç. Dr., Bilkent Üniversitesi
Özgehan Şenyuva	Prof. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Nur Seda Temur	Öğr. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Kasım Timur	Arş. Gör. Dr., Çukurova Üniversitesi
Şeyma Tok	Doktor Adayı, İstanbul Üniversitesi
Efe Tokdemir	Doç. Dr., Bilkent Üniversitesi
İtir Toksöz Bullens	Dr. Öğr. Üyesi, Doğu Üniversitesi
Yasemin Tosun	Doktora Sonrası Araştırmacı, Sabancı Üniversitesi
Mehmet Ali Tuğtan	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi
Özlem Tür	Prof. Dr., Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Muhammed Lütfi Türkcan	Doktor Adayı, Koç Üniversitesi
Göktürk Tüysüzoğlu	Prof. Dr., Giresun Üniversitesi
Ceren Uysal Oğuz	Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi
Sinem Ünalldılar	Doç. Dr., Ege Üniversitesi
Çiğdem Üstün	Prof. Dr., Nişantaşı Üniversitesi
Kamala Valiyeva	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Ticaret Üniversitesi
Sinan Veziroğlu	Doktor Adayı, Süleyman Demirel Üniversitesi
Çağla Vural	Dr.
Çağla Gül Yesevi	Prof. Dr., İstanbul Kültür Üniversitesi
Mustafa Yıldız	Arş. Gör., Kocaeli Üniversitesi
Atakan Yılmaz	Arş. Gör., Bahçeşehir Üniversitesi
Zehra Yılmaz	Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Mehmet Yılmazata	Dr., Eğitim Müşaviri (E), Milli Eğitim Bakanlığı
Sinem Yüksel Çendek	Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Rumeli Üniversitesi